

Ioan Chirilă

IOAN CHIRILĂ s-a născut la 25 octombrie 1925 în localitatea Cairaclia, județul Ismail (sudul Basarabiei), în 1949, a absolvit Facultatea de Drept din București. A debutat în 1956 ca redactor la Editura de cultură fizică și sport, iar din 1964 a lucrat la cotidianul Sportul popular, ocupând pe rând funcțiile de șef de rubrică, publicist comentator și șef de secție, în 1993, a fost numit director general la Gazeta Sporturilor, iar din 1997 a fost senior editor la ProSport. A decedat la 21 noiembrie 1999. A fost membru al Uniunii Scriitorilor din România. A participat la opt Campionate Mondiale și a scris, în 34 de ani, 29 de cărți, pentru care a primit numeroase premii și distincții. Printre titlurile care au atins tiraje și vânzări- record se numără: Decatlonul de aur (1963), Finala se joacă astăzi (1966), Glasul roților de tren (1968), Mexico'70. Jurnal sentimental (1970), Ar fi fost prea frumos (1972), învingătorului Cruyff (1975), Nadia (1977), Argentina'78 (1978), Viața la puls 200 (1981), Espana '82 (1982), Și noi am fost pe Conte Verde (1983), Pe marile bulevarde ale fotbalului (1984), Zile și nopți pe stadion (1986), Frumosele noastre duminici (1988) ș.a. Ioan Chirilă a fost și un traducător de excepție. A tradus din limba rusă texte dramatice precum *Turnul de fildeș* de V. Rozov, *Fuga* de M. Bulgakov, *Cărțile* de M. Zoschenko. Cariera lui Ioan Chirilă se confundă cu istoria fotbalului românesc.

Ioan Chirilă

AR FI FOST PREA FRUMOS

ediția a III-a

București, 2009

Coperta: Marian Toader

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHIRILĂ, IOAN

Ar fi fost prea frumos... /Ioan Chirilă. - Ed. a 3-a.

- București: Gazeta Sporturilor, 2009

ISBN 978-606-92053-3-4

I. Năstase, Ilie

II. Tiriac, Ion

796.342 (498) Năstase, I. 796342 (498) Tiriac, I. 929 Năstase, I. 929 Tiriac, I.

© Fundația ArtEST

Editor

Gazeta Sporturilor

www.gsp.ro

ISBN 978-606-92053-3-4

Știam de derularea proiectului "Integrala Ioan Chirilă" și m-am bucurat nespus atunci când a început.

Ioan Chirilă nu a fost doar un reporter sau jurnalist sportiv. A fost unul dintre acei inițiați în cultura sportului, pasionat de fotbal - și nu numai - care a făcut o artă din ziaristica sportivă.

După 30 de ani de la apariție, am răsfoit din nou cartea noastră "Ar fi fost prea frumos..." - a lui Uie Năstase, a mea -și a lui Ioan Chirilă. El a fost artizanul cărții, autorul "moral". El a "sudat" povestirile noastre sau, în termeni folosiți chiar de Nea Vania: "E în regulă. Am ascultat benzile. Am lipit hârtiile. Am început să bat la mașină... Am și ales titlul primei mingi. Va servi Tiriac. Mingea se va numi «My best shot are my legs». Bineînțeles că-i va răspunde totie. Și-apoi din nou Tiriac..."

Așa s-a născut "Ar fi fost prea frumos...". Ar fi fost într-adevăr preafumos să-i mai putem citi și astăzi editorialele pline de miez, farmec și umor în "Gazeta Sporturilor". Ar fi prea frumos să putem spera că va apărea, la un moment dat, un discipol sau un continuator al literaturii în gazetăria sportivă românească de talia lui Ioan Chirilă.

ION TIRIAC, 2002

Le doresc tuturor jurnaliștilor sportivi din România să poată să uite partea comercială a meseriei lor și să încerce să scrie cu adevărat doar despre sport, așa cum afăcut-o, într-un mod admirabil, prietenul meu Ioan Chirilă. ILIE NĂSTASE, 2002

The touch of Ioan Chirilă

Poate că nici una din cărțile de povești ale lui Ioan Chirilă - sper să nu șochez numindu-le "cărți de povești", Vania a fost ani de zile ziaristul care făcea din sport o po- veste... - nu are la bază un asemenea scenariu năzdrăvan ca acesta, intuită cu cea mai dulce și firească melancolie: "Ar fi fost prea frumos..."

Ce ar fi fost preafumos? Ca Tiriac și Năstase să fi cuce- rit Cupa Davis în cele două finale din '69 și '71, la Cleveland și Charlotte, în meciurile lor cu americanii. Asta "pe scurt". Căci "pe lung", cartea - apărută magic, în '72, în anul celei de a treia finale, la București! - e ceva mai mult decât acest of- tat bărbătesc.

Ea e cumva stranie: marcată de cele două eșecuri glorioase, povestea este, de fapt, un marș triumfal - cât poate fi un triumf fără căderi și dureri - al celor doi români care timp de câțiva ani buni ne-au fermecat, pentru a mă exprima așa, ca nimeni alții, înainte de Nadia, de Hagi.

Ciudată, cartea asta e și istorie, dar și profeție exactă: e o istorie a tenisului românesc de la vremea când o finală pentru titlul de campion național se disputa între Gogu Viziru și Tiriac și până la vremurile când echipa României devenise o putere mondială, ceea ce-i permitea lui Vania să prevadă, ca orice "istoric al clipei", cum e un ziarist adevărat, viitorul:

"Domnilor, tenisul se grăbește! Smith și Graebner investesc în forță!". Așa a fost - cât de frumos încă se discută.

Exactă în statistici, vizionară în spirit, cartea are ca ultimă și primă calitate un Ioan Chirilă "într-o formă de zile mari", cum se spune între campioni: este cea mai ludică, cea mai "jucată", cea mai ingenioasă poveste din câte ne-a dat nepotolitul nostru (con) frate. Sipi- nă la ea, și după ea, pasi- unea lui Vania pentru tot ce-i joc și joacă, "game" și ghemul unui bun articol, nu ne-a fost necunoscută, Doamneferește!, ea

"sărea din pagină", vorba secretarilor de redacție. Vania era un ludic, un jucăuș, așa scrie liniștit, dacă n-ai ști ce urât se uită lumea 'tlectuală la acest cuvânt atât de plăcut și de spornic în limba română. "Jucăuș" le sună multora suspect de superficialitate într-o țară, vezi bine, plină ochi de oameni profunzi și gravi cât cuprinde...

Lui Vania - cel care putea să apară și într-un studio TV cântând romanțe de București și Neapole, împreună cu nea Mache Ionescu, credinciosul sau prieten în drumuri, șuete și patimă calcistică, - nu-i prea păsa de acest partid ob-scur, dar tenace, al antiludicilor, alpreaserioșilor, al veșnic bosumflașilor. Dacă nu-i ignora, îi disprețuia; eraprea serios în meseria lui de Cronicar ca să nu pună în tot ce scria plăcea-jocului, voioșia "microbului", o bună dispoziție - azi iro-nică, mâine patetică, așa cum se cuvine -fără de care sportul devine curată nerozie și amar plictis; s-aferit și l-aferit Cel de Sus de asemenea nenorocire - să scrie plicticos și puturos.

De aceea, a fost cu totul normal și frumos ca el să fie entuziasmat de Țiri și Eie; fiindcă ei întruhipau perfect - într-un cuplu cum n-aufost două în sportul nostru - seriozitatea și veselie, jocul și joaca, talentul și geniul, nebunia și tenacitatea. Năzdrăvănia acestei cărți se trage din hotărârea lui Vania de a juca și a se juca lângă ei, cu ei, cu o inspirație

rară în literatura noastră sportivă. (Și scriu atent cuvântul "literatură", căci nu formal, nu din politețe, i-am dat lui Ioan Chirilă, cu mult înainte de celebrul an 89.89.89, o recomandare apăsată pentru a intra în Uniunea Scriitorilor...)

După cum se poate citi chiar din prefața lor la cartea din urmă cujo de ani, ei doi l-au chemat la joacă: i-au trimis "de afară" o servietă "cu 12 ore... de text" vorbit pe benzi de magnetofon plus tăieturi din ziarele lumii, dându-i mână liberă "să facă oricum crede" ca să "iasă o carte în care să se audă mingile izbite de rachete".

De ce l-au ales tocmai pe Vania? Explicația e simplă și adorabilă în humorul ei: "...te-am ales pe tine pentru că ai scris în 1959 un articol despre Rie în care spuneai că va fi mai mare ca Gogu Viziru, iar despre «prietenul» tău Ion Țiriac ai scris - sunt șase ani de atunci - un articol oribil, intitulat: «Leu pe Progresul și mielulel la Roland Garros». Răspunde-ne dacă primești. Sperăm să-ți faci în amintirea primului tău amor, tenisul". Vania le răspunde imediat: "E-n regulă, am ascultat benzile, am lipit hârtiile, am început să bat la mașină", mai face vreo două trei bancuri numite nedumeriri și le explică pe loc formula cârtii, ca un scenarist care a găsit din primul foc ideea cea bună: va fi un meci între ei doi, o alternanță de capitole în care "Plqy" îi va aparține lui Țiriac și "Ready" lui Năstase, "am impresia că servieta voastră are de toate: smash-uri, passing-shot-uri, vole-uri, back-hand-uri, topspin-uri, stop-uri..." Ei bine, Vania le are și el!

El scrie cu smash-urile entuziasmelor sale, cu passing-ul unei ironii sistematice, cu backhand-ul îndoielilor sale, cu stop-uri impecabile pe o idee, pe un chip, pe un cancan, pe o privire. Stilistic, ziaristul devine un tenisman cu "scurtele" și "tăiatele" sale, în schimburi de replici fulgerătoare, cu accelerațiile sale de ritm în cadența frazei, cu vole-urile sale sarcastice, cu butadele sale de forță unui "as", cu paradoxurile sale defrumusețea unui "lung de linie"

perfect.

Ascultați-l înjinalul avanscrionii la "Turneul campioni- lor" de la Paris, în 1971, unde Uie Năstase, monsieur Nastaz, va triumfa învingând șase campioni înfrunte cu Stan Smith:

"Năstase rămâne marele meu favorit pentru că a pier- dut în fața lui Smith la Charlotte, pentru că a fost învins de Richey la Roland Garros, în 1970, pentru că a pierdut finala de la Roland Garros 1971 în fața lui Kodes, pentru că a fost eliminat de Barthes la Palermo, acum câteva luni, pentru că are un scor net defavorabil în întâlnirile cu Graebner și pen- tru că a fost învins, acum o săptămână, de Franulovici, la BuenosAires".

Nici un ziarist român de specialitate - care specialita- te? aceea de a avea talentul la înălțimea inteligenței! -nu a formulat, până la Vania, cu o asemenea dezinvoltură, dusă până la, impertinența nonconformismului, fundamentala relație dintre eșec și izbândă. E în/raza asta, cum s-ar spune în franceză, IoanChirilă"tout crache", patetic și irespectuos cu logica oribil de netedă.

Există de mult în vocabularul clasic al tenisului mondial "tușeul lui Năstase" - "The touch ofNasty". Ca unul care am ținut la Vania cu toată puterea pe care mi-a insuflat-o rata- rea visului meu de a fi un strict gazetar sportiv, afirm liniștit: Vania ne-a lăsat "stilul Chirilă", "tușeul Chirilă", "the touch ofIoan Chirilă".

RADU COSAȘU.2002

A lipsit povestitorul

A fost aseară atâta lume pe fosta arenă "Progresul"... Unii asistaseră si la meciul de acum 30 de ani, alții nici nu se născuseră. S-au schimbat generațiile României. Din ferici- re, toți cunoșteam legenda. Și, din nefericire, povestitorul ei, omul care a avut o contribuție nepereche la transformarea în mit ajinalei Cupei Davis, nu a putut fi prezent.

A scris o carte intitulată "Arfifostpreafrumos...". Apoi a așezat în articole memorabile meciurile lui Ion si Ilie. Succesele, eșecurile, depărtarea... Cei doi au rămas tineri lângă noi, tocmai pentru că un ziarist a îmbătrânit cu ei pe vârful degetelor tocite pe o veche mașină de scris.

Tiriac și Năstase, bărbații puternici si siguri pe ei de acum, nu datorează nimic, nimănui. Dar cei doi băieți de demult, păstrați în fotografiile sepia din sufletul români- lor, îi fac cu ochiul, în semn de recunoștință, celui fără de care amintirea lor n-ar mai fi luminat cu atâta strălucire o sea- ră rece de toamnă bucureșteană. El s-a numit Ioan Chirilă șialipsit.

CĂTĂLIN TOLONTAN, 2002

AR FI FOST PREA FRUMOS...

ediția a III-a

Un fel de prefață cu play* și ready**

Acest manuscris (despre care nu știm dacă va deveni vreodată carte) a apărut pe lume pentru simplul motiv că am intrat, din întâmplare, în anticamera directorului editurii "Stadion", ca să dăm un telefon. Eram amân- doi foarte grăbiți, pentru că a doua zi urma să plecăm în SUA, în vederea unui prim turneu, la Omaha... în clipa în care am terminat convorbirea, directorul editurii a scos din sertar o scrisoare și ne-a întins-o, nu însă înain- te de a rosti cuvântul "Play"! Scrisoarea era expediată de o elevă din Codlea... Am deschis-o și am citit: "Stimată redacție, am o mare rugămintă, îmi place foarte mult te- nislul. Știu că Ion Tiriace e de prin părțile Brașovului. "Joc - în englește... în gura jucătorului de tenis care servește e un fel de avertisment: "Fii atent, în acest moment servesc, adică intenționez să în- cep jocul", în dicționarul nostru de buzunar, în dreptul lui *play* scrie: "Distracție, joc, piesă, libertate de mișcare, acțiune, rândul la joc" (adică ce- ea ce vă spuneam). Ca verb: "a (se) juca, a se preface, a juca jocuri de noroc, a fi actor, a cânta la un instrument". Cu puțină imaginație, eliminând câteva sensuri, veți putea compune o definiție adecvată tenisului.

** în gura jucătorului care primește serviciul e un fel de confirmare: "De acord, poți începe jocul"

Știu că Ilie Năstase e cel mai bun sportiv al României. E adevărat, am citit în ziare sute și mii de cifre despre acești jucători de tenis, dar, cu excepția cifrelor, nu știu aproape nimic. Nu s-ar putea oare ca editura «Stadion» să publice o carte despre Ion Tiriace și Ilie Năstase?"

După ce am terminat scrisoarea, amfost poștiți în biroul redactorului șef, care a început fără ocolișuri:

- Ce părere aveți, băieți?

Am răspuns, cu o oarecare inconștientă, "Ready!" Au ur- mat o sonerie, o secretară, nișteformulare, semnăturile noas- tre pe contract și un "Mulțumesc!" foarte scurt, care ne-a dat fiori, pentru că nu mai puteam da înapoi...

*

Am auzit la Roma că manuscrisul nostru a ajuns sub tipar. Oh, dacă ați ști ce greu a fost... Timp de vreo două luni n-am reușit să aflăm cum se poate scrie "In doi". Zeliko Franulovici era de părere că ar trebui să împărțim cartea frățește: o sută de pagini "Tiriace" și încă o sută "Năstase"... Ar fi o idee, dar cine să înceapă? Și-apoi, ArthurAshe a ve- nit cu o altă idee: "Scrieți câte o sută de pagini și rugați-i pe cei de Ia București să-lpunăpe Tiriace pe pagina din stânga, cu litere drepte, iar pe «Nasty» în dreapta, cu litere aplecate". Ar

fi fost și asta o idee, dar nis-a părut prea revoluționară. Văzându-ne în mare încurcătură, Clark Graebner a chemat un prieten ziarist, Bill McLellun, care, după ce a cerut whisky și ne-a afumat cu două havane, a vorbit ca un oracol: "O carte de tenis în doi nu poate decât să imite jocul. Cititorul trebuie să audă mingea lovită de o parte și de cealaltă. Dacă o să reușiți să-i dați cititorului această senzație, ați câștigat partida cu 6-1,15-17,18-16,2-6,7-5, adică, pentru cibernetici- anul amator din mine, cu cel mai frumos scor în tenis. Dacă nu, înseamnă că ați bătut mingea la zid, fiecare pe contpro-

18

priu, fără spectatori și fără arbitru".

Spunând asta, Bill McLellun a mai dat pe gât un whisky și a dispărut ca un om care a oferit o soluție definitivă, imposibil de combătut.

Ce a urmat, veți vedea și dumneavoastră... Am început să scriem cu intenția de a imita jocul, adică cu "Play" și "Ready". Am scris pe file de hotel cu en-tete. Am scris pe colțuri de ziare, ca să economisim "mâna de lucru" necesară reproducerii citatelor. Am "scris", în sfârșit, la magneto- fon, de cele mai multe ori în avioane, când partenerii de zbor nu prea înțelegeau rostul monologurilor noastre în miez de noapte.

În momentul în care ne-am dat seama căfilele și tăieturile dinziare încap într-o servietă, iar benzile cuprind 12 ore de... text, am expediat totul la București, pe adresa Ioan Chirilă, revista "SPORT", strada Vasile Conta 76. Bineînțeles că am însoțit capodopera cu o scrisorică explicativă:

"Dragă Ioane, îți trimitem o servietă cu pagini și benzi, încearcă să le bați la mașină. Noi ne gândeam să "scoți" două romane-fluviu de câte o sută de pagini fiecare, dar e un co- leg de-al tău aici, la New York, Bill McLellun, care pretinde că cititorul anilor '70 mai suportă fluviile și că ar fi bine să se audă mingile izbite de rachete, în sfârșit, faci cum crezi. Poți să inversezi chiar și ordinea unor «mingi»...

De ce te-am ales pe tine? Pentru că ai scris în 1959 un articol despre Ilie în care spuneai că va fi mai mare ca Gogu Viziru, iar despre «prietenul» tău Ion Tiriace ai scris - sunt vreo șase ani de atunci - în «Magazin», un articol oribil, intitulat «Leu pe Progresul și mieluşel pe Roland Garros».

Răspunde-ne dacă primești. Sperăm că ai s-ofaci în amintirea primului tău amor, tenisul... Așteptăm confirmarea pe adresa Ion Tiriace, C/O Bill Riordan, RiverSide Drive,

19

1115, Salisbury, Maryland.

Țiriace-Năstase".

Si am primit scrisoarea de răspuns:

"E-n regulă. Am ascultat benzile. Am lipit hârtiile. Am început să bat lamașină. Am câteva nedumeriri, pe care sper să le rezolvăm la București, în pauzele meciului cu Olanda. N-am înțeles, de pildă, motivul pentru care președintele Nixon s-a gândit să-i dăruiască două stilouri lui Eie, atunci, la recepția de după Cleveland. N-am înțeles cum se face că Okker îl hipnotizează pe Eie, dar devine un simplu medium când îl are

în față pe Ion. Mai e și o întrerupere de bandă. N-am priceput motivul pentru care «Ilie îl roagă pe Tiriac să-i dea douăpalme»...

Am ținut seama de sfatul lui Bill McLellun. Sper ca jocul între «Play» și «Ready» să sugereze un mare meci între voi doi.

Am și ales titlul primei «mingi». Va servi Tiriac. «Mingea» se va numi «My best shot are my legs»... Bineînțeles că-i va răspunde Ilie. Și-apoi, din nou Tiriac. Deci «play» pentru Tiriac și «ready» pentru Hie... Am impresia că servie- ta voastră are de toate. Smash-ri, passing-shot-uri voleuri, backhand-ri, topspin-uri, stop-uri... Să sperăm că acest re- pertoriu va plăcea și publicului..."

IoanCHIRILĂ

*

Dragi cititori, asta e tot ceea ce am putut face. Știm foarte bine că succesul (eventual) al cărții va depinde - nu ne facem iluzii prea mari - de victoriile pe care le vom obține între manuscris și bun de tipar. Și mai știm că un passing-shotfulgerător, plasat într-un moment decisiv, adi- că la un match-ball cu Laver sau cu Rosewall, poate da strălucire chiar și unei colecții de banalități. Ai dumneavoastră,

Ion TIRIAC și Hie NĂSTASE

20

"My best shot are my legs"

Fred Perry, câștigător de Wimbledon, spune undeva că un ochi de expert poate califica un tenisman de laprima min- ge servită. Așa stând lucrurile, nu-mi rămâne decât să ser- vesc, ca să mă recomand.

... Era prin octombrie 1969, după Cleveland, la New York. într-o dimineață, abia treziți din somn, primim vizita unui reporter. Se recomandă: "Jack Robinson de la Vogue". ("Vogue"-ul american, bineînțeles). Ne spune, fără prea multe introduceri, că are de făcut un fotoreportaj cu ti- tlul Super-tennisman. Adaugă că noi facem parte, după părerea lui, din această categorie, îi răspund că e foarte amabil. Râde și-mi face cu ochiul, ștregărește: "Să fim serioși". În sfârșit, îi spunem că-i stăm la dispoziție. Ne pune câteva întrebări banale, îi povestesc că am jucat ho- chei pe gheață. Se entuziasmează. Pe Ilie îl întreabă, din senin, dacă-i place muzica modernă. Ilie îi răspunde că e îndrăgostit de Bee Gees. (Interviul a durat cel mult pa- tru minute.) Reporterul își pune aparatul la ochi și mă fotografiază, încerc să mă feresc - sunt doar în halatul de baie, cu pieptul gol - dar Robinson e mult mai rapid. Când să iasă, își dă o palmă peste frunte, li întreabă pe tție,

21

fixându-l cu degetul, pentru a primi un răspuns imediat: "What is your best shot?". Ilie nu stă pe gânduri: "The back- hand". Apoi vine rândul meu... Jack Robinson are ceva vesel în privire și mă face să râd când mă "împunge" cu degetul. Simt nevoia să-l uimesc puțin și răspund saca- dat: "My best shot are my legs". Am impresia că i-am dat cu o măciucă în cap. Se dezmeticește, mă fixează și cau- tă să-și dea seama dacă glumesc sau nu. Deodată parcă se luminează, ridică degetul în dreptul tâmplei -

"evri- ka!" - și dispare.

...Peste vreo trei zile, revenind la hotel, găsesc obișnuitul vraf de ziare pe masă. Printre ziare, câteva re- viste. Una din ele - "Vogue". Deschid. Trec repede pagi- nile, iată-ne!! Jack Robinson s-a ținut de cuvânt. Suntem opt jucători pe două pagini. Opt fotografii, însoțite de cel mult treizeci de cuvinte fiecare. Sus, spre stânga, într-o casetă cu litere mari, află că noi, tenismanii, suntem niște originali, că mâncăm numai fripturi în sânge, fără pâine, și că dansăm foarte mult. Jack nu uită să spună că într-un *bestoffive* "" "originalii" scadîngreutate cu *12pounds* "" *sică* aleargă șapte mile™".

Cine sunt cei opt jucători din "Vogue"? Ashe, Charlito Pasarell, eu, Marty Riessen, Ray Moore, Ilie "Nasty", Dennis Ralston și Tony Roche. Jack Robinson e un reporter modern, dar, pe alocuri, are prea multă fantezie. Despre mine spune, de pildă, că sunt un mare specialist în karate. "Marty Riessen adoră sucul de portocale". De

'Care este lovitura dumneavoastră cea mai bună? **Cea mai bună lovitură a mea sunt picioarele. ***Cel mai bun din cinci (seturi). ****Unpound (livră) = 453 grame ***O milă = 1609 m.

22

fapt, dacă stau să mă gândesc bine, asta e un mare adevăr, îmi aduc aminte, acum șase ani, în 1965, când l-am bătut în finala turneului de la Alexandria, Marty a alergat nu șapte mile, ci zece sau cincisprezece, ca să bea apoi o în- treagă plantație de portocali. Ce teribilă a fost pentru mine noaptea de ajun a me- ciului! Aveam o febră de 40 de grade, în cameră era sufo- cant, dar eu oprisem ventilatorul, ca să nu răcesc. A doua zi, în timp ce mă îndreptam spre "Play", îmi vedeam um- bra clătinându-se de amețeală. Apoi am uitat însă totul. L-am alergat pe Marty. Am alergat și eu, poate mai mult decât Marty. Acum îmi dau încă o dată seama că răspun- sul pe care i l-am dat, în glumă, lui Jack Robinson, repre- zintă adevărul gol-goluț. Da, cea mai bună lovitură a mea - *my best shot* - sunt picioarele. Sunt sau, în orice caz, au fost...

... Mă uit la fotografia lui Ilie. Jack i-a găsit o poză foar- te frumoasă, cu un *backhand* impecabil. Jack nu renunță la diminutivul lui Ilie - "Nasty". Mi-a dat și mie unul: "Tirry baby". Nu prea văd legătura, dar ce importanță are asta? Pentru Ilie, Jack folosește un cuvânt foarte potrivit: *flambqyant*. într-adevăr, Ilie este strălucitor ca o flacăară. Dintre toți cei opt invitați ai "Vogue"-ului, Ilie beneficia- ză de epitelele cel mai puțin banale. Jack notează, de pil- dă, "Latino bravura". Și acest epitet mi se pare foarte bine plasat, ca un rever cu spatele, după un lob abia recuperat. Apoi Jack se distrează, dar nu fără temei, comparându- l pe Ilie cu un dansator de shake sau șeic - dacă vreți. La "Ce vă place mai mult?", Robinson nu-l uită pe Bee Gees, dar în final inventează, scriind că "marea pasiune a super- campionului român sunt fetele de liceu".

îmi revine în minte, cu insistență, autoportretul pe

23

care mi l-am făcut oarecum în glumă: "Cea mai bună lo- vitură a mea sunt picioarele", într-adevăr, parcă nu e rău spus... îi arăt și lui Ilie revista. Mi-o smulge din mână, ca să-și vadă fotografia. Râde șmecherește la fraza cu fetele de liceu și e foarte mândru la gândul că Jack i-a surprins "bravura latină". Apoi trece la fotografia mea. Mă privește întrebător:

- Când ai spus tu chestia asta cu *my kgs*?

- Acum trei zile. Sunteți foarte distrat, *mister Nasty*. Dar de ce mă întrebați?
- Eu n-aș fi spus-o. De ce să-și închipuie că n-am o lo- vitură preferată?
- Ești un copil, Ilie. Ce importanță are că Jack Robinson va spune despre tine, de pildă, că nu ai suflu, când tu știi foarte bine că poți sosi astăzi, la Ancona, bol- nav cobză, ca să-l bați mâine, cântând pe Franulovici?
- Nu văd legătura cu picioarele tale.
- Există o legătură. Eu nu m-am jenat niciodată să spun că lovitura mea cea mai bună sunt picioarele. Dacă aș fi spus, de pildă, crosul pe rever, n-aș fi făcut o greșeală prea mare...
- Adevărat. De ce n-ai spus crosul pe rever?
- Pentru că e mult mai corect așa. Cât privește lovituri - pentru că, la urma urmei, izbir tot cu racheta - am fost tentat o clipă să-l scandalizez pe Robinson.
- Cum!?
- Spunându-i, de pildă, că până la 16 ani n-am lovit nici măcar o singură minge de tenis cu racheta.
- Glumești!
- Ba nu glumesc de loc. Știu și ziua în care am lovit această primă minge.
- Ce zi?

24

- 5 mai 1955. Aveam 16 ani fără patru zile.
- Formidabil!
- Asta-i. Eu rămân la *my legs*. Și-acum, *mister Nasty*, ia, te rog, microfonul și treci în baie, ca să te recomanzi. Poți să dai drumul și la apă. Eu vreau să citesc. Țin să-ți atrag atenția că nu poți să scapi cu *backhand*-l\ lui Jack. Și nici măcar cu voleul de backhand. Aveți cuvântul, *mister Nasty*. Și nu uitați să spuneți ce înseamnă Nasty...

25

Draga mea Rosemarie...

Nasty înseamnă *ticălos*. Porecla asta a inventat-o o fa- tă. Fata directorului de la "World Tennis". (Pentru cei ca- re mă iubesc, Nasty mai înseamnă *dat dracului*. Pentru ceilalți, dimpotrivă, înseamnă, să zicem, scârbos, *arțăgos* și multe altele.)

Recunosc, am fost un copil rău. N-am tras cu praștia în pisici, dar am jucat fotbal de dimineața până noaptea, motiv pentru care mama a plâns ani în șir, în fiecare sea- ră. "Ce-o să mai ajungă și băiatul ăsta?" Mama spunea că sunt un copil fără noroc și că o să-mi fie foarte greu să răzlesc. Mai spunea că în ziua nașterii mele*, cerul nu era albastru, ci galben, cum nu mai fusese niciodată, de se- cetă...

Am fost, îmi dau foarte bine seama, un copil arțăgos, adică un nasty. Singura mea bucurie era fotbalul, în rest, îmi aduc aminte doar de caprele din curte, care ne ajutau să trăim. (Caprele despre care Dennis Lalanne, de la "U Equipe", va scrie o dată că au fost averea unui cioban

*Ilie Năstases-a născut în ziua de 19 iulie 1946.

26

din creierii munților Carpați și că fiul mai mic al numi- tului cioban, Ilie Năstase, a găsit în laptele acestor capre negre - nu erau ele negre! - forța necesară voleului

și *sma-* sh-ului.)

La noi acasă a fost întotdeauna, de fapt, un fel de consignație de tenis. Rachete scorojite de zgură. Mingi vechi. Pantofi înroșiți de transpirație. Ciorapi cu găuri, prosoape rupte și așa mai departe, încă de mic l-am văzut pe fratele meu Costel întinzând ore în șir corzile pe lemnul rachetei. Când ieșeam din casă, o zăream pe so- ra mea Cornelia lovind mingea la zid. În fiecare vară vedeam sute de jucători pe Progresul. Slabi și grași. Palizi și stacojii. Cu o rachetă și un prosop. Cu trei rachete și cu trei prosoape.

Și totuși tenisul îmi era indiferent, deși pe mesele de nuiiele de lângă plasă erau întotdeauna citronade cu pai și gheață.

Într-o seară, la Londra, după Wimbledon, Rosemarie Casals* m-a întrebat când am început să joc tenis. I-am spus că nu știu. S-a supărat. Sau poate și-a închipuit că sunt amețit: băusem două pahare de bere englezească, și berea lui Cox e foarte tare.

Aș vrea să vă spun însă că n-am mințit-o pe Rosemarie, atunci, la Londra, pe Oxford Street.

Până la zece ani am jucat numai fotbal. Și ce mult mi-a plăcut fotbalul! Aș fi putut să car mingea după mi- ne un ceas, ca să o strecor măcar o dată printre picioarele băieților din curte... E adevărat, dădusem de câteva ori cu racheta în minge, lângă Depou, pe Bonaparte, pe vechiul teren C. C. A., unde-s astăzi blocurile cu foștiii fotbaliști,

* Partenera lui Ilie Năstase la Wimbledon 1970, când cuplul lor a câștigat titlul la dublu mixt

27

dar racheta mi se părea foarte grea. Poate pentru că eram și foarte slab. Un chibrit, acolo...

Într-o zi, Costel, care juca tenis în echipa națională, împreună cu Gogu Viziru, m-a văzut lovind mingea. După ce mi-am terminat "meciul", ne-am dus împreună acasă. A doua zi, de dimineață, Costel m-a trezit pe la 5 și mi-a spus că mergem să jucăm. Eram somnoros, probabil că am bombănit ceva și m-am trezit pe dușumea. Costică nu știa prea multe. Mi-a tras două palme, că le țin minte și astăzi.

De jucat, am jucat în silă. Până la urmă însă, tot m-am răzbunat. Am căutat tot timpul să pun un stop, ca să-l văd pe Costică dându-și duhul, și am reușit. Costel s-a ambiționat, dar, când să ajungă lângă minge, a alunecat și a căzut. Eu am râs și am mai primit două palme.

De venit însă tot n-am venit să joc, cu toate că am mai luat bățai, cu nemiluita. De unde să știe Costel că pe mine mă cheamă "Nasty" și că nu mă poți lua decât cu binișorul?! Cineva totuși s-a priceput la treaba asta. Omul care m-a adus pe terenul de tenis a fost nea Costică Chivaru. La început mi-a cumpărat bomboane și jeleurii. Apoi, când a văzut că trag chiulul și așa, s-a hotărât să-mi dea bani. După cum vedeți, eu am fost jucător profesio- nist la 12 ani. Aveam o singură obligație prin "contract": să vin în fiecare zi, ca să mă vadă nea Costică jucând vreo două ore, sau măcar o oră și jumătate, pe Bonaparte.

Draga mea Rosemarie, să-ți spun drept, nici astăzi nu știu când am început să joc tenis. Ceea ce știu sigur e că în 1959, la Cluj, prin septembrie, am câștigat titlul de campion republican la 13-14 ani și că băiatul pe care l-am bătut în finală, cu 6-4,6-2, - asta nu se uită - se numea Atilla Ballogh... Dacă m-ai întreba ce am simțit când am termi-

28

nat meciul, n-aș putea să-ți răspund. A fost așa, ca un joc. Țin minte că ultima minge s-a întâmplat să fie tot un stop, că Atilla s-a repezit spre ea ca un leu, dar că n-a atins-o și a aruncat racheta în plasă. Lumea a râs, și mie mi-a plăcut grozav că am izbutit s-o înveselesc.

Seara, la cină, antrenorul Cucu Schmidt s-a apropiat de masa noastră, a copiilor, și ne-a spus: "Băieți, voi ați terminat campionatul. Trebuie să plecați acasă. Trenul spre Brașov și spre București pleacă peste două ore. Iată și fiile de drum. Dacă e cineva care vrea să rămână și mâine, să-mi spună. Pentru asta însă, va trebui să servească mingile la finala dintre Gogu Viziru și Tiriac. Cine rămâne?"

Am răspuns imediat: "Rămân eu!" A doua zi am dat mingile în finala Gogu Viziru - Ion Tiriac. Nea Gogu, țin minte, era foarte nervos. Mă zorea tot timpul. Eu aruncam mingea cu frică, nu care cumva să ajungă pe lângă rachetă - până la urmă tot băieții de mingi sunt de vină. Tiriac era și el încruntat, dar nu mă băga în seamă. Când schimbau terenul, mă ascundeam sub picioarele arbitru- lui, îi auzeam cum mârâie amândoi.

A fost luptă mare între nea Gogu și Tiriac. A câștigat Tiriac, după ce Gogu Viziru avusese două seturi la zero și 4-1!

Meciul mi-a plăcut foarte mult. Cred că în seara aceea, la Cluj, am simțit pentru prima oară că aș putea să joc și eu tenis.

Dragă Roșie, după cum vezi, nici eu n-am început prea devreme, cu toate că fratele meu spune astăzi că am jucat tenis încă de la doi ani. Eu nu-mi aduc aminte să fi jucat înainte de 1958. După meciul cu Ballogh, de la Cluj, am mai jucat ceva la sală, cam prin februarie 1960, dar nimeni nu mă lua în seamă. Eram slab și jigărit. Un "suflet călă-

29

tor"... Fratele meu juca în "Cupa Davis", avea tricouri cu crocodili pe piept, iar despre Cornelia scria în "Sportul popular". (Mi-aduc aminte, într-o zi am citit că sora mea Cornelia a bătut-o cu 6-4,6-2 pe Manana Ciogolea.) Eu eram nimeni...

... Atunci, la New York, i-am spus lui Jack Robinson că lovitura mea preferată e *backhand-ul*. Arthur Ashe nu e de acord. După finala de la Richmond*, el a scris într-un "Daily" local: "*His hands and feet are so quick and so fast... He doesn't have one especially best shot. He moves like a gazelle*". Nici nu știu dacă Arthur a vrut să-mi facă un compliment sau să insinueze că, în ceea ce mă privește, racheta ar fi un accesoriu care ar putea să și lipsească...

Ce noroc a avut Tiriac! A aruncat o vorbă cu *my legs* și a terminat cu

prezentările. Eu, în schimb, nici nu știu un- de vreau să ajung.

Odată, nu de mult, la un *garden-party* după Omaha*", o doamnă mai în vârstă m-a întrebat dacă cred în reîn- carnare. I-am spus că nu prea înțeleg întrebarea. Mi-a răspuns: "Sunt sigură că ai jucat tenis într-o viață ante- rioară". Și iar nu mi-am putut da seama dacă a fost un compliment sau dacă a vrut să spună că joc tenis "ca pe timpuri". Ceea ce știu sigur e că încă din primele zile de tenis mi-a plăcut să fac tot soiul de șmecherii pe teren. Dacă n-ar fi fost asta, chiar n-aș fi venit niciodată. Mi-a plăcut întotdeauna să tai mingile, să pun stopuri, să mă uit în dreapta când lovesc în stânga... întotdeauna mi s-a părut că tenisul e un joc ușor. Greu era numai lemnul ra-

* Disputată în ianuarie 1971 și câștigată de Ilie Năstase

***Măinile și picioarele lui sunt la fel de iuți și de agere... Nu are o lovitu- ră preferată, specială. Se mișcă aidoma unei gazele".

***La Omaha, în 1971, Ilie Năstase a câștigat primul turneu al circuitului

30

chetei. Și nici nu era de mirare. Aveam un piept de pui și două bețișoare în loc de picioare, ca în desenele animate cu chibrituri.

Antrenorul Gheorghe Cobzuc a spus o dată despre mine că sunt un hoț. Că am reușit să fur, în numai câte- va luni, backhand-ul lui Laver, serviciul lui Tony Roche și *topspin-ul* lui Santana. Tiriace spune însă că am furat încă de mic. "Are dreptate fratele tău când susține că «operezi» încă de la doi ani. Chiar dacă ai luat racheta în mână mult mai târziu, ai făcut, fără să-ți dai seama, un milion de fotografii, privindu-i pe Schmidt, pe Caralulis, pe Gogu. Meritul tău e că ai știut să le developezi în cap, să le com- bini, să le truchezi și să alegi din ele pe cele mai reușite. Așa se face că în ziua în care ai luat prima rachetă în mâ- nă ți s-a părut foarte ușor și că «greu e doar lemnul». Când Ashe spune *quick*, adică ager, la asta se gândește."

E frumos ce spunea nea Gică Cobzuc. E frumos ce spune și Tiriace, dar mie mi se pare că se taie prea mult fi- rul în patru. Adevărul e că eu am avut norocul să cresc în zgomotul mingilor lovite de rachete, să miros un teren stropit la patru dimineața și să învăț privind, fără chiar să-mi dau seama. Aș spune că am învățat mai mult din greșelile pleziriştilor decât din loviturile frumoase ale câ- torva jucători de clasă. Anul trecut, la un antrenament, în America, Tony Roche, australianul, mi-a spus la un mo- ment dat că arunc prea sus mingea când servesc. Și n-a trebuit să repete observația, într-o singură clipă, în capul meu "plin de fotografii", cum spune Tiriace, au apărut ser- viciile lui domn' Sergiu sau ale profesorului Mărculescu, care aruncau mingea sus de tot, ca să aibă timp să-și po- trivească racheta.

Fără să-mi dau deci seama, am dat bine în minge

31

chiar de la început. Și totuși, am fost un "nasty" încă din copilărie.

Îmi aduc aminte, în 1964, cam prin primăvară, cine- va l-a întrebat pe Tiriace: "Ce părere ai despre Năstase cel mic?" Tiriace a răspuns: "Năstase știe să lovească

mingea mai frumos decât noi toți, dar mai e de așteptat. Ne-am păcălit de atâtea ori cu cei care lovesc frumos". De unde să știe Ion că pot renunța *h frumos* cu mare ușurință. Vreți un exemplu?

În vară, am plecat la Riga, în turneu, împreună cu Tiriac și Mărmureanu. Eu eram mezinul și hotărâsem să le arăt tuturor cât *de frumos* știu să pun mingea razant cu fileul, pe linie, în prima zi am stat în tribună, privind jocul Tiriac-Potanin. N-a fost un meci prea frumos, dar am fost uluit de răbdarea lui Tiriac, în tot timpul jocu- lui, Ion a trimis mingea numai și numai pe *backhand-ul* lui Potanin. Rezultatul? Potanin nici n-a știut când a pier- dut...

A doua zi mi-a venit mie rândul. Cam la a doua min- ge, când mi-am umflat pieptul ca să dau un retur tip Wimbledon, mi s-a rupt șortul. Am ieșit de pe teren, adu- nându-mi slipul, în vestiar am încercat să-mi leg șortul cu o sfoară, dar n-am reușit. Până la urmă mi-a dat Tiriac un șort nou. Când am ieșit din vestiar, Ion mi-a șuierat în ureche: "Acum să te văd ce poți, Ilie!"

Am apărut pe teren ca fotbalistii englezi: șortul îmi atârna până la genunchi. Obsedat de cuvintele lui Tiriac și văzând că adversarul meu, Moser, dă foarte tare în minge, am început să-i trimit baLoane pe *backhand*. Rezultatul? Moser și-a ieșit din fire și a pierdut înainte de a începe să joace. Eram un nasty...

Peste vreo șase ani, la Londra, într-o seară, când în-

32

cercam să prindem ceasul cu mica macara din sala de distracții "Las Vegas", Tiriac mi-a spus pe neașteptate: "Ții minte, Ilie, la Riga, în '64, în meciul cu Moser? Atunci te-am privit pentru prima oară cu alți ochi. Mi-a plăcut teribil «ticăloșia» cu care ai trimis cinci mii de baLoane pe *backhand-ul* lui Moser. Până în ziua aceea eram ca și legat pe viață de Mărmureanu. Dar după meciul cu Moser am știut că Mărmureanu a pierdut partida. De ce? Ceva îmi spunea că nu e capabil să înfrunte o tribună întreagă și ochii disprețuitori ai adversarului, ca să-și atingă scopul".

Draga mea Rosemarie... După cum ți-ai dat, cred, sea- ma, sunt un ticălos pentru că am știut să mă împrietenesc și cu dracul ca să trec puntea. Poți să-l întrebi și pe ame- ricanul Marty Riessen, profesionistul de astăzi. La doi ani după Riga, am ajuns în Egipt. Eram speriat rău de tot, deși mai fusesem în '65. Deodată aud că pe terenul central urmează partida Riessen-Năstase. Îmi vine să o iau la fu- gă. Riessen a și apărut pe teren. Eu stau încă pitit în vesti- ar. Ies pe furiș. Riessen strigă, în drum spre teren: "Cine-i Năstase?" - de parcă ar chema un deținut, dintr-un grup mare, ca să-i dea un pachet trimis de acasă. Tiriac aproa- pe că mă împinge în față. Când mă văd, spectatorii încep să râdă. Apoi, deodată, tăcere, în gândul meu: "Le e milă".

Mă uit la Riessen. Cal de rasă. Schimbăm câteva mingi. Mi le dă tare. Nici nu le ajung. Arabii râd în gura mare. "Un' ți-e backhand-ul, Ilie?"

În sfârșit, un copil îmi dă mingile pentru primul ser- viciu, îmi tremură picioarele. Mă retrag la vreun metru de linie, ca să nu fac greșeală de picior. Arabii continuă

să fie foarte veseli.

Servesc. Deloc puternic. Lfitez mult, ca nea Cucu Schmidt. Am o singură dorință: să pun mingea în careu.

33

Și reușesc... Riessen e puțin surprins de liftul meu. S-ar fi așteptat la un serviciu mai puternic, îmi dă returul pe *backhand* și se aruncă spre fileu, cum fac toți americanii - aș spune astăzi. Mă gândesc că aș putea să-l "trec" prin- tr-un cros, dar, în aceeași clipă, îmi vine o idee teribilă: am să-l joc numai în loburi, până în slava cerului, ca pe Moser. Și-i arunc primul lob, sus, sus de tot, la vreo 20 de metri. Riessen nu-și mai pierde timpul. Se întoarce de la fileu și pornește spre fundul terenului, cu pas ușor, ca să servească mingea următoare. Dar surpriză! Mingea mea cade chiar pe linie. Riessen, mirat, se uită la mine și râde: "Ai și noroc, puștiule!" Tribunele aplaudă! "Cel mare și pu- ternic a fost păcălit".

Servesc a doua minge. Riessen sprintează și mai iu- te spre fileu, îi răspund cu un nou lob, tot atât de înalt. Americanul se uită în sus, pune palma la ochi, de soare, mingea cade iar pe linie, sare până în prelata gardului din fund și Riessen respinge greu, totprintr-unlob, gata-gata să cadă peste arbitrul de linie... La 30-0, liftez și mai mult serviciul. Riessen se hotărăște să nu mai vină la fileu, ca să vadă dacă mai cunosc vreo lovitură, în afara lobului. Văzându-l departe, pun un stop. Și stopul îmi iese ca ni- ciodată. Mingea cade la câțiva centimetri dincolo de fi- leu și rămâne ca o bilă de fier în lutul galben al terenului. Arabii sar în sus și aplaudă. Totul li se pare foarte distrac- tiv... Eu conduc cu 4-0. Riessen nu mai știe ce să facă: pe fund, mingea sare tocmai în preiată; la fileu, se "lipește" de lutul galben. Ce-i de făcut?

Știți cu cât s-a terminat primul set? 6-0 pentru mi- ne. La ultimul schimb de teren, Riessen s-a uitat la mine ca la o arătare, și-a făcut cruce și m-a întrebat, silabisind cuvintele, ca să-l înțeleg: "Cum se numește sportul pe ca-

34

re-l practici, *mister* Năstase?" Dau din umeri, în semn că nu înțeleg.

Am câștigat până la urmă cu două seturi la unu împo- triva lui Marty Riessen, profesionistul de astăzi din gru- pul Laver. În ultimii ani, ori de câte ori ne-am întâlnit, Marty mi-a amintit de "loburile de la Cairo"...

După acest joc cu Marty Riessen, Tiriatic mi-a strâns pentru prima oară mâna ca unui bărbat:

- Bine, Ilie. Foarte bine. Asta înseamnă că știi ce vrei.

- N-am fost caraghios cu loburile?

- Ești un copil. Important e că mâine, în TEquipe", și poimâine, în "World Tennis", o să scrie că Ilie Năstase - ci- ne mai e și Ilie Năstase? - l-a învins pe Marty Riessen. Iar când o să ți se scrie numele, secretarul de redacție o să pu- nă și un semn de exclamare. Sau chiar două... Să te uiți de curiozitate. Bravo, Ilie!

A doua zi am jucat cu Tiriatic. I-am dat loburi mai înal- te decât lui Riessen. La primul schimb de teren, în timp ce își freca mânerul rachetei cu praf de sacâz,

Tiriac s-a uitat la mine: "Ții neapărat să faci circ pe teren?!" N-am răspuns și am continuat să trimit loburi. Dar n-am reușit să-lbat.

Seara, pe terasa hotelului, când nici o citronadă din lume n-ar fi izbutit să ne redea cei 20 depounds - vorba lui Jack Robinson - pierduți pe terenul fierbinte de la Cairo, i-am spus lui Ion: "Nu fi supărat! Am vrut și eu să apară în «l'Equipe» sau în «World Tennis» că Ilie Năstase, învingă- torul lui Marty Riessen, a câștigat și la Ion Tiriac".

Ion s-a uitat lung la mine:

- Joci tare, Ilie.

- Tu m-ai învățat să joc tare. -Când?

35

- Atunci, toamna, la Cluj, în finala cu Gogu Viziru.

- Nici nu știam cum te cheamă.

- Nu era nevoie... Te-am auzit cum îl înfruntau pe Gogu, când schimbați terenul.

- Ce legătură are asta?

- Are. Astăzi am vrut mult să te bat.

- O să mai curgă destulă apă pe Nil.

- Așa-ți spunea și Gogu Viziru...

... Draga mea Rosemarie, după cum vezi, am încer- cat să-ți răspund acum la întrebarea pe care mi-ai pus-o atunci, la Londra, după Wimbledon, în micul bar de pe Oxford Street. Până la urmă, nici nu știu dacă ai înțeles când și cum am început să joc tenis. Uneori, când sunt condus cu 40-0, am impresia că joc de ieri. Alteori, în schimb, sunt gata să-i dau dreptate bătrânei doamne de laacelgarden-party. Doamna cu "viața anterioară". De ce- le mai multe ori, când servesc și pornesc spre fileu, ceva mă trage, fără nici un sens, în partea opusă aceleia în ca- re vreau să mă duc. După ce mingea "moare", și tribune- le aplaudă, am impresia că m-am dus într-acolo pentru că am mai jucat o dată - nu mai știu când și unde - abso- lut aceeași minge, împotriva unui jucător necunoscut... Ștefan Georgescu, fostul meu antrenor, spune că nu e ni- mic extraordinar în povestea asta și că, de fapt, *my best shoteste* simțul de anticipație. Tiriac susține că Ștefan are dreptate...

36

La Brașov ninge cu fulgi mari...

Dacă Ilie Năstase nu știe când a început să joace te- nis, eu am să vă decepționez printr-o memorie mai puțin romantică.

Am început să jos tenis, parecă am mai spus-o, la 5 mai 1955, adică la 16 ani fără patru zile. Ca și în cazul lui Ilie, am ajuns să joc tenis nu dintr-o atracție irezistibilă, ci - mult mai prozaic - în urma unei clauze de regulament.

Am pus mâna pe racheta de tenis în acea zi de 5 mai pentru că nu prea exista sport pe care să nu-l fi încer- cat... Jucam tenis de masă, jucam hochei pe gheață, ca să nu mai vorbesc de fotbal, baschet sau volei. Dacă vreți, eram atât de îndrăgostit de sport *în general*, încât nici n-am avut timp să meditez la ceea ce numim astăzi cu- lorile clubului. Așa se explică faptul că am jucat ho- chei în echipa Spartac

Braşov, la 12 ani, apoi am trecut la "Tractorul", iar, prin 1955, la Steagul roşu. Între timp am jucat baschet şi volei la "Steagul", tenis de masă la Tractorul şi fotbal la C. F. R. sau, mai apoi, la Dinamo.

Despre tenismanii australieni se spune (admirativ)

37

că, până să fi jucat tenis, au făcut o sută de alte sporturi. Noi, copiii braşoveni de pe străzile Castelului, Tache Ionescu sau Mureşenilor, am făcut cam tot atâtea sporturi, plus ascensiunile pe Tâmpa, ceea ce în Australia nu prea întâlneşti la tot pasul.

Şi acum, să lămuresc ce e cu clauza de regulament.

După debutul din ziua de 5 mai (datorat, în fond, faptului că nu am găsit în ziua aceea palete şi fileu de tenis de masă), am venit pe teren în următoarele două zile. La 9 mai, de ziua mea, s-au întâmplat două evenimente ho-tărâtoare pentru mine: 1) am jucat un set cu un doctor, Bădulescu, şi am câştigat cu 6-1, şi 2) am primit, la termi-narea setului, oferta de a "semna" pentru secţia de tenis a Steagului roşu. Oferta mi-a fost făcută de antrenorul Turuşanco, care a asistat, din întâmplare, la "meciul" meu cu doctorul Bădulescu şi avea nevoie de un junior (sau de "un loc patru", ultimul de altfel) pentru Steagul roşu.

Bineînţeles că oferta am primit-o imediat. Repet în-să, nu pentru că m-aş fi simţit atras, ci pentru că nimic din ceea ce era sport nu-mi putea fi indiferent.

La vreo zece zile după 5 mai, m-am supus de bună voie celei mai grele intervenţii "chirurgicale" din cariera mea de sportiv. Cu această ocazie, antrenorul Turuşanco a iz-butit să mă convingă că racheta trebuie ţinută de capătul cozii, şi nu de mijloc.

După două-trei săptămâni de încercări şi potri-veli, am intrat în echipă. Țin să precizez că încă din pri-mul moment m-am gândit numai şi numai la victorie. Frumuseţea loviturii nu m-a interesat de loc.

De ce? Pentru simplul fapt că mie nu mi-au plăcut niciodată socotelile încurcate. Din ziua în care Turuşanco mi-a spus că voi juca la Steagul roşu, am fost urmărit de

38

un singur gând: să mă achit cât mai curând posibil în faţa "Steagului". Vă daţi seama, cred, că în această situaţie nu am avut timp să-mi şlefuiesc racheta. Ştiam un singur lu-cru: că trebuie să arunc mingea cât mai departe, spre linia de fund, şi să adun puncte.

După numai două luni, am reuşit să mă achit de da-torie, câştigând în meciul cu Târgu Mureş punctul care menţinea "Steagul" în divizie. A fost un meci foarte ciu-dat. Adversarul meu, doctorul Hintsch, avea 20 de ani de tenis. Eu abia împlinisem două luni... Jocul a durat patru ore şi jumătate. Am alergat după toate mingile. Mi-am în-sângerat coapsele, patinând pe zgura aspră. Am scos (sau am încercat să scot) toate stopurile, m-am dus după toa-te smash-urile, mi-am răsucit picioarele în o sută de *con-trepieds-uri*, dar am câştigat, în cele patru ore şi jumătate am fost obsedat de un singur gând: mingea peste plasă. La terminarea

celor patru ore și jumătate de joc, doctorul Hintsch a avut un șoc din cauza căldurii de nesuferit. A fost, de altfel, ultimul meci pe care l-a jucat. După această partidă, brașovenii mei s-au împărțit în două tabere. Unii erau de părere că am să ajung jucător mare, dar cei mai mulți spuneau că ar fi mult mai bine să mă apuc de 800 de metri plat sau, încă și mai bine, de 3000 m obstacole.

Cu toate că victoria la doctorul Hintsch a făcut să se vorbească despre "băiatul care dă înapoi orice minig", n-aș putea spune că în ziua aceea m-a cucerit tenisul. Eu eram îndrăgostit, în continuare, de hochei și abia așteptam venirea iernii. Între timp însă nu mi-am pierdut... timpul. Am încercat să-mi compun o tehnică, pentru a nu mai fi doar "băiatul care aleargă după orice minge". Era la Brașov un om care vedea în mine un viitor mare jucător - doctorul Iulius Bogdan - și asta mi-a dat

39

puțin curaj, deși astăzi, după atâția ani, aș spune că eu am fost întotdeauna propriul meu consilier.

Timp de câteva luni, m-a obsedat adoptarea unui "proiect pentru tehnică". Am făcut, vă rog să mă credeți, tot felul de schițe și de calcule. Am fost atras un timp de dreapta lui Schmidt - lift în punctul mort - care mi se părea o lovitură modernă, dar a trebuit să renunț repede, deoarece îmi dădeam seama că pentru vreau de dreapta va trebui să schimb priza, și asta ar fi însemnat o mare pierdere de timp... Apoi mi-am zis că ar fi bine să copiez reverul lui Bosch, cu podul palmei, în față, dar am renunțat după vreo două săptămâni de experimentări, pentru că eu intenționez uneori să modific unghiul de tăiere al mingii, și asta nu se putea, din cauza poziției: se bloca poignee-ul...

În vara aceea de debut i-am copiat pe toți maeștrii timpului. Am făcut, într-un fel, cum fac studenții de la arte plastice la Luvru, când îi copiază pe vechii maeștri. Din fericire, n-am rămas la nici una din schițele luate. Mi-am dat seama că trebuie să-mi construiesc propriul stil.

Toate aceste băjbăieli și "studii", deși păreau să complice și mai mult lucrurile, m-au apropiat de tenis, într-un concurs de juniori am venit pe locul trei, după o victorie la Săit, încheiată cu 6-5, scor care e un fel de precursor al tie-break-ului. Faptul a trecut neobservat. Un singur om și-a dat seama că rezultatul meu nu e de neglijat. Și acela am fost eu. Cu toate acestea, la noi, la Brașov, jucam mai ales cu surorile lui Bosch.

Tenisul e un sport de ierarhie, în tenis operează principiul breslelor. Ce importanță are că l-ai bătut pe Săit sau că, datorită punctului tău, cu doctorul Hintsch, Brașovul are echipă în divizie? În tenis se intră greu. Ca în vechile bresle. Un rezultat trebuie confirmat. Și încă o

40

dată. Și încă o dată... Și mai e o chestiune de orgoliu. Un tenisman care a schimbat o sută de rachete în 20 de ani nu prea coboară la un copil care joacă de trei-patru luni. De ce? Pentru că singura lui bucurie sportivă rămâne doar dreptul

de a-l trata de sus pe cel care urcă în salturi...

Spre iarnă am uitat de tenis. Hocheiul mi se părea un sport mai bărbătesc și eu eram tocmai la vârsta când vrei să pari bărbat, îmi plăcea mult ciocnirea în hochei, îmi plăcea contactul direct cu adversarul, îmi plăceau izbuc- nirile de mantinelă și crosele rupte. Ce puțin semănau toate acestea cu tenisul! Și ce mult aveau să mă ajute as- primile hocheiului când aveam să iau definitiv racheta în mână, ca să descopăr că "sportul eleganței" e uneori mai dur ca hocheiul.

Primăvara 1956 a început pentru mine cu o mare surpriză. Am reușit să-l înving pe Turdeanu, "una din speranțele tenisului românesc". Cei mai mulți au spus atunci că e o simplă întâmplare și că dacă s-ar mai juca de 25 de ori acea partidă, eu n-aș mai putea câștiga vreuna. Principalul argument era "jocul frumos" al lui Turdeanu, în comparație cu "stilul" meu, în care se vedeau limpede mișcările dure ale crosei.

Nu știu dacă aș mai fi pierdut următoarele 25 de par- tide cu Turdeanu, dar știu că în ziua aceea mi-am dat seama, încă din primul moment, că nu există o legătură directă sau obligatorie între "stilul frumos" și "stilul efica- ce". John Newcombe, de pildă, joacă doar eficace. Izbește mingea la serviciu, ajutat de alonjă, și-apoi o izbește pe *forhand* și *backhand*, fără cea mai mică intenție de a-i "șlefui" zborul. La Rod Laver mai vezi unele momente de gradare a forței loviturilor sau de modificare a traiectori- ilor. Newcombe, în schimb, joacă tenis de parcă n-ar avea

41

în mână o rachetă care sună și vibrează, ci un baston de base-ball sau de oină. Și Newcombe a câștigat absolut pe merit, de altfel, Wimbledonul.

John Newcombe... Am jucat cu el acum nouă ani, la primul meu Roland Garros. Am pierdut în patru seturi. Eu jucam tenis de șapte ani. El juca de doisprezece, deși, la ora aceea, era doar campionul de juniori al Australiei, în 12 ani învățase doar serviciul. Apoi a venit lovitură de base-ball. Necruțătoarea lui lovitură de base-ball.

Adevărul e că noi, tenismanii, nu prea mai știm ce e frumos în tenis. Suntem, într-un fel, ca muzicienii profesioniști, care admiră uneori un muget de contrabas mai mult decât plânsul unei viori... Uneori, o minge de breakbine gândită ne place mai mult decât cel mai frumos voleu cu plonjon. E, dacă vrei, o simplificare a tenisului, o eliminare a ornamentelor care încărcau jocul bunicilor cu pantaloni luni și șepci albe, â la Gary Cooper la călărie.

În toată această simplificare, care i-a cuprins pe cei mai mulți *super-tennis-mani*, cum ar spune Robinson, Năstase este ultimul romantic. Când Năstase apare pe teren, izbucnesc de fiecare dată aplauzele. Publicul știe că Năstase își va bate joc de modernismul simplificări- lor și va face, în două, trei sau cinci seturi, o istorie a teni- sului, cu momente din Tilden, din Cochet, din Sedgman, din Drobny, din Gonzales și chiar din Laver, cu singura diferență că la capitolul Laver, Năstase va zâmbi "cu toa- tă claviatura" și astfel mingea aceea simplă, nea/and alt- ceva, va avea totuși un parfum special. Așa îmi explic eu vorbele bătrânei doamne de la

acel *garden-party*.

...Unde am rămas? A, da! De fapt, n-am făcut decât să-mi continuu gândurile. Vorbeam despre tenisul frumos și despre cel, să zicem, eficace. Despre Turdeanu și Tiriac.

42

Drept să vă spun, eu am câștigat la Turdeanu înaintea te de a fi început să joc tenis cu adevărat. Și spun asta nu pentru că mi-ar plăcea paradoxurile - am în general un stil mai simplu...

După Turdeanu, cota mea a crescut cu câteva sutimi în ochii iubitorilor de tenis din Brașov. Am început să joc mai puțin cu surorile lui Bosch. Am început să primesc tot mai des invitația clasică: "Nu vrei să schimbăm câteva mingi, Tiriac?" Și eram gata oricând, chiar și pe întune-ric, când nici nu se mai vedeau mingile, îi refuzam doar pe cei care în loc de Tiriac îmi spuneau puștiule...

Spre iarnă, în decembrie, am fost chemat la București, ca să pot juca în sală, împreună cu jucătorii consacrați. Am plecat fără să mai stau pe gânduri, deși îmi ascuțisem patinele abia cu câteva zile înainte. Ceva îmi spunea că nu e puțin lucru să ajungi oarecum în lot, după numai un an și jumătate, într-un sport în care instruirea - așa spuneau toți - durează zece ani, iar după acești zece ani - o veșnicie.

Ajuns în București, mi-am propus un singur lucru: să nu pierd nici un minut, în fiecare dimineață mă trezeam înainte de 6. Mergeam pe întuneric spre sala Recolta sau spre Uzinele "23 August". La 7 fix eram pe teren. Și asta aproape două luni și jumătate. Zi de zi am jucat aproape trei ore, fără să mai adun bucățelele de două-trei minute pe care le "prindeam" în timp ce unii plecau spre dușuri, iar alții veneau spre teren.

Așa au trecut cele 70 de zile. Șaptezeci de zile în care aș putea spune că am dus o viață de speolog. În 70 de zile am văzut lumina de afară doar pe drumul spre masa de prânz și înapoi. Plecam spre casă noaptea târziu, continuând să joc pe o parte a terenului, fără fileu, în timp ce Marin sau Petre pieptăna cu grebla de măturici cealaltă jumătate a

43

terenului, pentru a doua zi dimineața.

Cele 70 de zile petrecute la București mi-au adus, întâi de toate, prima rachetă. Până atunci, la Brașov, jucasem cu rachete reformatate, cu corzi adăugate și uneori chiar cu mânerul bandajat...

În sala Recolta am învățat mult. Cel mai atent cu mine a fost Tache Caralulis. Și-a dat seama că vreau să-i copiez reverul. Mi-a spus ce anume trebuie să schimb în mișcare. Apoi m-a învățat serviciul, între altele, a în- tins o sfoară în față, un fel de semnal de alarmă, casă evit greșelile de picior.

Am plecat din București mult mai sigur pe mine. Racheta mea cea nouă a preluat câte ceva din efortul chinuitor al picioarelor. Am început să cred că am izbu- tit să fac în tenis mai mult decât să-l alerg pe doctorul Hintsch timp de patru ore și jumătate... îmi dădeam sea- ma că pot face tot ceea ce au făcut și ceilalți, mai

mari, în sala Recolta. Mi se părea mai greu doar zborul lui Gogu Viziru. Sau, dacă vrei, regularitatea de ceasornic cu care Tache Caralulis lovea mingea de pe fundul terenului.

Când am ajuns în gară, la Braşov, ninge cu fulgi mari. La Bucureşti, trotuarele erau uscate. Am trecut pe acasă. Nu era nimeni. Mi-am înfăşurat racheta într-un şal al mamei, am tras husa şi am încheiat fermoarul. Am pus racheta într-un scrin vechi. Seara m-am dus la pat - noar. Am găsit repede nişte patine. Am combinat la repezeală un echipament mai colorat decât cel al canadienilor şi am început să raşchetez gheaţa. Am jucat până noaptea târziu. Spre sfârşit, stratul de zăpadă ne ascundea pucul. Ninge cu fulgi mari. Era o noapte frumoasă, ca în ilustratele de sărbători.

Am uitat complet de tenis...

44

Doi ochi albaştri...

Odată, la New York, un reporter cam aiurit a scris despre Tiriace câteva cuvinte care ne-au făcut să râdem o seară întreagă. Le-am notat într-un carneţel, ca să pot râde şi eu de Ion, la bătrâneţe, când televiziunea o să ne cheame, poate, la un prim-plan - nu care cumva să murim fără să lăsăm micului ecran vocile noastre hodorogite. Iată cele câteva cuvinte:

"If he walked down the streets of Harlem the natives would lock the doors".

Reporterul se gândea, bineînţeles, la înfăţişarea nu prea blândă a lui Ion, mai ales de când şi-a lăsat mustaţa de la Sicilia zic eu, sau de la han tatar - zice Koch...

După cum vedeţi însă, chestia cu uşile Harlemului e cam trasă de păr. Un om care îşi aminteşte de nişte fulgi de zăpadă şi care îi mai compară cu fulgii de pe ilustraţie nu e chiar atât de fioros cum spune - da, mi-am adus aminte - Mark Asher, de la "Washington Post".

"Dacă ar străbate străzile Harlemului, localnicii şi-ar zăvori uşile.

45

Şi totuşi, Ion ştie să fie şi fioros, uneori, îmi aduc aminte, odată, la Viareggio îmi pare, jucam cu Franulovici. Eram în zi bună. Toate velleurile mele cădeau pe linie. Zeliko alerga de pomană. După trei seturi eu conduceam cu 2-1... Ne-am luat prosoapele şi ne-am dus spre vestiar. Am intrat să ne odihnim şi să ne spălăm, în vestiar eram patru. Noi doi, Tiriace şi Bora Iovanovici. Zeliko era înfuriat pe scor. Atât de înfuriat, încât m-a înjurat aşa, pe nepusă masă. M-am uitat la el: nu-mi venea să-mi cred urechilor. Atunci l-am văzut pe Tiriace ridicându-se fărâ grabă de pe bancă, cu spatele curbat - asta e semn de mânie - şi cu mâinile atârănânde... A făcut un pas. Încă unul. S-a apropiat de Zeliko. Franulovici s-a ridicat. Ion s-a uitat crunt în ochii lui. L-a apucat de umeri. L-a scuturat şi l-a aruncat, cum ai arunca un manechin care îţi stă în cale. Zeliko, în cădere, a răsturnat un scaun de nuiele, a ajuns pe masă şi s-a trezit tocmai în colţul vestiarului, îndoind o cutie mare de carton, care adăpostise, probabil, un televizor... A rămas aşa câteva

secunde, ui- mit, neștiind ce să facă. Apoi s-a ridicat și s-a îndreptat spre Bora Iovanovici, cerând, parcă, răzbunare. Dar Bora i-a pus palma la gură: "Taci, Zeliko! N-ai dreptate. Treci să te masez!"

Zeliko s-a întins pe masa lui de masaj. Eu mă și ur- casem pe bancheta din colțul nostru. Tiriac își desfăcea calm, cu mișcări pe care n-am să le înțeleg niciodată, nă- turele gulerului de la cămașă. Apoi și-a scos haina albă. Apus-o, grijuliu, pe speteaza scaunului. Și-a suflerat mâ- necile și a început să-mi maseze coapsa. Mă uitam puțin speriat în ochii lui, care nu spuneau însă nimic. Părea ab- sent. Lăsa impresia că nu se întâmplase nimic, în timp ce îmi masa coapsa, l-am auzit spunând ca pentru sine:

46

"îți mulțumesc, Bora". M-am uitat pe furiș spre masa lui Franulovici. Iovanovici a întors puțin capul, și atât.

Amândoi am terminat aproape în același timp scur- ta noastră ședință de masaj. Apoi, Tiriac și Bora au tre- cut în baie, ca să se spele. I-am auzit vorbind. Mai întâi Iovanovici:

- Nu fi supărat, "Țiri". Niște copii, acolo, îți dai seama ce-am fi făcut noi, în doi, dacă am fi avut talentul lor?

- Am fi câștigat de șase ori la rând "Cupa Davis".

Apoi am auzit la micul megafon din vestiar vocea ar- bitrului care ne poftea pentru setul patru. Mi-am luat ra- chetele și am ieșit. Zeliko venea după mine. L-am auzit bombănind, în spate: "Ce te-ai face tu, Ilie, fără tăticu?" Nu i-am răspuns nimic. Nu-i trecuse încă supărarea...

Am câștigat destul de ușor setul patru. Ne-am strâns mâinile. La intrarea în vestiar ne așteptau Bora Iovanovici și Ion. Erau tot împreună, în fața ușii, Ion m-a oprit și m-a dat la o parte, făcându-i loc lui Franulovici. Seara am luat masa în patru...

Mi-a părut rău de cele întâmplate. Dar Tiriac nu face niciodată concesii. El susține că lucrurile trebuie puse la punct întotdeauna, încă din plecare, pentru ca fiecare să știe pe ce contează.

... îmi aduc aminte, era într-o seară, la Stockholm. Ultima seară de noiembrie 1969. Pierdusem finala cu Pilici*. Eram însă vesel, pentru că se sfârșea un sezon fru- mos, cu finala de la Cleveland, cu "primii 16" la Forest Hills. Mai mult decât atât, a doua zi urma să plecăm aca- să, pentru o lună întreagă.

În seara aceea de sfârșit de noiembrie, ne-am dus în-

*În finala turneului *open* de la Stockholm 1969, Pilici-Năstase: 6- 4-6,6-2.

47

tr-un fel de *Folies Bergeres* al Stockholmului. Eram în trei. Tiriac, eu și Gimeno. Ne simțeam foarte bine. Eu, par- că pluteam, deși băusem doar o jumătate de pahar din șampania oferită de patronul localului, care-mi aduse- se și ediția de seară a lui "Dagens Nyheter", unde se scria despre "publik favoriten Ilie Năstase". La o masă, alături de noi, ședeau două perechi, în fața mea se ridica spatele lat al unuia dintre partenerii celor două fete. La un moment dat, peste umărul "vikingu-

lui" cu plete roșii, am zărit doi ochișori albaștri cum nu- mai în Suedia poți găsi. Și ochișorii mi-au zâmbit. (Sau mi-au lăsat impresia că zâmbesc). De fapt, zâmbetul ar fi putut să-i fie adresat vikingului, mai ales că ne aflam pe aceeași linie. Așa se face că n-am putut rezista tentației și am înclinat paharul, cu discreție, în cinstea ochișorilor albaștri. Și ochișorii mi-au mulțumit, zâmbind: acum nu mai încăpea nici o îndoială.

În acest timp, Tiriac privea spre scena plină cu dan- satoare. O privire absentă, pe care o invidiez foarte mult, pentru că eu nu sunt în stare să privesc un grup de fete ca și cum aş trece în revistă câțiva cai înainte de curse. Gimeno, în schimb, a observat jocul meu cu ochișorii albaștri și mi-a spus la ureche: "Dragă Ilie, ți-aș recoman- da să fii mai prudent. E adevărat că suedezii pot bea ze- ce schotchuri la rând, dar să știi că scenele lor de gelozie sunt la fel de primejdioase ca și cele de la Valencia". I-am răspuns râzând: "N-am nici o grijă, Andreas. E Ion cu noi". Auzind aceste ultime cuvinte, Ion ne-a privit de par- că s-ar fi trezit chiar atunci din somn: "Despre ce e vor- ba?" Gimeno i-a povestit în câteva cuvinte meciul meu cu ochișorii albaștri. Ion a ascultat și mi-a zâmbit. "Ilie, aici te aperi singur. Să fie limpede. E o problemă pentru ca-

48

re merită să încasezi un upercut. Să nu contezi pe mine".

Am renunțat la ochișorii albaștri. Gimeno a făcut ma- re haz. Ne-am continuat seara ca între bărbați. Ne-am sculat de la masă în momentul în care orchestra a invitat lumea la dans. Semnalul l-a dat Tiriac, cu precizia lui de totdeauna: "Avionul de Copenhaga pleacă mâine la 7,30. La prânz suntem acasă".

... Iertați-mă pentru această lungă introducere. Am i mpresia că până la urmă am să mă specializez în intro- duceri. De fapt, de la început am vrut să vă povestesc de- spre cele ce s-au întâmplat după victoria mea asupra lui Ballogh, atunci, la Cluj, dar "fulgii de zăpadă" pomeniți de Ion mi-au amintit de Harlem și de Stockholm. Adevărul e că nici nu prea vreau să-mi amintesc de zilele care au urmat Clujului. Timp de vreo doi ani, sau trei, adică pâ- nă spre primăvara lui '62, am continuat să fiu "nimeni". De ce? Pentru că mă băteau toți. Și Dron, și Popovici, și Boaghe, și Necula. Odată, la Brașov, am făcut un dublu cu Popovici. Rezultatul? Ne-au bătut Baciul și Necula. Țin minte, în vara lui '61, Dimache era gata-gata să mă facă o "lăptăreasă" (n. r. 6-0). Abia am reușit și eu să adun patru mingi de un ghem, în setul doi.

Eram, cum s-ar spune, clientul tuturor. Altă dată, în "Cupa Știința", doctorul Mita mi-a făcut cadou un 6-2,6-0. Mi-era și rușine să apar pe teren. Și aveam 16 ani.

- Ce fac, Costele?, l-am întrebat într-o zi pe fratele meu, care era încă în echipa națională de tenis.

- Nu faci nimic, îi dai înainte. La treaba asta, vorba lui Gogu, primii zece ani sunt mai grei.

- Nu-mi merge/orhand-ul.

- Ba îți merge foarte bine. Dacă vrei, îți dau *euforhand*- ul meu, și mi-l dai tu pe-al tău.

49

- Și atunci, de ce pierd mereu?
- Pentru că ai încă mingea foarte scurtă. -Și ce trebuie să fac?
- Să bei câte-un pahar de lapte, seara, înainte de cul- care.
- Râzi de mine, Costele.
- Nu râd deloc. Ai nevoie de zahăr și de lapte. Adică de forță. Când mingea o să se ducă spre linia de fund, atunci tu n-ai să mai fii fratele meu.
- Nu înțeleg.
- Atunci eu am să fiu fratele tău.

Costel încerca să-mi dea curaj, dar în "Sportul" apă- rea un singur nume: Năstase. Mult mai târziu, prin toam- na lui '62, Radu Voia sau "Ticu" Comarnischi aveau să scrie C. Năstase, amintindu-și că există și un I. Năstase, care nu trebuie confundat cu Năstase cel mare. Ba nu! Mint!! în martie 1962, când Burcescu m-a bătut cu 6-4, 6-3, "Sportul" s-a îndurat de mine, scriind că"Ilie Năstase a înregistrat unele progrese". Era în luna când Tiriac pleca în Africa de Nord, la Cairo, pentru un mare tur- neu internațional, unde avea să-l bată pe Neale Fraser, câștigătorul Wimbledonului din 1960.

Pentru că veni vorba, aș vrea să-i spun lui Gimeno că în primăvara lui '62... Oh, dar mai bine să vă povestesc ceva în legătură cu prima mea întâlnire cu Gimeno... O întâl- nire de care se leagă și o poveste întreagă, cu Franulovici, la Philadelphia... Deocamdată însă, trebuie să mă opresc aici. îmi închipui că Ion Tiriac e nerăbdător să-și aducă aminte - și să vă povestească și dumneavoastră - despre victoria asupra lui Neale Fraser. Eu sunt primul gata să ascult povestea din nou. Probabil că fără această victorie Ilie Năstase ar fi rămas și astăzi un "nimeni".

50

Parisul, noaptea...

Dragă Ilie, aș fi vrut să-ți fac pe plac. Mi-ar fi fost sim- plu să trec direct la meciul meu cu Neale Fraser, mai ales că am și scris atunci, în 1962, scurta poveste a primului meu turneu în afara Europei, la Cairo și Alexandria. Mi se pare însă că n-ar fi bine ca în această posibilă carte, care ar vrea să fie un meci al sincerității, să căutăm doar momentele frumoase. Iată de ce aș vrea să-ți aduc amin- te că "învingătorul lui Fraser 1962" nici nu știa, cu patru ani înainte de acea victorie, dacă va juca vreodată tenis.

... După cele 70 de zile de la Recolta, vara s-a scurs re- pede, ca apa de pe Tâmpa. Deși împlinisem 18 ani, ni- mic nu era încă limpede în capul meu. Tenis jucam și nu prea jucam. Dacă nu mă înșel, în vara lui 1957 am îm- brăcat pentru prima oară treningul albastru al echipei României, într-un dublu cu Viziru cel mic. L-am înlocu- it în ultimul moment pe Ștefan Georgescu, și gândul că fusesem chemat doar pentru că se îmbolnăvisese Ștefan m-a împins și mai mult spre hochei. Astăzi, după atâția ani, îmi vine să cred că vechea mea atracție spre hochei s-ar fi putut să fie o formă a instinctului meu de apărare.

51

Poate că-mi era frică de o înfrângere netă în tenis. Altfel nu-mi explic de ce am așteptat sfios un locșor lângă Varga, Czaka, Ionescu sau Fodor, când eram, în orice caz, mult mai aproape de așii tenisului nostru.

În ciuda acestor șovăieli, în primăvara lui 1958 ajung, fără eforturi prea mari, în echipa națională pentru "Cupa Gallea", alături de Serester, "Ticu" Viziru și Saiti. În primul meci câștigăm cu 3-0 la elvețieni, eu jucând și simplu, și dublu. A fost o partidă fără emoții, motiv pentru care nu prea am amintiri. Mult mai interesant a fost, în schimb, meciul cu Franța. Am câștigat mai greu, cu 2-1. Eu l-am bătut pe Renavand. (Anul trecut, la Paris, după Roland Garros, într-un *night club* de pe Boulevard, l-am întâlnit, din întâmplare, pe Renavand. Și am stat la povești o noapte întreagă, despre jocul nostru, din "Cupa Gallea", de la București. Renavand e și astăzi directorul aceluiași *night club*... - "Syphodilik" sau așa ceva... De la Renavand am aflat noutăți și despre ceilalți, îmi spunea Renavand, cu o oarecare tristețe în glas: "Acum 12 ani, *mon cher* Tiriace, eu visam să ajung un mare jucător de tenis, un nou Cochet sau Petra al Franței. Tu îmi spuneai că joci tenis în... tranzit, ca să nu te plictisești, în așteptarea ier-nii, pentru hochei. *Et voilà!* Eu sunt directorul unui *night club*, Bresson, omul nostru nr. 2, e inginer în Algeria, iar Vaubran e un modest antrenor în Maroc. Tu, în schimb, ai câștigat ieri dublul la Roland Garros. La ce bun toate planurile și visurile, Jean?")

... După meciul cu Franța, am plecat la Vichy, pentru turneul final. Voiajul în Franța a fost un prim șoc pentru mine. Țin minte, am aterizat noaptea. De sus, Parisul mi-a tăiat respirația. Nu mi-aș fi putut închipui vreodată că un oraș poate trăi normal cu atâta electricitate în cor-

52

pul său, fără să fie electrocutat.

La Vichy am jucat cu Italia. Am câștigat la Borghi, dar am pierdut la Bonfiglio. Împreună cu Serester, am pierdut și dublul la Tacchini-Bonfiglio.

Până la Vichy avusesem impresia că nu poate exista în lume un jucător mai mare decât Molinari, pe care-l văzusem la București. Acolo însă mi-am schimbat părerea. La Vichy i-am văzut pentru prima oară pe Santana și Arilla. Deși Santana era noul campion de seniori al Spaniei, pe mine m-a impresionat Arilla. Mi-a plăcut mai mult jocul lui de atac. Sau - cine știe? - poate că am vrut să fiu original, împotriva părerii tuturor cronicarilor. La urma urmei, cine a atacat vreodată mai mult decât Santana?

Am revenit acasă cu două rachete în plus și cu unele îndoieli în minus. Vichy-ul mi-a plăcut enorm. Noi, jucătorii de tenis - în fond, niște băiețândri timizi și speriați ca vai de lume - eram tratați ca niște miniștri întruniți pentru o mare conferință.

Visurile mele au trăit însă până la prima bătaie, pe care mi-a administrat-o Bosch, cu pedanteria lui obișnuită, ca să uit reverențele fetelor din parcurile de mătase ale Vichy-ului.

Și totuși, Vichy-ul a însemnat foarte mult pentru mine. Spre toamnă, la

"naționale", având sub braț cele două rachete cucerite "în străinătate", am ajuns în finală cu Gogu Viziru. Îmi aduc aminte că avanscronica din "Sportul popular" își punea o singură întrebare: "Câte ghemuri va izbuti să facă tânărul Tiriac?" A doua zi însă, y.iarul a fost nevoit să fie mai culant. Și nu pentru că am reușit să fac 15 ghemuri, ci pentru că meciul a stat deschis limpede de o oră și jumătate. Eu am reușit să câștig setul doi

53

și să ajung la 5-5, în setul trei, după un *break* la 4-5*.

Această înfrângere în fața lui Gogu Viziru a fost, în același timp, o mare victorie pentru mine. Aș putea spune că Gogu Viziru m-a învățat în ziua aceea că victoria sau înfrângerea se joacă nu numai cu racheta, că jucătorii se înfruntă nu numai în fața fileului, ci și în jurul măsuțelor cu lămâi și citronade, că soarta unui ghem nou nu depinde atât de un "as" fericit, cât de rezultatul duelului psihologic din spatele scaunului de arbitraj, în pauza de un minut, când cei doi se pândesc, ca să-și surprindă mo- mentele de slăbiciune.

Atunci, în septembrie 1958, în prima mea finală națională, Gogu a fost - îmi dau seama astăzi - un mare actor, care a căutat să joace rolul stăpânului. La început a încercat să fie generos, apoi a căutat să arate că-i e milă de eforturile mele, pentru că în următoarele două ore să fie, rând pe rând, amabil, sever, disprețuitor, rău și chiar brutal. Eu însă am rezistat. Și nu m-am pierdut cu firea. Dimpotrivă. Am tăcut tot timpul. M-am străduit să par calm. În minutul de pauză, l-am privit cu atenție și insistență pe Gogu. Poate că am schițat și un zâmbet, un fel de test - așa spune. Am avut, în orice caz, timp să-l studiez pe Gogu. Și mi-am dat seama că, de fapt, Gogu Viziru începe să se îndoiască de forțele sale. Știam însă că nu-l pot bate și am preferat să-mi amân contraatacul, nu însă înainte de a fi făcut tot ce trebuia să fac pentru a pregăti succesul acestui contraatac, în momentul în care arbitrul a spus: "Ghem, set și partidă... Gheorghe Vizirul", am rupt în mine pactul de neagresiune pe care mi-l impusesem în tot timpul meciului. Imediat după joc, un foto-

* Rezultatul finalei 1958: Gheorghe Viziru-Ion Tiriac: 6-3,4-6,7-5,6-1.

54

reporter ne-a rugat să-i pozăm. A doua zi, în "Sportul", a apărut și fotografia. Eu eram foarte înalt pe lângă Gogu Viziru. Mai înalt decât în realitate.

... Sezonul 1958 era pe sfârșite, în definitiv, puteam să mă declar mulțumit. Fusesem la Vichy... Câștigasem un set la Gogu Viziru, în finală, deși jucam tenis de numai trei ani. Și totuși așteptam cu nerăbdare gerul care să înghețe apa patinoarului. De ce? N-aș putea să vă spun. Poate pentru că la sfârșitul anului a apărut clasamentul celor mai buni tenismani pe 1958. Eu eram abia pe locul 7. Tenisul îmi dovedea încă o dată că "ucenicul Tiriac" mai are de tras foarte mult dacă vrea să rămână printre capii breslei.

În așteptarea gheții, m-am legitimat la C. C. A. ca hocheist. Am luat din nou crosa în mână. Dar gerul nu venea. Și Spartachiada militară bătea la ușă. Țin minte că mă trezeam pe la miezul nopții și ieșeam în stradă, uneori în cămașă, în

speranța că o să mi se lipească nările... Dar gerul tot nu venea. Până la urmă, Spartachiada nu s-a mai ținut. Gurither Bosch mi-a spus atunci - mi-aduc amin- te foarte bine - că ăsta-i un semn anume pentru ca eu să aleg tenisul între timp am fost suspendat. Motivul? Șovăielile me- le.

M-am întors acasă, la Steagul roșu. Lucram din nou la secția de tratamente termice a uzinei.

Nici nu mai știam dacă fusesem vreodată la Vichy...

55

Italia era departe...

Să nu se supere prietenul meu Tiriac, dar e un mare escroc sentimental. Și, mai ales, are niște finaluri cu care vrea, parcă, să stoarcă toate lacrimile fetei din Codlea. Ați văzut? "Nici nu mai știam dacă fusesem vreodată la Vichy".

Stimată domnișoară, trebuie să-ți spun că eu nu am nici o îndoială. Am avut și eu Vichy-ul meu. Călătoria spre Vichy-ul "meu", adică spre Italia, la Riccione', n-am făcut-o însă, cu toate că începusem să-i cam bat pe cei de-o vârstă cu mine.

Și ce mult am vrut să plec în Italia! Aș spune chiar că dorul de Italia m-a făcut să "trag" cu adevărat pentru pri- ma oară... îmi amintesc, în iarna lui '62 spre '63, ne aflam la munte, în Poiană. Antrenor de lot era Ștefan Georgescu. Ne fugărea pe toate pantele, prin zăpadă. Ne lăsa din când în când un minut sau două, ca să ne mai tragem su- fletul, și începea iar. într-o dimineață, frânt de oboseală, i-am spus, mai în glumă, mai în serios, că tenisul se joacă

* "Cupa Gallea", Riccione, Italia, 1963.

56

totuși cu racheta. "Fanache" nu s-a supărat, a zâmbit doar. în zâmbetul acela era atâta îngăduință, încât m-am simțit puțin stingherit. Dar Fane a continuat să zâmbească. M-a lăsat așa vreo trei minute, m-a privit lung, a mai tras o da- tă din țigara aceea a lui, care parcă nu era țigară cu tutun, ci cu ciocoiată, și mi-a spus: "Ai dreptate, Ilie, tenisul se joacă în primul rând cu racheta, dar nu știu dacă ai reținut că jucătorul care ajunge să câștige Wimbledonul, și poate nu numai Wimbledonul, trebuie să câștige șapte meciuri la rând. Și dacă se întâmplă ca adversarii lui să aibă și pi- cioare - în afară de rachetă - e foarte normal ca ultimul, adică învingătorul, să fie obligat să joace vreo 20 de ore în șapte zile, ceea ce, pentru mine, înseamnă cam șapte curse de 5000 de metri, alergate în fiecare zi, în decursul unei săptămâni."

A doua zi am reluat alergările. "Fanache" a organizat și un fel de circuit pentru trimiterea noastră... în rai. îmi aduc aminte că pe la jumătatea circuitului n-am mai pu- tut alerga - am simțit că mă sufoc - și am pornit spre hotel. Ceilalți au strigat după mine, dar eu nici nu mi-am întors capul. Când am ajuns în cameră, mi-a venit să arunc cu scaunul în fereastră. Am reușit totuși să mă stăpânesc. Apoi, nu știu ce mi-a venit, m-am băgat sub pat. Am stat așa multă vreme. Pe neașteptate s-a deschis ușa și a intrat Ștefan Georgescu. S-a uitat prin cameră. Mi-a văzut labe-

le picioarelor care ieșeau de sub pat, s-a întors spre ușă, a întors cheia și s-a așezat pe scaun, ca și cum ar fi fost doar - te normal să mă aflu întins sub pat. Speriat de închiderea ușii cu cheia, l-am întrebat de ce a făcut-o. Mi-a răspuns cu vocea lui parcă legănată:

- N-aș vrea ca băieții să vadă poziția în care te afli.

- N-am putut să alerg - am răspuns eu plângând.

57

- Știu. Și-mi pare bine că te găsesc în această poziție de umilință.

- De ce?

- Abia acum îmi dau seama că vrei, sau cel puțin vi- sezi, să câștigi Wimbledonul. Am început să râd. Dar tot mai continuam să plâng:

- Știți pe ce loc sunt în clasamentul anului trecut?

- Nu. Și nici nu mă interesează.

- Atunci, aflați de la mine că Popovici, Burciu și Dron sunt pe locurile 25-27.

-Iar tu?

- Eu sunt mai jos, la *ș. a. m. d.* Dactilografa n-a mai avut loc să mă înghesuie și pe mine.

- Ești mult prea grăbit, Ilie. Ar fi bine să lași clasamen- tele.

-Și ce să fac?

- Până una-alta, ar trebui să faci două lucruri. Primul: să ridici puțin mai mult cotul când servești, și al doilea: să nu mai intri sub pat la prima senzație de sufocare. Pentru că ai nevoie de forță și rezistență.

- Așa spune și Costel, fratele meu.

- Și nu numai el. Uite... Acum vreo trei luni, l-am întâl- nit pe moș Medeleanu, care știe mai mult tenis decât noi toți la un loc. Aș putea spune și ziua când l-am întâlnit: 28 septembrie 1962... (Tocmai îmi preschimbasem bule- tinul). Mă întreabă moș Medeleanu:

- Tu nu mai joci, Panică?

- Din când în când. Nu prea mai am șanse. Tiriace s-a dus prea sus.

- Ai dreptate. Când am auzit de Neale Fraser, nu mi-a venit să cred.

- Păcat că e cam singur.

58

- Nu cred că o să fie prea multă vreme singur. L-ai mai văzut pe Iliuță Năstase? Află că-i bate pe toți juniorii. I)acă s-ar întâri un pic, n-ar mai avea adversar.

... în timp ce Ștefan Georgescu căuta niște chibrituri, ca să-și aprindă o nouă țigară, am reușit să ies de sub pat.

- Să știți că nu-i bat chiar pe toți juniorii. Am pierdut l i nala la "naționale".

- Bine, dar ai câștigat la 15-16 ani.

- Asta nu contează. Tot pe Ballogh l-am bătut. Și-au l recut trei ani de atunci.

Ștefan Georgescu m-a lăsat în cameră, în seara aceea n-am mai coborât la masă. Prea îmi spuneau toți că n-am lorță și rezistență. Voiam să le arăt că a doua zi pot să alerg l ot "circuitul lui Fanache" chiar și fără masa de seară.

în noaptea aceea am făcut o mică socoteală: m-am gândit că singurul meu rezultat mai

bun pe 1962 a fost lotuși titlul la dublu mixt la juniori. Am câștigat împreună cu Klahre, împotriva marilor favoriți Dibar-Dron. Scor? 6-3,6-1. Țin minte că în timpul finalei m-am ținut (le drăcii și am făcut totul pe dos. Pe ludith Dibar am "tre- cut-o" cu *long-line-ul*, ca pe băieți, iar pe prietenul Dron l-am invitat de vreo 50 de ori spre fiu, ca pe fete, cu sto- pul, ca să mai stăm puțin de vorbă.

Draga mea Rosemarie, după cum vezi, mi-au trebu- it exact opt ani pentru ca noi doi să jucăm împreună la Wimbledon... Să jucăm și să câștigăm...

Drumul spre... Fraser

între mine și Ilie Năstase e o diferență de șapte ani. Eu m-am născut cu două luni înainte de începerea războiului, adică cu exact șase ani înainte de Ziua Victoriei*, iar el a considerat util să-și facă apariția la un an după Victorie. E aproape firesc deci ca drumul meu să fi fost mai greu, iar stilul meu să nu fie vesel și exuberant ca zborul unor balonașe, într-o zi de mai, pe cerul albastru. Și e la fel de firesc, poate, ca eu să povestesc mai bătrânește, în timp ce Ilie, după cum vedeți, a și ajuns la Marty Riessen, pen- tru a se întoarce imediat, fără nici o jenă, la Boaghe și Popovici, adică cu vreo patru-cinci ani în urmă.

Cu toate că Ilie așteaptă nerăbdător să ne reîntâlnim pe coasta egipteană a Mediteranei, și-mi dă zor cu Neale Fraser, nu pot să renunț la anul 1959, care e pentru mine, poate, mai important chiar decât anul Fraser 1962.

... După câteva luni de uzină, am revenit la București: mi se ridicase suspendarea. Am căutat să înțeleg ce se în- tâmplă. Eu știam că sunt amnistiați doar oamenii de care ai nevoie. E adevărat, se apropia meciul de "Cupa Davis"

*9 mai 1939.

60

cu Noua Zeelandă, dar eu eram abia pe locul 7 în clasa- mentul lui 1958, cu toate că jucasem finala cu Gogu Viziru.

Taina chemării mele la București s-a dezlegat repede. Eram, într-adevăr, în echipa pentru Noua Zeelandă.

într-o bună zi au venit și neo-zeelandezii. între timp am aflat că jucătorul lor nr. 1, Lou Gerrard, tocmai câștigase Bornemouth-ul.

în zilele dinaintea meciului a fost o agitație neobișnuită pe aleile din parcul Progresul. Fetele mi se păreau mai vesele. Bărbații - mai culanți. Era, poate, atracția exercitată de acești doi tenismani, veniți tocmai de la capătul lumii. Lou Gerrard, un tânăr blond cu ochi albaștri, se plimba agale pe alei. Nu vorbea cu nimeni. Semna, din când în când, în carnetul de autografe al vreunui copil, cu mișcări automatizate, de om plictisit... Ottway, partenerul lui, era mai vesel. Zâmbea tot timpul trecătorilor. Era, într-un cuvânt, mai puțin anglo-saxon. în orice caz, nu căuta să arate la tot pasul că această călă- torie îi încurcă oarecum socotelile, pe care le-ar vrea cât mai curând încheiate.

... Am intrat pe teren cu o senzație ciudată. Mi se pă- rea că tribunele se clatină. Nu recunoșteam pe nimeni. Aveam în față o fotografie tulbure, ratată.

Lou Gerrard s-a îndreptat spre "colțul" său. Am început încălzirea. Și emoția mi-a dispărut pe neașteptate. Poate pentru că am avut un șoc. Lou lovea mingea într-un mod neobișnuit. Era foarte grăbit. Venea spre minge. O izbea, cum ar spune astăzi "Fanache", "din mișcare, spre în față". Am fost o clipă tentat să reproduc această mișcare absolut nouă pentru mine, dar mi-am zis că joc totuși un meci de "Cupa Davis" cu învingătorul Bornemouth-ului.

Într-un târziu a început și meciul. Primul meu meci

61

cu adevărat important.

Setul întâi l-am pierdut pentru că n-am reușit să mă conving că formidabilul *forhand* zburător al lui Lou Gerrard poate fi învins, în setul doi însă, am izbutit să fiu mai puțin... lucid și Să pornesc la atac. Așa am ajuns să conduc cu 6-5, să am *set-ball*, să ratez *set-ball-ul*, să conduc iarăși cu 8-7, cu 10-9 și chiar cu 13-12. Am pierdut greu, cu 13-15...

Când a început setul trei, mi-am zis că, în sfârșit, cei 20 de ani ai mei l-ar putea "întoarce" pe învingătorul Bornemouth-ului, dar setul s-a întrerupt, după numai trei ghemuri, din cauza întunericii... Și lumea era oboșită... Și vocea arbitrului abia se auzea...

A doua zi am încercat din nou. Am alergat mai mult decât în oricare alt meci. Aveam, într-un fel, sentimentul din meciul meu cu doctorul Hintsch. Eram, ca și atunci, obsedat de gândul că trebuie să plătesc o datorie care nu poate fi amânată. Știam că există un om care, înaintea acestui meci cu Noua Zeelandă, a spus "Tiriace!" - când ar fi putut spune foarte bine Bosch sau Bardan, sau Cristea, sau Luhasz. Nu știam precis cine a hotărât ca eu să joc cu Lou Gerrard, câștigătorul Bornemouth-ului, dar asta nu mai avea prea multă importanță.

Până la urmă însă am pierdut și al treilea set*. După joc, Marin Bădin mi-a spus câteva cuvinte: "Să nu uiți, Ioane, că în Europa există foarte puțini tenismani care să-i poată lua 23 de ghemuri lui Lou Gerrard!" Aceste vorbe mi-au adus aminte că mai am de jucat cu Ottway și că Ottway nu e Gerrard, cu toate că l-a condus cu două seturi la zero pe Gogu Viziru.

Și a venit meciul meu cu Ottway, într-un moment

*Lou Gerrard-Ion Tiriace: 6-4,15-13,8-6.

62

foarte greu. Scorul general era 2-2 (acest teribil 2-2, care e cea mai cruntă invenție a "Salatierei de argint"). Gogu își făcuse din plin datoria. Câștigase ambele meciuri. Ce mult l-am admirat în cele trei zile ale întâlnirii cu Noua Zeelandă! Ca să fiu sincer, nici nu știu cu ce a reușit Gogu Viziru să ridice tenisul nostru de la simple amintiri disperate și dorințe neîmplinite, în care rezultatele meciurilor erau înlocuite cu metafore ca "romanul zburător", la acest meci cu Noua Zeelandă, care era în primul rând meritul lui.

Gogu Viziru nu a avut niciodată forță fizică. Nu a avut înălțime. Nu a avut un *smash* puternic. Nu a avut un serviciu decisiv. Nu a avut - spuneau toți - nici măcar un *forhand* nimicitor. Pe deasupra, Gogu n-a știut să-și stăpânească

nervii. (Din acest punct de vedere, Gogu a fost un fel de Petschovschi al tenisului nostru), în schimb, el a înțeles totul și a suplinit totul prin faptul că pentru el mingea de tenis a fost ca lingurița cu care și-a sorbit lap-tele sau ca furtunul din care a băut apă. Eu i-am spus re-porterului american că cea mai bună lovitură a mea sunt picioarele. Aș spune despre Gogu, cu o totală admirație, că cea mai bună lovitură a lui a fost inima. O inimă care a iuțit, prin nu știu ce miracol, două picioare subțiri. Mai subțiri chiar decât cele ale micuțului Iliuță Năstase.

... Am început meciul cu Ottway fără prea multă tea-mă. Ottway mi s-a părut prea sigur de el. Făcuse și câte-va victime în tabăra sexului frumos, așa că privirile lui se roteau prin tribune, în căutarea făpturilor adorabile. Apoi s-a îndreptat legănându-se spre scaunul de arbitraj. Avea un prosop gros, strâns în jurul gâtului, ca un guler de blană.

După câteva mingi, mi-am dat seama foarte repede

63

că Ottway nu e Gerrard, deși avusese 2-0 la Gogu. Mi-am dat seama că o minge pierdută (sau una câștigată) îi mo-difică brusc pulsul, ceea ce nu era cazul la Gerrard, statu-ia blondă. Am descoperit foarte repede că lui Ottway nu-i prea convine să-l joc *peforhand*. (A fost o observație per-sonală, consecința instinctului de conservare.) Și l-am ju-cat numai *peforhand*. Bineînțeles că nu m-am limitat la pistonarea/orhand-ului. Aș spune că în jocul cu Ottway am încercat de toate. Și mi-au mers toate. Am câștigat cu 3-1*. Am fost purtat pe brațe. Mi s-a părut caraghios ca un om înalt de aproape 1,90 să fie purtat în brațe. Nu-mi puteam închipui atunci că peste exact 10 ani aveam să port și eu pe umeri un lungan ceva mai ușor, e adevărat, în ini-ma Londrei. Și că acel lungan se va numi Ilie Năstase, de care, în seara victoriei asupra Noii Zeelande, nici măcar nu auzisem. (Dragă Ilie, pentru că tot ai ținut să ajung la Neale Fraser, am să iuțesc puțin viteza mingilor, adică am să ca-ut să mă apropii de stilul tău.)

După victoria asupra Noii Zeelande, a urmat o punere la punct cam prea severă - aș spune astăzi, în turul urmă-tor am jucat la Paris. Francezii aflaseră de cele întâmpla-te echipei lui Gerrard și n-au omis nimic pentru ca scorul de 5-0 împotriva învingătorilor Noii Zeelande să poa-tă fi dezvoltat (cu iscusința binecunoscută a lui Dennis Lalanne et co.) în vreo cinci numere din TEquipe" și, bineînțeles, în Tennis de France".

Ne-am întors acasă în tovărășia fatalității și a resem-nării.

Dar a venit toamna. Și am plecat spre Cluj, pen-tru "naționale". Acolo l-am învins pentru prima oară

•Țiriac-Ottaway: 6-3,2-6,6-4,6-4.

64

pe Gogu Viziru, cu "tehnica" de luptă însușită cu un an în urmă. N-aș vrea să mai repet povestea. Prefer să-mi amintesc de rândurile scrise, după vreo trei ani, de Gogu Viziru, despre primul meu titlu, când Iliuță ne-a servit nouă mingile, neștiind că în ziua aceea de septembrie 1959, la Cluj se aflau, în același timp, trei decenii de tenis:

cel al lui Gogu (1949-1958), deceniul meu (1959-1968) și cel al lui Ilie Năstase (1969-1978 și mulți ani înainte).

Scria Gogu Viziru:

"... iată-mă la Cluj, în toamna lui 1959. Peste câteva mi-nute va trebui să apar cu Tiriac pe terenul finalei. Eu re- prezint trecutul, el - viitorul. Eu am în racheta mea nouă titluri de campion de simplu al țării, el îl vizează pe primul. Trecutul se va bate cu viitorul, pentru prezent... Mi-e gura uscată. Până și ea arde de nerăbdare... Nu se poate! Trebuie să câștig cu orice preț al zecelea titlu. E finala mea jubiliară... Of! Și cât doresc asta!

... Am uitat totul. Am uitat că l-am învins acum doi ani pe Asboth... (și Tiriac nu e Asboth.) Am uitat că tot atunci l-am făcut k. o., la Moscova, pe Pimenthal, campionul Venezuelei, al optulea la Wimbledon, am uitat că nu e decât o lună de când i-am bătut pe neo-zeelandezii Gerrard și Ottway. Barem pe Gerrard, care l-a învins pe Tiriac, eu l-am onorat cu un 3-0... Am uitat totul... Rețin un singur lucru: trebuie să câștig al zecelea titlu... Viu sau mort...

Uite-l și pe Tiriac!... Parcă e mai înalt. De ce nu se uită la mine? Coace ceva. E adevărat, are smash-ul mai bun decât al meu. Și serviciul. Dar ce importanță are asta? În timp ce el, la 16 ani, juca cu antrenorii de lot, care se străduiau să-i șlefuiască mișcărilor, eu mă canoneam cu avocații și cu doctorii. Stop! Ia mai bine să-mi adun gândurile: «Ajunge, Gogule! Lasă amintirile! E semn de

65

bătrânețe, înainte!»

Hai acum! Peste el! Nu trebuie să-l las să respire. Fără milă! Un singur moment de slăbiciune poate să întoarcă totul. Uf! În sfârșit! 6-3! O fi smash-ul tău mai bun, dragă Tiriac, dar reverul lui «nea Gogu» n-are încă pereche în țară. Înainte, Gogule! Atacă-l în diagonală! Foarte bine! Nu-i merge jocul... încă o minge!... Numai una! 6-1?... Simt o căldură în picioare... Semn rău... Of, și publicul ăsta care vrea cu orice preț capul meu... Așa e publicul... Acum o lu-nă, după partida cu Gerrard, m-a luat pe sus... Dar astăzi nu mai e de partea mea. E cu viitorul!

Am auzit bine? Am 4-2 și 40-15? Bine, dar am nevoie de o singură minge! La 5-2 totul e sfârșit. Ce calm e Tiriac! Are stofă. Mă tulbură calmul lui. Ceva îmi spune că aici se joacă soarta meciului. Trebuie să atac pe serviciul lui. Nu te lași, Tiriac? Formidabil! Ce-a fost returul ăsta?! Nici Schmidt, în vremurile lui bune, nu lifta așa.

5-5! Nu-i nimic. Se mai poate... în '49 am avut un 5-5 identic, cu Tache Caralulis, și-am venit peste el ca un tă-vălug. Trebuie să mă agăț... Trebuie să-l îmblânzesc pe micul meu «Tiri»!

8-8! Ce-aveți de spus, tovarăși spectatori? M-ați și îngropat de viu... Nu se poate. Oh, dacă n-aș simți căldura asta blestemată în picioare... Bravo, Tiriac! Nici pe Hoad nu l-am văzut jucând opt mingi la rând, fără cusur... 10-8 pentru tine... Cred că am pierdut..."*

*

Și iar a venit iarna. Și iar am luat drumul patinoarului. Nu mă socoteam încă jucător de tenis, cu toate că eram campion național și fusesem purtat pe brațe - datorită tenisului! - după meciul cu Ottway. De altfel, în acele zile

nici nu izbutesc să mă concentrez. Sau poate că nu cred încă în talentul meu de tenisman, deși, privind astăzi lucrurile mai la rece, nu știu câți jucători de tenis au reușit să ajungă campioni naționali după o școală atât de sumara.

Între timp, tot ca un reflex al neîncrederii în forța rachetei sau, dacă vreți, dintr-un instinct de flăcău cu scaun la cap, cum sunt în general brașovenii, mă ocup de chestiuni "administrative". Mă înscriu la I. C. F. Și mă transfer la Dinamo București, cu gândul ascuns că voi putea intra în vestiarul de hochei chiar în seara primei ploii de noiembrie, când pe terenul de tenis nu se mai văd urmele liniilor de var.

Reiau deci hocheiul. Sunt fundaș, lângă Varga. Mulți îmi reproșează această "trădare" a tenisului. Le răspund că și Drobny, câștigătorul Wimbledonului, a jucat hochei, chiar în echipa națională a țării sale. În zadar... Mi se spune că am să-mi stric mâna. Zâmbesc în sinea mea, fiind convins că nu am o mână chiar atât de fină. Sunt sigur că dacă voi face ceva în tenis, n-am să datorez nimic mângâierilor mingii, ci izbiturii, la care să participe toate articulațiile mele, inclusiv cea a gleznei, pe care nu întâmplător vreau s-o întăresc în strânsoarea ghetelor de patinaj.

... Anii au trecut. Hocheiul m-a ajutat enorm. Și-apoi de ce să mă fi lipsit de bucuria de a juca la "Mondiale" sau la Olimpiadă? Îmi aduc aminte, în Elveția, la "Mondiale"*, în meciul cu Africa de Sud, eu am deschis scorul și tot eu l-am închis. E adevărat, s-au înscris goluri multe (14), dar astăzi, dacă mi s-ar propune să aleg, pentru un jurnal de amintiri, între acel meci cu Africa de Sud și o victorie la Iovanovici sau la Pietrangel, de pildă, n-aș sta o clipă pe

*1961.

gânduri, alegând cele două goluri, neînsemnate, desigur, dar care pentru mine au un farmec deosebit, poate pentru că pe primul l-am marcat în chiar primul minut, iar pe al doilea l-am "lobat" peste portar, ca la tenis.

Dar să mă întorc cu un an în urmă, în primăvara 1960, primăvara următoare titlului meu de la Cluj.

A fost o primăvară foarte rece pentru mine. O primăvară de gheață.

În "Cupa Davis" am căzut cu polonezii, acasă, la București. Gansiorek, cel mai bun polonez, nu era de talia lui Lou Gerrard și nici măcar a lui Ottway. Și totuși am pierdut. Am pierdut ambele simpluri. În schimb, Gogu le-a câștigat pe amândouă. Gogu Viziru, învinsul meu de la Cluj...

Meciul l-am pierdut cu 2-3. Nici la dublu nu mi-a mers jocul. "Sportul popular" de a doua zi a scris câteva cuvinte pe care e greu să le uiți: "Titularul ales pentru cele trei zile de concurs nu s-a dovedit la înălțimea încrederii acordate". Cel mai urât mi s-a părut cuvântul "titularul". Eu nu mai eram nimeni. Eram un om fără

nume.

Și cât de puțin mi-a lipsit ca să fiu Ion Tiriac! Meciul meu cu Gansiorek se întrerupsese la 2-1 pentru el. A doua zi am reușit să iau un set. Am și condus în setul deci- sive. Dar am pierdut în cele din urmă. Cu alte cuvinte, nu mai aveam dreptul să am un nume. Eram "titularul". Cât de departe părea ziua când am fost purtat pe brațe, după victoria asupra lui Ottway și a Noii Zeelande...

Peste câteva zile am primit un "supliment", fiind scos din grupul jucătorilor care urmau să plece la Riga, pentru un turneu internațional. Vă rog să mă credeți că nu m-am simțit niciodată mai nedreptățit ca atunci, jucasem, e adevărat, slab împotriva polonezilor, dar nu-mi

68
reproșez nici o clipă - au trecut atâția ani de atunci - că aș fi privit superficial jocul.

Îmi aduc aminte că timp de câteva zile n-am putut lua racheta în mână. În vremea asta, Pietrangeli câștiga Roland Garros-ul, învingându-l pe Ayala, iar Neale Fraser și Emerson ieșeau învingători la dublu. De la mine, proscrisul, la ei, victorioșii, era o depărtare ca de la Pământ la Lună.

A urmat o lună grea. Cronicarii și-au ascuțit creioanele. "Tiriac nu are precizia necesară". (Cât de smerit aș (i citit această frază dacă ar fi fost scrisă de Cochet sau de 'făclie Caralulis.) "Tiriac nu are loviturile de sus." (Cât de sânguinos aș fi învățat această lovitură de sus dacă ar fi existat cineva care să lase stiloul și să ia racheta.)

Am tăcut și am înghițit în sec. Curând s-au întors Gogu Viziru și Alecu Bardan de la Riga. Peste numai câteva zile am izbutit să răspund "săgeților" cronicărești, învingându-l pe Gogu Viziru cu 3-0*. Și cum acest 3-0 a fost socotit ca un rezultat al sancțiunii, toată lumea a rămas mulțumită, iar eu am acumulat o "experiență" în plus. Peste puțin timp am jucat la Atena, pentru Balcaniadă, și am câștigat la Iovanovici." Ca prin minune am devenit un lenisman de precizie, posesor al unui *smash* puternic și al unui serviciu cu mulți "ași". Cel puțin așa am aflat din ziarul ateniian "Athlitiki Echo".

Apoi a venit finala campionatului 1960. De data asta eu eram campionul, iar Gogu Viziru - challengerul.

A fost un meci greu, între doi oameni care s-au jurat, parcă, să nu cedeze. Pentru mine a fost, poate, un meci mai greu decât cel al primei finale câștigate. Țin minte că

* Tiriac-Viziru: 7-5,6-4,6-4în "Cupa Congresului". ** Tiriac-Iovanovici: 2-6,3-6,6-3,6-1,6-3.

69
ghemurile s-au adunat chinuitor, în setul doi am condus cu 4-2, dar am pierdut, în "trei" am avut 3-0, dar a trebuit să fac încă 6 ghemuri ca să pot câștiga setul.*

După meci, Gogu m-a sărutat. În apropierea vestiarului însă și-a izbit racheta de zid și a rupt-o. Eu n-am scos nici o vorbă. Era un moment greu. (Nu-i atât de simplu să accepți înfrângerea). A doua zi, în ziare, gestul lui Gogu Viziru a fost criticat. Am fost "notat" și eu pentru "răutățile" mele de pe teren, în cazul meu,

poate că era așa. Despre racheta ruptă însă n-aș fi pomenit nici un cu- vânt. A fost un teribil act de indiscreție. Aș fi tăcut, măcar din respect pentru tot ceea ce făcuse Gogu Viziru pentru tenisul românesc.

... A venit și iarna." Eram pentru a doua oară campi- on, dar, cum vă spuneam, mă simțeam parcă și mai mân- dru la gândul că joc în echipa națională de hochei, lângă Varga.

După "Mondialele" de hochei din Elveția, am relu- at racheta. Curând urma să joc la sală. Și am jucat. Și am câștigat din nou la Gogu Viziru.***.A doua zi, ziarele au scris că "victoria mea netă se datorează serviciilor mai puternice". Eu aș fi adăugat că serviciile mai puternice se datorau în primul rând crosei.

Pentru tot restul anului 1961, nimic deosebit. Pierd ambele simpluri cu Africa de Sud, în "Cupa Davis", și rămân doar cu satisfacția platonică a gândului că atât Mayer, cât și Gardner au fost nevoiți să joace câte cinci seturi.

Acum sunt obligat să fac un salt spre a patra mea fina-

*Țiriac-G. Viziru: 6-2,5-7,9-7,6-4.

"1960/61

*** 6-0,8-6,6-4.

70

la cu Gogu Viziru, și nu numai pentru că i-am promis lui Ilie "povestea cu Neale Fraser", ci pentru că între timp nu se întâmplă prea multe lucruri importante. Cu o singură excepție: reușesc una din puținele mele victorii la Pilici. Și unde? La Zagreb.*

Finala cu Gogu Viziru n-a mai fost atât de dură. Au abundat break-urile, de o parte și de alta. Eu am fost sigur de victorie chiar și în momentul în care Gogu avea 2-0 în setul cinci. Pentru mine, conturile erau încheiate."

... Și acum, *mister Nasty*, să vă fac plăcerea. Ca să fiu sincer, și eu sunt bucuros să-mi amintesc de Neale Fraser. A fost, în fond, primul meu mare turneu. A fost, dacă vrei, primul turneu la care eram invitat nu "așa, în general", ci pentru motivul că mă numeam Ion Țiriac, de trei ori campion al României.

Te rog un singur lucru. Să ții seama de faptul că aces- te rânduri au fost scrise (și au apărut) chiar în anul 1962... încă o dată te rog deci să scuzi stângăcia frazelor. Eram foarte tânăr. Deci...

KEOPS... FRASER... FARUL

"... Am fost în Țara piramidelor. Până să fi apucat să transpir de emoție, am transpirat de căldură, între București și Cairo nu e numai o diferență de nu știu câte grade latitudine, ci și de vreo 40 de grade Celsius.

În sfârșit, iată-mă pentru prima oară în Europa. Trebuie să recunosc că *racheta* și nu crosa m-au ajutat să rostesc formula magică: «Sesam, deschide-te!»

Să nu uit! Am văzut o limuzină dublând o cămilă în plin centrul capitalei egiptene. Dar despre asta mai târ-

* Țiriac-Pilici: 8-10,6-2,6-4,6-3, în cadrul Balcaniadei 1961. ** Țiriac-G. Viziru: 3-6,6-1,6-4,2-6,6-2.

71

ZIU...

Deocamdată, despre anonim. Trebuie să vă spun că nu mă cunoștea nimeni. Toți

întrebau de Gogu Viziru. Când au văzut egiptenii că «nea Gogu» lipsește, și-au zis că e momentul să joace cu noi «pe echipe», (învingătorul intra în meci direct cu Australia, și cu asemenea ocazii nu te întâlnești prea des.) Ce s-a întâmplat apoi, știți. Până la urmă am jucat noi cu Fraser și compania".

"Am jucat cu Australia! Am câștigat un set la Fraser!" Ore în șir, în capul meu s-a derulat doar acest lait-motiv. Aveam conștiința datoriei împlinite. "Un set la Fraser, câștigătorul Wimbledonului!"

Așa a început turneul individual de la Cairo. Când m-am uitat pe tabelul celor 48 și am citit Fred Stolle, Lundquist, Merlo, Bungert, Iovanovici, Mulligan, Manievski, am avut un moment de tresărire, dar nu m-am speriat. Câștigasem *un set la Fraser*/

Primul joc, primul obstacol. Adversar: Moubarek. Câteodată nu e bine să ai memorie. Acum doi ani, tot aici, la Cairo, Moubarek a avut șapte match-baH-uri la Gogu Viziru.

Uf! 6-4,6-0 pentru mine. După ce Moubarek avuse- se 4-1...

A doua zi, Iovanovici. Bunul meu prieten Iovanovici. Când ne întâlnim la fileu, râde: "Ce mai faci, Tiriac? Chiar vrei să mă bați? Să nu uiți că între timp am mai învățat câte ceva. Am văzut și vreo patru continente... Hai, nu te speria!"

Și nu m-am speriat. Apoi l-am auzit pe arbitru rostind cu glas limpede: "Match gagne par Tiriac (Roumanie): 6-2,6-3".

Oooo! Iată-l și pe signor Merlo. Nici de domnia voas-

72

tră nu mi-e frică! Nu poate să-mi fie frică! Am câștigat un set la Fraser! L-am bătut și pe Iovanovici.

Dar, în timp ce îmi făceam aceste calcule, mă tre- zesc cu un 4-1 pentru Merlo. "Ce faci, Tiriac? Nu vezi că are mingea prea rapidă? Ține-l departe! Dacă-l bați, joci iarăși cu Fraser!"

Sedus de acest ultim gând, am trimis baloane spre linia de fund timp de vreo trei ore. Publicul s-a plictisit, Merlo s-a supărat, dar eu voiam să mai joc o dată cu Neale Fraser.*

Și iată că joc!

Vine Fraser! Înaintează cu greu printre fotografi. Are în brațe un imens buchet de rachete. Șase mii de oameni scandează: "Fra-ser! Fra-ser!" Pierdut undeva printre "mașiniștii" viitorului spectacol, nu mă simt prea bine. Pentru toți acești șase mii de oameni, eu sunt doar perse- verentul lipsit de fantezie care l-a încurcat pe Merlo.

Începe jocul. Mă simt totuși relaxat. Nu am ce pierde. Mă arunc în față. Lovesc cât pot de tare. Alerg cât mă țin picioarele. Zbor mereu spre fileu. "Bravo, Ioane! Îți merge voleul!" Și iar la fileu. Și încă o dată! Fraser pare surprins. Publicul - și mai și! Aud aplauzele. Și aplauzele sunt pen- tru mine. Intr-un singur set izbutesc să șterg amintirea jocului cu Merlo...

Pe neașteptate, aud vocea arbitrului, ca prin vis, anunțând că eu am câștigat

primul set. Încep să tremur. Ce fac acum? Nu mai știu nimic. Să sper? Mai bine nu!... Chinuit de îndoieli, pierd al doilea set. Mă așez pe foto- liul de nuiete. O undă de aer rece vine, probabil, dinspre Mediterana. Și unda asta de aer din afara deșertului are un efect miraculos. Sunt iarăși calm. În fond, ce-am avut

*Țiriac-Merlo:6-4,6-4.

73

și ce-am pierdut! O să mă bată Fraser. O să mă bată mare- le Neale Fraser. Acum am un singur scop: să mor frumos. Să joc frumos...

Și joc!! Și sunt aplaudat. Poate mai mult decât Fraser. Parcă nu am jucat niciodată atât de frumos, îmi merge și voleyul. "Asta-i cheia, Țiriac! Înainte! Acum! Du-te!" Am început să vorbesc singur, ca Gogu Viziru... Și iar câștig setul. Și iar mi-e frică. Parcă totuși mai puțin. Din ce în ce mai puțin...

Așa am ajuns la 5-3 și 40-0 în setul patru. Am trei *match-ball-uri* în față. Mă arde pieptul. Totuși, e imposi- bil să mai pierd. Am trei *match-ball-urile* Trei!! La Fraser. La Neale Fraser. Nu la John Fraser!

În clipa asta, Neale Fraser își aduce aminte probabil că a câștigat Wimbledonul acum doi ani și-mi servește patru mingi pe care nici nu le văd. 5-4! Mă uit la Marin Bădin. E vânător. Acum simt că amețesc. Te pomenesci că Fraser a vrut să se distreze cu mine! Îl văd zâmbind. Sau mi se pare.

Servesc. 15-0! Mă grăbesc să servesc la fel: 30-0. Ce chin! Sunt atât de aproape! Dar Fraser râde din nou: 30-30! Am un burete uscat în gură. Nu pot respira. Simt că sunt la capătul puterilor. Unde ești, undă de aer?

În acest moment, când plutesc între vis și viață, reușesc, fără să-mi dau seama, cea mai frumoasă "scur- tă" din viața mea. Îngrop mingea în lutul egiptean: 40-30! Îmi mai trebuie o singură minge. Acum nu mai pot gân- di decât strigând: "La fileu, cu orice preț!!!" Servesc, dar uit să pornesc. Totuși, fac doi pași din inerție, în următoarea fracțiune de secundă, creierul îmi comandă retragerea, ca să-mi apăr frontul. Fraser e derutat de această reacție de somnambul. "Șutează" cu toată puterea. Sunt aproa-

74

pe de linia de fund. Duc racheta pentru voley, dar cineva din tribună strigă: "Out/" Și strigătul mă salvează. Trag racheta ca de jărat. Sunt epuizat. Am câștigat! Văd, ca prin ceață, șase mii de oameni aplaudând. Fotografii se îmbulzesc acum în jurul meu. Cameleonii!!

... Și a venit finala cu Stolle, davis-cup-man-ul austra- lian. De astă-dată am vrut să câștig chiar de la început. Și n-am câștigat". Aveam răni la picioare după meciul cu Fraser. Doctorul m-a sfătuit să nu joc. Nu l-am ascultat.

Am condus cu 1-0 și 2-1 în setul al cincilea...

*

Am ajuns la piramide. Ce liniște funerară... Keops! Una din cele șapte minuni ale lumii. Și Sfînxul. Imens și nepăsător. Simbolul răsăritului. 60 de metri înălțime, 20 - lățime. Sculptat într-o singură stâncă... Îmi pare rău că n-am citit din istoria Egiptului la plecarea. Aș fi privit altfel totul. Aș fi vrut să-i spun lui Mărmureanu: "Petre, mușcă-

ți limba, de aici de sus ne privesc 40 de secole!" De fapt, sunt aproape 50. Dar asta am aflat-o abia acasă. Ca și semnificația textului de pe Sfinx, săpat acum trei milenii și ceva, de către Tutmes al FV-lea, care a visat într-o noap- te că Sfinxul l-a rugat să îndepărteze nisipul deșertului din jurul său.

Trebuie să citim, cum spune Tudor Arghezi...

Alexandria! Sunt un om tare norocos. După numai câteva zile, văd o nouă minune a lumii: Farul. Un far înalt de 400 de picioare. Vreo 130 de metri. Ce macarale miraculoase au urcat pietrele până acolo sus?!

*

Din nou pe zgură. Acum nu mai sunt un anonim. Sunt

"Țiriac-Neale Fraser: 6-3,4-6,6-1,6-4. "Stolle-Țiriac: 5-7,6-1,6-1,4-6,6-3.

75

cap de serie! îmi aud numele în tribune.

în primul meci, câștig în două seturi, la Hasan (6-4, 6-3). Urmează, tot în două seturi, polonezul Manievski (6-2, 8-6). în jocul cu suedezul Lundquist, recentul câștigător al turneului de la Paris, am avut mulțumirea să-i văd în tribună pe toți așii veniți în Egipt. Se îngroșase deci gluma...

Am jucat bine. Cred că a fost cel mai bun meci al meu. Dar Lundquist e cu un cap mai înalt ca mine și servește fulgerător. Am pierdut cu 6-8 în setul decisiv după ce am

avut trei *match-ball-uril* Acesta e tenisul... *

*

Revăd Mediterana. Sunt obosit, dar fericit. Am învățat mult. Am învățat, mai ales, că trebuie să... învăț mult, mult de tot. Prin fața mea se perindă fire albe de nori. Mă trezesc brusc. Nu! Nu sunt siluetele lui Fraser și Lundquist...

De sus se văd luminile Bucureștiului. Am învățat cât în șapte ani pe pământul fierbinte al Africii. Acum sunt sigur de un singur lucru. Nu trebuie să copiez nimic, ci să gândesc, să corectez, să adaptez, în tenis, cine copia- ză e pierdut"...

*

Când m-am întors acasă, am văzut că ziarele scriu mult mai mult despre tenis. Până atunci, noi, tenismanii, eram la "scurte știri", între un turneu de șah la Gronigen și un concurs de yachting la Sydney. De astă-dată eram și pe pagina întâi, în interior am văzut reproduș și un colțișor dintr-un ziar egiptean, unde eu eram "le brilliant vainqueur".

Poate că în seara aceea de martie, la Cairo, după par-

* Lundquist-Țiriac: 2-6,6-4,8-6.

76

tida cu Neale Fraser, mi-am dat și eu seama că sunt, în sfârșit, jucător de tenis. Și totuși, peste numai vreo două luni, aveam să-mi dau seama că această teribilă "breas- lă" a tenisului nu te adoptă ușor, chiar dacă l-ai învins pe Neale Fraser.

Dar despre asta o să mai avem timp să vorbim. Deocamdată am obosit. Și e momentul să-l las pe Ilie, ca- re, de aproape jumătate de oră, nu izbutește să găsească o formă perfectă nodului de la cravata sa înflorată...

77

Sticle cu apă pe ceafa

Trecuse un an întreg de la victoria lui Tiriac asupra lui Neale Fraser și eu tot nu reușeam să "prind" o roa- tă la carul lui Ion. Îmi aduc aminte, era spre sfârșitul lui februarie '63. Jucam într-un concurs de sală, la Steaua. Eram în vestiar. Mai aveam aproape o oră până la jocul cu Popovici. Șimi-a căzut în mână un "Sportul popular" (ul- tima pagină, la "externe", unde căutam întotdeauna rân- durile cu scoruri de tenis).

"Roy Emerson l-a învins pe John Newcombe, cu 6-4, 6-4,6-2, în finala campionatului Australiei, în semifinală, tâ- nărul Newcombe l-a eliminat pe Rod Laver".

Mi-a venit să rup ziarul. Cu puțin timp în urmă, eu pierdusem la Mita și la Bardan (Cred că am adunat atunci vreo șase-șapte ghemuri de la amândoi).

În vestiar era cald și plăcut, dar mie parcă mi-era frig. Purtam tot treningul meu roșu și ros, căruia i se dusesse vestea. Eram la fel de slab. Și, peste toate, mâncăm bățăi atât de amare, încât ajunsesem să mă gândesc cu ciudă la "circuitul lui Fanache", pe care-l socoteam principalul vi- novat de toate necazurile mele.

78

Peste câteva minute urma să joc cu Popovici, și gân- dul ăsta nu-mi făcea plăcere, în februarie, o sală de tenis cu teren de zgură nu te atrage. Zgura e umedă. Ferestrele sunt înghețate. Arbitrul poartă o șubă, peste care mai aruncă treningurile jucătorilor. Corzile rachetei par stro- pite cu rouă. Prin gura celor cinci spectatori, aburii ies ca fumul de țigară.

În după-amiaza aceea de februarie 1963, am pierdut încă un joc cu "Kiki" Popovici. Și aveam 17 ani. Și ziarul acela cu Newcombe și Emerson mă necăjea... Așteptam vara. Mă gândeam și la călătoria lui Tiriac în Egipt. Ce frumos trebuie să fie jocul pe un teren încon- jurat de palmieri!... Frigul nu mi-a plăcut niciodată. Decât să-mi simt ciorapul ud, iarna, în sală, mai bine să mă su- foc de căldură și să-mi torn sticle cu apă pe ceafă, și să simt apa intrând în pantofi...

Și a venit vara. Imediat m-am simțit alt om. Cam prin iunie am jucat cu Bosch, "călăul juniorilor", cum i se spu- nea, pentru că îi executa pe toți cei tineri cu loviturile lui precise, puternice și neiertătoare.

Ce era să fac împotriva lui Bosch? Am încercat să-l atac. În orice caz, aveam mai multe șanse să-i prind min- gea deasupra fileului decât să o ajung după ce ar fi șters li- nia văruiță, ca o lamă de ras.

Când am văzut că prind un voleu din două, am înce- put să-mi fac curaj și am răsucit câteva mingi. Și iar am reușit un stop din două... Bosch s-a uitat lung la mine, dar n-a spus nimic, înainte de serviciul următor a bătut de mai multe ori mingea în pământ. Atâta tot. Era singura lui formă de enervare.

A fost un meci greu pentru Bosch. La sfârșit, Gunther era roșu ca racul. Jucasem aproape două ore pentru două

79

seturi.* Două seturi cât un *best offive* complet. Țin minte că am avut un set-ball în primul set și două în al doilea. Ce bine ar fi fost să se fi jucat și atunci rie-break-

ul, cu care îl bat acum pe Newcombe și pierd la Graebner.

După meciul cu Bosch am fost lăudat în ziare. "Ilie Năstase, foarte bun la voleuri și la smash-uri". Asta m-a bucurat foarte mult. Întotdeauna am socotit *căforhand-ul* și *backhand-ul* sunt "lovituri de serviciu", fără de care, bineînțeles, nu se poate, dar pe care le poate învăța oricine. Pentru mine, tenisul a fost întotdeauna arta de a face ceva la care adversarul nu se așteaptă. Cât de plăcut e să poți trage un smash în partea opusă celei așteptate și să te uiți cum adversarul a rămas pe loc, sprijinit în rachetă, de parcă smash-ul tău l-ar fi trăsnetit din senin...

Ceva mai jos însă urma refrenul cu care începusem să mă obișnuiesc: "Cu o pregătire fizică mai bună, Ilie Năstase se anunță un element de perspectivă".

Cum să ajungi însă la această pregătire fizică mai bună? Asta nu prea se scria în articole. Se vorbea pe șoptite că ar fi bune halterele. Se răspundea, tot pe șoptite, că hal-terele strică articulațiile. Iar tenisul fără articulații...

Nu știu dacă pregătirea fizică slabă m-a "ajutat" să nu mai fiu pe lista pentru "Cupa Gallea" de la Riccione; Știu, în schimb, că această... plasă mi-a trezit un dor de revanșă de care nu mă credeam în stare până atunci.

La câteva zile după Riccione, într-unul din cele 200 de turnee de verificare pe care le-am jucat în vreo doi ani - din lipsă de altceva - am reușit să-l întind vreo trei ore pe Alexe Bardan." În septembrie am devenit campion de ju-

* Bosch - Ilie Năstase: 7-5,9-7.

** Bardan-Năstase: 6-4,4-6,7-5,7-5.

80

niori, câștigând la Kerekes*. Peste câteva zile am intrat și la "naționale", la seniori, îmi dădeam seama când merge jocul. Dar cea mai bună partidă a mea în acest final de sezon, "după Riccione", a fost să fie într-un meci intercluburi, Steaua-Progresul.

Când l-am văzut pe Boaghe "italianul" în fața mea, mi-am spus că a venit, în sfârșit, momentul să arăt cine a fost și cine nu a fost Riccione. Am jucat în dușmănie. Am dat în minge de parcă l-aș fi avut în față pe Newcombe. Am alergat în toate colțurile. N-am lăsat nici un stop, chiar dacă mingea abia ajunsă amenința să mă scoată din mână pentru următoarele trei schimburi.

Am câștigat ușor. Mi-a plăcut teribil scorul. Astăzi, dacă mă întrebați cu cât l-am bătut pe Richey, în finala mdoor-ului american, n-aș putea spune scorul sută la sută, în schimb, am să știu întotdeauna că pe Boaghe l-am bătut cu 6-4,6-1,6-2.

Așa am încheiat anul 1963. Aveam 18 ani împliniți. La vârsta asta, australienii... Ceva îmi spunea totuși, mai ales după meciul cu Boaghe, că l-am prins pe Dumnezeu de picior. Și mi-am adus aminte cu multă plăcere că la 17 ani Tiriac nu reușise mai mult.

Știam foarte bine ce făcuse Tiriac mai în fiecare an. De câțiva ani lipeam toate articolele despre tenis și mai ales despre Tiriac. I-am scris, de altfel, mamei să caute în caietul meu cu lipituri, ca să-mi găsească un articol intitulat "O partidă cu Tiriac". (Eram tocmai după jocul nostru cu Africa de Sud). Mie mi-a plăcut foarte mult acel articol. Sper să vă placă și dumneavoastră. Spre sfârșit, Tiriac a

scris câteva cuvinte în legătură cu mine. Au fost câteva cuvinte care mi-au rămas în cap și care, dacă vreți,

* Năstase-Kerekas: 6-1,6-3, 6-1.

81

m-au tras înainte.

"Partida lui Tiriac" am s-o lipesc însă după ce Ion va ajunge cu povestirea la sud-africanii Forbes și Segal. Am auzit că gazetarii nu scriu întotdeauna numai cu conde-iul. Uneori mai decupează dintr-un ziar, cu ajutorul foar-fecelor. Și apoi nu au nevoie decât de pelicanol...

82

Iarba Wimbledonului

Iată o surpriză pentru mine. Ilie Năstase colecționar de articole despre tenis și mai ales, despre Ion Tiriac! Cred că e o glumă. Ilie nu are pasiunea colecționarului. Ilie nu strânge nici măcar cele mai importante dintre ne-număratele ziare străine care-i cântă succesele cu titluri care ar putea mângâia orgoliul oricărui jucător din lume. El spune de fiecare dată că pasiunea de colecționar e o manie bătrânească. "La ce bun să strâng ziarele de ieri, când cele de mâine vor scrie mai mult decât cele de astăzi?"

Odată, acasă, la București, o nepoțică l-a rugat să-i aducă șervețele din marile restaurante ale lumii. Ilie a strâns cât a strâns, dar apoi s-a plictisit. Atunci m-am hotărât eu să adun în taină șervețelele comandate, înainte de a părăsi hotelul "Quirinale" din Roma, pentru a ne duce spre aeroportul Da Vinci, ca să luăm avionul spre București, am făcut un pachet și l-am pus în partea de sus a sacului de voiaj. Cu cinci minute înainte de sosirea pe aeroportul *Otopeni*, în momentul când Ilie s-a trezit su-

83

bit, ca întotdeauna, la zgomotul roților care ies din corpul avionului, i-am oferit pachetul cu șervețele pentru nepoțica lui. Și a fost poate singura dată când l-am văzut pe Ilie impresionat...

Repet, sunt foarte curios să văd ce e cu "partida" de- spre care vorbește. În sfârșit! Așadar, revin de la Alexandria.

Sunt cineva! Lumea mă privește cu alți ochi. În materie de interviuri, "Sportul popular" nu mai are, ca să zic așa, exclusivitate, pentru că încep să cunosc cronicari noi, pe care nu i-am prea văzut la tenis, într-un cuvânt, Neale Fraser mi-a făcut un mare serviciu.

Reiau imediat jocurile. Totul merge perfect.

Vin polonezii. Când îl văd pe Gansiorek, am un moment de timiditate, îmi aduc aminte că datorită lui Gansiorek, care m-a bătut acum doi ani, am fost tăiat de pe lista turneului internațional de la Riga. Bineînțeles că momentul de timiditate durează cât un voley, iar meciul cu Gansiorek se consumă într-o repriză de fotbal.* La terminarea jocului, îi mulțumesc încă o dată, în gând, lui Neale Fraser și piramidelor.

Peste câteva zile jucăm cu Israelul, în "Cupa Davis". Adversari, Davidson și Dubitzki. Câștig foarte ușor la amândoi."

Dar starea de relaxare durează foarte puțin. La câteva zile după meciul cu Israelul, plecăm la Hannover, pentru al doilea tur al "Cupei Davis". Abia acum încep să-mi dau seama cât e de greu să fii omul nr. 1 al echipei. Mărmureanu și Costel Năstase sunt secunzii mei.

La Hannover, ziarele ne fac o mare publicitate. Se

* Țiriac-Gansiorek: 6-1,6-3,6-0, în cadrul întâlnirii România-Polonia. "Țiriac-Davidson: 6-0,6-3,6-3; Țiriac-Dubitzki: 6-3,6-1,6-1.

84

bate monedă pe victoria mea asupra lui Neale Fraser. Titlurile se întind pe toată pagina. Bungert, însuși, mă laudă: m-a văzut la Cairo.

Și a venit ziua meciului. Peste o jumătate de oră urmează să joc cu Buding. Simt niște frisoane, deși nu am nici un fel de emoție. Apoi, deodată, mi-e cald. Cer termometrul. 38 de grade! Sunt bolnav, îmi spun că nu are nici o importanță și apar pe teren.

Începe jocul. Simt o mare moleșeală. Încerc să mă agăț. Pierd primul set. Mă frig tălpile. Picioarele mă ascultă din ce în ce mai puțin. Jocul înaintează fără nici o noimă. Nici nu știu prea bine ce fac. Pierd fără drept de apel.*

A treia zi, cu Bungert, istoria se repetă. Cam același scor. Tribunele tac. "Mult zgomot pentru nimic".

Rămân multă vreme în vestiar. Vreau să fiu singur. Mă gândesc la jocurile cu Buding și Bungert. Îmi dau seama că există o singură explicație: tehnica. Dacă ții atât de mult să fii în high-life-ul tenisului mondial, nu te poți baza atât de mult pe picioare, pe *my legs*.

Mă îmbrac anevoie. Apoi ies aproape pe furiș. Nu țin să le arăt spectatorilor întârziati cum arată "învingătorul lui Fraser" de la doi pași.

Peste câteva zile ajung totuși la Wimbledon. Am uitat de Bungert. Am uitat de Buding. Văd pentru prima oară iarba Wimbledonului. N-am reușit să-mi imaginez vreo dată cum poate arăta un teren de tenis cu iarbă... Pășesc pe teren. Mă aplec. Pipăi iarba. Am impresia că e capul unui copil tuns cu mașina nr. 4. Mângâi iarba. Și încă nu izbutesc să-mi închipui cum a crescut iarba Wimbledonului.

*Buding-Țiriac: 6-4,6-0,6-3. **Bungert-Țiriac: 6-1,6-2,6-2.

85

Apoi aflu că pe aceste terenuri, în așteptarea turneului de *lawn-tennis*, nu s-a jucat de vreo lună. Îl întreb pe unul din meșterii Wimbledonului: "Ce faceți ca să aveți un covor atât de fin?" "Nu facem nimic - îmi răspunde. Noi, englezii, am găsit iarba gata crescută. N-am făcut decât să-i pieptănăm din când în când firele".

Mă uit în jur. Cincisprezece courts-uri, ca niște mochetă, mă așteaptă.

Ce-aș putea să vă spun despre primul meu turneu la Wimbledon?

Am văzut, de pildă, oameni dormind noaptea, pe saltele pneumatice, întinse de-a lungul trotuarelor, lângă casele de bilete, pentru a putea fi primii la ora deschiderii.

Am văzut, pentru prima oară, femei jucând ca bărbații. Credeți-mă, după ce le-am "descoperit" pe Margaret Smith și pe Billie Jean King, am fost bucuros că nu mă aflu pe tabelul fetelor.

Primul (meu) Wimbledon mi-a demonstrat o teribilă lipsă de fantezie, punându-mă față în față, încă din turul unu, cu... Bungert.

Am jucat, poate, mai bine decât la Hannovera. Am avut și două *set-ball-uri*, dar asta a fost totul.* Cât timp am putut veni la fileu, a mers cum a mers. În seturile următoare însă, când iarba lucioasă a Wimbledonului a transformat mingile în mici comete, a trebuit să cedez: mă aflu în fața unei tehnici noi. Cei mai mulți dintre invitații Wimbledonului cunoșteau această tehnică. Neale Fraser, învinsul meu de la Cairo, avea să ajungă în semifinală, învingându-l pe Ossuna. Iar titlul suprem avea să-i revină lui Rod Laver, care a început să joace tenis tot în zona gazonului cântat de Tom Jones, pentru a descoperi apoi

* Bimbert-Țiriac: 7-5,6-2,6-3.

86

zgura, la Roland Garros, la 20 de ani.

M-am întors acasă oarecum descumpănit. Aveam în față un drum imens ca să pot rezista în *high-life-u* tenisu- lui. La câteva zile după întoarcere, Gogu Viziru m-a criticat în "Sportul popular". Mi-a părut rău doar de faptul că-mi spunea în public ceea ce eu știam foarte bine după lecțiile de la Hannovera și Wimbledon.

În timpul iernii n-am renunțat la hochei. Știam foarte bine că, indiferent de perfecționările tehnice, va trebui să stau bine pe picioare.

Spre sfârșitul lui ianuarie, am lăsat crosa și am reintrat în sala de tenis. Timp de aproape o lună de zile mi-am astupat urechile, ca să nu aud cifrele comunicate de arbitru. O lună întreagă nu m-a interesat scorul. Sub impresia Hannoveri și a Wimbledonului, am transformat în simple jocuri de antrenament sau, mai bine zis, în jocuri-școală până și meciurile mai importante, îmi aduc aminte că într-un meci cu Serester nu m-a interesat decât voleul din față. Am câștigat foarte greu*, dar mi-am dat seama că este exact ceea ce trebuie să fac. Într-un alt meci, cu Bosch, am lucrat mereu a doua minge de serviciu și/orhand-ul. Jocul l-am pierdut, mulți mi-au prevestit sfârșitul, blestemând crosa, dar eu știam că toate aceste "luări de poziție" se datorează nerăbdării. O nerăbdare pe care o stârnisem eu, lăsându-i să-și închipuie, în urma victoriei asupra lui Neale Fraser, că tenisul e o treabă mai ușoară decât face impresia.

... în martie plec la Cairo. Sunt puțin cam amețit de pe urma nesfârșitelor corecturi pe care mi le-am impus, dar reușesc să-l bat pe englezul Mills." Apoi bomba! Câștig la Bungert! Îmi vine să strig de bucurie, îmi dau seama că

* Țiriac-Serester: 6-3,12-14,7-5. "Țiriac-Mills: 6-3,2-6,6-0.

Bungert, cel care s-a distrat cu mine la Hannovera, a rămas același. Eu, în schimb, nu mai sunt același, pentru că am avut răbdarea să joc cu Serester și să pierd la Bosch.

Încântat de faptul că voleul și serviciul merg mult mai bine, îl atac în turul doi pe Arilla. Și atacul merge strună. Arabii aplaudă. Sunt, în fond, învingătorul lui Fraser...

Câștig primul set cu 6-2. Forțez într-al doilea. Arilla e nevoit să rămână dincolo de linia de fund. Ajung la 5-0. Sunt atât de sigur că n-am adversar, încât cedez un ghem pe serviciul meu, ca să câștig cu *break* la 6-1 și să încep al treilea set servind.

În acel moment, Zeul de piatră al tenisului decide că merit să fiu pedepsit, încep să greșesc. Greșelile se țin lanț. Pierd setul cu 7-9, de la 5-0! Văd negru în fața ochilor. După ce am făcut zece ghemuri la rând, pierd al treilea set cu 0-6, în urma unei serii care a ținut cu tot dinadinsul să egaleze frumoasa mea serie de start.

Așa am pierdut meciul cu Arilla.* Am lucrat o iarnă întreagă ca să modific cu două grade unghiul voleului și să cresc cu 200 de grame forța serviciului, pentru ca să descopăr, încă o dată, în orașul victoriei asupra lui Fraser, că tenisul nu depinde doar de grade și grame.

După ce am pierdut la Arilla, mi-am încercat norocul la dublu, cu Mills. N-am jucat rău, dar Mandarin și Pietrangeli erau mai buni. Când m-am întors acasă, am prins "Sportul", care publica discret, într-un caleidoscop, scorul partidei la dublu: 8-10,6-8. N-am mai dat nici un interviu, pentru simplul fapt că nu mi l-a cerut nimeni.

Dar a venit din nou vremea "Cupei Davis", când totul se uită, de parcă "Salatiera" ar fi vrăjită. De astă - dată am căzut cu Elveția. Și am câștigat ușor: 5-0. Nu știu dacă

*Arilla-Tiriac: 2-6,9-7,6-0,6-3.

partida mea cu Blondei a durat mai mult de o oră*.

A urmat Roland Garros-ul. Simplul fapt că am fost trimis la Roland Garros după... Arilla, mi-a dat curaj. Și curajul mi-a adus o victorie de trei ori mai prețioasă decât posibila victorie asupra lui Arilla: victorie asupra propriilor mele îndoieli. Din păcate, pe teren am căzut cu un cap de serie: Bob Hewitt. După ce i-am luat primul set, vreo trei sute de spectatori s-au mutat de pe "Central" spre terenul nostru. Dar minunea nu s-a întâmplat. Noilor mei suporterii le-am putut oferi doar un set frumos în final."

Și totuși era limpede că picioarele mele, *my legs*, aveau acum, tot mai mult, sprijinul rachetei.

Acasă, în turul doi al "Cupei Davis", am primit vizita Africii de Sud. Se repeta, oarecum, istoria meciului cu Noua Zeelandă. De astă - dată însă perechea Forbes-Segal era mai puternică decât echipa lui Lou Gerrard, iar pentru mine meciul prezenta o dificultate în plus, pentru că nu eram, pentru toți, omul nr. 1 al echipei. Meciul cu Africa de Sud l-am pierdut. Eu însă am câștigat ambele simpluri."* A decis dublul. Noi nu știam încă ce este dublul. Nici eu, și nici Bardan.

Monsieur Nastazl - cum spune Borotra, urmând dorința dumneavoastră, am ajuns cu povestea la Forbes și Segal. Dragă Ilie, spune-mi odată ce e cu faimoasa "partidă Tiriac", de care nu reușesc să-mi aduc aminte. Și, mai ales, sunt foarte curios să aflu ce e cu vorbele din final.

Tiriac despre Năstase în 1963? Imposibil!

*Tiriac-Blondel: 6-1,6-1,6-1.

** Hewitt-Tiriac: 2-6,6-1,6-2,7-5.

***Tiriac-Segal: 6-3,5-7,7-5,6-4; Tiriac-Forbes: 6-1,13-11,6-3.

89

O partidă cu Tiriac

(din colecția personală Ilie Năstase)

E adevărat că în 1963 eu nu însemnam nimic pentru Tiriac. Cu toate astea, cele câteva cuvinte *imposibile*, din final, există. Iată de ce îi rog pe cei de acasă, să pun data și numele ziarului în care a apărut reportajul.*

Vă rog deci să citiți și să-mi permiteți ca la sfârșit să spun și eu câteva cuvinte.

*

În seara în care corespondentul de la București al lui France Presse transmitea Parisului vestea că Tiriac l-a învins în "Cupa Davis", la București, pe Forbes, cel mai bun jucător sud-african, redactorul de tenis al agenției franceze a exclamat: "*Mais c'est fantastique!*"

Performanța e, într-adevăr, ieșită din comun. Forbes, unul dintre cei mai buni jucători de atac din lume, finalist la Forest Hills, e o mare piatră de încercare pentru orice tenisman... Două zile mai târziu, un alt sud-african, Segal, a fost tăiat de atuul lui Tiriac. Dacă mai adăugăm că la recentul Roland Garros, Tiriac l-a învins și pe sud-africanul Drysdale, expresia *hat-trick*, rostită cu amară

* "Magazin", 15 iunie 1963.

90

ironie de Diepraam, al patrulea jucător sud-african, e perfect justificată, în Anglia, *hat-trick-u* este performanța fotbalistului care înscrie trei goluri într-un meci...

Și-acum, stimați cititori, vă invit la o partidă între Ion Tiriac și reporterul necunoscut, în care acesta din urmă e convins că va fi înfrânt de verva campionului nostru:

- Ce zici, Tiriac, de acest prim semestru al anului 1963?

- Cam prematur. La 23 iunie, deci cu șapte zile înainte de finalul semestrului, începe Wimbledonul.

- Bine, dar eu am venit în mod special înaintea Wimbledonului, ca să te pot prinde într-o bună dispoziție.

- Nu răspund la ironii.

- De acord. Ce-ai învățat în acest sezon?

- Imens. Se spune că o călătorie valorează mai mult decât o sută de cărți citite. La tenis, un turneu e cât doi ani de antrenament.

- Treci la nume proprii. Generalitățile plictisesc.

- De acord, într-un turneu te întâlnești cu zeci de oameni, cu zeci de stiluri, cu zeci de caractere. Și toate aceste confruntări îți modelează mâna, gândirea tactică și puterea de luptă. La Cairo, de pildă, l-am bătut pe Mills, dar am văzut cât de eficace e mingea lovită în urcare, înainte de punctul mort. Cu alte cuvinte, am putut studia "școala engleză".

Aurmat Bungert. L-am învins și pe el (6-2, 3-6, 6-3), dar am învățat mult de la acest german... fantezist, pe care-l consider cel mai talentat jucător de pe continent. Tehnica lui în lovirea mingii din încheietura mâinii este uimitoare. În afară de asta, am învățat și din lipsa lui de concentrare. Așa e întotdeauna: înveți și de la bine, și de la rău. În al treilea meci, cu spaniolul Arilla, totul s-a întors, după cum știi bine. Adaug un amănunt. La 5-0, arbitrul mi-a dat

91

mingi noi. Serveam eu. Am făcut un calcul simplu: pierd un ghem, ca să închei cu 6-1 și să încep setul trei pe serviciul meu. Dar calculul a fost greșit. A urmat, în mod firesc, prăbușirea morală. Ce să-i faci? Înveți din toate. Momentul Arilla mi s-a întipărit în minte pentru totdeauna...

La Alexandria am câștigat cu 6-4, 6-3 împotriva australianului Warren Jacques, dar apoi am pierdut la spaniolul Couder, cu 1-6, 6-8. Couder este unul dintre ultimii mohicani ai jocului de pe fundul terenului. Trăiește din regularitate, passing-shot-uri și stop-uri. Când mi-am dat seama că trebuie să atac, la 1-6 și 0-4, am făcut cinci ghemuri la rând, dar era prea târziu.

- Două vorbe despre dublul cu Mills.

- Instructiv. Am obținut câteva victorii. Am pierdut greu, în fața cuplului Pietrangeli-Mandarino. În primul set, noi am avut 12 *set-ball*-uri. E un consum care te căleşte.

- Ce-a fost la Roland Garros?

- 6-3, 6-2, 6-2 cu francezul Lacroix, 3-1 cu Drysdale și un joc frumos cu australianul Bob Hewitt, al șaselea din lume, la care am câștigat primul set. În acest meci am "ghicit" multe din "secretele" școlii australiene. Apoi, după cum știi, Forbes și Segal în "Cupa Davis". Cred că aceste două victorii, pe care le socotesc medaliile de argint și bronz ale carierei mele (cea de aur e cu Fraser), se datorează rodajului tehnic, tactic și psihic pe courts-urile de pretutindeni.

- Ce faci ca să urci?

- Revin la/orhand-ul plat, cu puțin *topspin*, vreau să lucrez reverul de sus (în stilul lui Segal), să impun mai multă acuratețe stilului și, mai ales, să vin tot mai des la fileu.

- Care e orientarea generală în lumea tenisului?

- Există trei categorii de jucători. "Zburătorii", care atacă totul (Emerson, Forbes, Stole, Lundquist, Darmon

92

și a.), jucătorii compleți (Santana, Bungert) și defensivii prin excelență (Couder, Barclay). Orientarea generală este spre un joc complet, cu tendință spre prima categorie, adică tot mai multă pedală pe atac. Cât privește defensivii, doar o rezervă specială îi va face să supraviețuiască.

... în drum spre vestiar, Tiriace face reflecții.

Dacă aș lua totul de la capăt, aș investi cel mai mare capital în lovitura de serviciu. Serviciul e baza. Pentru mine, ordinea loviturilor e limpede: serviciu, voleu, smash și abia după aceea/orhand sau *backhand*.

...Pe un teren vecin, foarte tinerii Ilie Năstase și Boaghe se antrenează de zor. O ultimă întrebare:

- Ce zici, "Țiri"? Cine îți va fi succesorul?
- Cel care mă va ataca. Altfel, o să îmbătrânim împreună...

*

Acesta e, după cum v-am spus, articolul. Acesta e fi-nalul. Mie mi-au rămas în minte mai ales cuvintele din final, "o să îmbătrânim împreună". Până în seara aceea, am stat deseori să aleg între atac și apărare... L-am urmărit deseori pe Tiriac. Mi s-a părut că are un *passing-shot* care nu iartă. Mi-am spus că orice venire la fileu e, în cel mai bun caz, un fel de loterie. Nimeni nu reușea să vină la fileu în fața lui Tiriac. Mai ales pe reverul lui Ion.

În ziua când am citit pronosticul lui Tiriac - "succesul meu va fi cel care mă va ataca", am început să cântăresc ca la farmacie fiecare cuvânt. Ceva îmi spunea că această invitație la atac ar putea fi o nouă momeală a lui Tiriac, dar, până la urmă, am crezut în sinceritatea pronosticului dat de Ion. În fond, atât eu, cât și Boaghe eram încă niște băieți de mingi pe lângă învingătorul lui Neale Fraser, care pleca peste câteva zile, cu avionul, la Wimbledon...

93

Finala de la Opatija

Suntem, așadar, în iunie 1963. Plec pentru a doua oară la Wimbledon. Sunt mândru de hat-trick-ul meu împotriva sud-africanilor. Forbes, Segal și Drysdale... Ajung la Londra. O revăd cu bucurie, îmi place să mă arunc în omnibuze roșii, cu etaj. Ziarele scriu despre "Ion Tiriac, învingătorul lui Forbes și Segal".

La Wimbledon plouă, dar antrenamentele continuă. Nimeni nu e supărat pe ploaia britanică... Jucăm mereu... Plouă mărunț, peste corzile rachetelor... Dar ce importanță are asta? "Dunlop"-ul și "Slazengers"-ul oferă rachete noi jucătorilor. Sunt și eu pe lista invitaților de onoare ai fabricilor. E adevărat, rachetele oferite lui Laver sau Emerson au și portretul destinatarului încrustat pe mâner, dar poate că îmi va veni și mie o dată rândul...

Mă uit pe tabel. Primul meu adversar e un american: Siska. Aș fi preferat, desigur, să fie Gansiorek sau Iovanovici, dar n-am ce face. Acesta e Wimbledonul. Wimbledonul e oricând gata să-l elimine din primul tur chiar pe câștigătorul de anul trecut al... Wimbledonului,

94

așa cum avea să se întâmple peste patru ani, când Santana a fost eliminat chiar din start, de către "Charlito" Pasarell.

Pierdut pe unul dintre cele 15 terenuri ale "catedra-lei" tenisului, sunt învins în trei seturi*, îmi pare rău că sunt unul dintre cei 64 de tenismani care părăsesc concursul din primul tur, dar, iarăși, nu am ce face... Îmi mai rămâne șansa dublului, dar nici aici nu sunt mai norocos. Dublul e, la urma urmei, mai mult decât cuplarea a două nume: Bysennen (Finlanda) - Tiriac (România) **.

Părăsesc Wimbledonul și mă opresc la Zinnowitz. Am senzația unei retrogradări, dar strâng pumnii. Wimbledonul nu poate fi recucerit doar cu păreri de rău. Și

rezultatele sunt clare. Acum pot spune cu mândrie: "Am fost și eu la Wimbledon!" Câștig turneul de la Zinnowitz fără prea multe eforturi, în finală trec de Ciu Cen-hu. Învinsul meu pare un nerecunoscut, dar dacă mă gândesc că în semifinală l-a eliminat pe Jan Kodes, îmi dau seama că Wimbledonul n-a fost o simplă excur-sie pentru mine.

... Peste numai o lună, plec la Katowice și câștig încă un turneu. Ultimii mei trei învinși: Holecek, Skonecki, Gansiorek.*"

Vine toamna. Fac, ca de obicei, unele socoteli. Ajung la o concluzie nu prea optimistă, îmi dau seama că reușesc să-i bat pe cei mici și sunt prea cuminte în fața celor mari (cu câteva excepții, bineînțeles). Și am aproape 25 de ani...

Închei sezonul printr-un rezultat devenit oarecum un reflex. Câștig pentru a cincea oară titlul de campion re-

*Siska-Țiriac: 6-4, 6-2, 7-5.

"Leius, Lihaciov-Byseennen, Țiriac: 9-7, 7-5, 6-3.

""Țiriac-Holecek: 6-2, 6-1, 6-2; Țiriac-Skonecki: 6-2, 5-7, 6-1, 6-2. Țiriac - (ansiorek: 6-3, 9-7, 4-6, 6-4.

95

publicări". E un titlu jubiliar, dar care nu-mi prilejuiește o bucurie prea mare. Câștig fără nici o dificultate. Am, într-un fel, regretul finalelor cu Gogu Viziru, care mă obligau la un efort special. Acum mi-e teamă că travers un punct mort. Acesta e și motivul pentru care, deși am aproape 25 de ani, nu pot renunța la hochei. Odată cu venirea iernii, îmi reiau locul în echipa națională de hochei, în linie cu Varga. Jucăm cu o puternică echipă cehoslovacă, Chomoutov, și câștigăm cu 6-4. "Naționala" se pregătește pentru Olimpiada de la Viena și eu nu mă pot sustrage mirajului de a vedea flacăra olimpică arzând la doi pași de mine.

Ajung la Viena. Îmi dau seama că Olimpiada rămâne oricum cea mai mare sărbătoare a sportului. Titlul meu de campion internațional de tenis al Austriei mi se pare atât de neînsemnat...

Mă întorc acasă. Pe drum am timp să mă gândesc la tenis. Citesc într-un ziar vienez că Dick Pancho Gonzales nu are rivali, deși a împlinit 36 de ani. Fără să vreau, mă gândesc că această dublă existență pe care o duc mă ține în loc. Și astfel renunț definitiv la hochei. De acum încolo voi miza pe o singură carte. Dacă voi mai putea miza pe această singură carte.

... În parcul Progresul a înflorit din nou liliacul. Reiau jocurile de tenis, în sală n-am prea avut timp de antrenament. Vin tenismanii sovietici. Vine Leius, împreună cu Lihaciov. I-am văzut ultima oară la Wimbledon.

Spre surprinderea mea, jocul merge. Câștig ușor la Leius. Câștig la fel de ușor la Lihaciov". Ce bine că am jucat cu Siska! Siska m-a obligat să mă dau peste cap la

* Țiriac-Mărmureanu: 4-6, 6-3, 6-3, 6-2.

"Țiriac-Leius: 7-5, 6-3, 6-3; Țiriac-Lihaciov: 6-1, 2-6, 6-2, 6-4.

96

Wimbledon. Și Zinnowitz-ul, și Katowice, și aceste două victorii la Leius și Lihaciov au fost posibile pentru că Siska m-a "mitraliat" la Wimbledon cu mingile

lui grele. Acolo, pe iarba Wimbledonului, am aflat, în numai două ore, care este diferența între tenisul violent și cel doar amabil.

Acum aștept să plec, pentru a treia oară, la Wimbledon. Mi-e totuna dacă voi juca din nou cu Siska sau chiar cu Laver. Simt nevoia unui efort deosebit. Vreau cu tot dinadinsul să mă conectez la un curent care să mă răscolească. Din păcate însă, nu pot pleca la Wimbledon. Wimbledonul rămâne doar un vis...

Trăiesc un moment greu. Am convingerea că mă rădesc arena internațională. Totuși, plec la Ankara, cu Bardan. Câștigăm dublul, jucând în finală cu un cuplu al cărui renume se oprește în fața podului Galata, neizbutind să traverseze Bosforul*.

Întors acasă, citesc un titlu care mă pune pe gânduri: "Un frumos succes al tenismanilor noștri". Titlul se referă culmea! - la această victorie asupra perechii Balaș-Bari. Mă gândesc, nu fără tristețe, că am ajuns să am o cotă de prestigiu tare mică dacă și această victorie lipsită de strălucire poate fi socotită "un frumos succes".

Am irosit oare cinci ani? Dacă ar fi să iau începutul și sfârșitul "cincinalului" meu, un alt răspuns n-ar putea fi dat. Cu exact cinci ani în urmă, "tânăra speranță" Ion Tiriac era purtată pe brațe, după victoria asupra unui *globe-tmtter*, Ottway. Iar după acești cinci ani, matru-l Ion Tiriac este gratulat, cu o tristă delicatețe, pentru performanța de la Ankara. S-ar părea, într-adevăr, că am irosit cinci ani.

*Tiriac, Bardan-Balaș, Bari: 6-4,6-2,3-6,6-4.

97

Și totuși, timpul începe să curgă din nou în favoarea mea. În septembrie plec la Opatija, în Iugoslavia. Pe drum mă gândesc că mă așteaptă un nou turneu tip Ankara, dar, o dată sosit acolo, îmi dau seama că e cu totul altceva.

În primul tur, un australian: Sarcram. Și pentru că Sarcram nu e Laver, câștig ușor. În turul doi, încă un australian, aproape celebru: Carmichael. Și iar îmi ajung doar două seturi, în sferturi - de necrezut! - un al treilea australian: Stiwenst. Și rezultatul e la fel de simetric. Tot două seturi*.

Semifinala cu italianul Olivieri a fost mult mai ușoară decât jocurile cu "cangurii", și iată-mă, pe neașteptate, în finală." Întâmplarea a făcut, desigur, ca după cei trei australieni și un italian să mă aflu în fața unui italo-australian. Ați ghicit, probabil, că este vorba despre Martin Mulligan.

În finala de la Opatija am simțit că se joacă, de fapt, viitorul meu în tenis. Martin Mulligan era un nume mare. Fusesse finalist la Wimbledon, în 1962. Cu alte cuvinte, pentru mine, Mulligan era un nou Neale Fraser, la care, îmi dădeam seama, se adăuga și faptul că ne aflam la doi pași de Adriatică, în țara lui Pilici și Iovanovici. Așa se face că am jucat din nou de parcă mi s-ar fi acordat o ultimă șansă. Și am câștigat! ** La numai o lună după Ankara!!

(Ilie Năstase socotește că victoria mea asupra lui Neale Fraser a fost momentul cel mai important al carierei mele. Eu cred însă că Ilie nu e un bun istoric. Finala

*Tiriac-Sarcram:6-2,6-4;Tiriac-Carmichael:6-1,8-6;Tiriac-Stiwenst: 6-4,7-5.

98

ele la Opatija e, de fapt, acest moment. La Cairo, cu doi ani în urmă, am învins, e adevărat, un mare jucător, dar asta s-a întâmplat într-un turneu căruia Europa nu-i acorda lotuși prea multă încredere, în baza vechiului său complex de superioritate tradus prin formula disprețuitoare "bun pentru Orient". La Opatija, în schimb, am învins un australian adoptat de Europa. Și, vă rog să mă credeți, spîrîitul meu practic a întrevăzut în seara aceea posibilitățile noii mele relații cu Martin Mulligan. Iată de ce am ținut atât de mult să câștig această finală).

După Opatija, am jucat într-un nou turneu, la Split. Am confirmat, într-un fel, pentru că am obținut o a doua victorie la Mulligan. Am pierdut, în schimb, finala cu Pilici... * Pilici era acasă la el. (E chiar din Split). Și nu cunoșc ciclist care să nu câștige etapa care se sfârșește în orașul său natal. De ce n-ar fi la fel și la tenis? Glumesc, bineînțeles... Pilici e un mare jucător.

... Așa am încheiat sezonul 1964. Cu toate că trecuse- ră doar două luni de la cele întâmplate la Ankara, acum, după Mulligan, eram confirmat ca jucător de tenis. Și nu mai așteptam să mi se lipească nările de ger, pentru ho- <bei...

Spre sfârșitul lui octombrie am primit o scrisoare, liram invitat pentru un turneu, imediat după Anul Nou. Nu mai era o invitație pentru Cairo sau Alexandria. "Zona Tiriac" se lărgea. Mă chemau finlandezii, pentru un turneu de sală.

M-am antrenat și în seara de ajun...

•Pilici-Tiriac: 6-0,6-2,1-6,3-6,6-2.

99

Deasupra Mediteranei...

Mi-e foarte greu să mă bat cu Tiriac în această parte a povestirii, în timp ce el vorbește despre Opatija și Mulligan, eu sunt încă la "Cupa Gallea" și la micile răfuiele cu Boaghe. Dar pentru că mă despart doar vreo 200 de zile de seara de ajun în care Ion se antrena pentru Helsinki, am să vă rog să mă iertați pentru graba cu care am să trec peste aceste două sute de zile. De fapt, performanța mea nr. 1 în aceste două sute de zile n-a fost obținută pe terenul de tenis. Într-o zi de mai, caricaturistul Neagu Rădulescu mi-a făcut un desen în "Sportul". Asta s-a întâmplat înaintea unui meci cu Ungaria (tineret). Eu am socotit că apariția caricaturii e un mare succes al meu. În fond, fără puțină reclamă e greu să răzbești... Din păcate, caricatura nu m-a ajutat prea mult în joc, și astfel am pierdut partida cu cel mai slab jucător maghiar, unul Gadi. Țin minte că în ziua aceea Gogu Viziru s-a supărat rău de tot pe mine și mi-a spus că un meci nu se câștigă cu caricaturi, ci cu mingi mai lungi. Am înghițit în sec, și mi-a prins bine.

A

100

două zi l-am bătut pe cel mai bun om al ungurilor, Varga*.

în rest, aproape nimic. Ba nu! Am ajuns în semifinală la Zinnowitz - dacă asta e o performanță la 18 ani - și am continuat să joc meciuri de antrenament, pentru "Cupa Gallea". De fapt, ne antrenam ca să ne aflăm în treabă. Ne aștepta un joc cu

Monaco. Iar băieții de la Monte Carlo erau pleziriști sută la sută. În aceste condiții, am mai fă- cut un antrenament, cu Landau: 6-0,6-1. Din păcate însă, după acest meci m-am îmbolnăvit și am lipsit la întâl- nirea cu Grecia, revenind pe teren abia la Republicanele de juniori din 1964, unde mă aștepta din nou... Kerekes.™

Și-acum, pentru că l-am ajuns din urmă pe Tiriac cu amintirile, să presupunem că ne-am fi aflat împre-ună în sala de antrenament Steaua, în noaptea de ajun. Spun să presupunem, pentru că eu nu aveam încă fana- tismul în antrenament al lui Ion și nici nu mă aștepta tur- neul de la Helsinki. Eu aveam să joc peste câteva zile în "clasica" noastră "Cupă de iarnă", pentru a-l scoate pe Mărmureanu sau pe Bosch câștigător.

Și totuși minunea s-a întâmplat. O minune ca toate minunile, adică pe neașteptate. ... Stau în vestiar, chiar peloculunde citisem "Sportul", cu... Newcombe și nu-mi vine să cred... L-am bătut pe Mărmureanu, jucătorul nr. 2 al anului 1964*. Încerc să aflu din privirea lui Mărmureanu cam ce valoare ar pu- tea avea victoria mea, dar Petre e fudul și nu-mi dă nici o atenție... Peste câteva zile joc finala cu Bosch, "călăul juni- orilor", în timp ce mă îndrept spre linia de fund, repet ca un automat câteva cuvinte: "Am să-l atac tot timpul! Am

'Năstase-Varga: 6-4,4-6,6-2.

**!n finala campionatului de juniori 1964, Năstase-Kerekes: 6-2,6-1,6-3.

*** Năstase-Mărmureanu: 3-6,4-6,6-0,6-4,8-6.

101

•HI

să-l atac tot timpul! Am să-l atac tot timpul!"

Bosch începe serios, ca întotdeauna. Ba parcă și mai serios. Poate că se gândește la Mărmureanu.

Atac mereu. Am jurat să atac mereu. Mă găsesc pe li- nia de fund numai când servesc. Și reușesc să câștig în cinci seturi. La început nu-mi vine să cred, dar văd că Bosch îmi strânge mâna, foarte grav, așa că nu mai înca- pe nici o îndoială."

După ce am primit "Cupa de iarnă", nea Costică Chivaru m-a îmbrățișat și mi-a dat, zâmbind, o bomboa- nă de ciocoiată, ca pe timpuri:

- Bravo, Ilie! Ai jucat foarte bine.

- Mi-a mers atacul. Am jucat numai eu. Și totuși a fost tare greu. Cinci seturi!

- Asta nu contează. Principalul e că le-ai dat la amân- doi câte un 6-0. Țasta e scorul tău, Ilie... 6-0!

-Sau 0-6!

- Ai să râzi. Chiar așa e!...

... Peste o oră am intrat pe teren pentru dublu. Eu eram cu Popovici, iar în fața noastră jucau Dron și Kerekes. Mă simțeam foarte bine. Mă gândeam tot timpul la vorbele lui nea Costică Chivaru.

Am început jocul zburând. Zburam spre fileu. Zburam spre culoarele laterale. Plonjam. Mă rostogo- leam. Făceam tumbe. Aruncam racheta ca să prind un stop imposibil, încercam crosuri imposibile. Serveam "a doua" mai tare decât prima.

Eram într-un moment când nu mă puteam stăpâni...

Deodată, la scorul de 3-4, în timp ce schimbam terenul, l-am văzut pe Gogu Viziru că se duce spre arbitru și-i spune că echipa Popovici-Năstase abandonează... Știu că

*Năstase-Bosch: 6-8,6-2,5-7,6-0,6-4.

102

am scăpat racheta din mână. Eram uimit, îmi dădeam seama că nu puteam pierde, chiar dacă adversarii ne conduceau cu 4-3. M-am uitat lung la Gogu Viziru. S-a uitat furios spre mine. Am avut impresia că e gata-gata să-mi dea cu racheta în cap. S-a stăpânit însă. Am reușit să-l în- treb, cu o oarecare teamă: "De ce nu mai jucăm?" Mi-a răspuns rece: "Pentru că nu mi-ai respectat indicațiile tactice".

Am reintrat în vestiar. Am aruncat racheta într-un colț. În ziua primului meu succes adevărat - "Cupa de iarnă 1965", cu cei mari - eram tratat din nou ca un băiat de minge, pentru vina de a fi avut cu puțin în urmă o bucurie preamare.

(
Am rămas multă vreme în vestiar, îmi dădeam seama că un antrenor are, în fond, dreptul de a-i cere elevului său să joace într-un anumit fel, ca să câștige meciul. Dar nu despre asta era vorba...

În ziua victoriei asupra lui Bosch, eu mi-am zis că trebuie să încerc ceva cu care să-mi surprind adversarii. Știam că nu eram un jucător de regularitate. Nu aveam cum să-i bat pe cei mari cu *mfarhand* puternic sau cu un serviciu în forță. Mi-am zis atunci că principala mea armă va fi ideea de a juca pe dos, dacă era cu putință acest stil de joc. Câștigând la Bosch numai pe atac - ceea ce era, de asemenea, o surpriză -, mi-am zis că va fi și mai bine dacă voi ataca împotriva legilor tenisului și mă voi apăra tot împotriva acestor legi. Era, dacă vreți, un plan de c<> pil, dar era un plan. Și am vrut să încerc să pun în aplicare acest plan chiar în partida de dublu cu Dron și Kerekși tocmai pentru că răspunderea nu era atât de mare.

Gogu Viziru avea, desigur, dreptul să oprească jocul, sancționându-mă pentru nerespectarea indicațiilor lui

tice. Acesta e și motivul pentru care m-am supus fără să scot un cuvânt, în fond, eram doar un biet câștigător al unei "Cupe de iarnă". Dar mi-am zis, în același timp, că la prima ocazie voi încerca să-mi pun din nou în aplicare planul, indiferent de risc. În orice caz, seara aceea de ianuarie nu a fost prea plăcută pentru mine. La urma urmei, părerea unui fost campion contează în ochii lumii. Și mie îmi lipseau tocmai ochii îngăduitori ai lumii, care să aprobe încercările mele copilărești sau nebunești, sau cum vreți să le spuneți.

Peste câteva zile însă, a venit și bomba cea mare. Când mă așteptam mai puțin, am fost anunțat că voi pleca în Egipt. Ilie Năstase în Egipt!! Așa am început să număr zilele până la întoarcerea lui Ion Tiriac din Finlanda...

Și am plecat în Egipt. Cu emoții destule. Era primul meu zbor peste mare. Dar Tiriac a fost bun cu mine... În general, debutanții sunt întotdeauna "la mijloc" în asemenea situații, îmi aduc aminte, cu ani în urmă, un tânăr fotbalist, care

ședea în avion lângă geam, în dreptul aripilor, alături de antrenorul său, a fost rugat de acesta să arunce un ghemotoc de hârtie prin hubloul. Și s-a chinat vreo cinci minute ca să deschidă gemulețul rotund. Vă dați seama ce a urmat după ce debutantul "s-a prins" că toți ceilalți râdeau.

- Deasupra Mediteranei, Tiriac m-a întrebat așa, într-o doară:

- Și ce-ai de gând să faci în Egipt, Ilie?

- Să încerc și eu o lipitură. Poate reușesc să câștig un meci la un om cu nume.

- Prea puțin, Ilie. Egiptul ăsta e doar o trambulină.

- Pe care ai reușit să o folosești, acum trei ani, cu Fraser.

104

- N-a fost destul. În tenis, o înfrângere îți șterge din palmares zece victorii, iar după aceea nu sunt destule nici zece victorii ca să uite o singură înfrângere. Așa e jocul ăsta al nostru.

- Bine, dar când poți spune, în sfârșit, că ai realizat ceva? În fond, ai fost și la Wimbledon...

- În tenis nu e totul să participi, ca la Olimpiadă, în tenis ești cineva abia după ce ai izbutit să faci ocolul pă-mântului într-un singur an.

- Adică?

- Aici, în Egipt, e începutul. Apoi, *dacă te invită cineva*, faci o săritură spre Palermo sau spre Messina, în Sicilia. (Pentru că tenisul merge cu soarele). După Messina, urci un pic spre Reggio Calabria. Asta se întâmplă cam prin aprilie. Cei care nu rămân în Italia, pleacă pe Coasta de Azur, la Nissa, la Monte Carlo. Depinde de rezultate. Totul depinde de rezultate.

Cei ce rămân în Italia, după ce termină Reggio Calabria, urcă spre Neapole... Eu n-am fost încă în Italia, dar știu cu ochii închiși drumul tenisului... După Neapole vine o altă săptămână, la Roma, pentru "Foro Italico"... Cine are timp trece și pe la Florența. Repet însă: *numai dacă ești invitat...* Urmează, în general, o pauză pentru "Cupa Davis", și "ocolul" continuă. După "Cupa Davis", jucătorii mari stau și aleg între Bruxelles, Hamburg și Bornemouth. Apoi vine Roland Garros. Marele Roland Garros. Și iarăși se adună "trenul" tenisului, care, între noi fie vorba, nu e tren, ci avion, cu aeroporturi traversa-te în goană, pentru că această cursă a tenisului e nebunie curată, în care abia ai timp să-i arunci boyului valiza și pașaportul, la intrarea în hotel: afară te și așteaptă mașina care să te ducă pe *court*, unde arbitrul e nervos și se uită

105

mereu la ceas... Și astfel începe marea traversare.

- Ce fel de traversare?

- Canalul Mânecii, spre Wimbledon, cu un mic pro-log, care se numește Queen's

- Club, adică Clubul reginei.

- Și-apoi?

- Apoi vine iar "Cupa Davis", pentru cei care "rămân înviați".

- Bine, dar rămân cel mult 20. Ceilalți ce fac?

- Se răspândesc din nou în toată lumea, în pauza pe care le-o dăruiește "Cupa Davis". Unii pleacă la Lugano. Alții ajung la Travemunde. Mai e și Stockholmul. Laver și Emerson își aduc aminte că la ei acasă, în acest final de iulie, soarele nu mai frige atât de puternic, pentru că a în- ceput iarna, și fac o escală de vreo trei- patru turnee, la Sydney sau la Perth. Dar asta durează foarte puțin, pen- tru că "cercul" se urnește din nou, pentru a doua traver- sare.

- Care altă traversare?

- Atlanticul. Spre Forest Hills. Acolo se adună din nou toată "lumea bună". Bineînțeles, *numai cu invitații*... Și așa se termină anul. Dar abia terminat, ocolul se reia... în ultimul timp, startul nu se mai dă doar în Egipt, pen- tru că tenisul nu mai vrea să depindă de soare. Noul ocol începe și în sălile americane, se continuă în Caraibe și apoi ia drumul Europei... Palermo... Messina... Catania... Neapole... Firenze... Alpii... Lugano... Parisul... Londra... Bineînțeles, *întotdeauna numai cu invitații*. Iar acolo unde lista e deschisă, vin calificările. La Paris, de pildă, sosesc 300 de jucători, dar ajung pe teren doar 128. Ceilalți urcă în tribune. La Londra - idem...

- Și cum vin aceste invitații?

- Foarte simplu. Ca la cocktail-urile închise. "*Având în*

106

vedere că mister Eie Năstase a obținut o serie de rezultate ca- re îl recomandă, propunem ca domnia sa..."

- Domnia sa?

- Da, Ilie. Când cineva are nevoie de tine, devii peste noapte *domnia ta*...

... Nici n-am știut când am aterizat la Cairo. Și chiar a doua zi aveam să aflui cât e de greu să devii *domnia sa*. Martin Mulligan mi-a permis să fac doar patru ghemuri.* Era în mare formă. Și totuși, împotriva aceluiași Martin Mulligan, Tiriace a avut a treia zi 4-0 în setul decisiv. Din păcate, până la urmă a pierdut meciul. Cu două zile în urmă, învinsese un australian pursânge: Ken Fletcher. *" Eu n-am făcut aproape nimic. Spun aproape nimic, pentru că am avut totuși timp să văd că mingea zboară foarte repede și că nu mai pot s-o lovesc în cădere, ca pe "Progresul". Ceea ce nu era chiar nimic...

După Alexandria, am luat avionul spre casă. Ceilalți plecau spre Nissa și Monte Carlo, ca să continue "ocolul pământului în 365 de zile"... în dreptul nostru era scris, deocamdată,/orfa...

Întorși acasă, am intrat imediat în joc. Țin minte că Dron a fost primul meu adversar. Și meciul cu Dron a fost pentru mine un fel de joacă. Acum eu eram Martin Mulligan, iar Dron era Ilie Năstase. Ce mult a contat pen- tru mine acel turneu în care am făcut patru ghemuri la Mulligan!...

Peste câteva zile au venit la București tenismanii so- vietici. Seniorii și "tineretul". Ț in minte că Tiriace a termi- nat cu Lihaciov în vreo 50 de

minute™* și a întrerupt două

* M. Mulligan-Năstase: 6-2,6-2. **Țiriac-K. Fletcher: 6-4,7-5. ""Țiriac-Lihaciov: 6-1,6-0,6-1.

107

EJBB

O

seturi la zero, cu Metreveli, din cauza întinericului...* Eu am jucat la "tineret", cu Egorov... A fost un meci foarte lung... Credincios planului sancționat cândva de Gogu Viziru, am făcut tot ce-mi propusesem, căutând să joc "pe dos", ca să provoc surpriza. Am pierdut meciul după vreo trei ore de luptă. Cronicarii mi-au reproșat artificii în jos, lăudându-l în schimb pe Kerekes pentru faptul că juca foarte simplu. A doua zi, Kerekes a făcut patru ghe- muri mari și late la Egorov. Eu, cel nesian, făcusem 30." în aprilie am urcat iar în avion și am plecat la Soci. Cu o seară înainte, Tiriace lua și el avionul, pentru Neapole. Începea, cu alte cuvinte, sase rotească în jurul pământu- lui. Drumurile noastre se despărțeau. Dar nu pentru mul- tă vreme...

"Țiriac-Metreveli: 6-1,9-7,1-3, întrerupt și necontinuat. **Egorov-Năstase:5-7,6-4,12-10,1-6,6-3.

108

Lugano, via Florența...

Într-adevăr, în aprilie 1965, după "micul Egipt", dru- murile noastre se despart, Ilie pleacă la Soci, "între zăpezi și portocali", iar eu pornesc, în sfârșit, spre Italia.

Vi se pare ciudat, poate, că bătrânul Ion Tiriace, care a înconjurat între timp globul de vreo zece ori, a descoperit abia în 65, la 26 de ani... Și totuși așa este...

Cine m-a adus în Italia? Poate Mulligan, învinsul meu de la Opatija și Split. Poate Iovanovici, cu care mă împrie- tenisem între timp. N-aș putea să vă spun. Sunt sigur în- să că nici Mulligan și nici Iovanovici nu mi-ar fi făcut rost de invitații dacă nu le-aș fi oferit plăcerea de a gusta din cupa înfrângerii.

Primul reper italian, aeroportul din Roma. Apoi, tre- nul spre Neapole. Și taxiul de rigoare, spre Tennis-Club. Și prima pățanie. Șoferul cel vesel, simțind probabil că sunt un novice pe pământul italian, mi-a încasat diurna pe vreo trei zile pentru cei doi kilometri parcurși.

Odată ajuns în Italia, mă obsedează un singur gând: să nu pierd primul meci. Și reușesc să aduc la îndeplini-

109

re acest plan minimal. Câștig la italianul Di Masso*. Sunt foarte mulțumit. De ce? Pentru că un jucător care pierde din primul tur are senzația penibilă că e un tolerat, chiar dacă mai are de jucat, eventual, un dublu bărbați sau un dublu mixt. În turul doi, câștig, iarăși, la Bora Iovanovici". Acum mă pot plimba dezinvolt printre mesele Tennis- Clubului... Iovanovici e un nume, și astfel ajung să dau primele autografe italiene, unor copii. A doua zi, copiii solicitanți de autografe de transformă în câteva fete fru- moase, pentru că Bologna, al treilea învins al meu**, e un băiat foarte prezentabil și transferul de simpatie îmi pare normal, chiar dacă eu sunt mult mai timid.

în finală joc cu amabilul meu amfitrion. Martin Mulligan. Apar pe teren fără nici o emoție. Câștig primul set, dar le pierd pe următoarele două. Pentru mine, în ciuda acestui eșec final, Neapole rămâne adevărata poartă spre tenisul mare.

Luni dimineața plecăm spre Reggio Calabria. Martin Mulligan mă invită în frumosul său "Alfa-Romeo".

Întâmplarea face să joc din nou cu Di Masso. Câștig ceva mai greu.*** Apoi pierdla americanul Donald Dell.^{TM*} între timp, francezul Barclay mă invită să jucăm și dublu. Accept imediat, dar pierdem. Câștig totuși un prieten. Acum am trei prieteni în Italia: Martin, Bora și Barclay. Plecăm la Roma. în micul "Ferrari" al lui Di Masso. Suntem patru: "șoferul" Di Masso, Martin, Bora și eu.

*Țiriac-Di Masso: 6-3,3-6,6-0. ** Țiriac-Iovanovici: 1-6,7-5,6-2. ***Țiriac-Bologna:6-1,6-3. ""Țiriac-Di Masso: 6-1,3-6,6-1. """"Donald Dell-Țiriac: 6 3,2-6,6-2.

110

Oprim la o *trattoria*, în plin câmp. Coborâm. Martin co- mandă patru Campari și un dejun complet. Când sosesc paharele cu Campari, italo-australianul închină în cin- stea mea. Sunt surprins. Toți știu că astăzi, 9 mai 1965, împlinesc 26 de ani... Când duc paharul la gură, mâna-mi tremură. Băutura îmi frige plăcut întreg corpul. O simt cum pătrunde, de parcă aş privi un "corpus humanus" de sticlă, la ora de naturale.

Mă simt puțin stingherit. Sunt eu oare un mare jucă- tor de tenis? In orice caz, atenția specială a noilor mei pri- eteni mă pune pe gânduri.

La Roma am ghinion, în primul tur îl întâlnesc pe spaniolul Gisbert, o vulpe a "cizmei" italiene. Pierd în pa- tru seturi. Mă gândesc la paharele de Campari și am jena atletului care, creditat cu un 10,2 pe sută, aleargă un 10,9.

La Roma însă, văd foarte mult tenis de clasă. Mă im- presionează Tony Roche, îl regăsesc pe Newcombe, care și-a simplificat și mai mult jocul, îmi dau seama, privin- du-l pe Richey, că așa-zisa mea tenacitate e un fel de dans pe zgură în comparație cu calvarul pe care și-l impune "Cliff. Mă uit cu admirație la Santana, care pare să joace ping-pong pe terenul de tenis. Și, peste toate, sunt atras de jocul elegant al lui Pietrangeli.

Rezultatul final e o semisurpriză. Martin Mulligan câștigă "Foro Italico", învingându-l pe Santana*. Sunt bucurosi de două ori. în primul rând pentru că a câștigat Martin, iar în al doilea rând - iertați-mi fantezia - pentru că Santana a fost învins de omul pe care eu l-am bătut de două ori la Opatija și la Split.

Părăsim Roma. Urcăm spre Florența. Toscana e o grădină nesfârșită. Luni dimineața fac o plimbare

'Mulligan-Santana: 1-6,6-4,6-3,6-1.

111

prin "orașul lui Dante". (Mi s-au povestit atâtea despre Florența!) Ne apropiem de Piața Domului. La un moment dat, Di Masso îmi spune că e cazul să-mi pun palma la ochi. Mă supun. Sunt condus de mână, câțiva pași. Apoi, deodată, Di Masso îmi îndepartează palma de pe ochi. Am un șoc. Stau nemișcat. Cred că n-am văzut niciodată un lucru mai frumos ca Domul. Mă uit la Di Masso. Mă

privește și el cu o mândrie infinită, văzându-mi reacția. Izbutesc să spun și eu două vorbe: "Dragă Pietro, am avut impresia, în prima clipă, că Domul e de ciociată". Di Masso zâmbește, cu ochii lui inteligenți: "Și eu am avut prima oară aceeași impresie. Știi de ce? E mai simplu de- cât îți închipui. Peste drum e cofetăria Motta, ale cărei arome ajung până aici. Și simțurile se asociază, pentru că nimeni nu e dispus să accepte că această minune care se numește Domul din Florența a fost zidită din piatră".

Am stat multă vreme în Piazza del Duomo. Apoi m-am dus la hotel, în grabă, ca să-mi iau rachetele. După- amiază aveam să joc cu un italian: Ciardi.

Am câștigat la Ciardi*. Imediat după meci, m-am uitat pe tablou. Adversarul următor: Bowrey (Australia). M-am liniștit. Noii mei prieteni nu mi-ar fi putut reproșa o înfrângere la Bowrey, pentru că Bowrey era de două ori mai tare decât Gisbert. Și totuși am câștigat la Bowrey." Cum a fost cu puțință? Poate pentru că am putut juca, indiferent de rezultatele obținute, la Neapole, Reggio și Roma. Poate pentru că am jucat mult mai bine, în ur- ma "cursului de perfecționare" urmat, vrând-nevrând, la "Foro Italico". Și poate pentru că traversasem Toscana în mașină, la invitația lui Mulligan și Di Masso, fapt care în-

*Țiriac-Ciardi: 6-2, 6-3. "Țiriac-Bowrey: 6-3, 6-4.

112

tarea în mine gândul că sunt un jucător de tenis.

Turul trei. Câștig la un alt australian: Davidson! * Sunt în semifinală!! La Florența!!! Mă felicită Pietrangeli. Martin Mulligan zâmbește superior, cu vanitatea omului care "a știut ce aduce în Italia".

Joc semifinala. Și câștig din nou! La mexicanul Fox!!"

în ziua finalei, arena e arhiplină, îmi aud numele la tot pasul. Țiriac, fără sedilă...

în fața mea, mexicanul Osuna. încep foarte tare. Câștig setul destul de ușor. Conduc și în al doilea. Am un *set-ball*. Și încă unul, chiar pe serviciul meu. Dar Osuna mă"întoarce". Pierd înultimele două seturi."* Pierd finala. Dar nu-mi permit să fiu afectat. Nu vreau să zdruncin un echilibru care se formează. Florența e momentul cel mai limpede al carierei mele de tenisman. Și n-a trecut decât un an de când jucam cu Bardan, în Turcia.

A doua zi după finala cu Osuna, plecăm toți la Paris, pentru Roland Garros. De astă-dată, norocul mă părăsește. Pierd la Barthes - e adevărat, la cel mai bun Barthes - în trei seturi."" Mă gândesc că am forțat, poa- te, prea mult. "Circuitul" italian n-a fost o simplă glumă.

Dar tenisul nu te lasă să meditezi. O telegramă mă in- vită în Elveția, la Lugano, pentru un *grand tournoi*. Mă simt obosit, dar îmi dau seama că nu am voie să refuz, chiar cu riscul eliminării din primul tur.

Reușesc să mă odihnesc două zile la Lugano. Elveția e neasemuit de frumoasă la sfârșit de mai. Respir ușurat. Am trecut de primul tur. Am câștigat la brazilianul Roques. În

"Țiriac-Davidson: 6-2, 3-6, 6-4. **Țiriac-Fox: 6-4, 6-3. ***Osuna-Țiriac: 2-6, 9-7, 6-3, 6-3 ****Barthes-Țiriac: 7-

turul doi, Bungert! Al doilea cap de serie!! Omul care s-a distrat cu mine la Hannovra, în "Cupa Davis".

Câștig primul set. îl pierd pe al doilea. Dar îl câștig pe cel decisiv, la mare luptă, cu 8-6, după *match-ball-un* ne- numărate, de o parte și de alta.*

Peste noapte, devin popular în Elveția. Un reporter scrie pentru prima oară Tz și nu T, explicând că numele jucătorilor mari trebuie pronunțat corect.

Al treilea adversar, al treilea nume sonor: Torben Ulrich. Dar eu trăiesc încă euforia neașteptatei mele victorii la Bungert și câștig ușor."

Al patrulea tur mi-a adus cea mai mare victorie a anului. Am câștigat la Pietrangelu, cu un scor greu de realizat chiar și în fața lui Dron sau Popovici: 6-1,6-3.

A doua zi urma să joc finala cu Fred Stolle. Organizatorii au ținut să jucăm în nocturnă. Dar Stolle a refuzat. A urmat tragerea la sorți. Și am câștigat eu!... Ce mult aș fi vrut însă să joc acea finală!

Eram "în serie", cum se spune. Și aveam de luat o revanșă, pentru Cairo '62.

... Am luat avionul spre casă. Aveam în brațe "Trofeul Lugano". Pe aeroport mă așteptau Bardan, Ștefan Georgescu, doctorul Oiștea și alți jucători de tenis. Mi-au arătat un "Sportul". Aveam o fotografie pe prima pagină. Ca fotbalistii! Asta se întâmpla pentru prima oară (ex- ceptând, bineînțeles, protocolul "Cupei Davis", dominat întotdeauna de caricaturi în fața fileului). Articolul victoriei mele era semnat de un ziarist străin - altă inovație

-GastonNicole.

Și când mă gândesc că era cât p-aci să renunț la

"Țiriac-Bungert: 6-2,4-6,8-6. "Țiriac-Ulrich:6-2,6-3.

Lugano!...

A doua zi mi se iau interviuri. Radu Voia mă întreabă dacă nu sunt obosit după "campania din Italia" și du- pă Lugano. îi răspund că așa ar fi normal să fie, dar că nu mi pot permite luxul. La Paris, pe terenurile de la Roland Garros, l-am văzut pe Roy Emerson schimbând mingi de antrenament după un extenuant "cinci seturi" de concurs. Ai tu dreptul, Țiriac, să definești oboseala?

Și totuși mă odihnesc un pic. Apoi plec la Mamaia. Joc în toate probele. Visez ca într-o bună zi Mamaia să fie un Monte Carlo sau Ostende al tenisului, într-o seară, la radio, aflu că Roy Emerson a câștigat Wimbledonul 1965, învingându-l în finală pe Stolle (6-2,6-4,6-4). "în finală cu Stolle!" Și eu am ajuns, acum trei săptămâni, în finală cu Stolle...

După Mamaia, plec la Atena, la Balcaniadă. Pierd la Pilici, dar câștig la Kalogheropoulos, "copilul teribil" al tuturor courts-urilor cu iarbă sau zgură.*

În august joc la Universiada de la Budapesta, în semifinală câștig ușor la americanul Fox", pe care nu l-am mai văzut de la Florența, în finală reușesc să împușc doi iepuri. Câștig la Leius*", devenind campion mondial universitar, și cuceresc titlul de maestru emerit al sportului.

Apoi plec la Belgrad, "cravașat", parcă, de acest 1965, care vrea să mă lichideze cu orice preț... Izbutesc să-l în-ving pe englezul Mike Sangster (6-2,6-1), dar pierd la Bora Iovanovici (2-6,1-6,5-7)... îmi pare bine că nu a fost invers. Pe Bora l-aș mai fi prins, sunt sigur, dar Sangster ar fi putut să-mi scape.

"Pilici-Tiriac: 1-6,6-4,9-7,6-4; Tiriac-Kalogheropoulos: 11-9,6-3,6-4.

**Tiriac-Fox: 6-3,6-1.

***Tiriac-Leius: 3-6,3-6,6-3,6-2,6-2.

115

În sfârșit, acasă! Sunt din nou campion, în sistemul de două manșe. Totalizez 17 puncte. Mărmureanu vine pe locul II, cu 12. Ilie e abia pe locul VIII, cu numai trei puncte, îmi fac bilanțul, ca de obicei, îmi dau seama că am avut un an bun. Am câștigat la Ken Fletcher, Metreveli, Di Masso, Iovanovici, Bowrey, Davidson, Fox, Pietrangeli, Bungert, Ulrich, Kalogheropoulos, Leius, Sangster. Sunt și maestru emerit al sportului.

Și totuși ceva nu-mi dă pace. Nu pot să uit că într-o după-amiază de septembrie, la Cluj, în cadrul campionatului național, Ilie Năstase mi-a luat premiul set. În seara aceea aș fi dat bucuros trei dintre cele mai mari succese 1965, aș fi renunțat fără să ezit la victoriile asupra lui Pietrangeli, Bungert sau Bowrey, ca să nu fi pierdut acest set pe care n-am vrut să-l pierd.

Țin minte totul, pas cu pas. Ilie mi-a făcut primul *break*. Apoi am schimbat terenul. Și, deodată, în spatele lui Ilie, l-am găsit pe Gogu Viziru. În timp ce îi dădea o rachetă nouă, l-am auzit pe Gogu spunându-i ceva lui Ilie. Am vrut să strig: "Nu *efair-play*, Gogule!", dar mi-am înghițit cuvintele, în fond, nu aveam nici un drept... Gogu s-a uitat lung la mine. Ochii lui obosiți aveau o strălucire rece. Venise ora revanșei lui, prin Ilie Năstase.

Mi-am luat racheta. Eram obosit. M-am îndreptat spre linia de serviciu. Am mers cu pas domol, ca să mă stăpânesc. L-am privit pe Ilie. Zâmbea. Am servit cu toată forța de care eram capabil. M-am dus la fileu, de fiecare dată, ca să-l intimidez definitiv. Atacurile mele au reușit, Ilie a început să bată în retragere. Am câștigat detașat următoarele trei seturi. Și așa am alungat gândul că aș putea îmbătrâni vreodată... *

* Tiriac - Năstase: 2-6,6-4,6-4,6-1

116

"Cineva, acolo, sus, mă iubește"

N-aș fi crezut că Ion Tiriac a acordat atâta atenție se-ului pe care i l-am câștigat atunci, în 1965, la Cluj. Ca să fiu sincer, eu n-am socotit că e o performanță: în fond, în tenis se întâmplă de toate. Pe de altă parte însă, aș vrea să-i mulțumesc chiar acum lui Ion pentru amintirea se-ului de la Cluj. Fără acest set, anul meu 1965 ar fi aproape egal cu zero.

Trebuie să recunosc că de la o vreme jocul nu-mi prea mergea, în turneul de la Mamaia, când toți se așteptau la o performanță din partea mea, am pierdut tocmai la Rautenberg... Și ce mânioși au fost toți în seara aceea... A doua zi, în "Sportul

popular" până și blândul Ștefan Georgescu m-a așezat la colț, cu predica de rigoare: "S-ar cuveni ca Ilie Năstase să dovedească mai multă seriozitate în pregătire".

După Mamaia am fost la Zinnowitz, dar, cu excepția unei victorii la polonezul Nowicki, n-am făcut ceva deosebit. De altfel, în vara lui 1965, foarte mulți au decis că eu mi-am cam atins limitele. Poate că de aceea n-am mai fost trimis la Balcaniada de la Atena, în schimb, a trebuit să joc cu elvețienii, la Budapesta, în "Cupa Gallea".

117

În septembrie reușesc să câștig turneul de la Varna. Dar ce reprezenta Varna față de speranțele mele? Mai ales că a doua zi, în timp ce silabiseam în "Naroden Sport" cronica finalei mele*, am văzut în coloana de alături că, în aceeași după-amiază, Santana câștiga Forest Hills-ul, învingându-l pe Drysdale (6-2,7-9,7-5,6-1).

... Am auzit că anul acesta australienii au selecționat câțiva băieți de 18-19 ani pentru viitoarea "Salatieră". Ei urmează să readucă tenisul în Australia, la Sydney sau la Melbourne. Pe unii i-am și văzut jucând. Au foarte multă stofă. De ce am amintit selecția australiană? Pentru că, la 20 de ani, eu nu izbutisem să fac mai nimic. La Varna, de pildă, aveam 19 ani împliniți.

Cel mai bun rezultat al meu până la 19 ani a fost tot se-tul luat lui Tiriac. E adevărat, tot la 19 ani am venit pe locul III, la "naționale", cu Letiția Mân, în proba de dublu mixt, dar eram în doi, așa că...

... Și totuși, în aceste momente grele pentru mine, se găsesc oameni care cred în mine. Tiriac, însuși, deși nu-mi prea dă atenție, vorbește despre mine cu prietenii lui. Atunci eu ciulesc urechile și ascult:

- Are o mână formidabilă, deși lovește cu/orhand-ul prea de jos. Nu știu însă dacă o să reziste fizic... E atât de subțirel... Și, vă rog să notați, n-a dat încă de greu.

Intervine cineva:

- Bine, dar dacă n-are/orhand, dacă n-are nici fizic, atunci ce are?

- Are un set la mine, răspunde Tiriac zâmbind... Și apoi, încruntându-se: Are un set pe care n-am vrut să-l pierd. Un set în care nici n-am apucat să văd când mi-a făcut două break-uri.

*Năstase-Varga: 2-6,6-2,6-4,3-6,6-2.

118

În februarie '66, plec cu Tiriac la Oslo. El e cap de serie, iar eu sunt, hai să râdem puțin, valetul capului de serie. Din păcate, pierd chiar din primul tur, la un norvegian.* Tiriac încearcă să-mi explice că pe parchet mingea e mult mai rapidă, dar eu îmi dau seama că nu e totul chiar simplu...

Încerc să-l ajut la dublu, ca să nu fiu doar valetul capului de serie. Câștigăm la doi norvegieni. Câștigăm la doi suedezi, în schimb, cei doi francezi mă păcălesc de-a binelea, strecurându-mi pe sub rachetă mingile pe care le așteptam prea mult, vorba lui Tiriac, chiar și pe zgură."

După Oslo, plecăm la Moscova. Și aici însă ies din primul tur. Mă bate Egorov

(Egorov-Năstase: 6-2,6-2). Și Egorov e doar valetul lui Metreveli. Apoi, culmea - pierd și "consolarea". Mă bate un englez... Stiwelt... Nici o legă- tură cu Stilwell. Ne întoarcem acasă. Tiriace e oarecum supărat pe mine. Dă un interviu "Sportului": "Progresele lui Ilie Năstase întârzie". Mă gândesc cu teamă dacă nu cumva a venit momentul ca Tiriace să renunțe la mine, așa cum a renunțat și la Mărmureanu. Dar iarăși se întâmplă minunea, îmi dau seama că cineva continuă să mă iubească și să mă împingă spre treptele avionului de Cairo.

Abia ajunși în Egipt, jucăm cu echipa Uniunii Sovietice. Vine ziua dublului. Tiriace ar vrea să joace cu Mărmureanu. (Poate că-și amintește de meciul nostru cu francezii Beust și Contet, de la Oslo.) Eu tac. Ce mult aș vrea să nu fiu în acest moment în cameră. Tiriace nu mă menajează: "Dacă vrei să avem o șansă, lăsați-mă să joc cu Mărmureanu!" Toată lumea tace. Ștefan Georgescu trage

'Siowell-Năstase: 6-4,6-3.

"Tiriace, Năstase-Dinne, Tulesdra: 6-4, 6-3; Tiriace, Năstase-Holm, Melander: 6-3,7-5; Contet, Beust-Tiriace, Năstase: 6-2,7-5.

119

lung din țigară. Apoi o strivește într-o scrumieră de marmură albă și rostește câteva cuvinte, cu o voce aspră, pe care nu i-aș fi bănuțat-o vreodată: "Astăzi, la dublu, am stabilit definitiv, joacă Ilie Năstase!" Și din nou tăcere. Petrică Mărmureanu își potrivește nervos corzile rachetei. De fapt, nici nu știu ce are să potrivească: racheta e nouă.

Și jucăm dublul. Metreveli și Lihaciov sunt foarte tari. Asta se vede chiar de la primele mingi. Dar Tiriace a uitat, pe neașteptate, că ar fi preferat să joace cu Mărmureanu. Mă conduce, cu glas șoptit, pe tot terenul. Pierdem primul set. Îl câștigăm pe al doilea. Mergem "cap-cap" în setul decisiv... 4-4... 5-5... 6-5 și 30-0 pentru noi! Și servesc eu! Încep să tremur la gândul că mai avem de făcut doar două mingi. Mă uit la Ștefan Georgescu. Îmi zâmbeste și îmi face semn: cotul mai sus! Servesc!! Sunt atât de îngrozit la gândul că aș putea face greșală de picior, încât mă retrag cu un metru.

Am servit! Mingea zboară în diagonală. Am un moment de ezitare. Fileul mi se pare prea departe, și rămân pe loc. Metreveli acoperă mingea cu un cros, lângă fileu. Mă arunc, dar e prea târziu. La 30-15 fac aceeași greșală. Pierdem setul și meciul...

Mi-e puțină frică de ce o să urmeze acum. Tiriace tace. Se așază calm în fotoliu. Eu nu îndrăznesc să așez în fotoliul meu, deși sunt mort de oboseală. Ștefan Georgescu fumează, privind cerul decolorat. Tiriace bea dintr-o sticlă de Coca-Cola, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Apoi mi se adresează direct:

- Ai jucat foarte bine, puștiule. Dar dacă vrei să mai joci dublu cu mine, nu mai rămâi pe linia de fund după serviciu.

- Mi-a fost frică să nu fac greșală de picior.

120

- Atunci, rezolvă-ți greșala de picior!

Și mi-a întins sticluța de Coca-Cola. Asta însemna, de fapt, că mă iertase.

A doua zi am jucat simplu cu Marty Riessen. V-am povestit meciul. A fost meciul baloanelor. A treia oară am pierdut în fața lui Tiriace, dar i-am mai câștigat un set: al

doilea set "furat" de la Ion Tiriac.

Am stat destul de mult în tribună la Cairo. Peste câteva zile am plecat la Alexandria. N-am mai vrut să arunc baloane, îmi atinsesem scopul cu Marty Riessen. La Alexandria am jucat la atac chiar cu riscul greșelilor de picior. Am făcut un meci frumos cu australianul Ken Fletcher. Am dat tot ce-am putut. N-am renunțat la nici o minge. Picioarele îmi ardeau. Mi-am scos pantofii. Am continuat să alerg în ciorapi. Dar lutul uscat și crăpat era fierbinte ca o plită înfocată. Am ieșit de pe teren cu bășici la picioare, vechea (și noua) mea boală. Am pierdut frumos. Ken Fletcher mi-a strâns mânabărbătește."

După acest joc am urcat în tribună și am stat așa până la terminarea turneului. Țin să vă spun însă că am avut ce vedea. Lui Tiriac nu i-a putut sta nimeni în cale. După Lugano era normal să vină Alexandria, casă lege anul 1966 de 1965.

Vă las acum în tovărășia lui Ion Tiriac, care, vă rog să mă credeți, are ce povesti. Noi ne vom reîntâlni la Paris, peste o lună, unde, din nou, prin nu știu ce minune, protectorul meu din umbră va spune la fel de apăsător ca și Ștefan Georgescu, în după-amiaza aceea toridă, la Cairo: "Echipa națională a României pentru meciul de «Cupa Davis» cu Franța se compune din Ion Tiriac și Ilie Năstase".

* Năstase-Riessen: 6-0,4-6,6-4; Tiriac-Năstase: 6-3,4-6,6-4. ** Fletcher-Năstase: 6-3,1-6,6-1.

121

Tenisul e și un ritual

Da! Are dreptate Ilie. Am ce povesti. Pentru mine, acest an 1966 a fost foarte frumos. A fost ca un vârtej, în numai 60 sau 70 de zile, începând din martie, am cucerit coasta egipteană... Am devenit campion la Bruxelles. Am ajuns printre primii pe Coasta de Azur. Am fost rugat de Gulyas și Pietrangeli să joc dublu cu ei. (Și am făcut-o...) în sfârșit, la capătul celor 60 sau 70 de zile, am descoperit la Paris, într-o seară, un mare jucător: Ilie Năstase... Și-acum, dacă-mi permiteți, am să revin pe coasta egipteană...

Aici, în Egipt, iau startul în aer liber. Câștig ușor la prietenul nostru El Shaffei". (Acest El Shaffei care e în stare să câștige astăzi la Rod Laver, iar mâine să piardă la un tânăr absolvent de colegiu, să zicem John Smith...) După El Shaffei, câștig la Leius[^]aproape la fel de ușor. Apoi pierd la Slava Metreveli..." între timp, joc și dublu,

Tiriac-El Shaffei: 6-4,6-2. **Tiriac-Leius:6-2,6-3. ***Metreveli-Tinac: 6-3,7-5,6-4.

cu Gulyas. Ajung în finala de dublu mixt, unde pierd în fața soților Graebner (Clark și Carole). Amintesc toate acestea pentru a vă da seama că venea ceva *lume* la Cairo și Alexandria.

Ajung din nou la Alexandria. Mă simt în formă. Am o mare încredere în forțele mele. Îmi aduc aminte de "campania din Italia". De "bătălia de la Lugano"... Și asta contează enorm pentru mine.

În primul tur, câștig la un suedez (scuzați-mi lipsa de memorie)*. Apoi joc cu lavorski și câștig în 32 de minute. Meciul cu Lihaciov nu durează mult mai mult", în schimb, în semifinală, Gulyas, partenerul meu de dublu, mă ține pe

teren până la căderea nopții. Reușesc totuși o victorie la limită"". Urmează o noapte albă. Am peste 40 de grade febră. Și mâine joc finala cu Marty Riessen... Febra nu scade nici măcar în preajma jocului. Și totuși, spre surprinderea celorlalți, și în primul rând spre surprinderea mea, câștig finala cu Marty Riessen..."*. în clipa în care reintru în vestiar - miracol! - am 36 cu 9... Dar sunt foarte obosit. Stau culcat pe o banchetă aproape o oră. Și am timp să mă gândesc că e un rezultat de care aveam absolută nevoie pentru a primi "tichetele" necesare Marelui Ocol...

Părăsesc Egiptul în mare grabă. Mă despart de Ilie pe aeroportul Băneasa. Nici nu am timp să trec pe acasă. Trebuie să ajung la Bruxelles!...

Turneul de la Bruxelles mă poartă ca o avalanșă, în

* Tiriace-Jahr: 6-4,6-2. "Tiriace-Javorski: 6-0,6-1. ***Tiriace-Lihaciov: 6-2,6-1. ****Tiriace-Gulyas: 6-2,6-2,2-6,3-6,6-3. ***** Tiriace-Riessen: 3-6,6-2,6-3,6-4.

123

prima zi câștig două simpluri: matineu și seara. Câștig semifinala cu Lundquist*, iar în finală repet scorul cu australianul Carmichael, amicul meu de la Opatija. Cronicarii belgieni sunt foarte galanți cu mine. "Leș sports" scrie: "Splendidul rever al lui Tiriace a înfrânt rezistența înverșunată a lui Carmichael".

îmi dau seama tot mai bine că m-am înscris pe orbită. Victoria la Carmichael e mult mai "grea" decât pare. Cu o zi înainte, australianul îl învinsese pe Tom Okker. Iar Okker e favoritul lui Fred Perry și al lui Harry Hopman. După Bruxelles, invitațiile curg. Acum am posibilitatea să aleg. Voi încerca o "fereastră" pe Coasta de Azur... Plec la Nissa. îmi permit luxul de a merge cu trenul, de la Paris... Pentru un jucător de tenis, asta e o formă de odih-nă.

La Nissa mă uimește agitația mondenă. Am impresia că asist la un carnaval. Reușesc să mă adun cu multă greutate. N-am ce face. Am intrat în horă. Nu mai pot da înapoi. Trebuie să mă acomodez. Mi-e greu. Tabieturile mele brașovene încearcă să-și invoce drepturile...

Câștig în turul doi la Beust. îmi pare rău pentru francezi, dar n-am ce face. Seara suntem invitați la un *garden-party*. Aș vrea să nu merg, dar Nicola Pietrangeli mă trezește la realitate: "Ești nebun?! Tenisul nu e numai un sport. Tenisul e și un ritual. Un singur pas greșit, și ești excomunicat. Și mie mi-a fost greu la început, dar n-am avut încotro".

în turul trei câștig la Holecek". Dar, chiar a doua zi, pierd la Gulyas (1-6,3-6). Și totuși nu părăsesc Nissa fără

"Tiriace-Lundquist: 1-6, 6-1, 6-2, scor care se va repeta în finală cu Carmichael.

**Tiriace-Holecek: 6-3,6-2.

124

o victorie. Alături de Helga Niessen, câștig dublul mixt. La sugestia lui Nicola, trebuie să-mi procur o haină albă pentru următorul *garden-party*. Helga va veni în rochie de seară. Da, tenisul e un ritual...

Trecem la Monte Carlo. E la un pas. Un nou start, în premieră joc cu belgianul De Gronckel. Nu-mi opune prea multă rezistență. Urmează columbianul Alvarez.

"Faceți jocurile!" - aud, parcă, refrenul de la Monte Carlo. Și fac douăsprezece, în timp ce Alvarez rămâne doar cu patru. Apoi câștig din nou la Beust. În semifinală îmi iau revanșa asupra lui Gulyas*, dar în finală pierd la Nicola. Câștig, în schimb, dublul, împreună cu învingătorul meu. Chilianul Pintobravo și bolivianul Gorostiaga reușesc un singur ghem...

Seara suntem invitați din nou. Mă prezintă Pietrangeli. Rămânem pe o terasă. Nicola îmi spune în șoaptă: "Știi că ai fi preferat să mergem într-un mic bistro. Dar nu se poate. Acești pasionați după tenis, care îți admiră reverul, sunt curioși să vadă dacă butonii de la cămașa ta sunt de aur. Dar asta nu e totul. Câteodată ești mult mai respectat dacă porți un sacou «Carvin» de cât unul croit de o altă firmă, mai puțin renumită... Bine că plecăm mâine dimineață la Catania. Acolo, totul e mai simplu și mai direct".

Și am plecat la Catania. Am ajuns din nou în finală. Apoi am trecut la Neapole, dar m-am lovit rău de tot la gleznă. Și am fost nevoit să renunț...

M-am întors acasă. Peste câteva zile urma să plecăm la Paris, pentru "Cupa Davis". Aveam să jucăm cu Franța.

Pentru acomodare, ne-am oprit în Elveția. La Winterhur am jucat un "România-Elveția".

"Țiriac-Gulyas: 6-3,0-6,6-2.

125

Și a venit "Cupa Davis", pe Roland Garros, Noi avem, oricum, șansa a doua.

Am apărut pe teren cu Iliuță. L-am simțit emoționat. Din păcate, n-am putut să-l ajut, deși am dorit-o mult. În prima partidă am pierdut la Jauffret*. Apoi a venit rândul lui. A pierdut și el, la Darmon. A fost teribil de afectat de scor". I-am simțit lacrimile.

A doua zi, proba de dublu. Tribunele aproape pline, în ciuda scorului net. De fapt, în Franța și, mai ales, în Anglia, publicul tenisului vine să-i vadă în primul rând pe idolii săi. Competiția propriu-zisă trece pe planul doi. Formația dublului nostru a fost decisă, așa cum spusese și Ilie, împotriva calculelor hârtiei. Eu, ca să fiu sincer, aș fi preferat să joc din nou cu Mărmureanu, care nu jucase cu Darmon și care avea ambiția de a demonstra că e neglijat pe nedrept. A intervenit însă un "laic", doctorul Radu, care a spus foarte sigur pe el: "Ilie Năstase!" Jucam, deci, pe Roland Garros, al treilea sau al patrulea dublu cu Ilie Năstase, ceea ce era, oricum, o mică aventură.

Spre surprinderea tribunelor (și a mea), dublul nostru a început să conducă jocul. Am pierdut primul set, dar le-am câștigat pe următoarele două. Ilie s-a înveselit brusc. La pauză, în vestiar, a început să și cânte.

Am revenit pe teren și am reluat jocul, în acest moment s-a produs celebrul fading al celui care avea să devină curând *monsieur Nastaz*. Au început stopurile și vleurile imposibile, așa, de amorul artei. Au început top-spin-urile cu șanse de 1 la sută. Și astfel am pierdut în cinci seturi, când Beust și Contet renunțaseră la ideea că

•Jauffret-Țiriac: 6-4,6-4,6-1. «Darmon-Năstase: 6-1,6-2,6-2.

mai pot câștiga.

După joc, Ilie a venit cam spășit în vestiar. Eu însă nu eram supărat, chiar dacă vanitatea mea de selecționar, care-l "văzuse" pe Mărmureanu pe teren, ar fi avut, poa- te, nevoia de a se manifesta, în seara aceea, la Roland Garros, l-am admirat, în fond, pe Ilie. În seara aceea am întrevăzut pentru prima oară posibilitatea ca două tem- peramente atât de diferite să-și apere împreună cele do- uă careuri și cele două culoare, în fața fileului. În seara aceea, pe Roland Garros, Ilie mi-a "sufolat" multe mingi pe care eu le-aș fi putut "îngropa" fără nici un efort în terenul lui Beust sau Contet, dar a și prins câteva, la numai câțiva centimetri de fileu, din poziții imposibile, în urma unor plonjoane de acrobat, în seara aceea mi-am dat sea- ma că vleurile și crosurile imposibile ale lui Ilie Năstase pot fi o armă extraordinară, dacă eu voi reuși să închid unghiurile tocmai în funcție de aceste mostre de antite- nis, cum se va spune mai târziu, cu admirație, despre jocul lui Năstase.

A treia zi, Ilie a jucat mult mai bine la simplu, reușind în fața lui Jauffret un ghem în plus față de cât realizasem eu", în sfârșit, în ultimul meci, eu am reușit punctul de onoare, câștigând la Darmori". Abia după această victo- rie, Ilie a început să regrete joaca sa din partida de dublu:

- îmi vine să-mi dau cu racheta în cap!

- Dă-i, Doamne, românului...

Am fi pierdut doar cu 3-2, și poate că nici n-am fi pier- dut... Dacă am fi avut punctul de la dublu, eu aș fi "întors" setul trei cu Jauffret. L-am văzut după joc... Era sfârșit...

'Beust, Contet-Țiriac, Năstase: 6-4,2-6,3-6,6-4,6-2. "Jauffret-Năstase: 6-1,6-3,8-6. *** Țiriac-Darmon: 3-6,6-0,6-3,6-3.

127

- Dacă... Dacă... Dacă... în "Cupa Davis", mai mult de- cât în orice altă formă de concurs, totul depinde de o sin- gură minge. Țasta e și motivul pentru care învinșii au dreptul să apeleze la *dacă* - există un milion de *dacă*! - pentru a se consola...

Am părăsit Parisul cu o presă bună. Îmi aduc amin- te că Denis Lalanne scria despre calitățile "hors serie" (ieșite din comun, n. r.) ale lui Ilie Năstase. De atunci îl sti- mez mereu pe Denis Lalanne. E atât de greu să întrevezi calitățile "hors serie" ale unui jucător care nu izbutește să ia un singur set în fața lui Jauff ret și Darmon, care, la rân- dul lor, nu aveau calități ieșite din comun. *Mes hommages, monsieur Lalanne*... De la Paris am plecat la Roma, pentru "Foro Italico". Ilie s-a dovedit încă o dată un băiat norocos. Nu știu cum s-a întâmplat că, până la urmă, Ilie a jucat în locul lui Mărmureanu, deși invitat fusese Petre...

"Foro Italico" 1966 n-a fost prea grozav pentru noi, dar simplul fapt că l-am

putut urmări pe Tony Roche în fina- lă, ca într-o sală de curs, mi s-a părut ceva deosebit.

După Roma, ne-am despărțit din nou. Ilie a plecat acasă, puțin obosit de mulțimea impresiilor adunate în Franța și Italia, iar eu am făcut o escală de câteva zile la Praga, de unde am luat avionul spre București cu o victo- rie la australianul Ray Ruffels*.

Și acum, pentru că a venit din nou vremea să ne pre- gătim valizele și rachetele, cu gândul la Campionatele internaționale ale Franței, care se dispută tot pe Roland Garros, am să-l rog pe Ilie Năstase să continue. Vremea micilor lui răfuieli cu Dron și cu Boaghe a rămas tare de- parte... Se apropie vara lui '66...

*Tiriac-Ruffels: 6-0,6-4,7-5.

128

Î!

Ilie Năstase (dreapta), încrezător înaintea unui meci la Wimbledon

129

Suedezul Bjorn Borg, o legendă a tenisului mondial, lângă inconfindabilul Ion Tiriac

130

Ioan Chirilă și Ilie Năstase

"Ar fi fost prea frumos..." - Ion Tiriac

131

*

■ ■ , , ■

"Ștefan Georgescu, fostul meu antrenor, spune că, de fapt, «my best shot» este simțul de anticipație" - Ilie Năstase

"Cea mai bună lovitură a mea sunt picioarele" - Ion Tiriac

132

133

"Cineva acolo, sus, mă iubește"

Ready to play

134

"Pe vremuri, după fiecare victorie eram întrebat insistent care este secretul succesului, asul din mânecă.,.

"iCum, după zeci de ani, răspunsul a rămas același: voi, cei care i-ați ajutat de fiecare dată să ajung acolo, sus,.."

m

Tot mai simplu

«Cum să pierd dacă toată lumea râde, cântă și dansează?» Ilie Năstase

mmai

Rivali și prieteni: Năstase și sârbul Franulovici

136

Valetul capului de serie...

1966... Peste câteva minute voi juca primul meu Roland Garros... Constat, cu o oarecare uimire, că lumea mă cunoaște. Denis Lalanne e din nou foarte amabil cu mine: "Ce-ți mai fac stopurile, Elie?" Totuși, intru în concurs cu o oarecare teamă. Știu foarte bine că în palma- resul meu nu există nimic. Poate cu o singură excepție: victoria la Marty Riessen. Dar numai eu știu cum am obținut acea victorie.

Câștig în primul rând la francezul Montrenaud*. în vestiar îl găsesc pe Tiriac. A trecut și el de primul tur". A doua zi reușesc să-l bat pe cehoslovacul Kodes, după vreo patru ore de joc*". Tiriac a terminat din nou mai devreme, cu toate că a avut un adversar mai puternic: Davidson (Australia)*".

A treia zi ne prezentăm pentru dublu, pe "Central". Primul nostru dublu într-un mare turneu. Iar șansele nu depășesc 1 la sută. Îi avem în față pe capii de serie Richey

*Năstase-Montrenaud: 10-8,6-3,6-1. "Tiriac-Wilson: 6-3,6-4,6-4. ***Năstase-Kodes:6-3,5-7,5-7,6-4,6-1.

***Tiriac-Davidson: 6-4,6-4,5-7,7-5.

137

- Homberg (SUA)... în tribună e lume puțină. Asta se datorează în primul rând... prezenței noastre, îl zăresc însă pe Denis Lalanne și asta îmi face plăcere... Mă apropiu de Tiriac, îi șoptesc la ureche:

- Îmi dai voie să atac orice?

- La Cairo nu ți-am cerut decât asta.

- Crezi că avem vreo șansă?

- Cu o singură condiție: să-l plimbăm puțin pe texan. -Caretexan?

- Richey, roșcovanul. Se aprinde ușor. Nu suportă un contrastop pierdut...

- N-ai să te superi dacă am să te mai încure la câte o

minge?

- Dacă am acceptat să joc cu un zănat ca tine, nu am voie să mă mai supăr. Poți să joci cum știi, Ilie...

Și începem jocul. Homberg, înalt și solid, servește foarte puternic. Richey, mai scund și îndesat, e peste tot. Pierdem primul ghem. Din fericire, în al doilea, Tiriac servește chiar mai tare decât Homberg. Și "așii" intră, cumiți, în terenul americanilor... Mergem așa, cap-cap, fără *break-uri*... Când îmi vine rândul, îmi adun toate puterile și dau în minge cu un singur gând: *lafileul* Și jocul merge

iarăși bine. Aud aplauzele la un voleu de dreapta, "îți place, Tiriac?" (Aș vrea să-i spun direct, Ioane, dar nu îndrăznesc încă). La 6-6, pe serviciul lui Richey, Ion pu- ne un stop fantastic. (Ce bine a pus întotdeauna stopul de *backhand*, cu cotul sus, când ai impresia, până în ultima clipă, că va da tare!) Cred că acest stop a fost cheia me- ciului. Am câștigat primul set cu 8-6. Apoi totul a devenit ușor. Eu am prins câteva voleuri cu plonjon, Ion a "scos" câteva smash-uri tocmai din preiață, și americanii s-au pierdut. Richey a început să se congestioneze și să sufle în fileu ca o locomotivă, în setul trei, țin minte, am râsu- cit un stop care s-a întors în terenul nostru. Era 1-0 pen- tru noi. Cei din tribună au râs, și asta ne-a ajutat să facem două *break-un*.

A doua zi, ziarele au scris despre *marea surpriză de la dublu*. S-a mai spus că "principala armă a românilor es- te, desigur, omogenitatea: se vede clar că acest cuplu joa- că de multă vreme împreună". De unde să știe cronicarul francez că noi doi jucaserăm primul nostru dublu mai se- rios cu patru luni în urmă, la Helsinki, contra francezilor BeustșiContet?!

A doua zi eu mi-am jucat simplul cu Drysdale, iar Ion l-a întâlnit pe Jauffret. Am pierdut pe ambele fronturi. Bucuriile noastre au fost scurte. Și eu, și Ion am câștigat primul set cu 6-3. îmi amintesc că și scorul final a fost același". Drysdale era foarte tare. De Jauffret nu mai vor- besc. (A doua zi avea să-l bată pe Roy Emerson).

Și-acum, stimați cititori, dați-mi voie să vă poftesc din nou la dublu, deși invitații nu se prea dau pe Roland Garros... De astă-dată îi avem în față pe cehoslovacii Javorski și Koudelka. Acum lucrurile se schimbă. Ne cunoșteam bine. Ne-am întâlnit și în Egipt.

După Richey și Homberg, ne simțim favoriți, cu toate că un gazetar de la TEquipe" îi "vede" pe cehi.

Rezultatul? 3-0 pentru noi, în aproximativ o oră*"

După această victorie, ziarele dublează numărul de rânduri pentru "Țiriac-Năstase". Ieri, în TEquipe", am avut opt rânduri. Astăzi avem 15. Se scrie că eu sunt is-

"Țiriac, Năstase-Homberg, Richey: 3-6,6-3,6-1.

**într-adevăr, este o asemănare impresionantă: Drysdale-Năstase: 3-6, 6-4,6-4,6-2. Jauffret-Țiriac: 3-6,7-5,6-4,6-2.

""Țiriac, Năstase-Javorski, Koudelka: 6-2,6-2,6-3.

139

coada care merge tiptil spre fileu și că Tiriac stă cu pușca la ochi, ca să-mi acopere înaintarea.

În turul trei aveam lume multă în tribună. După cal- culele mele, Barnes (Brazilia) și Rodriguez (Chile) au adus cam 60 la sută. Pe ceilalți 40 i-am adus însă noi sau, ca să fim foarte exacți, i-au adus, cum spun francezii, "Ies de- ux jeunes roumains qui ont ridiculise Ies favoris Richey et Homberg"*.

Meciul durează doar câteva minute mai mult decât cel cu Javorski. Aș putea spune că de mult nu mi-am antrenat mai bine (decât în acest dublu pe Roland Garros) *smash-ul*șivoleul".

iată-ne în sferturile Roland Garros-ului! Au pornit la drum 64 de perechi. Au rămas doar opt. Și printre cele opt suntem și noi. Mă gândesc că *e foarte bine*, chiar dacă mâine avem un alt cap de serie: Australia, cu Bowrey și Davidson... Denis Lalanne scrie câteva cuvinte frumoase despre mine: "Atunci (n. r., în meciul de "Cupa Davis" Franța-România), Ilie Năstase demonstra calități ieșite din comun. Acum el le confirmă. Ieri, Năstase a fost cel mai bun din patru".

Ce mi-aș putea dori mai mult? Am ajuns în turul trei la simplu! Suntem în sferturi la dublu. Sunt foarte mulțumit. Tiriatic nu e chiar atât de vesel. Din fericire, el știe să joace chiar când nu e vesel.

BOWREY-DAVIDSON K.O.! * "Și 30 de rânduri în "l'Equipe"! "De necrezut! Românii, în semifinală, la Roland Garros!" "Nici un set pierdut până în semifina- lă!" Eu aș adăuga: și un singur *long-set*, primul (8-6), cu

*... cei doi tineri români care i-au ridiculizat pe favoriții R. și H. "Tiriatic, Năstase-Barnes, Rodriguez: 6-4,6-2,6-3. ""Tiriatic, Năstase-Bowrey, Davidson: 6-4,6-3,6-4.

140

Homberg și Richey.

Laudele curg ca automobilele pe Champs Elysees. Mă uit în toate ziarele. Scriu frumos băieții! Deodată în- să îmi piere zâmbetul. Conducătorul tenismanilor sovietici, Kaligorski, declară nici mai mult, nici mai puțin că "misiunea dublului Metreveli-Lihaciov (care a eliminat faimosul cuplu Stolle-Emerson) e acum mult mai ușoară, pentru că Tiriatic și Năstase reprezintă un obstacol mai mic decât perechea australiană Bowrey-Davidson, motiv pentru care le și mulțumim".

Și totuși, această declarație vine la momentul oportun, într-o singură secundă am uitat că Metreveli și Lihaciov ne bătuseră cu trei luni în urmă, la Cairo. Am uitat că eram în primele patru dubluri de la Roland Garros. Am uitat că acest loc mă mulțumise cu o seară înainte. Acum știam că trebuie să câștigăm, cu orice preț, meciul cu Metreveli și Lihaciov, în semifinalele Parisului.

Jocul a fost teribil de greu. Mingile zburau de parcă ar fi fost din spumă de mare. Toți patru ne pierduserăm răbdarea. Eu cred că aveam febră. Mă obsedau mereu cu- vintele lui Kaligorski. La pauză, în vestiar, când scorul era 2-1 pentru Metreveli, nu puteam sta locului, îmi venea să bat step, îmi venea să mă pieptăn mereu, îmi venea să fac genuflexiuni, să merg în mâini, să dansez, să deșurubez becurile din vestiar, să trag perdeluțele. Tiriatic se uita la mine, dezarmat, știind că nu are ce face.

La ieșire n-am mai avut răbdare să merg alături de ceilalți și am luat-o la goană spre scaunul pe care arbitrul nu se urcase.

Cred că în ultimele două seturi ale meciului cu Metreveli și Lihaciov am făcut cel mai bun joc al meu. Nu știu dacă, împreună cu Tiriatic, am adunat mai mult de pa-

141

tru greșeli, îmi aduc aminte de ultima minge. Conducem cu 5-1 și 40-15... Servește Tiriatic... Avem două *match-ball*- uri. Sunt la capătul răbdării, îmi spun că mă voi arunca pentru voley, indiferent de forța și direcția returului... Tiriatic a servit!

Metreveli a bătut lung de linie! Plonjez. Lovesc scurt cu voleul. Am câștigat! Am câștigat!! Am câștigat!!!*

Tot ceea ce a urmat mi-a povestit Tiriac în vestiar, mult după ultima minge a meciului. Spune Ion că am aruncat racheta în sus, că am dus mâinile spre cer, că am strigat "Kaligorski!" și că am executat un salt mortal peste fileu, aterizând pe ceafă.

Eram în finală, pe Roland Garros! Asta se întâmpla în seara în care o fată mă boteza "Kamikaze".

A doua zi, în vestiar, înainte de finala cu Graebner - Ralston, curajosul Kamikaze îmi simțea inima bătând de frică. Am refuzat cafeaua: mă gândeam cu groază că aș putea face un infarct. Am așteptat tremurând ieșirea pe teren. Tiriac m-a întrebat dacă nu mă simt bine. Nu i-am răspuns nimic, de teamă că mi-ar fi auzit dinții clănțănind. Am intrat pe teren fără să știu precis ce fac. Tiriac a pus, ca niciodată, mâna pe umărul meu. A încercat să-mi dea curaj. Eu n-am reușit să-l capăt. Am jucat slab. Am pierdut în trei seturi (3-6,3-6,0-6). Graebner dădea în minge de parcă ar fi jucat oină sau base-ball. O dată am încercat să pun racheta la voleu. Mi-a îndoit-o.

Și totuși eram finalist la Roland Garros! Roland Garros!

A urmat Wimbledonul. La început m-am jenat să calc pe iarbă. Apoi am privit un schimb de mingi. Când am pus mâna pe rachetă, mi-am dat seama că între tenisul

* Tiriac, Năstase-Metreveli, Lihaciov: 6-1,4-6,3-6,6-3,6-1.

142

nostru pe zgură și *lawn-tennis-ul* englezesc e o diferență la fel de mare ca între tenisul de câmp și cel de masă.

Am căzut în primul tur cu brazilianul Koch. N-aș putea să vă spun cât am fost de emoționat. Și nici n-aș avea nevoie. E destul, cred, să vă amintesc că în meciul meu de debut, pe Wimbledon, am făcut 32 de greșeli pe picior. Am pierdut ultimele două seturi la zero (2-6,0-6,0-6). Cu trei săptămâni în urmă câștigam la Kodes, în cinci seturi. Acum, pe Wimbledon, obțineam doar două ghemuri, în fața lui Koch, un jucător de valoarea lui Kodes. Cred că golul meu de aer de la Kodes la Koch exprimă foarte bine diferența dintre zgură și gazon - pe de o parte - și diferența dintre un om stăpân pe sine și unul doborât de senzația că joacă pe... gheață, fără patine, în "catedra- la" tenisului.

În aceeași seară, Tiriac pierdea la Abe Segal, pe care-l învinsese ușor la București. Istoria se repeta...

La dublu am reușit să trecem de turul întâi*. Dar dublul e altceva. Mingea cade mult mai rar pe pământ și iarba nu te mai poate păcăli la tot pasul... În turul doi am pierdut la Koch și Mandarino. Poate că am fi pierdut și la Roland Garros. Koch și Mandarino jucau, efectiv, de mult împreună. Dar poate că și noi ne-am pierdut puțin încrederea. Când ești nevoit să te retragi după primul tur, la simplu, de la Wimbledon, e imposibil să eviți un moment de tristețe, pe care nu-l poate alunga nici un argument (real, de altfel) privind iarba sau senzația că ești singur.

Noi eram încă foarte singuri în această "catedra- lă", unde se auzeau doar *fifteen thirty... advantage... out...* Iar când auzeai, de pildă, *advantage*, puteai fi sigur că e în favoarea lui Wilson, Smith sau Copperfield.

* Tiriatic, Năstase-Wilson, Gerrard: 3-6,6-4,6-3,5-7,6-4.

143

De la Wimbledon am plecat la Travemunde. Ion a câștigat ușor la Torben Ulrich și a pierdut greu la Pilici*.

Peste câteva zile însă, aveam să uităm de boala numi- tă gazon, câștigând finala de dublu. A fost, de fapt, pri- ma noastră victorie totală la dublu. Iar Pilici și Iovanovici, învinșii noștri, erau, poate, chiar mai puternici decât Bowrey-Davidson sau Metreveli-Lihaciov. Apropos de Metreveli... în timp ce noi jucam la Travemunde, am aflat că, la Stockholm, Metreveli l-a bătut pe Santana, ca- re câștigase cu câteva zile în urmă Wimbledonul... *Don Manuel Santana...* Ce mult l-am admirat eu pe Santana, singurul jucător pe care aș fi vrut să-l copiez în toate...

După Travemunde ne-am întors acasă, pentru pri- ma manșă a "naționalelor". Eu am reușit să-i iau lui Ion al treilea set." M-am gândit o clipă că Ion îmi acordă o gratificație trimestrială, dar am renunțat imediat la acest gând: era mai mult decât asta. Setul l-am câștigat la Brașov, adică la Ion acasă. Iar Tiriatic nu prea e obișnuit să facă daruri, mai ales pe terenul lui.

Peste câteva zile am plecat împreună la Zagreb, pen- tru Balcaniadă. Acolo am făcut, cred eu, pasul cel ma- re. Am câștigat la Iovanovici!"" Și Bora, care e chiar din Zagreb, mi s-a părut a fi un adversar mai puternic decât Riessen în Egipt sau decât tânărul Kodes la Paris. A do- ua zi am câștigat și dublul. Pilici-Iovanovici, despre ca- re se spune că au format cel mai bun dublu iugoslav, mai bun cel decât al bătrânilor Puncceș și Pallada, s-au pier- dut în trei seturi""", în numai o lună, dublul nostru, născut,

*Tiriatic-Ulrich: 6-1,6-1. Pilici-Tiriatic: 9-7,6-2. ** Tiriatic-Năstase: 6-2,6-4,1-6,6-3. ""Năstase-Iovanovici: 6-2,6-1,3-6,6-4. ""Tiriatic, Năstase-Pilici, Iovanovici: 6-4,6-2,7-5.

144

în fond, pe Roland Garros, a urcat de la "cinci seturi" cu Pilici-Iovanovici, așa cum s-a întâmplat la Travemunde, la doar "trei". Cu numai câteva luni în urmă, îmi era tea- mă că Ion o să mă abandoneze, ca să caute un partener mai serios. Iată însă că după Zagreb mi-am dat seama că am câștigat bătălia cu Gulyas, cu Pietrangeli și cu toate ti- nerele speranțe de acasă...

După Zagreb ne-am întors în București, pentru a do- ua manșă a "republicanelor". Aici, *Herr* Gunther Bosch, care a avut întotdeauna pretenții de pedagog, a ținut să-mi atragă atenția că victoria asupra lui Iovanovici tre- buie să o consider întâmplătoare, dacă vreau să merg îna- inte. Rezultatul? M-a bătut măr, în trei seturi.* în urma acestei înfrângeri am venit abia pe locul IV în clasamen- tul general al campionatului. Tiriatic câștiga astfel cel de-al optulea titlu consecutiv, în fond, ar fi trebuit să-mi închi- pui că brașoveanul Bosch o să se bată ca un leu pentru pri- etenul său Tiriatic... Și totuși, la aceste campionate 1966, am obținut

prima mea semivictorie asupra lui Ion, câștigând proba de dublu-mixt. Perechea Țiriac-Dibar, care era un fel de "Laver-Court" la noi în țară, s-a văzut condusă, du- pă primul set, cu un 6-0 și, vă rog să mă credeți, în pri- mul rând pentru că mica mea parteneră, Agneta Kun, a simțit că are un bărbat lângă ea și a dat tare de tot în min- ge. În setul doi, perechea "Laver-Court" ne-a păcălit cu 7-5, dar, până la urmă, noi am câștigat al treilea set cu 6-1. Îmi cer iertare pentru această veselie oarecum exagerată față de o simplă finală cu dublu mixt, dar mi-e foarte greu să mă abțin. Și nu atât pentru că re trăiesc această victo- rie, ci pentru că revăd zilele următoare - ce zile frumoa- se! - ale turneului internațional de la București, în acele

*Bosch-Năstase: 6-3,7-5,6-2.

145

zile eu aveam să câștig poate cea mai importantă victorie din întreaga mea carieră de tenisman. Prima mea victo- rie asupra lui Ion Țiriac*.

Începând din ziua aceea de septembrie 1966, puteam spune, în sfârșit, că nu mai sunt doar "valetul capului de sene.

*Ilie Năstase - Ion Țiriac: 8-6,6-4,6-4.

146

Europa "mea"...

Da. Ilie nu mai era valetul capului de serie".

Pentru mine, ultima lună a lui 1966 a trecut greu. În al 28-lea an vrei să joci mereu. Te mână din urmă ceea ce nu- mim cu atâta resemnare "vârsta maturității". În ianuarie am plecat în Austria. "Valetul" a rămas acasă. Și mi-a părut foarte rău. Cu toate că mă bătuse la "Internaționalele" noastre, Ilie nu mai era pentru mi- ne "omul de dincolo de fileu", gata să mă pună pe picior greșit - visul lui de totdeauna - ci iepurele cu ochi de foc din dreapta sau din stânga, gata să plonjeze pe toată lun- gimea fileului pentru un voley imposibil sau să se cațere până în vârful tribunei oficiale, peste arbitri, pălării de paie și umbreluțe colorate, ca să prindă un smash cu o bol- tă de 50 de metri.

La Viena câștig ușor turneul. Rezultatul nu surprin- de pe nimeni: sunt campion al Austriei, încă de anul tre- cut, pe zgură, în aer liber, la Portschach. A doua zi câștig și dublul cu Gulyas*.

Marea victorie o obțin însă abia a doua zi. La Viena

"Țiriac-Gulyas: 6-2,6-4,0-6,6-2. Țiriac, Gulyas-Koudelka, Tajncar: 6-3, 6-4.

147

primesc știrea că sunt invitat în circuitul nord-american, cu prima escală la Salisbury.

Dar, pentru această primă traversare a Atlanticului, vă rog să-mi permiteți să scot dintr-un album o scrisoa- re pe care am trimis-o ziarului "Sportul popular", într-o zi de martie 1967. Iată, așadar, scrisoarea originală, cu un plus de vreo 20 la sută față de textul apărut ceva mai scurt, din motive de spațiu...

"Plecat din București la 9 februarie, am sosit a doua zi la Salisbury, în SUA. Primul contact a însemnat și o pri- mă surpriză pentru tenismanul Tiriac. Terenul pe care urma să joc meciul meu de debut în patria lui Tilden și Krammer era de parchet, dar un parchet acoperit cu un fel de doc verde, pe care erau imprimate, ca pe un covor ultramodern, obișnuitele linii albe ale marcajului.

Chiar de la primul schimb, am văzut că viteza cu care circulă mingea este mult mai mare. Mai mult decât atât, când am încercat să alerg, am simțit cum pânza alunecă pe parchet, ca o cârpă udă pe un mozaic, dezechilibrându-mă. Vă spun toate acestea nu pentru a motiva meciul pierdut împotriva lui Orantes, care s-a antrenat timp de patru luni pe parchetul american, ci pentru a vă arăta că acomodarea pe un astfel de teren nu e un lucru ușor. Paralel cu simplul, am făcut pereche cu Gulyas, dar am pierdut la doi ași: Ashe și Pasarell, care aveau să și câștige proba de dublu la Salisbury.

După Salisbury a venit Tâmpa, în Florida. Aici mi-a făcut impresia că organizatorii nord-americani sunt puși pe șotii. Terenul gazdă era, de astă-dată, de ciment, astfel că toți reprezentanții zgurei au avut și mai mult de furcă, în primul tur, Gulyas, de pildă, a fost condus de un tânăr american cu 6-2,2-0 și 40-0, pentru a câștiga, până la urmă,

148

ca prin minune, cum de altfel avea să se întâmple și în turul doi, pe un teren acoperit cu nisip verde - nota bene, în cadrul aceluiași concurs - în fața unui tânăr mexican care a avut match-ball. Aici, la Tâmpa, eu am câștigat în primul tur, la un american, pe ciment, și la egipteanul El Shaffei, pe nisip verde. În sferturile de finală, am trecut pe... zgu- ră roșie-galbenă. L-am avut ca adversar pe Franulovici, cel care îl eliminase cu o zi înainte de brazilianul Mandarine. Am pierdut la limită, după ce am avut două *match-ball*- uri. În ciuda dificultăților de acomodare, am fost invitat la New York și selecționat în echipa Europei pentru un mare concurs. Am avut cinstea să fiu preferat lui Pilici, Jauffret, Arilla, Taylor și, în general, tuturor jucătorilor eu- ropeni aflați în circuit. Cred că rezultatele vă sunt cunos- cute. Europa a câștigat cu 2-1. Eu mi-am câștigat punctul, învingându-l pe americanul Gene Scott, cu 2-6,6-4,6-3. Punctul nostru l-a pierdut... Santana. În al doilea meci Europa «mea» a repetat scorul. Eu am câștigat la Barnes, cu 2-1. Un amănunt... distractiv: am jucat, de astă-dată, pe un alt gen de teren, acoperit cu un plastic verde, care imită iarba. E adevărat, acest teren te îndeamnă la lene, dar ai cel puțin satisfacția că nu aluneci.

Făcând un bilanț, aș putea spune că în zece zile mi-am apărât șansele pe cinci terenuri cu compoziții di- ferite, în aceste condiții, nu prea știi cum... stai. Un singur lucru e sigur: toate aceste schimbări derutante te ajută să- ți îmbunătățești tehnica, deoarece ești mereu nevoit să utilizezi alte și alte procedee.

În aceste prime zile de martie, la New York are loc tur- neul «Vanderbilt Gold Cup», care se dispută după unul din sistemele de organizare ale turneele profesionale. Au fost alcătuite două grupe: A - Newcombe, Santana,

Froehling, Gene Scott și subsemnatul; B - McKinley, Mandarine, Gulyas, Barnes și Ashe, câștigătorii grupe- lor urmând să «tragă» finala, în prealabil, fiecare jucător susține cu adversarii din grupa sa doar două seturi, el realizând astfel 2,1 sau zero puncte. Un amănunt in- teresant: dacă se ajunge la 6-6, se mai joacă un singur ghem, indiferent cine servește. Se câștigă la 7-6. Cel ca- re pierde servește primul în setul următor. Așa, de pil- dă, în primul meci, cel cu Froehling, eu am cedat primul set cu 4-6 și l-am câștigat pe al doilea cu 6-1. Am acumu- lat deci un punct. După numai două ore a trebuit să joc cu Newcombe. După atâta alergătură, abia mai călcam. Eram și foarte obosit. Am pierdut cu 2-6,3-6. Newcombe mi s-a părut un jucător de foarte mare clasă.

În meciul următor, cu Santana, am reușit marea lovi- tură, câștigând cu scorul victoriei lui Newcombe asupra mea: 6-2,6-3. Așa au început să-mi crească... acțiunile în clasamentul mondial.

În altă ordine de idei, țin să vă spun că am avut ocazia să-i văd la lucru pe unii jucători profesioniști. Australianul Laver mi se pare formidabil. Joacă cu precizia unui robot din filmele de aventuri pe care le trans- mite televiziunea de aici. Cred că greșește cel mult o dată la cinci minute. E teribil să joci cu o asemenea siguranță.

Pe curând..."

*

... Apoi, furat de goana nesfârșită a turneelor, n-am mai scris nimic. Am văzut pentru prima oară New York- ul. Orașul m-a speriat un pic. Aveam mereu impresia că mă aflu într-un defileu. Cerul se vedea undeva, sus de tot. Dar cine vede New York-ul nu înseamnă că a văzut America...

150

Peste câteva zile am ajuns la Baranquilla, în Columbia, pe malul Atlanticului. Mă bucuram la gân- dul că voi juca în aer liber. Dar bucuria a fost scurtă. Am omis că mă aflu între Ecuator și Tropicul Cancerului. Au urmat zile de foc. Uneori a trebuit să jucăm și noaptea, la lumina reflectoarelor. Și atunci însă era foarte cald. Mai cald decât într-un studio de televiziune.

Am câștigat un prim meci la spaniolul Gisbert*. Apoi l-am bătut pe francezul Jauffret", cel care mă surclasase cu câteva luni în urmă, la Paris, în "Cupa Davis". În al trei- lea joc am pierdut la Tony Roche (1-6,1-6,5-7), care, când servea, aveam impresia că nu lovește cu o rachetă, ci cu o bombardă. Apoi ne-am continuat "Circuitul Caraibelor", jucând la Caracas, la Curacao, la Sân Juan. La Caracas, în Venezuela, am câștigat la francezul Coven (9-7,6-4). Peste câteva zile am aterizat și la Ciudad de Mexico. Mi-a fă- cut impresia unui oraș extraordinar de frumos. Nicăieri nu m-a impresionat mai mult fantezia arhitecților. Poate că Brasilia, noua capitală a Amazoanelor, reprezintă și mai mult la acest capitol, dar eu n-am văzut Brazilia. La Mexico City am câștigat împotriva unui american, Sherwood, și am pierdut la un altul, Graebner***, pe care aveam să-l reîntâlnesc de atâtea ori. Mi-

am încheiat vo- iajul american la Sankt Petersburg, după un scurt "pasaj" la Sân Juan. Și aici am făcut l-l. Am câștigat la indianul Lall (7-5,7-5) și am pierdut aproape simetric la bunul meu amic Ei *Greco* Kalogheropoulos (4-6,4-6).

Așa am terminat Caraibe. Traversam Atlanticul, spre Europa, cu o imensă experiență, care îmi părea a fi un

*Țiriac-Gisbert: 4-6,6-4,6-2.

"Țiriac-Jauffret: 6-4,6-0.

***Țiriac-Sherwood: 11-9,7-5. Graebner-Țiriac: 3-6,6-3,6-1.

151

succes mai mare decât victoria asupra lui Santana, cel ca- re cu numai câteva luni în urmă câștigase Wimbledonul. Reveneam în Europa cu o mare experiență de concurs, în fond, ce înseamnă această experiență de concurs? Cred că este posibilitatea de a reduce la minimum numărul situațiilor inedite. Un meci de tenis cu Graebner nu seamănă deloc cu unul contra lui Gisbert, după cum un meci cu Laver nu are aproape nici o legătură cu o partidă con- tra lui Santana. Graebner îți oferă o sută de momente te- nice "de rezolvat". Gisbert îți oferă o altă sută, dar dintr-o cu totul altă categorie. Laver îți pune și el în față două su- te de momente, toate pe muchie de cuțit, datorită forței și mai ales preciziei. Santana îți oferă o mie sau o sută de mii de momente cu devieri de grade, minute și chiar secunde, ca o peliculă de film animat, în care succesiunea provoa- că mișcarea. Ridicați toată această sumă de momente la puterea n - ținând seama de natura diferită a terenurilor, a mingilor și, mai ales, de natura momentului psihic-, și veți ajunge la un număr cu foarte multe zerouri. Experiența de concurs este arta de a automatiza cât mai multe momen- te din milionul pe care ți-l oferă tenisul, pentru a te putea concentra efectiv asupra celor cu adevărat irepetabile.

Nu știi dacă am fost foarte clar. Dacă nu, atunci vă rog să-mi permiteți să împart vina cu unul dintre profesorii mei de la Institutul de Cultură Fizică. De acord?

Până una-alta dați-mi voie să aterizez pe aeroportul din Paris, unde mă așteaptă un băiat subțirel, cu ochi calzi și sfioși, dar care sunt, de fapt, ochi de tigru. Vreți să-l cunoașteți? E Ilie Năstase, care mi-a scris că mă așteaptă, după ce a umblat destul de mulțisor prin Franța, unde a reușit, se pare, să-și facă un nume fără recomanda- rea "capului de serie" Ion Țiriac.

152

Mingile mele de argint...

Spuî că mi-am făcut un nume? Ușor de zis, dragă Ion. E greu să-ți faci un nume. Mai ales când ești secundul lui Țiriac.

Stai să-ți povestesc ce-am făcut în timp ce tu ai fost în America, în primul rând am avut curajul să plec singur la Cairo. Singur înseamnă "fără tine", pentru că nu eram chiar singur: era și Gunther Bosch.

La Cairo calc cu dreptul, câștigând la un egiptean în vreo 35 de minute. (Năstase-Kadry Gaafer: 6-1,6-1). În tu- rul doi însă, avem un ghinion teribil: joc cu Bosch, și unul din noi trebuie să iasă. Îmi pare rău, dar a trebuit să ia- să prietenul tău Gunther (Năstase-Bosch: 1-6,6-4,6-2). Și a fost tare drăguț când mi-a strâns mâna: "Nu-i nimic, Iliuță, și așa e foarte cald, iar eu sunt atât de bătrân", în sfârșit, în turul trei, câștig și eu la englezul cu care te-ai lăudat tu acum vreo trei ani:

Sangster*.

Dar marea lovitură era s-o dau la Alexandria, în sfer-

* Năstae-Sangster: 7-5,8-6.

153

turi am câștigat la suedezul Lundquist*. (Ce importanță avea totuși victoria mea la Lundquist, când tu mă barai acasă, în ziare, cu Santana, la New York?)

În semifinală l-am bătut pe Korotkov". Dar în finală am pierdut "la mustață", în fața lui Pinto Bravo"*.

A doua zi m-a lăudat "Journal d'Egypte". Mi-a făcut plăcere să citesc acele rânduri, care mă socoteau câștigătorul moral al turneului, dar parcă ar fi fost mai bine să nu fi ratat *match-ball-ul* pe care l-am avut la 5-4 pentru mine. Totuși, am plecat din Egipt ca un învingător. Și asta nu pentru că aș fi făcut cine știe ce mare lucru, ci pentru că aveam în buzunar invitația pentru Monte Carlo. Asta însemna că mă înscrisesem oarecum pe tra-seul "ocolului în 365 de zile", de care mi-ai vorbit în avion, la primul nostru zbor împreună, spre Cairo.

Din păcate, primul meu joc la Monte Carlo m-a cam făcut de râs. "Învingătorul lui Lundquist" a pierdut la un (aproape) ilustru necunoscut: italianul Majoli. Ce era de făcut?

Marele avantaj în tenisul de astăzi e că aproape în fiecare luni viața începe din nou. Așa se face că imediat după Monte Carlo am fost înscris pentru turneul de la Aix-en-Provence, la doi pași de Marsilia...

De astă-dată mi-am zis că nu e cazul să mă recomand doar "bun pentru Orient" și l-am bătut pe Lihaciov"". Ei, și-acum, dragă Ioane, vine și norocul meu cel mare. În ziua a doua am câștigat la Bungertf "*. Da! La Bungert! La

*Năstase-Lundquist: 7-5,4-6,7-5. ""Năstase-Korotkov: 3-6,6-2,6-2,6-3. "Tinto Bravo-Năstase: 9-7,2-6,6-8,6-3,7-5. ****Năstase-Lihaciov: 6-4,4-6,6-1. *****Năstase-Bungert: 4-6,7-5,6-1.

154

Bungert! Cel care peste trei luni avea să joace finala de la Wimbledon, cu Newcombe. Cum a fost? N-a fost de loc ușor. Trebuie să-ți spun că m-am perpelit rău de tot în primele două seturi. Dar, odată scăpat de teama că aș putea pierde, am început să dau iute, și Bungert a rămas locului, mai ales că provensalii, ca toți francezii, "merg" cu românii.

O victorie frumoasă, nu? Mulțumesc! Numai că a doua zi, în finală, am scrântit-o iarăși. Tu știi că eu nu mă simt prea bine când îl am în față de Metreveli. Așa se face că am pierdut în trei seturi*. M-a dat însă peste cap o min-ge "vopsită" de arbitru. Am avut 4-1 în primul set. Apoi 5-3. La "30 egal" reușesc unpassing-shotpe linie. Arbitrul? "Out"! Aș fi avut *set-ball*. Asta m-a întors pe dos. Știi bine că, din nenorocire, o situație de asta nu-mi dă pace trei-patru ghemuri la rând. În sfârșit, ce-a fost a trecut...

A doua zi am uitat totul, în "France Soir", un fost mare jucător, Brugnon, de care ne povestea "nea Mishou" pe Tennis-Club, a scris câteva rânduri despre mine: "Ilie Năstase va ajunge în scurt timp unul dintre cei mai mari jucători ai Europei."

Când am citit, nu mi-a venit să cred. Spre seară l-am întâlnit, din întâmplare, pe Denis Lalanne. L-am întrebat cu teamă:

- Nu-i așa că *monsieur* Brugnon a vrut doar să mă încurajeze?

- Brugnon n-a încurajat pe nimeni, niciodată.

- Și atunci?

- E un poet. Spune că există pe lume jucători ale căror mingi strălucesc ca argintul.

- Bine, dar...

*Metreveli-Năstase: 7-5,6-8,6-3.

155

- Numă contrazice. Lasă-ipe ceibătrâni. Ei știu să va- dă mai bine, chiar prin ochelari.

- Și care ar fi mingile mele de argint?

- Voleul pe ambele părți.

- Abia mă străduiesc să-l fac pe cel de dreapta.

- O fi văzut ceva Brugnon și-n asta.

- M erei, *monsieur* Lalanne, dar să știi că voi, francezii, aveți la noi, în România, faima că împărțiți complimen- tele precum cărțile de joc.

-Ești un trișor, Ilie...

Lunea următoare am revenit la Cannes. Ca să fiu sincer, nu-i deloc urât pe Coasta de Azur. Acolo am reușit să-mi iau un fel de revanșă asupra lui Pinto Bravo, câștigând finala de dublu mixt. Eu am jucat cu domnișoara Salfati'. La simplă însă, am pierdut finala în fața lui Kodes: 4-6,2-6. Știi de ce am pierdut această finală? Pentru că am căutat să joc foarte serios, "așacum scrie la carte". Să închid unghiuri... Să atac numai pe mingi tari. De altfel, toate meciurile pe care le voi pierde mai târziu, împotriva lui Kodes, am să le dătez tot jocului "doar corect".

Peste câteva zile am jucat, din nou la Cannes, în "Concursul Clubului Charlton". Am câștigat finala la Petrică Mărmureanu (7-5,4-6,7-2). Trebuie să recunosc că n-au prea fost "nume".

Și-acum, mă opresc aici. Îmi amintesc cum m-ai luat peste picior când am început să povestesc, atunci, la Paris, și despre "Charlton", întrebându-mă foarte serios dacă nu cumva jucătorii au avut voie să joace cu o umbreluță de soare în mână stângă...

*Năstase, Salfati-Pinto Bravo, Harter (SUA): 6-1,14-16,7-5.

156

Un intennezzo fortuit

Nota *redacției*. Din acest moment, adică din aprilie 1991 și până la sfârșitul anului, nu mai există nici un centimetru de bandă sau vreo însemnare "Țiriac-Năstase". Probabil că banda s-a șters - există multe întreruperi - iar însemnările nu vizează această perioadă, mizându-se, bineînțeles, pe presupusa existență a benzii.

Așa stând lucrurile, voi căuta, în calitate de "regizor" al cărții, să umplu acest gol cu mijloace mult mai puțin vii, motiv pentru care, stimați cititori, vă cer scuze. Vă mai amintesc că între momentul primirii materialului *audio- video* și cel al redactării finale, Tiriac și Năstase n-au putut fi reperați, dat fiind că în toată această perioadă s-au aflat într-un adevărat vârtej, ei fiind, după cum e lesne de înțeles, cei mai solicitați *globe-trotters* ai sportului românesc. Deci, ne vom reîntâlni cu Ion Tiriac și Ilie Năstase în ultimele zile ale anului, la Calcutta (Ioan Chirilă).

*

Mai întâi o mărturisire. Ca să refac banda voaiată a perioadei aprilie-decembrie 1967, m-am "redocumentat"

157

vreo cinci zile. (N-aș fi crezut că Tiriac și Năstase au jucat atât de mult în numai 200 de zile).

... I-am revăzut la București, în meciul de "Cupa Davis" cu Belgia, Ilie Năstase, bine rodat pe zgura fran- ceză, câștigă la Hombergen. Tiriac, în schimb, nevoit să se readapteze "pe roșu", după "vitraliul" de terenuri din SUA și Caraibe, pierde la Drossart. În schimb, a doua zi, tandemul ne oferă un mic festival, pentru a nu regreta faptul că nu am văzut seria Roland Garros 1966. Drossart și De Gronckel pierd în mai puțin de o oră. Această oră a cuprins și obișnuita festivitate de prezentare a echipe- lor, care, după cum știți, are loc - destul de bizar, ca să fim sinceri - înaintea partidei de dublu, când meciurile de "Cupa Davis" sunt decise în proporție de 50 la sută. A tre- ia zi, la încrucișarea simplurilor, scorul a urcat spre 4-1*! În ziua următoare aveam să aflăm că jucăm, în turul ur- mător, cu Spania lui Santana, la București. Și tot a doua zi, Tiriac avea să plece la Hamburg, invitat la un mare turneu internațional. Rezultatul? Finală cu vestitul Roy Emerson, un prim set câștigat cu 6-1 și încă un pas spre consacrarea europeană".

Peste câteva zile, Tiriac și Năstase se imbarcă simul- tan, de la Hamburg și București, pentru Roma. (Amândoi sunt foarte iubiți în Italia. Tiriac e "Ursul", iar Ilie - "Gazela", cum spunea și Ashe).

Aterizând aproape simultan, Tiriac și Năstase joa- că, tot simultan, pe două terenuri, primul tur "roman". Adversarii lor, Palmieri și Bartoni, reușesc să adune

*Năstase-Hombergen: 6-3, 5-7,6-1,6-0; Drossart-Tiriac: 6-4,6-2,9-7; Tiriac, Năstase-Drossart, De Cronckel: 6-4,6-0,6-4; Năstase-Drossart: 6-2, 5-7,10-8,6-2; Tiriac-Hombergen: 8-6,7-5,6-8,6-1.

"Emerson-Tiriac: 1-6,6-3,6-4,6-2.

158

aceiași număr de ghemuri: șapte*. În turul doi, Tiriac, în mare formă, câștigă la australianul Ken Fletcher, iar Ilie trece de Tacchini. În al treilea, Tiriac câștigă la Bologna, iar Năstase pierde la Mulligan. Rămas singur, Tiriac se "bate" cu Mulligan, de care îl leagă o mai veche rivalitate. Jocul se întrerupe la scorul de 6-3,7-9,6-4 pentru Mulligan și nu se mai reia a doua zi: Tiriac și Năstase se urcă în

avi- on, fac bucla în fața plajei Ostia, taie, cizma, italiană în două, zboară peste Adriatica, ajung acasă și pornesc direct spre "Hotel Nord" pentru a-i saluta pe oaspeții lor, Santana, Gisbert, Atilla și foarte tânărul Orantes...

... Pe "Centralul" de la Progresul se lucrează până noaptea târziu la montarea unei noi tribune de metal. Meciul cu Spania a și început la casele de bilete.

... Și-acum, dați-mi voie să văd ce-am scris despre meciul Spania-România și să revăd - din curiozitate - interviul cu Santana, luat imediat după meci. După aceste două scurte "interludii" va trebui să mergem mai departe, pentru că băieții noștri au și rezervat biletele pentru prima cursă spre Roland Garros.

TREI ZILE SUPERBE CU SANTANA, TIRIAC, NĂSTASE, GISBERT ȘI ARILLA

1. TIRIAC-GISBERT: 6-1,6-2,5-7,0-6,6-2.

Luptă acerbă, dramatică, epuizantă. Tiriac a început în stil de campion, confirmând telegramele Agerpres din ultimii ani, amintind atâtea și atâtea victorii... Apoi Gisbert, calm și impenetrabil ca un călugăr franciscan, a izbutit să tempereze zelul campionului nostru, folosind "tortura" monotoniei... La 2-0 pentru Gisbert în setul

Tiriac-Palmieri: 8-6,6-1,6-0; Năstase-Bartoni: 6-3,6-2,6-2.

159

cinci, tribunele l-au și văzut pe Tiriac înfrânt, dar prima noastră rachetă a adunat toate momentele de răscruce ale carierei sale sportive și le-a convertit într-un sprint final imparabil, care i-a adus șase jocuri la rând, după ce pierduse alte zece consecutive. ROMÂNIA-SPANIA-0

2. SANTANA-NĂSTASE: 0-6,6-3,6-3,6-3.

Mai sunt cinci minute până la începerea meciului. Cineva, în spatele meu, face un pronostic: "E o partidă de 45 de minute".

... Mă uit la ceas. Au trecut 17 minute. E 6-0, dar pentru Năstase. 17 minute în care Santana a pronunțat de 5 sau 6 ori "Yes, Mister...", în fața mingilor imparabile ale lui Ilie... Să notăm, deci: servicii - "ași"/Orhand-uri pe linia de fund, cross-uri paralele cu fileul, *lift-lob-un* cu rache-ta sunând ca o harpă, contrastopuri cu mingi depuse ca pe saltea, într-un cuvânt, întregul arsenal tehnic al tenisului, prezentat de un elev excitat de gândul că a tras bile-tul pe care îl aștepta.

Apoi a venit replica lui *Mister Wimbledon*, dar o replică "închisă", la prudență, care avea să ni-l "ascundă" pe marele Santana, stârnind nedumerire. De ce? Startul furi-bund al lui Ilie a rămas în memoria campionului, uluit de verva "necunoscutului din țara lui Tiriac".

ROMÂNIA-SPANIA-1.

3. TIRIAC, NĂSTASE-SANTANA, ARILLA: 7-5,7-5, 6-4.

Din nou scepticism în tribune... Voci de experți: "Cuplul Santana-Arilla e printre primele în lume..." "Santana-Arilla i-au chinuit pe Newcombe-Roche la

Sydney"... în mijlocul corului de sceptici, o voce de bătrân sprijinit într-un baston cu mâner de argint: "Vă temeți de- geaba, măi copii. Am văzut și eu ceva în tenis. Am văzut Franța câștigând de șase ori «Cupa Davis». Eu cred că as- tăzi bat ai noștri. Când o pereche e finalistă la Roland Garros, poți să dormi liniștit. Acolo nu ajunge oricine în finală..."

Și vorbele bătrânului s-au împlinit. Formidabilul ba- raj de voleuri al perechii Țiriac-Năstase, mingile "mi- traliate" de sus, retururile "perfide" și loburile de o mare precizie balistică au frânt rezistența psihică a lui Arilla și l-au obligat pe Santana să greșească mult.

în tabăra spaniolă trece frisonul înfrângerii. Căpitanul echipei manifestă o nervozitate pe care nu i-o puteam bănuî. Santana și Arilla părăsesc terenul înfrânți. "Astăzi nu se mai dau autografe"... Singurul spaniol care rezistă uralelor mulțimii este crainicul postului de radio Madrid, care încearcă să explice ascultătorilor această înfrângere de necrezut...

ROMÂNIA-SPANIA: 2-1... comunică prin telefon Romeo Villara, corespondentul lui France Presse, dar e nevoit să mai repete o dată, la cererea recepției...

4. GISBERT-NĂSTASE: 6-3,4-6,9-7,6-4.

Am pierdut calificarea! Ce păcat... Am pierdut, deși Năstase e de pe acum mai bun decât Gisbert. Am pier- dut... Ilie Năstase a simțit povara răspunderii, împotriva lui Santana a jucat fluierând... Acum însă a jucat, mai ales la început, ca un avar. A preferat să greșească în defensivă decât în atac. Păcat! Am convingerea că "iureșul Năstase" l-ar fi putut învinge pe Gisbert. Și totuși, Ilie Năstase a obținut o victorie asupra lui Gisbert. I-a oferit cu gene-

m

rozitate tinerească două mingi contestate, renunțând la retur - în prima - și trâmbițând, deliberat, ambele mingi în fileu - la a doua. Apoi Gisbert ar fi avut prilejul să se revanșeze, în acea clipă, sobrul și elegantul Gisbert a co- borât de pe soclul pe care îl urcase publicul. ROMÂNIA-SPANIA:2-2

5. SANTANA-TIRIAC: 6-2,8-6,7-5

Cel mai bun Santana din cele trei zile bucureștene. O tehnică inimitabilă, un om jucând deseori cu ușurința jucătorului de tenis de masă și imprimând mingii efecte de neconceput. Cu atât mai mare meritul lui Tiriac, în palmaresul bogat al campionului nostru, cele două se- turi lungi în disputa cu primul jucător al lumii echivalea- ză aproape cu o victorie.

SPANIA-ROMÂNIA:3-2

Părăsesc terenul cu amintirea a trei zile superbe, dar și cu un regret amar. Am pierdut - cred - pentru că nu am cunoscut valoarea reală a lui Gisbert. Ne-am bucurat, du- pă sorți, că Năstase va juca cu Gisbert în ultima zi. N-am știut ce poate Gisbert și, mai ales, n-am știut ce poate Năstase. Dacă Năstase ar fi debutat

cu Gisbert, probabil că echipa României ar fi obținut una dintre cele mai frumoase victorii ale sportului nostru.

"Mister Wimbledon" SANTANA "AM AVUT EMOȚII TERIBILE LA BUCUREȘTI" Holul "Nord-Hotel"-ului, la o oră după ultimul *lift-cro-* ss din ultimul long-set cu Tiriac...

Reporterul: Cum vă simțiți, senor Manuel?

S: Obosit. Foarte obosit, după trei zile de teribile

162

emoții. Aveți o echipă tare, care poate învinge majoritatea țărilor europene, așa că sunt mulțumit de această victorie *in extremis*.

R: Ce v-a plăcut la echipa României?

S: În primul rând, clasa mondială a dublului, forța lui Tiriac și viitorul de aur al lui Năstase.

R: Cum explicați acel 0-6 în partida cu Ilie?

S: A fost ca o furtună de primăvară, care m-a prins cu ferestrele deschise...

R: Ce v-a plăcut la Năstase?

S: Are tot ce-i trebuie. Minus stăpânirea de sine. Se întreține prea mult cu publicul. Ca și Tiriac, de altfel, iar tenisul este un joc al concentrării maxime.

R: îl vedeți "urcând" pe Năstase?

S: Dacă va juca mereu cu adversari puternici, îi prevăd o mare carieră mondială în 2-3 ani.

JR: Revenind la meci, cum explicați jocul slab al lui Arillaîndublu?

S: Arilla n-a jucat slab. Dar, repet, aveți o foarte puter- nică echipă de dublu, căreia nu-i lipsește nimic.

R: Două vorbe despre Gisbert...

S: Juan a câștigat calificarea, învingându-l pe Năstase.

R: Sunteți modest...

S: Nu, dar nu cunosc jucător care să fi câștigat singur un meci la "Cupa Davis".

R: Când ați început să jucați tenis?

S: La o vârstă care îi surprinde pe comentatori: 13 ani.

R: Cine v-a transmis această tehnică uimitoare?

S: Nimeni. Dacă ai de spus ceva în tenis, spui. Ca și în artă. Dacă nu, nu!

R: Veți juca la Roland Garros?

S: Nu. Vom juca cu Anglia. Meciul echipei e mai im-

163

portant decât orice turneu individual.

R: Ce proiecte aveți în tenis?

S: Pentru mine totul s-a sfârșit. Tenisul m-a oferit tot. Acum trebuie să fac loc altora.

R: Sunteți căsătorit?

S: Am și doi copii... Patru și doi ani. Băiat și fată.

R: Am auzit că jucați pentru Real Madrid.

S: Nu. E o confuzie. Sunt administratorul terenurilor de tenis Real Madrid.

R: Ca tenisman, probabil că nu vă place fotbalul.

S: Dimpotrivă, îl ador. Un singur lucru nu-mi place la fotbal, mai exact la iubitorul de fotbal.

R: Care?

S: Faptul că, odată urcat într-o tribună de tenis, uită că nu mai e la fotbal.

R: Cum v-ați simțit la București?

S: Foarte bine. Din păcate, n-am avut timp să-l vizi- tez. Pentru noi, sportivii, aspectul turistic al deplasărilor în străinătate e o iluzie. Bineînțeles, dacă vrei să fii serios de la început până la sfârșit. Dar mi-ar plăcea să revin la București, nu cu racheta, ci cu copiii de mână. Poate, cine știe, într-o bună zi se va întâmpla și asta...

Și Manuel Santana, despre care ziaristul Radu Voia spunea pe bună dreptate că e un toreador scăpat pe tere- nul de tenis, s-a îndreptat spre Arilla, care, deși "n-a ju- cat slab", își aștepta maestrul cu o infinită expresie de recunoștință...

*

Pentru tenismanii noștri, Roland Garros-ul 1967 e *comme d, comme ça*, cum ar spune francezii. Primul ad- versar al lui Tiriac, Tacchini, forfaitează. Al doilea, belgi- anul De Gronckel, regretă că n-a forfăit: Tiriac câștigă

164

cu 6-1,6-3,6-2... în schimb, al treilea e John Newcombe. Tiriac face o partidă mare - scriu ziarele - și Newcombe e nevoit să arunce în luptă toate forțele: 6-3,3-6,6-3,4-6,6-3.

Ilie Năstase debutează cu o victorie: 7-5,0-6,7-5,6-4 la Bob Howe. În turul doi, el obligă presa franceză să-l lau- de, pentru că învinsul său nu e altul decât Contet: 4-6,2-6, 6-4,6-1,6-3... în turul trei însă, Kodes, geometrul tenisului pe zgură, câștigă destul de clar (6-4,7-5,6-3), deși Ilie con- duce cu 5-3 în setul doi și cu 3-1 în ultimul.

Această ieșire simultană în turul trei are două compensații. Dublul finalist de pe Roland Garros își con- firmă valoarea, deși nu atinge cota 1966*, iar Tiriac, împre- ună cu Ann Jones, ajunge în finala de dublu mixt.

Urmează obișnuitul pelerinaj spre Wimbledon, cu o primă escală la Queen's Club. Iarba englezească așteaptă imperturbabilă, știind că ea reprezintă un obstacol pe care continentalii reușesc să-l învingă foarte rar. Aici, la Clubul reginei, Tiriac întâlnește în primul tur un "tovarăș de suferință", francezul Montrenaud, și câștigă ușor (6-1, 6-4). În turul doi însă, Davidson, specialist al gazonului, "trece" cu aceeași ușurință: 6-0,6-4.

Năstase debutează în fața unui alt specialist al gazo- nului: Drysdale. Și totuși, Ilie nu face figură de crucificat. El pierde la mare luptă (3-6,5-7). La dublu, alte două ca- pete de afiș: Roche - Newcombe. Dar mingea atinge de mai puține ori "gheața" ierbii. Duelul gazonului cu zgura devine derby-ul Queen's Club-ului. Newcombe și Roche câștigă cu 6-4, 9-7, după ce foștii finaliști de la Roland Garros au avut patru *set-ball- uri*. "Vom învinge, oare, vre-

*În ediția 1967, cuplul Tiriac-Năstase a eliminat perechile Alvaez- Barnes (6-3, 6-4, 6-3), Beust-Contet' (6-2, 6-

2,1-6,6-3) și Hewit-McMillan (2-6, 6-3, 8-6, 3-6, 6-3), pentru a pierde în fața australienilor Emerson- Fletcher(4-6,4-6,4-6).

165

odată iarba?"

La Wimbledon plouă. Mingea e udă. Năstase ca- de în plasa unui tânăr englez, Curtis, și... 4-6,4-6, 2-6. Wimbledonul pare decis să opună un veto permanent chiar și celor cărora Brugnon și Santana le prevăd o carieră mondială. Tiriace, în schimb, după șocurile anilor trecuți, prinde un culoar în afara "lumii anglosaxone". El câștigă la Di Masso (6-2,6-1,6-4), repetă victoria la japonezul Watanabe (7-5,6-4,9-7) și intră în grupul primilor 16 jucători ai lumii, după succesul asupra lui Contet (6-4, 6-1,6-2).

La dublu, din nou un cuplu "cap de serie": Bowrey - Davidson. Dacă vreți, nimic nu poate sugera mai bine ! ne această dublă întâlnire Bowrey, Davidson-Tiriace, Năstase, diferența zgură-iarbă... Cu numai un an în urmă, Tiriace și Năstase câștigaseră ușor, la Roland Garros, pe zgură (6-4,6-3,6-4). De astă-dată-însă ei sunt nevoiți să cedeze în fața unui adversar dublu, chiar dacă reușesc să prelungească rezistența până la căderea nopții, în urma unui scor care nu mai cere comentarii: 6-8,8-6,8-6,6-4.

Părăsirea "catedralei" tenisului coincide, ca întotdeauna, cu o victorie care nu e altceva decât descătușarea firească după un formidabil efort de voință, neîncunat. LaTravemunde, Ilie Năstase câștigă finala în fațalui Leschly, danezul, cu ușurința cu care pierduse la Curtis (6-4,6-3,6-2). Finala de dublu e, de asemenea, o simplă formalitate: 6-3,6-2,6-4 cu Carlstein-Holmstrom.

"Ocolul pământului în 365 de zile" continuă în mare viteză. Ion și Ilie fac un fel de tranzit la Diisseldorf. Cele câteva victorii, în mare grabă, la jamaicanul Russel, la vest-germanul Ploetz (Năstase) și la francezul Chanfreau (Tiriace) sunt mai mult un rodaj pentru Balcaniada de la

166

București, care nu mai e o întrecere de mâna a doua, pentru că un tablou cu Pilici, Kalogheropoulos, Tiriace, Năstase și Franulovici ar putea onora orice concurs european pe *terre-battue*, cum ar spune francezii, sau zgură, cum am spune noi.

Lupta pentru titlu e deschisă. Kalogheropoulos a câștigat la Sankt-Petersburg meciul cu Tiriace (6-4,6-4), Franulovici, deși de vârsta lui Ilie, a și făcut "Caraibele", iar Pilici e pe punctul de a semna contractul de profesionist.

Și totuși, Cupa Balcanică rămâne la București. Tiriace câștigă spectaculos la Kalogheropoulos (6-2,3-6,6-1,6-4). Urmează clasică finală România-Iugoslavia. Pilici, care escaladează momentul de vârf al carierei sale, câștigă la Tiriace (6-3,6-3,6-3). La dublu însă, Tiriace și Năstase instalează un adevărat radar în fața fileului. Perechea Pilici- Franulovici cedează: 2-6,5-7,3-6. în sfârșit, Ilie Năstase câștigă la Zelico Franulovici, după un meci frumos ca o cursă de mână: 11-9,6-2,5-7,6-3.

Cupa Balcanică rămâne la București. Tiriace și Năstase pleacă imediat în Italia. De astă-dată, "ocolul" nu urmează itinerarul clasic. "Noul circuit italian" începe pe malul Adriaticii, la Senigallia. Succesul e dublu. Tiriace, în mare formă, câștigă finala de simplu cu Pietrangeli (4-6,6-4, 1-6,6-2,6-4). Proba perechilor e așteptată cu

nerăbdare. Cuplul Țiriac-Năstase e întâmpinat pretutindeni în Italia ca marii cântăreți și obține victoria de rigoare: 6-4,7-5 cu italienii Tacchini și Maiolli în finală.

După Senigallia-Riccione. Aici, Ilie Năstase se dis- trează, aş spune, cu temutul Pietrangeli (6-3,6-2), iar după ce câştigă şi la chilianul Cornejo, intră în finală... Pe par- tea cealaltă a tabloului, Tiriac trece de vechiul său prie-

167

ten Merlo, "sare" peste Maiolli (6-4,6-4), îl surclasează pe Taylor (6-4,6-2) şi ajunge în finală cu... Năstase.

Finala e aşteptată cu mare interes în ţară. Şi nu atât pentru că e o finală românească în... Italia. Există însă un duel tacit pentru întâietate între Tiriac şi Năstase. Un duel mai mult în imaginaţia suporterilor. La Bucureşti, la "Internaţionale", Năstase a câştigat, în sfârşit, finala cu Tiriac, după ani şi ani de domnie a acestuia, în care timp a exercitat un fel de monarhie absolută asupra tenisului românesc. Ce va fi acum la Riccione?

Răspunsul vine într-o seară de august, în tropotul mărunţ al telexului: Țiriac-Năstase 8-6, 9-7, 8-6. Abia acum Tiriac e convins că va face un mare sezon 1968. Şi pentru el, Ilie Năstase este adevăratul test al forţei de joc. Un nou popas, la Viareggio. Câştigăm dublul în faţa lui Pietrangeli şi Arilla. Şi din nou acasă...

Se joacă, în sfârşit, "Cupa Mamaia". Printre partanţi, Okker, unul dintre cei mai buni jucători din lume, engle- zul Stilwell, al cărui nume îl vom rosti cu teamă, peste un an, Buding, *davis-cup-man-ul* vest-german.

Presupusul duel Țiriac-Năstase trăieşte în imaginaţia suporterilor o nouă ediţie. Ilie pierde însă la Stilwell (7.9, 1-6, 4-6). Tiriac îl învinge net pe Buding (6-4, 10-8,6-3), în amintirea înfrângerii sale de la Hannovera (Năstase: "Tiriac nu uită niciodată nimic!") şi câştigă fi- nala cu Okker (6-1,7-5,3-6,4-6,6-3). La dublu, o a doua vic- torie: Tiriac, Năstase-Okker, Buding: 6-4,7-5,6-4.

Deci, o victorie totală a lui Tiriac. Şi, poate, mai mult decât o victorie pe *court*. Venirea lui Okker la Mamaia, într-o perioadă când *Marlboro-ul* îşi joacă tur- j neele la Orange, iar ciocolata *Nestle* a pus stăpânire pe Bornemouth, e o mare victorie de prestigiu a lui Ion]

168

Tiriac.

La sfârşitul lui septembrie se joacă "naţionalele". Ilie Năstase, "marcat" de înfrângerea directă la Stilwell şi de cea indirectă la Tiriac, mizează total pe cartea atacu- lui, aşa cum a făcut-o cândva la sală. Rezultatul? Năstase- Țiriac:6-4,6-2,6-3.

Ziarele îşi manifestă entuziasmul. E adevărat, o fac după... Brugnon. Cronicarii scriu despre "execuţiile teh- nice surprinzătoare". Alţii îşi exprimă regrete *post- bel- lum*: "Dacă Ilie ar fi jucat aşa cu Gisbert"...

Să fi obosit Tiriac? Anul 1968 ne va da răspunsul...

169

40.000 de kilometri prin India

Deși s-ar cuveni ca primul nostru turneu în India să-l povestească Țiriac, am să-mi iau totuși această libertate... În fond, în a doua jumătate a anului, eu am să mă aflu în- tr-un pat de spital, la București, astfel că Ion va avea mult mai multe de povestit.

Primul nostru turneu în India!... Am plecat cu vreo săptămână înainte de Anul Nou, în decembrie. Am călătorit cu avionul, via Moscova, îmi aduc aminte că la Moscova erau minus 35 de grade. Peste câteva ore, la Calcutta, erau plus 35. Spre surprinderea tuturor, "ursul", adică Țiriac, s-a acomodat mult mai re- pede. L-a "executat" în două seturi pe Franulovici. Apoi a câștigat la primul jucător indian, Lall, și a avut puterea să joace cinci seturi în finală, cu Mukerjea, în timp ce eu mă aflam în tribună, cu un prosop pe cap, sub o umbrelă neagră, pe care o împărțeam cu un... supporter. A doua zi,

"Țiriac-Mukerjea: 6-4,4-6,7-5,2-6,6-4, în finala de simplu; la dublu, Țiriac, Năstase-Lall, Mukerjea: 6-4,7-5,6-4.

170

împreună cu Ion, am câștigat dublul, împotriva celei mai puternice perechi indiene.

După acest prim turneu, a venit revelionul. Am stat până în zori, ca să punem de acord fusul orar indian cu cel românesc. Poate că niciodată nu ne-a fost mai mult dor de casă. A fost și un revelion neobișnuit. Era cald. Sufocant de cald. Ventilatoarele zbârnâiau. Și ne era se- te. Apă nu puteambea - n-am bătut niciodată apă în India. Coca-Cola, cândbei prea multă, îți dă o senzație de greață și nu-ți potolește setea. Așa se face că la miezul nopții am ciocnit cu borcanele de iaurt, luate din frigider. După miezul nopții, eu și Franulovici ne-am distrat formând numere de telefon. Când chematul anonim (sau chema- ta) ridica receptorul, noi spuneam grăbiți: "New Happy Year!" și închideam. Aveam astfel impresia că-i felicităm și pe cei de acasă.

Aș avea multe de spus despre India. Dar au scris atâția și atâția călători despre India. Eu aș putea adăuga, cel mult, că am făcut vreo 40.000 de kilometri în două luni și ceva. Că am călătorit uneori cu trenul, câte două zile și câte două nopți, fără întrerupere. (Gândiți-vă că între Calcutta și Madras, de pildă, sunt vreo 2000 de kilome- tri, iar între Trivandrum, care e lângă insula Ceylon, și Amritsar sunt vreo 3000 de kilometri în linie dreaptă.)

La Gauhati, Țiriac m-a bătut în semifinală. Apoi a câștigat a doua finală, după Calcutta, învingându-l pe Metreveli*.

La Bangalore, Țiriac a ajuns din nou în finală, după ce a trecut în semifinală de Kodes". Metreveli a reușit însă să-și ia revanșa, cu 8-6,6-3,6-4.

*Țiriac-Metreveli: 6-3,3-6,6-3. "Țiriac-Kodes: 3-6,6-4,6-0,4-6,6-1.

171

Marele nostru circuit indian avansa foarte greu. Era cald. Drumurile cu trenul erau foarte obositoare. Nu ieșeam din compartiment ceasuri în șir. Pe culoare, oa- menii dormeau pe un fel de perne-saltea, probabil special confecționate. Orice ieșire pe culoar era un fel de echili- bristică: somnoroșii se înveleau deseori până peste cap și era nevoie de multă îndemânare pentru a pași fără să pro- voci

accidente.

La Bombay, în vestul Indiei, Tiriac a repetat oarecum "jocul" de la Bangalore, învingându-l în semifinală pe favoritul publicului indian, Lall (6-3,6-4), dar, în finală, a pierdut la același Metreveli (9-11,3-6,4-6).

Metreveli și Tiriac... Doi jucători în mare formă. Cât de mult îi invidiam pentru puterea cu care reușeau să învingă zăpușeala!... La Bombay am reușit să câștigăm dublul, jucând în finală cu Lall și Mukerjea, după o semifinală foarte grea cu Kodes-Kukal*.

Treptat, am început să mă obișnuiesc și eu cu viața în India. Perioada de acomodare se împlinise. Nu mă mai speriau automobilele care circulau care cum puteau, urcând pe trotuare, pentru a-și face drum, uneori, chiar printre mesele de pe trotuare. Am început să mă obișnuiesc și cu vacile care circulau în voie, pe stradă, în baza dreptului de a fi un animal sfânt. Am început să mă obișnuiesc și cu vestitele *sari*, ale fetelor, care ascundeau privirilor siluetele frumoase sau urâte. Mergeam deseori la cinematograful. Curios e că în India nu e permis sărutul pe ecran, în schimb, există alte surprize. Odată, la un cinematograful de cartier, am simțit cum urcă ceva pe piciorul meu gol: eram în șort. Am dus

I

*în semifinală, Tiriac, Năstase-Kodes, Kukal 5-7,3-6,6-1,6-4,7-5; în finală, Tiriac, Năstase-Lall, Mukerjea 3-0.

172

mâna instinctiv și am scos un urlet. Toți s-au întors spre mine, îngroziți. Tiriac, care era alături, s-a răstit la mine. Am încercat să-i șoptesc că "alpinistul" de pe piciorul meu era un șobolan. N-a crezut. Dar, n-au trecut două minute, și Ion a fost victima aceluiași atac. E adevărat, n-a strigat - Tiriac știe să se stăpânească în orice situație - dar mi-a spus la ureche: "Să plecăm, Ilie!" Ne-au urmat și ceilalți. Agresorii se înmulțiseră.

Dar să revin la joc. Tiriac e din nou în finală la New Delhi, după ce câștigă în semifinală la Kukal (6-1,6-4,6-3). Pierde finala la Lall, într-un meci decis în setul trei (0-6, 3-6,9-7,3-6). Ne revanșăm la dublu, împotriva perechii indiene Lall-Mukerjea (6-1,7-9,6-2,6-2).

A trecut mai bine de o lună de când suntem în India. Până acum, Tiriac a fost omul nr. 1 al Circuitului... Jocurile continuă fără oprire. Allahabad... Rajalundi... Gwalior... Amritsar... Madras... Abia acum mă simt și eu în formă. La Amritsar, urmează să joc finala cu Tiriac, care pare înscris din oficiu în toate finalele... Tribunele sunt arhipline. Poate pentru că toată lumea știe că noi doi suntem incapabili de demonstrații convenționale, "în stil profesionist", în fond, eu ard de nerăbdare să aflu dacă nu cumva victoria mea de la București asupra lui Tiriac a fost o simplă întâmplare.

Înainte de joc, constat că nu mai am rachetă. Ultima mea rachetă a cedat la încălzire. Iau, la întâmplare, racheta lui Dron și încep să joc fără să calculez

nimic, în setul patru simt că-mi plesnește capul. Jucăm de peste două ore. La schimbarea terenului, ne prăbușim în fotoliile de nuiiele. Mă uit la Ion. Cu prosopul pe cap, parcă e un be- duin. Dar nici eu nu sunt mai breaz. Oare cât o să dureze chinul ăsta?

173

Cred că a fost cea mai grea victorie a mea asupra lui Tiriac. În setul patru a avut *match-ball*, la 8-7. Am servit cu toată puterea. Ion mi-a dat un retur la fel de puternic. Am plonjat ca la înot. Am prins mingea. Voleul a mers perfect în cros - ce noroc! - tocmai pe fundul terenului. Dar Ion era acolo. Apoi, totul s-a petrecut într-o fracțiune de secundă. Când l-am văzut pregătindu-și *backhand-u* - lovitură lui preferată - am încremenit o clipă. El era vânăt- rul, eu eram iepurele. Am fost tentat o clipă să mă arunc în partea opusă, dar mi-am dat seama că sunt pierdut: crosul lui Ion nu-l iartă pe cel care vrea să-i prindă lun- gul de linie. Și am rămas, cu mușchii încordați, pentru un nou plonjon. Tiriac a văzut imediat că unghiul de cros e închis și a izbit pe lung de linie. Dar eu am și plecat, ca portarii de fotbal la penalty, când totul depinde doar de inspirație. La capătul plonjonului, am reușit să "aduc" un pic racheta. Și această "aducere" a amortizat zborul mingii. Din plonjonul meu cu "fie ce-o fi", s-a născut un stop pe care n-am mai reușit să-l repet vreodată. În setul cinci, Ion a renunțat. Era, probabil, la capătul puterilor.

În total, în India, Ion a câștigat patru finale de simplu, și eu tot atâtea. Am învins împreună în șapte finale de dublu, am pierdut una, iar două s-au întrerupt din cauza în- tinericului, fără să fie continuate, deoarece programul, foarte bogat, nu putea să aștepte a doua zi... A doua zi sau chiar în noaptea finalei, eram în tren sau în avion.

Îmi aduc aminte, la Madras, înaintea ultimei noastre finale de simplu, am avut iarăși probleme cu racheta. Toată dimineața am râcâit, cu o bucată de sticlă, mâne- rul unei rachete de împrumut, pentru ca era prea gros. După-amiază am reușit să câștig finala cu acea rache-

* în finala de la Amritar, Năstase-Tiriac: 6-4,6-8,1-6,10-8,6-0.

174

ta de... corecție proprie. După joc, Ion a zâmbit amar și mi-a spus pe un ton blând, pe care nu i-l cunoșteam: "Dragă Ilie, astă-seară pot spune că tu ești capabil să mă bați și cu ciomagul". Acesta a fost cel mai frumos compli- ment pe care mi l-a făcut vreodată Tiriac.

Am părăsit India convins că am învățat mult, mai ales de la Tiriac, care m-a uimit prin precizia cu care a reușit să se conducă în acest turneu, în ceea ce mă privește, am luat, desigur, ca pe o glumă ideea cu ciomagul. Am înce- put să mă consider însă egalul lui Ion. Și asta însemna foarte mult pentru mine.

175

Laver... Okker... Santana...

Ilie a povestit foarte bine despre primul nostru turneu indian. Constat, de altfel, că e și un rafinat reporter, care știe să tragă, pe neobservate, spuza pe turta lui. Când poți să vorbești două minute despre o singură secundă, cum a fost cazul backhcmd-ului meu ratat pe lung de linie, în India, înseamnă că ai calitate. A uitat să spună însă că în India am încercat zadarnic să învățăm două-trei cuvinte. Motivul e că, în cele vreo 70 de zile petrecute "pe circuit", am străbătut aproape întreg teritoriul celor 17 limbi ofici- ale și vreo 300 de dialecte, în sfârșit...

După "marele circuit indian", ajungem pe Coasta de Azur franceză. Aici respirația e mult mai ușoară. După etuvela din India, am impresia că zefirul bate fără oprire, deși, astăzi, turiștii francezi care vin la Mamaia spun că briza Mării Negre e incomparabil mai pură decât venti- latorul imperfect al Coastei.

Așadar, începem jocurile. Totul pare mai simplu. Mișcările - mai degajate. Terenurile - mai sigure, față de multele terenuri de lut din India.

176

întâmplarea face, desigur, ca noi doi, veniți din Orient, să jucăm, la Cannes, în aceeași zi, cu doi adver- sari din Extremul Sud-Orient: neo-zeelandezul Parun pentru Ilie și australianul Dibley pentru mine. Trecem de amândoi, cu destule dificultăți. Apoi, jocul merge din ce în ce mai bine. Ilie are două *match-ball-uri* cu amicul Slava Metreveli, umbra noastră din India. Mie îmi revine, însă, plăcerea de a mă revanșa pentru cele două în- frângeri din "circuit", în finala cu Metreveli, prind o zi bună și câștig ușor, de parcă m-aș încălzi cu Sântei, pe "Centralul" de la Progresul'.

în primele zile ale lui aprilie, plecăm la Roma. Suntem, de fapt, oaspeții lui Mulligan și Pietrangeli, de care suntem nedespărțiți.

La Roma am simțit că 1968 este anul forme mele ma- xime. Ilie urca de asemenea. După ce câștiga cântând la englezul Paish - nu e o glumă, uneori Ilie cântă pe teren, în ritmul jocului - el face o partidă formidabilă cu Mulligan. Abia în ziua aceea de aprilie 1968 descopăr în el un mare luptător. La situația de 1-1 la seturi, Mulligan a avut 5-3 și serviciul. Apoi a avut 6-5, 5-0 și... serviciul. Și totuși Ilie a câștigat, până la urmă, o partidă de trei ori pierdută.

Mie mi-a mers jocul mai bine ca oricând, în cele șase meciuri ale "Trofeului Pariolli", am făcut un singur long- set din 16. în finală am câștigat la Ilie, tot în trei seturi".

* Seria Năstase la Cannes 1968: 5-7, 7-5, 6-1 cu Parun; 6-2, 3-6, 6-2 cu Fas- sbender; 2-6, 6-2, 6-2 cu Gansiorek; 7-9, 6-2, 8-10 cu Metreveli. Seria Tiriace la Cannes 1968: 3-6, 9-7, 6-1 cu Dibley; 6-3, 9-7 cu Ploetz; 6-4, 7-5 cu Egorov; 6-1, 6-3 cu Metreveli.

** Seria NĂSTASE la Roma: 6-1, 3-6, 6-3 cu Filippucci; 6-2, 6-1 cu Paish; 6-2, 6-3, 6-0 cu Castiglione; 6-3, 2-6, 8-6, 6-4 cu Mulligan. Seria Tiriace la Roma: 6-0, 6-1 cu Lucci; 6-2, 6-0 cu Criston (Anglia); 6-2, 6-3, 6-3 cu Croita; 6-2, 6-2, 6-1, cu Battrick (Anglia); 6-4, 6-1, 6-2 cu Di Masso; 9-7, 6-3, 6-4 cu Ilie Năstase.

177

Bineînțeles că setul cellung se află printre seturile finale. Pentru mine, finala de la Roma a fost un fel de baraj, du- pă acel 4-4 din India. Ilie venea peste mine ca pietrele de pe Tâmpa. Și trebuia să rezist.

A doua zi am jucat finala de dublu. Se vedea cât de colo că suntem amândoi în formă. Puternicul cuplu Mulligan- Pietrangeli nici nu a avut timp să se încălzească. Am câștigat cu un scor foarte ușor de reținut: 6-0,6-3,6-3.

După partida de dublu, mi s-a luat un interviu pentru "Corriere della Sera". Am declarat atunci că echipa României 1968 are șansa să joace finala "Cupei Davis" (mă bazam pe forma mea, pe explozia loviturilor lui Ilie Năstase și pe acel 6-0,6-3,6-3 al dublului nostru cu Mulligan-Pietrangeli). Reporterul italian s-a uitat lung la mine, a schițat un zâmbet și apus o ultimă întrebare concetă: "Sunteți înscriși pentru Catania și Palermo?" - de parcă ar fi vrut să mă trezească din somn. I-am răspuns că am fost rugați cu insistență să venim la Catania-Palermo și că am răspuns acestei rugăminți numai din amicitie pentru Mulligan și Pietrangeli, dat fiind că aveam peste zece zile meciul cu Danemarca, în "Cupa Davis", la București (această "Cupa Davis" care, pentru mine, devenise o obsesie).

Și am coborât la Catania. Aici, Mulligan a uitat complet legile ospitalității și... ne-a tăiat macaroana, care începuse să se lungească. (Mulligan-Năstase: 6-1,9-7,6-2; Mulligan-Țiriac: 8-6,6-4,6-3). În schimb, am câștigat dublul (6-1,6-3,6-0 cu Pinto Bravo-Cornejo) și am jucat o interesantă finală de dublu mixt, în care pe teren se aflau trei români și o australiancă*.

De la Catania am urcat în nordul Siciliei, la Palermo.

*Țiriac, H. Gourlay (Australia) -Ilie Năstase, Judith Dibar: 4-6,6-4,7-5. 178

Știam foarte bine că la gara din Palermo o să vină chiar patronul hotelului "Metropol", care ținea foarte mult să nu cumva să lipsim vreodată din holul în care venea tot orașul, ca să afle ce mai e prin lume cu tenisul.

La Palermo, Marty Riessen și-a luat revanșa asupra lui Ilie (4-6,6-4, 6-3), dar a fost o revanșă de scurtă durată. După ce am bătut doi australieni (6-0,6-1 cu John Alexander și 6-3, 6-4 cu Crealy), a trebuit să-l răzbun pe Ilie*. A doua zi ne-am coalizat din nou împotriva lui Marty, ca să batem în semifinala de dublu (Țiriac, Năstase-Riessen, Tym: 6-4,6-3). Între timp, pe Central, eu am câștigat finala de mixt, împreună cu miss Gourlay (8-6, 6-4, cu Cornejo-Caceres), dar, a doua zi, a trebuit să venim primii la fileu, ca să-i felicităm pe Martin Mulligan și Nikki Pietrangeli". Poate că eram și oboșiți... Altfel e greu de explicat acest meci lung, după acel 3-0 de la Roma, iute ca un tren *diretissimo*. Sau, dacă suportați o glumă, victoria în finala de la Palermo n-a fost, pentru noi, o tentativă prea mare, pentru că bocetele siciliene sunt vestite în lumea întreagă, astfel că am preferat să menținem o atmosferă plăcută în holul hotelului "Metropol" din Palermo.

A doua zi am plecat spre casă, pentru meciul cu Danemarca, în cadrul "Cupei Davis". Ilie nu se simțea prea bine. În avion îl dureau rinichii. Nu era pentru prima oară. La Catania, într-o noapte, l-am auzit gemând. L-am trezit. Era durerea de șale. Am vrut să chem un medic. N-a primit. "Dacă încep cu doctorii, sunt pierdut. "Mi-a cerut să-i înmoi un prosop în apă fierbinte. l-am aplicat pe spate. Asta l-a mai liniștit.

în avion, durerea a revenit. Mai mult însă decât du re

Țiriac-Riessen: 8-6,6-0,1-6,6-4.

**Mulligan, Pietrangel-Țiriac, Năstase: 3-6,6-3,3-6,6-3,6-1.

rea fizică, pe Ilie îl chinuiau gândurile de viitor. Era depri- mat. Mi-a spus așa, pe neașteptate:

- Ai văzut, Ioane? După Catania si Palermo, îmi dau seama că sunt bun doar pentru India.

- Dar partida cu Mulligan?

- O dată ca niciodată. În fond, nici nu știu dacă până acum am făcut în tenis ceea ce ar fi trebuit să fac. Câte o victorie izoiață, acolo... un Bungert... un Iovanovici... un Mulligan... Poate Riessen... Fiecare însă mi-a demon- strat apoi, că, de fapt, sunt specialist în focuri de paie. Ai văzut... Riessen... După trei ani... "M-a întors" aici, la Catania. Și asta în timp ce tu i-ai dat și un 6-0.

- Ești puțin obosit, Ilie. Mai bine culcă-te. Și a adormit în două minute, deși "Douglas"-ul "Alitaliei" care ne purta spre casă avea un zumzet ener- vant.

... În meciul cu Danemarca n-am avut nici o proble- mă, cu toate că Torben și Jorgen Ulrich nu erau doi ano- nimi, iar după ziua a doua scorul nu arăta mai mult decât 2-1 pentru noi, spunând, cu alte cuvinte, că "se mai joacă". Jorgen mi-a luat mie un set, iar lui Ilie - două. Torben n-a reușit nici atât, deși venea cu un nume mai mare. Într-un cuvânt, a fost un meci mai ușor decât un turneu la Catania sau la Palermo. Așa e aproape întotdeauna la început în "Cupa Davis"*.

După împlinirea acestei obligații oarecum proto- colare, am reluat "circuitul italian", plecând la Reggio Calabria, acolo unde cizma își înmoaie vârful în cazanul cu apă fiartă de la poalele Etnei.

* Năstase-T. Ulrich: 6-4, 6-4, 6-2; Țiriac-J. Ulrich: 6-0,2-6, 6-4, 9-7; Leschly, T. Ulrich-Țiriac, Năstase: 3-6,9-7,6-2,6-3; Năstase-J. Ulrich: 6-2, 11-9,4-6,4-6,6-4; Țiriac-T. Ulrich: 6-1,6-3,64.

180

La Reggio am debutat bine amândoi. Eu am câștigat ușor la Fox (6-3,6-4), iar Ilie a trecut de Phillips Moore (7-5,6-3). În turul doi însă, am jucat cu întindere, pierzând la Riessen cu un scor care spune, de fapt, totul: 0-6,2-6. Ilie, în schimb, a trecut și de Crealy (6-2,6-4), iar apoi l-a "întins" pe Riessen, în cinci seturi, pierzând frumos, du- pă ce-l condusesese cu două seturi la zero (Riessen-Năstase: 3-6,3-6,6-3,6-4,6-2). Această înfrângere i-a readus bu- na dispoziție. Cele cinci seturi cu Marty Riessen i-au demonstrat, dacă mai era nevoie, că nu e bine să faci bilanțuri când te dor rinichii.

După Reggio, am plecat la Roma, pentru "Foro Italico", unde se adună aproape întotdeauna toată "lumea bună" a tenisului european, înainte de Roland Garros și Wimbledon.

Am început foarte frumos amândoi. Ilie l-a spulberat pe Peter Curtis (6-2,6-3,6-3), adică pe același Curtis ca- re îl eliminase cu un an în urmă, la Wimbledon, încă din primul tur. (Asta ca să vedeți încă o dată cât de mare es- te handicapul nostru, al celor care jucăm 11 luni pe zgură și o lună, cel mult, pe gazon.) În acest prim tur am reușit și eu să "scot" un jucător cu firmă mare: Frew McMillan (6-2,6-3,6-

l). Eram în formă, am mai spus-o, și totul mi se părea foarte simplu, mai ales că picioarele răspundeau la comenzi fără nici cea mai mică abatere, în turul doi, Ilie rupe trei rachete, dar tot reușește să-l bată pe italia- nul Tocci. Eu îmi fac, de asemenea, datoria și câștig le- jer la australianul Crealy (4-6,6-3,6-1,6-2). Apoi reușim un nou rezultat de rezonanță. Ilie câștigă la australianul John Alexander (6-2,7-5,6-1), iar eu îl înving neașteptat de ușor pe Ray Ruffels (6-1,6-3,6-4).

Ajunși în sferturi, nu mai putem trece. Ilie pierde la Okker (3-6,7-5,2-6,3-6), iar eu îl scap din mână, încă o da- j ta, pe Metreveli, la care am 2-0 la seturi și două *match-* baîl-uri în setul IV (Metreveli-Țiriac: 4-6,4-6,6-1,8-6,7-5). "Foro Italico" rămâne totuși un bun câștigat pen- tru amândoi. Am pierdut la doi jucători în fața cărora nu j ne-am simțit bine niciodată. Ilie nu izbutea, pe atunci, să înfrunte privirea lui Okker, care-i zâmbea ironic, la fileu, după fiecare minge câștigată. Eu, de asemenea, mă simțeam stingherit în fața imobilității faciale a lui Metreveli. Dar astea sunt probleme psihologice pe care j nu le-aș putea dezvolta în câteva cuvinte. Am să fac, din ele, sunt sigur, un subiect de studiu, la bătrânețe, când o să mi se pară foarte curios că în anul de grație 1970 mai jucam cu rachete de lemn Dunlop sau Slazengers, fără să apelăm la cine știe ce combinație chimică pornind de la CH. (Aud, de altfel, că bunul meu prieten Gunther Bosch are o teză de licență pe tema psihologiei în tenis. Sper să-i aduc și eu vreo două mii de exemple, din experiența mea personală, pentru doctorat.)

După "Foro Italico" am revenit câteva zile acasă, pen- tru a pleca la Oslo, unde aveam să jucăm turul doi al "Cupei Davis". Recapitulând rezultatele "circuitului ita- lian", îmi mențineam optimismul față de eventuala posi- bilitate de a juca, o dată, cu "Salatiera de argint" pe masă. Formam, în fond, o echipă omogenă. Eram doi jucători care, puși față în față, nu pot fi despărțiți decât după cinci seturi, ultimul fiind un set de 9-7 sau 8-10...

La Oslo am făcut o călătorie plăcută. Capitala Norvegiei e un oraș frumos, în sfârșit, aici nu ți-e sete. Se simte parfumul tare al nordului.

Jocurile au fost calme, ca apusurile roșii ale Norvegiei. Ilie și-a permis unele glume. A pierdut primul set la Prydz

182

- singurul set pierdut de altfel, în al doilea, a câștigat cu 6-0. A urmat un al treilea set foarte strâns, pentru ca în al patrulea să se producă un nou 6-0. Eu am jucat mai... nor- dic, eliminând orice tentație spre fantezie. Până la urmă

- în doi - n-am pierdut nici un set. Cred că am reușit îm- preună vreo 25 de *break-un*.

După joc, "Aftenposten" a scris: "Ilie Năstase joacă elegant și cu multă inspirație. El imprimă partidei un tempo formidabil. La Țiriac impresionează forța loviturilor, dar și felul cum le dirijează tactic, cu schimbări de direcție derutante".

E adevărat, eram în mare formă. Peste câteva zile îm- plineam 29 de ani.

Și totuși, drumul nostru spre "Salatieră" s-a oprit la Oslo. În turul următor trebuia să jucăm cu Republica Sud-Africană. Am declarat forfait, ca protest împotriva

discriminărilor rasiale.

Peste câteva zile am plecat la Paris, pentru Roland Garros. în clipa în care am urcat în avion, mă simțeam în forma maximă. Nu credeam totuși că voi trăi acolo momentul tehnic de vârf al carierei mele de tenisman.

Și-acum, dați-mi voie să vă invit pe Roland Garros...

în primul rând, constat cu mândrie că sunt "cap de serie". Al doilea amator "cap de serie", după Bob Hewitt. în al doilea rând, îmi dau seama că hazardul îmi oferă posibilitatea de a deschide primul *open* al istoriei tenisului. Este 28 mai 1968 și sunt programat în premieră mondială *open* cu francezul Deniau. Câștig ușor (6-1,6-1,6-2). în schimb, Ilie stă iarăși prost cu rinichii. Cu o seară înain-

*România-Norvegia 5-0. Năstase-Prydz: 4-6,6-0,8-6,6-0; Țiriac-Elvik: 6-2,6-2,6-4; Năstase, Țiriac-Ross, Melander: 6-2,8-6,6-3; Năstase-Elvik: 6-2,6-3,6-1; Țiriac-Prydz: 6-2,6-4,6-3.

183

tea meciului cu australianul Crealy, îl oblojesc din nou. Aduc un medic. Se pare că e litiază sau, mai pe românește, piatră. Ilie e palid. Am impresia, sau aș vrea să am doar impresia, că văd și ceva pete galbene de fața lui bronzată. Și Ilie pierde la Crealy (Crealy-Năstase: 4-6,8-6,7-5,6-2). îl rog să se odihnească. Îi fac rost de șezlong. Nu vrea să stea la hotel. Vrea să vadă. Vrea să mă vadă. Dar mai e dublul...

în turul doi, joc cu francezul Rouyer și repet, dacă-mi aduc bine aminte, scorul partidei cu Deniau (Țiriac-Rouyer: 6-1,6-2,6-1). în turul trei, ștacheta se ridica: Holecek. (Holecek l-a eliminat ieri pe profesionistul Ray Moore). Jocul e greu. Alerg mult și câștig foarte greu (3-6,8-6,7-5,6-2).

între timp, începem dublul. Ilie nu mai e palid. Criza a trecut. Mă gândesc totuși că timp de două zile n-a pus mâna pe rachetă... Din fericire, Ilie nu e un om supus legilor curente ale tenisului și fiziologiei și astfel perechea Perry (SUA) -Zuleta (Ecuador) reușește să facă doar două ghemuri (1-6,0-6,1-6).

A doua zi uit de dublu. Am de dat o mare bătălie cu Zelico Franulovici, unul din favoriții presei franceze, "omul cu/orhand-ul de vis". Rezultatul e un fel de bombă pentru Roland Garros. Și asta nu atât în urma victoriei mele, care e, oarecum, normală, cât datorită scorului "în trepte": 6-4,6-3,6-2.

Sunt deci în sferturile *open-ului* de la Roland Garros. Din păcate, viitorul meu adversar este Rod Laver, pe care *book-makerii* îl dau favorit la titlu în proporție de 90 la sută. Singura mea consolare e că mâine joc dublul, așa că mai am 48 de ore până la... execuție. Adversarii noștri: puternica pereche australo-americană Dent-Gilintan. Cum însă cuplul Țiriac-Năstase și-a cam... pierdut de vreo doi

184

ani complexul anglo-saxon, mai ales când se joacă pe "roșu", câștigăm în patru seturi (4-6,6-4,6-3,6-3).

... Iată că a venit și ziua meciului meu cu Laver... E a doua zi de iunie... Trecem prin culoarul strâmt al spectatorilor care nu vor să scape prilejul de a vedea... "caii". Laver merge în față. îl simt foarte relaxat. Picioarele i se arcuiesc ușor, de parcă n-ar avea articulații. L-am privit acum câteva clipe, în fața vestiarului. Păstrează o oarecare distanță față de oricine. Sau poate că e o simplă impresie a mea. Are, în orice caz, ochii reci. Nu comunică. Eu nici nu exist pentru el.

Toți își întind gâtul spre Laver, însoțindu-l cu privirea. Apoi, pentru o clipă, apar și eu, așa, în treacăt, pe retina spectatorilor, în ochii cărora, deși îi zăresc doar o sutime de secundă, surprind un jalnic sentiment de compătimi- re.

Am ajuns pe teren. Laver îmi întinde mâna, de par- că ar aștepta de la mine niște scrisori de acreditare. I-o strâng, voit, cu putere, ca să-l înfrunt. Pare surprins. Dar asta numai o clipă. Imediat îmi face semn cu mâna, cu un gest de superioritate, invitându-mă să rotesc rache- ta, pentru alegerea terenului. Aș vrea să-i întorc invitația, dar renunț, pentru a-mi compune un zâmbet care ar vrea să spună că-i respect vârsta.

Începem jocul. Știu totul despre Laver. L-am văzut în America. Pentru el, tenisul nu are secrete. Eu, în schimb, nu am ce pierde.

Laver joacă fără mișcări suplimentare. Vrea să-și con- vingă adversarul - și în acest fel - că orice încercare de îm- potrivire e un efort inutil... Și totuși, la l-l fac un *break*...

Schimbăm terenul... Laver nu mă onorează cu privirea. Nu apelează la prosop. Vrea să spună că n-a depus nici un

185

efort, își așază racheta pe masă, de parcă ar așeza o vioa ră în cutie, și ia alta. Îmi dau seama că sunt puțin obsedat de tot acest joc al campionului și caut să renunț la mici- le observații care mă mențin într-o stare de dependență. La 3-l reușesc un nou *break*. La 5-l pentru mine, în tri- bună e o rumoare care-mi face multă plăcere. Dar Laver își continuă mișcărilor de robot, ca și cum n-ar ști care e scorul.

Am *set-baW!* Servesc cât pot de tare. Vin la fileu. Laver j pune racheta. Și... "Egalite"! Și am să aud încă de șase ori cuvântul "egalite", la situația de *set-ball*. Din fericire, la 5-4 și 40-30, adică în ultimă instanță, reușesc să arunc o min- ge tocmai pe linia de fund.

Am câștigat setul! Sar în sus de bucurie. Tribunele mă aplaudă. Laver își potrivește părul cu mișcări len- te. La terminarea celui de-al doilea set, pe care-l câștig cu același scor, tribunele mă ovaționează, într-adevăr, situația e cel puțin ciudată: Laver condus cu două seturi la zero, pe Roland Garros!

La începutul celui de-al treilea set mă simținsă obosit. Și nu e o oboseală fizică. Mă obosește gândul că omul din fața mea nu are nici o reacție. Se așază, comod, în fotoliu. Apoi își soarbe citronada, de parcă ar fi un degustător de vinuri, în sfârșit, ia, la întâmplare, o rachetă din cele cinci sau șase pe care și le-a așezat, în evantai, pe masă.

Jocul meu scade. Ajung totuși la 3-3. Îmi lipsesc doar trei ghemuri ca să-l bat pe Laver. Dar picioarele nu mă as- cultă. Sau, mai exact, creierul, obosit de efortul de a în- frunta pe atâtea planuri această mașină, dă comenzi la care picioarele nu mai pot răspunde, încerc să lovesc cu putere, dar am impresia că în mâna mea se află un ciocă- nel pneumatic, de copil, cu care nu pot face nimic. Pierd

în cinci seturi*.

Părăsim terenul. Lumea mă aplaudă. Culoarul e la fel de strâmt. Aud strigăte: "Bravos, Tiriac!" "Bravos, Tiriac!". Laver îmi face loc. Mă invită să ies înaintea lui. În acest moment, mașina dispăre. Constat cu bucurie că Laver e totuși o ființă umană.

A doua zi, în toate ziarele, sunt la loc de cinste. Cronicarii exploatează în primul rând ideea că sunt "ul- timul amator" care părăsește, după o luptă aprigă, primul *open* al istoriei tenisului. TEquipe" scrie: "Românul Ion Tiriac demonstrează că turneele *open* nu sunt la discreția profesioniștilor. Laver însuși a fost *knock down* în prime- le două seturi și numai epuizarea fizică a adversarului l-a ajutat să câștige".

...Din nou pe teren, pentru dublu. Jucăm cu do- uă celebrități: Gonzales-Gimeno. Și n-am dormit toa- tă noaptea. Am rejuat de zece ori meciul cu Laver. Am ajuns la o concluzie precisă: am pierdut jocul cu Laver pentru că m-au sleit cele șapte *set-ball-uri* respinse de mașina numită "Rod Laver".

În vestiar, mă uit pe furiș la Ilie. E palid. Sunt îngro- zit la gândul că e în pragul unei crize de rinichi, încerc să-i dau curaj. Rezultatul e invers: Ilie izbucnește în plâns. "Nu mă dor rinichii, Ioane." "Atunci?" "Te rog să-mi dai două palme... Mi- e frică de Gonzales și Gimeno... Dă-mi, te rog, două palme!" îmi dau seama că nu e de glumă. Dar îmi dau seama că trebuie să răspund numai printr-o glu- mă. Îi dau o palmă lui Ilie și-mi dau și mie una. Efectul e peste așteptări. Năstase râde. Rezultatul? Câștigăm în trei seturi". Năstase face o partidă pe care nu știu dacă o

* Rod Laver-IonTiriac: 4-6,4-6,6-3,6-3,6-0. "Năstase, Țiriac-Gonzales, Gimeno: 6-2,6-2,10-1

187

va mai egala vreodată.

Suntem în semifinală la Roland Garros! Dar noii noștri adversari reprezintă una dintre cele mai puterni- ce perechi din istoria tenisului: Laver-Emerson. Hotărât lucru, turneul de dublu 1968 e mult mai puternic decât cel din 1966.

Începem în stil mare. Ne iese totul. Năstase zboară. Eu intru imediat în locurile părăsite. Terenul e acoperit peste tot. Laver e surprins de acest permanent schimb de locuri. Câștigăm primul set cu 6-2. Tribunele urlă. În se- tul doi, atacăm mereu. Ajungem la 9-8 pentru noi. Avem avantaj pe serviciul australienilor. Suntem la trei... secun- de de 2-0! Laver se pregătește să servească. Eu mă pregă- tesc să primesc. M-am hotărât: voi da returul puternic, orice s-ar întâmpla! Laver a servit!!! E afară!!! Mai avem o fracțiune de secundă. Laver liftează. Năstase stă la pân- dă, lângă linia de centru. Mingea îmi vine *peforhand*, sus. Sunt gata să izbesc. Mai avem o singură zecime de secundă. Dar în clipa asta aud un strigăt: "touche! *" Ce-a fost asta?! Mă opresc. Arbitrul din scaun se uită întrebă- tor spre Năstase. Laver și Emerson nu înțeleg nimic. Dar Ilie repetă "touche", ducând mâna la cap, pentru a ară- ta ceea ce n-a văzut nimeni: mingea lui Laver îi atinse- se tangențial părul. Arbitrul anunța implacabil: "Egalite!" Arena e în delir. Se aplaudă minute în șir. Năstase, stin- gherit, se duce la primire, se sprijină în

rachetă și stă cu capul plecat. Laver bate mingea de pământ. Așteaptă ca publicul să se potolească. Arbitrul face apeluri insistente. Dar francezii nu înțeleg să treacă sub tăcere un gest mai frumos decât backhand-ul lui Laver și voleul lui Emerson la un loc. Jocul se reia într-un târziu. Pierdem setul cu

'Atins

188

13-15. Năstase, "acest tenismen care nu seamănă cu nimeni" ("l'Equipe"), trece imediat într-o formă de inhibiție care-l împiedică să mai întoarcă o singură minge în teren. Pierdem în patru seturi* un meci în urma unui "touche" pe care nu știu câți jucători din lume l-ar fi mărturisit. Dar, pentru noi, această semifinală cu Laver și Emerson rămâne infinit mai frumoasă decât finala cu Graebner și Ralston, jucată cu doi ani în urmă...

A doua zi joc semifinala de mixt. Sunt măgulit de faptul că Ann Jones a ținut din nou să joace cu mine. Câștigăm în fața cuplului Praetorius-Walkderi*. Pierdem, în schimb, finala cu Francoise Durr-Barclay. O finală pe care am fi putut-o câștiga în două seturi**.

Așa se încheie cel mai frumos Garros al meu. Am fost "ultimul amator" al open-ului. Am două seturi la Laver. Ilie i-a răspuns "mașinii", la dublu, printr-un gest pen- tru care astăzi ar fi primit, probabil, trofeul/air-plq); în sfârșit, am avansat cu Ann Jones până în fața "altarului" de la Roland Garros.

A doua zi plecăm spre Lugano. Nu însă înainte de a fi semnat câteva sute de autografe.

La Lugano ni se face o primire princiară. Devină sunt ziarele, pe care ne supărăm de atâtea ori fără motive foar- te precise. Suntem înconjurați de reporteri radio și tele. Mi se pune o singură întrebare: "Cum a fost cu Laver?" Răspuns concis, ca la o conferință de presă. A doua zi ci- tesc cel puțin șapte variante. E adevărat, variante nevino- vate, cu foarte multe flori de stil. În fond, așa e bine: "Stilul este omul".

*Laver, Emerson-Țiriac, Năstase: 2-6,15-13,6-4,6-3. **Țiriac, Ann Jones-Praetorius, Walkden: 6-1,6-2. "Barclay, Durr-Țiriac, Ann Jones: 4-6,7-5,6-0.

189

Am început turneul ușor, cu un fel de meci de antre- nament. Ilie-idem. Așa a fost și în turul doi*. A doua zi, Ilie urma să joace cu indianul Mukerjea, iar eu cu austra- lianul Ken Fletcher. La hotel am ajuns devreme. Ne-am culcat. La miezul nopții m-am trezit brusc. Ilie gemea. Era lac de sudoare și schimonosit de durere. Am repe- tat "tratamentul" cu prosopul cald. În zadar, M-am ho- tărât să-l internez a doua zi de dimineață. N-a vrut. Spre ziuă, când durerile s-au mai potolit, mi-a spus încetișor: "Ioane, eu plec acasă". Peste o oră era gata de drum. L-am dus la gară. A urcat greu, ducând podul palmei pe șale. Mi-a zâmbit anevoie. Când a ajuns în dreptul ferestrei compartimentului său, mi-a spus: "Ioane, asta e boală lungă. Ce bine e că nu suntem în «Cupa Davis»"!

M-am întors pe jos până la hotel. Pe drum am bă- ut un whisky, lucru care nu mi s-a întâmplat niciodată în zi de meci. Am încercat să dorm. N-am reușit. Poate

whisky-ul... Și după-amiază urma să joc cu Ken Fletcher... Stând în pat, mi-am făcut un plan de bătaie: dacă pierd la Fletcher, mă întorc pentru câteva zile acasă, îna- inte de Wimbledon. În cele din urmă însă, am reușit să câștig la "Ken", australianul". A fost greu. M-a durut ca- pul în tot cursul meciului. Dar a trebuit să mă bat. La j Lugano aveam o firmă: eram ultimul amator învins de profesioniști la Roland Garros. Și nu de orice profesio- nist, ci de însuși șeful clanului, Rod Laver.

Câștigând la Fletcher, am ajuns în semifinală. Adversari? Indianul Mukerjea, cel care beneficiase de

*În primele două tururi ale turneului de la Lugano: Țiriac-Tocci: 6-1, 6-1; Țiriac-Sillej (Italia): 6-0,6-1; Năstase-Hollenstein (Elveția): 6-i, 6-2; j Năst'ase-Warren (Elveția): 6-4,6-0.

**Țiriac-Fletcher. 8-6,3-6,7-5.

190

/orfait-ul lui Ilie. Acum însă, meciul nu se mai juca la Calcutta sau la Madras, sub soarele Indiei. Am câștigat într-o oră, ajungând în finală*.

În finală porneam cu șansa a doua. Olandezul Okker, celălalt finalist, era favorit cu 4-1. Principalul motiv: câștigase cu trei săptămâni în urmă marele premiu al Romei, adică "Foro Italico".

A fost o finală fierbinte. Okker e un mare jucător. Are o ușurință în joc care te poate descuraja. De altfel, el și Ilie Năstase sunt cei mai spectaculos! jucători din lume. Dar Okker nu se mulțumește cu stilul său desăvârșit. El se aju- tă în joc prin angajarea unor dueluri psihologice. Okker are o serie de viclenii cu care încearcă să te zdrobească psihic. Mai întâi e jocul privirilor. El are aerul că vrea să te hipnotizeze. În afară de asta, își însoțește întotdeauna reușitele de un întreg program de pantomimă, care vrea să spună că ești pierdut.

În finala de la Lugano ne-am bătut timp de două se- turi cu rachetele și cu... pantomimă. Primele două seturi au fost pe muchie de cuțit. La un moment dat, Okker, du- pă ce a executat un voleu perfect, făcând ghemul, s-a apro- piat de fileu și mi-a întins mingea a doua, pe care o avea în buzunar, cu un fel de reverență ironică. Am înghițit în sec, dar am știut imediat că trebuie să mă revanșez cu ori- ce preț. Și ocazia nu aîntârziat să se ivească. După un lung schimb de mingi, am pus un stop chiar lângă fileu, în mo- mentul în care mingea a pornit din racheta mea, Okker a sprintat de pe fundul terenului, ca să "prindă" stopul. Atunci am jucat totul pe o carte, în clipa în care l-am vă- zut pe Okker lansat, m-am întors cu spatele spre fileu și am pornit spre linia mea de fund, ca și cum aș fi consi-

*Țiriac-Mukerjea: 6-0,6-2.

191

derat punctul încheiat, în clipa următoare am văzut, cu coada ochiului, cum mingea ajunsă la Okker a ieșit în aut, în dreapta mea, pe cros. Desigur că gestul meu a fost ris- cant. Dacă mingea ar fi intrat în teren, efectul ar fi fost invers. Din fericire, "figura mea de stil" a avut urmări de- zastroase asupra

moralului lui Okker. Am câștigat setul decisiv cu 6-0*. Peste câteva zile, Okker avea să-l învingă pe Laver, la *Queen's Club*.

... Ajung din noula Wimbledon. Zăresc de departe stea- gurile violet-verzi ale bătrânului AII *England Club*. Ca în- totdeauna, am foarte puțin timp pentru acomodare. N-aș fi avut timp chiar dacă aș fi renunțat la Lugano, de pil- dă... Wimbledonul nu e un câmp de antrenament. Wim- bledonuleun simplu câmp deluptă, unde trebuie pedepsiți cei care au avut trufia de a crea terenul roșu, de zgură.

În primul tur câștig la jamaicanul Russel (7-6,6-2,8-6), dar în turul doi îmi iese în cale însuși Roy Emerson, su- percampionul tenisului verde. Reușesc să-i iau primul set, dar nu-mi fac prea multe iluzii"...

Mă retrag oarecum descurajat. Sunt eu oare cel care l-a adus în situația de k. d. pe Rod Laver și care a terminat cu 6-0 finala de la Lugano cu Okker?

... Peste două săptămâni ajung la Baastad. Mă simt din nou puternic pe zgura suedeză. Americanul Dell îmi pro- pune să jucăm dublul împreună. Accept, în ajunul startu- lui primesc o scrisoare de la Ilie. l-a fost greu. Acum e spre bine. Dă, Doamne!...

În primul tur, câștig la suedezul Palm, în trei seturi. Apoi joc cubrazilianulThomasKoch.Suntembuni prie- teni, dar, din păcate, la tenis nu e totul să participi... Câștig

*În finala turneului de la Lugano, Țiriac-Okker: 6-8,7-5,6-0. "Emerson-Țiriac: 5-7,6-1,6-2,6-0.

192

cu 3-1. Mă simt extraordinar. Joc foarte bine fmalurile. Iar finalul bun e semnul forme.

În turul trei, spaniolul Arilla. Până ieri avea doar fai- ma unui excelent jucător de dublu. Ieri însă, l-a bătut pe Clark Graebner. Totuși, câștig și la Arilla, cu 3-0, ultimul set fiind iarăși cel mai bun...

Victoria asupra învingătorului lui Graebner îmi urcă mult acțiunile. Șase mii de oameni vin să vadă semifinala mea cu Santana. Don Manuel continuă să fie favorit. M-a bătut la București în trei seturi. Și suedezii știu asta. Nu știu, în schimb, că anul 1968 este anul meu... Jocul durează patru ore și zece minute. Aproape de neconceput pentru temperamentul lui Santana... La capătul celor patru ore, sunt învingător. Da! Anul 1968 este anul meu. Cele cinci seturi cu Laver la Paris, Okkerîn Elveția și acum Santana...

1968! E anul meu cu toate că a doua zi voi pierde finala cu Mulligari. Nimic mai firesc, după patru ore de luptă cu unul dintre favoriții turneului de la Baastad.

Sezonul meu de vară se încheie... E adevărat, am să mai joc la Hilversum... Apoi am să trec la Munchen. Am să câștig la Summers (6-1,6-2) și chiar la englezul

Mark Cox (6-3,6-4,6-3). Prefer însă să mă opresc aici... Ilie s-a sculat din pat și a început să joace câte o jumătate de oră pe zi. I-am scris că vom fi la sfârșitul lui august, împreună, la Viareggio. Sezonul meu de vară se încheie...

*Seria Tiriac la Baastad 1968:8-6,6-2,6-0 cu Palm; 6-4,4-6,6-2,6-1 cu Koch; 6-4,6-4,6-1 cu Arilla; 6-1,5-7,2-6,7-5,6-3 cu Santana; 6-8,4-6,4-6,4-6 cu Mulligan.

193

mm

momim

Barranquilla...

Am plecat din Lugano cu gânduri nu prea roze. Îmi spuneam că nu voi putea să rezist unei noi crize. Și apoi nu e prea plăcut gândul că ai putea să mori în Elveția sau în Austria, chiar dacă verdele pajiștilor însozite e mult mai frumos decât verdele neguros al Wimbledonului.

Am ajuns la Budapesta ca vai de mine. Mă simțeam singur. Nu mă aștepta nimeni. Și totuși am avut noroc. La Budapesta, din întâmplare, am întâlnit lotul nostru de baschet băieți. Când m-au zărit, cât p-aci să nu mă recu- noască. Eram slab și palid, o paloare de care mi-era frică. Văzând că abia îmi duc zilele, Mișu Nedeff mi-a propus să-mi dea biletul lui de avion, iar eu să-i dau, în schimb, biletul meu de tren. Bineînțeles că am primit imediat. Nu știu dacă eu, în locul lui, aș fi făcut acest schimb. Era, în orice caz, un gest care merita, zic eu, mai mult decât un premiu/air-pîq); pentru nu știu ce gol ratat cu bună știință, deoarece adversarul era căzut.

Ajuns în București, m-am dus direct la Salvare. N-am vrut ca ai mei să mă vadă direct după drum. I-aș fi putut

194

speria. La Salvare m-am întins pe un pat pliant, în ca- mera de gardă. Am fost consultat. Mi s-a spus că boala mea ar fi cronică și că aș avea nevoie de un spital speci- alizat... Am plecat acasă. Cu toate că am intrat râzând cu gura până la urechi, mama și-a dat seama că sunt foarte bolnav. I-am liniștit cu chiu, cu vai. Intre timp a apărut la noi portarul de atunci al Stelei, Eremia. Ne-am ur- cat în tramvaiul 25 și-am pornit spre Panduri. Acolo, la spital, Eremia le-a spus doctorilor că au în față un "bun național". Eu am tăcut, pentru că nu e prea bine să te con- trazici cu fotbalistii, în orice caz, foarte curând, tot spi- talul știa că "Ilie Năstase e bun de cuțit". Ba mi-a ajuns la ureche și zvonul că aș fi pe moarte...

La spital a fost foarte greu. E adevărat, m-au îngrijit ca într-un sanatoriu de lux, dar nopțile mi se păreau fără sfârșit. Gândul care mă chinuia cel mai mult era că n-am să mai pot juca tenis, în fond, un tenisman care nu poa- te să alerge e ca un pianist căruia i-au fost tăiate degetele. Veți spune, poate, că nu e chiar același lucru... Dar gândul că boala mea de rinichi mi-ar putea schimba felul de viață mă îngrozea de-a binelea.

Timp de două luni am stat ca pe ghimpi, precum fa- chirii. L-am urmărit pe Ion în

fiecare zi, la radio și în zia- re. Am fost foarte fericit când l-a bătut pe Okker, care mă învinsese la "Foro Italico". După victoria lui Ion asupra lui Santana, la Baastad, în dimineața când a venit "Sportul", a trebuit să "rejoc" partida cu întreg personalul etajului nostru. Țin minte că am servit imparabil în primul set și am sărit din pat în clipa în care am dat ultimul voleu. Văzând că nu s-a speriat nimeni de faptul că bolnavul Ilie Năstase sare ca o minge, mi-am dat seama, în sfârșit, că litiaza mea s-a dat bătută.

195

... Primul turneu după boală l-am jucat la Viareggio. Nu aveam prea multe ore de lucru în picioare. Aș putea spune că la antrenamentele scurte pe care le-am făcut imediat după ieșirea din spital nu mi-am dat niciodată drumul, îmi simțeam încă rinichii.

Totul a durat însă până când am auzit primul 15-0. În clipa aceea am uitat de rinichi. Am uitat de "Panduri", am uitat că-l am în față pe Bora Iovanovici și am câștigat ușor, de parcă aș fi revenit direct de la "Foro Italico". Iar când am văzut și un 6-0 în setul trei (Năstase-Iovanovici: 5-7, 8-6,6-0,6-3), mi-am zis că n-a fost chiar așa de rea, la ur- ma urmei, boala mea de rinichi.

După joc, Ion mi-a spus:

- Am impresia că ai forțat un pic. Crezi că e bine?

- Nu știu dacă e bine - am răspuns. Știu însă că nu mai puteam aștepta. Am vrut să aflu dacă "mai merge".

Apoi ne-am întors acasă, îmi aduc aminte, în avion am găsit un "Sportul". Pe ultima pagină era o fotografie cu Santana, pe vreo trei coloane. Sub fotografie era scris: "Santana forțează pe betonul vrăjmaș de la Cleveland". Da... Santana juca în "Cupa Davis", cu americanii...

La "naționalele" noastre, alt ghinion. Ion a avut o cri- ză de colecistită. Am abandonat la dublu. Jucam cu Dron și Mărmureanu. Ion a părăsit cu greu terenul. Iată deci că pentru a treia oară soarta ne atrăgea atenția că ar fi fost foarte greu să jucăm "Cupa Davis", mai ales pe "betonul vrăjmaș de la Cleveland".

A doua zi am câștigat ușor finala "națională" de simplu (Năstase-Mărmureanu: 6-2,6-2,6-3). Petrică n-a jucat rău, dar eu eram mort după tenis.

După "naționale", au venit australienii, pentru turneul de la Mamaia. Ion a întrerupt antrenamentele. Intr-o zi,

196

trecând pe la "Sportul", am răsfoit o "Gazetta dello Sport". Se publica un clasament al tenismanilor. Ion era pe locul 9 în lume, la amatori, și pe 23, la *open*. În urma lui veneau Ken Fletcher, Cliff Richey, Mandarine, Leschly... Eu, să- racul de mine, nici nu mă vedeam de mic ce eram: locul 26 la amatori și 44 la... total. Mi se confirma încă o dată că nu prea reușisem mare lucru în tenis. De fapt, nici nu știam cine erau cei 43 de jucători "mai buni ca mine".

Australienii au sosit în frunte cu Harry Hopman, omul despre care se spunea că

știe tot ce s-a întâmplat în istoria tenisului și, mai ales, tot ceea ce o să se mai întâm- ple.

La Mamaia, am câștigat la ambele speranțe ale lui *mister Harry**. Au fost zile tare plăcute, într-o după-amia- ză, *mister Harry* a ținut un fel de conferință de presă. I s-au pus întrebări nenumărate. A răspuns, foarte ama- bil, la toate. Cineva l-a întrebat despre felul cum "s-ar pu- tea corecta defectele tehnice ale lui Ilie Năstase". *Mister Harry* a dat un răspuns care i-a uimit pe toți, mai puțin pe mine: "Lăsați-l să joace cum știe. Uneori defectele sunt mai prețioase decât calitățile". Când a văzut însă zâmbe- tul meu triumfător, s-a apropiat de mine și mi-a spus, complice, la ureche: "Crede-mă totuși, *mister Năstase*, că e mai bine să-ți faci un serviciu producător de ași, de- cât să cauți să seduci fetele cu stopuri care taie respirația". I-am zâmbit și l-am salutat militărește: "O. K., *Harry*!" De atunci, ori de câte ori ne întâlnim, *Harry Hopman* îmi spune *mister Năstase* și se supără dacă-i spun altfel decât *Harry*.

... Spre sfârșitul anului, am plecat în India, împreună

* Năstase-Phil Dent: 6-1, 6-8, 6-1, 6-3; Năstase-John Alexander: 6-4, 11-9, 6-2.

197

cu H. H. al nostru, adică cu nea Gică Cobzuc. Absent: Ion Tiriac...

înainte de plecare, stau puțin pe gânduri: nu știu da- că fac bine sau nu plecând în India... Cîstit vorbind însă oferte din alte părți nu prea aveam.

începem la Gauhati. Nimic nu mi se pare schimbat. Fetele tot în sari; sărutul în filme - tot interzis; micul de- jun, în grădină, tot cu picioarele ghemuite pe bancă, pre- cum Budha, împotriva minireptilelor... Până și noaptea de Anul Nou a fost aceeași. "New Happy Year!" la telefon, borcanele cu iaurt pentru "La mulți ani" și ventilatoare neputincioase în fața ferestrelor.

La Madras, profit de lipsa lui Tiriac și-l bat pe Lall în finală (Năstase-Lall 4-6,6-2,6-3,7-5). Apoi facem un pas de câteva mii de kilometri până la New Delhi, unde devin campion internațional al Indiei, tot cu Lall în finală (6-4, 6-2,4-6,6-4). La Calcutta, în schimb, am un necaz mare. în jocul cu Muker jea, care nici nu clipea în fața lui Lall, văd că încep să fiu luat la sigur de domnii arbitri. Rabd una, rabd două, rabd trei. Apoi mă opresc. Mă duc la ar- bitrul din scaun și-l rog să facă puțină ordine, pentru că eu nu am de gând să pierd la Mukerjea. De acord: se dă un avertisment. Dar avertismentul nu-l vizează decât pe unul din arbitri. Pe neașteptate, "molima" se întinde. Și- atunci, după alte câteva "strâmbe", îmi iau rachetele și pă- rălesc terenul.

Vă rog să mă credeți, deși au trecut trei ani, îmi pare rău și astăzi că am părăsit terenul, atunci, la Calcutta. în fond, publicul nu avea nici o vină. Și ce-ar fi fost, la urma urmei, dacă aș fi pierdut la Mukerjea, "locotenentul" lui Lall, după ce-l bătusem chiar pe Lall?

în vestiar, nea Gică era negru de supărare. Dar nu a

198

pus paie pe foc. M-a întrebat doar atât: "Și-acum ce fa- cem, Ilie?" "îmi pare

foarte rău, nea Gică. Te rog să le spui oamenilor că le cer scuze și că mâine am să-mi iau o du- blă revanșă la Allahabad".

Peste două zile, deci nu mâine, la Allahabad, am în- ceput jocul cu gândul reabilitării. Publicul indian, foar- te generos de altfel, m-a aplaudat, uitând cele petrecute la Calcutta. În cele din urmă însă, a trebuit să mă retrag și de pe courts-urile din Allahabad. În seara în care am trecut de turul doi, agenția Associated Press a transmis că "printre invitații la marele circuit american se află și românul Ilie Năstase". Organizatorii turneului nostru indian și-au dat seama imediat că o asemenea invitație reprezintă o șansă unică pentru un jucător tânăr și mi-au spus că totul e O. K.

Am plecat imediat. Dar imediat e un fel de a spune. Timp de două zile am stat în aeroport, la Bombay. Un neobișnuit val de ceață coborâse tocmai în India, ca să mă pedepsească pentru curajul de a pleca în America lui Ashe, Graebner sau Cliff Richey.

Până la urmă însă, tot am plecat. Eram în mare întâr- ziere. Mă simțeam din nou foarte singur. Nu aveam nici un ban. Refuzasem, bineînțeles, banii de buzunar oferiți de indieni. Aveam doar biletul de avion.

Am ajuns la New York la ora două noaptea. Aeroportul - imens. Ecouri - ca în filmele de groază. Aveam de așteptat două ore și ceva. Din fericire, am și eu o calita- te: intru în vorbă ușor cu fetele. Așa am cunoscut o ste- wardesă belgiană, cu care am făcut pe loc un târg: eu i-am dăruit un mic elefant de fildeș, iar ea a acceptat să pălă- vrăgească cu mine până la plecarea avionului meu spre Philadelphia.

199

În sfârșit, iată-mă la Philadelphia, "capul meu de pod" american. La coborârea din avion am o mare senzație de ușurare, dar îmi dau seama, imediat, că sunt foarte slab înarmat: am la dispoziție un nume - doamna Phenberger - și un număr de telefon. Așa stând lucrurile, a trebuit să- mi fac un nou plan de bătaie, mizând tot pe... sexul fru- mos. După ce m-am învățat un pic prin aeroport, m-am apropiat de ghișeu "Alitaliei" - circuitele de la Catania și Viareggio mă învățaseră limba - am spus că sunt priete- nul lui Nick Pietrangeli și astfel mica Lollobrigida a ri- dicat telefonul ca s-o sune pe doamna Phenberger... Era cam devreme, abia 7 dimineța, dar nici eu nu mă aflam într-o situație grozavă: singur, în "Lumea nouă", cu un nu- măr de telefon.

În timp ce telefonul suna, i-am repetat italienei nu- mele "Nesteiz" - așa îmi spusese fata de la "Sabena" că mi s-ar pronunța în America numele pe care i-l scrisesem pe o bucatică de hârtie, pentru eventualitatea unei întâlniri la Bruxelles.

Am așteptat cu emoție. La început, doamna Phenberger n-a înțeles mare lucru; atunci i-am suflat te- lefonistei mele "Rumania" și totul a fost O. K. *Mistress* "Phen" a dat o adresă, "Lollobrigida" a notat-o și mi-a spus să iau un taxi. I-am mulțumit cu un sărut pe frunte și am intrat într-un taxi. Emoțiile însă nu mă părăsiseră. Era foarte posibil ca italianca să fi notat greșit numărul stră- zii... Pe

drum nu mi-am luat ochii de la aparatul de taxat. Și drumul părea fără sfârșit. Cred că am făcut vreo 30 de kilometri.

Am ajuns în fața unei vile. Am sunat. Mi-a deschis un tânăr, între timp a apărut și o doamnă în vârstă. Mi-a lăsat impresia că mă cunoaște. Era doamna Phenberger.

200

Cu taxiul îmi făcusem griji de pomană. Tânărul, probabil un nepot sau așa ceva, a coborât în grabă treptele și a plătit. Mi s-a luat o piatră de pe inimă. Un lucru nu înțelegeam: ce legătură poate avea această venerabilă doamnă cu turneul nostru de tenis?

Până una-alta, doamna "Phen", care era, de fapt, în Comitetul de organizare a turneului, mi-a spus că voi rămâne în seara aceea la vila ei, împreună cu un alt jucător, Gimeno, urmând ca a doua zi să fim găzduiți, pentru întreaga perioadă a turneului din Philadelphia, la doctorul Terry.

Am petrecut, deci, prima seară cu Gimeno. Ne-am înțeles foarte bine, pentru că spaniolul Gimeno vorbește italiană. A doua zi de dimineață, eu am fost condus la locuința doctorului Terry, Gimeno urmând să locuiască în altă parte.

Cine era doctorul Terry? Un pasionat după tenis, care-și făcea o obligație de onoare din găzduirea jucătorilor europeni.

La doctorul Terry am sosit aproape simultan cu Franulovici, care urma să locuiască împreună cu mine. Doctorul-suporter, fără să piardă prea mult timp cu introducerea, ne-a dat două rânduri de chei, ne-a spus, în câteva secunde, că etajul întâi al vilei sale ne aparține, ne-a deschis frigiderul și a încheiat spunând: "Vă rog să vă simțiți ca la dumneavoastră acasă. Pe mine o să mă scuzați, desigur. Am treburi până peste cap. Sper să ne vedem mâine seară, când o să am câțiva invitați în cinstea dumneavoastră".

Și am rămas singur cu Franulovici... Zeliko a fost foarte drăguț. Știa și englezește. Era, dacă nu mă înșel, la al treilea turneu în America.

201

Am ieșit puțin în oraș. Am revenit curând. Seara ne-am zăvorât în casă. Se vorbea de niște crime. Casele erau atacate de bande înarmate. Ne-am culcat devreme. A doua zi urma să joc cu Ken Rosewall, care era cunoscut ca al doilea jucător din lume. Primul meu meci, cel cu Ken Rosewall, a fost, bineînțeles, o înfrângere (1-6, 3-6). N-am să insist asupra dificultăților pe care le-am avut pe parchet. Ion v-a vorbit pe larg și, vă rog să mă credeți, n-a exagerat de loc. La primele mingi am avut senzația că am cinci-șase anișori și că mi-am pus pentru prima oară patinele în picioare.

Fiind eliminat din primul tur, am urcat în tribună. Nu măbăga nimeni în seamă, în America, dacă nu câștigi, nu reprezinți nimic.

Stând în tribună, am căutat să mă acomodez cu sa-la, pentru că nu e chiar atât de ușor să lași impresia că nu te deranjează loja foarte apropiată, cu femei și bărbați ca la teatru, sau zgomotul ciudat al mingilor care lustruiesc parchetul.

în finală am avut, într-adevăr, ce învăța. În roluri- le principale: Laver și Tony Roche. A câștigat Laver... în drum spre casă - eram cu Zeliko - mi-am spus în gând: "Ce caut eu aici?"

Pe la 8 am coborât pentru serata pe care doctorul Terry a dat-o în cinstea noastră. Eram amândoi foar- te timizi. Cei mai mulți dintre invitați aveau peste 60 de ani. A trebuit să bem și noi un păhărel. Pe neașteptate, m-am trezit vorbind englezește, în fond, totul e o chestie de tupeu. Adunasem vreo 20 de cuvinte în Egipt. Alte 30 în India, încă 10 prin hotelurile din Franța. Franulovici m-a învățat să leg cuvintele de care dispuneam. Coniacul mi-a dat tupeul fără de care nu puteam vorbi. "Vorbi" e un

202

fel de a spune. Era ca și cum aș fi jucat tenis numai și nu- mai cuforhand-ul.

... A doua zi de dimineață ani plecat la Salisbury. Și din nou am avut un adversar puternic încă din primul tur: Bob Lutz. Dar scorul din partida cu Ken Rosewall nu s-a mai repetat. Am reușit să câștig un set (Lutz-Năstase: 6-3,5-7,6-3), iar în ultimul m-am decis să joc, încă o dată, pe dos, așa cum mi-a plăcut întotdeauna. Asta le-a plăcut enorm spectatorilor. Recunosc, uneori am sărit peste cal, dar mi-am dat seama foarte repede că americanii sunt niște copii cărora le place tare mult să vadă cum favoritul cade dintr-o fentă a outstder-ului.

După joc, Bill Riordan, organizatorul principal al turneelor noastre americane, s-a apropiat de mine și mi-a spus: "îmi pare bine că ai acceptat să vii. Ai jucat excelent".

În drum spre casă, nu mi-am mai pus întrebarea "ce caut eu aici?" Ba mai mult, am cumpărat, în tovărășie cu Zeliko, un magnetofon micuț și ne-am distrat toată seara, imprimând, după radio, bucăți de muzică de jazz, pe care le anunțam alternativ, ca niște crainici, eu în italienește, iar Zeliko în englezește.

Peste câteva zile aveam să văd finala turneului de la Salisbury. Numele învinsului: El Shaffei. Numele învin- gătorului sau, mai bine zis, porecla învingătorului, "The Killer", adică ucigașul, alias Stan Smith. De ce ucigașul? Deoarece dacă nu puneai racheta în drumul mingii lui, riscai un K. O. ucigașor (Stan Smith-El Shaffei: 6-3,6-8, 6-4,6-4)... "Ce caut eu aici?"

ȘiamplecatlaMacon. Acolo lucrurile s-aumai schim- bat, în primul rând, am întâlnit un european: Torben Ulrich. Și am câștigat, cu toate că bărbuța lui Torben avea

203

||| j LJJMBffff

o priză mare în rândul doamnelor din lojile sălii, în tu- rul doi, un alt european: Kodes. Și iar am câștigat (1-6, 8-6,7-5). După aceste două victorii, am început să am și eu un nume. Eram "învingătorul lui Kodes". Eram "în- vingătorul lui Ulrich". Nu ajunsesem încă "Năstase". Mai aveam până acolo, în America, înainte de a fi John Smith sau George Court, ești (sau nu ești) proprietarul unui Chevrolet sau Ford. Abia după ce ți-ai redobândit nume- le, începi să ai dreptul la... poreclă sau la un diminutiv, ca, de pildă, "Rod", "Charlito" sau "Dick Pancho".

La Macon, prietenia cu Zeliko s-a concretizat prin formarea unui dublu. Dublul nostru a reușit, din ple- care, un rezultat neașteptat. Am câștigat la brazilienii Koch-Mandarino (6-4,4-6,6-4). După această victorie, zi- arele americane au început să scrie despre "jucătorii din Est"... Eu urmăream cu atenție toate articolele. Era un prilej de a învăța englezește și de a vedea, în același timp, cum evoluează cota acțiunilor "Năstase" la bursa tenisu- lui mondial. Din păcate, îmi dădeam seama că nu prea am acoperire. Peste câteva luni aveam să împlinesc 23 de ani și, cu excepția câtorva victorii izolate, nu aveam ni- mic. "Travemunde 1967" era undeva în urmă. A fost, de altfel, un concurs mai restrâns. Și-apoi, cred că 95 la su- tă din americani nu știu dacă Travemunde e un oraș, un transatlantic sau o mașină de scris.

...Așadar, la 23 de ani sunt doar "învingătorul lui Kodes". La 23 de ani, Rod Laver câștigase Wimbledonul. "Ce caut eu aici?"

Din fericire, circuitul continuă la Curacao. Ieșind în aer liber, am o senzație de ușurare. Dar victoria întâr- zie să vină. Și totuși, de fiecare dată se întâmplă ceva ca- l re-mi întreține speranța. Joc dublul alături de suedezul

204

Bengtsson (Zeliko era bolnav) și câștigăm în fața cuplului anglo-brazilian Cox-Mandarino (6-2,7-5). Interesant, nu? Un suedez, un brazilian, un englez și un român. Exact ca într-un început de anecdotă.

...Ajungem la Caracas, în Venezuela. Am așteptat atât de mult jocurile în aer liber... Dar e teribil de cald. Cerul e galben ca în Egipt. Soarele frige ca la Calcutta. Și, peste toate, e o zăpușeală cum n-am întâlnit nicăieri. Dimineța, când îmi iau cămașa de pe umeras, o simt jilavă. Oceanul respiră. Lipsește aerul. Inspir adânc, în zadar. Simt că mi-ar trebui un pic de aer la capătul inspirației. Dar aer nu prea este.

Jucăm noaptea, la lumina reflectoarelor. Și totuși, ci- mentul terenului din Caracas e cald. E adevărat, bate un vânt foarte puternic. Plasele fac valuri. Dar vântul e atât de cald încât te sufocă. Singurul avantaj e că-ți usucă pă- rul, ca la coafor.

La Caracas încep printr-o victorie. Câștig în fața unui jucător foarte bine cotate: neo-zeelandezul Brian Fairlie (2-6,10-8,6-3). În turul doi, însă, mă bate Kodes (6-2,7-5), și înfrângerea asta mă doare teribil, îmi dau seama că nu pot să ies odată în față. Încerc să mă consolez cu gândul că nu pot juca bine pe ciment, dar nu vreau să mă mint: Kodes a avut același handicap. Și suntem spre sfârșitul "circuitului"... Ce-o fi spunând acum Bill Riordan? Mă obsedează în continuare ideea că în iulie împlinesc 23 de ani și că n-am făcut încă nimic.

În finala turneului de la Caracas, Koch și Cox. Câștigă brazilianul. Kodes? Nicăieri. Năstase? Mort și el, în floa- rea tinereții...

...Plecăm la Barranquilla. Ce-o mai fi și Barranquilla? Mă uit pe hartă. O găsesc...

205

Am ajuns la Barranquilla! E la fel de cald. Dar asta nu mai are nici o importanță, îmi vine să strig de bucurie. Terenurile pe care vom juca la Barranquilla sunt din zgu- ră roșie. Mă simt din nou pe picioare. Mă simt acasă.

În primul tur continui să trăiesc bucuria de a fi regă- sit zgura și câștigușor la australianul Dent, oaspetele nos- tru de la Mamaia.

În turul doi, din nou Australia: Ray Ruffels. Jocul e greu. Sunt condus de câteva ori. Dar asta-i ultima mea șansă, pentru că turneul următor se joacă în Statele Unite și cine știe ce beton, ciment, gazon sau parchet mă așteaptă!... Iată de ce joc la atac, fără să-mi pese de apăra- re. Rezultatul? Norocul mă ajută. Câștig în două seturi: 7-5,7-5.

În turul trei, Thomas Koch, câștigătorul turneului de la Caracas. Aici, la Barranquilla, brazilianul e ca și acasă. Dar atacul meu merge ca niciodată. Câștig din nou, tot în două seturi (6-2,7-5).

Am ajuns în semifinală! E cel mai bun rezultat al meu în tot circuitul. Și, poate, în întreaga mea carieră de jucă- tor. Calculul e simplu: chiar dacă am să pierd semifinala cu Mark Cox, tot va rămâne scris în *World Tennis* că am ajuns până aici trecând de Dent, Ruffels și Koch.

A doua zi joc dublu. Sunt din nou cu Franulovici. Jocul merge foarte bine. Mie îmi place mult/orhand-ul lui Zeliko. El ar vrea să aibă backhand-ul meu. Câștigăm la perechea Edlefsen-Filiol (3-6,7-5,6-4)... în ziua următoa- re, din nou dublu. Jucăm cu englezii Cox și Curtis. Deși am mai jucat cu Cox, în dublu, acum două săptămâni, sunt decis să-l "spionez", pentru că mâine am semifina- la. Și îl încerc mereu, pe tot terenul, îi arunc loburi-mo- meală, ca să-i sondez smash-ul. Franulovici știe că e un

206

joc experimental și acceptă... jocul. Culmea e că reușim să câștigăm ușor (6-3,6-3)!

Sunt în semifinală și la dublu!!

Dar mai întâi a fost semifinala de simplu, în această semifinală aveam să câștig totul: partida, publicul, pre- sa. Ba mai mult, am "scos" și un 6-0, exact ca în fața lui Santana, la București (Năstase-Cox: 7-5,6-0,5-7,6-4).

Eram finalist la simplu!

Dar mai întâi a fost semifinala de dublu. Și iar am câștigat (6-4,6-3,6-2), cu toate că am avut în fața noastră o redutabilă echipă australiană: Bowrey-Ruffels.

Eram finalist și la dublu!

Apoi a venit finala cu Kodes (acest Kodes cu care alerg de vreo trei-patru ani într-o cursă de urmărire italiană).

Aveam l-l în întâlnirile noastre. Eu câștigasem la Marcon, în trei seturi. El mă bătuse "în două", la Caracas. Când am intrat însă pe teren, am uitat totul. Și astfel, în- tr-o jumătate de oră, am avut două seturi la zero. Apoi am început să mă gândesc că peste o altă jumătate de oră voi fi câștigătorul turneului de la Barranquilla. Câștigătorul primului meu mare turneu. Peste o jumătate de oră în- să era abia 4-4. Iar peste încă o jumătate de oră era 8-8... Așa am pierdut setul... în pauză mi-am spus că el a alergat,

totuși, mai mult ca mine... Am pierdut însă și setul patru... Mi-am spus că încă nu e târziu. Dar m-am văzut condus cu 3-1. În acel moment mi-am adus aminte de Tiriac, care mi-a spus o dată: "Ilie, tu joci tenis cu adevărat doar când ești condus". Nu vreau să fac o legătură directă între acest joc al memoriei și finala mea de la Barranquilla, dar, până la urmă, am izbutit să fac șase ghemuri la rând (Năstase- Kodes: 6-4,6-4,8-10,2-6,6-3).

Eram campion al Columbiei!

207

A doua zi am jucat finala de dublu. Am pierdut în cinci seturi. Eu n-am fost prea grozav. Seria celor șase ghemuri consecutive din finala cu Kodes trebuia plătită într-un fel (Koch, Mandarino-Năstase, Franulovici: 7-9,6-4,1-6,6-4,

6^1

Aș putea spune că aici se încheie, de fapt, turneul meu american. E adevărat, peste câteva zile am câștigat dublul de la Sankt Petersburg, tot cu Franulovici (Năstase, Franulovici-Mandarino, Belkin: 6-4,8-6 în finală) și am să fiu aplaudat la Madison, într-un meci cu Gimeno (2-6, 6-4,2-6), în seara în care Cox, învinsul meu, îl elimina pe Newcombe. Pentru mine însă, "circuitul american 1969" rămâne Barranquilla. Acolo am scăpat, aș spune, de obsesia că sunt un jucător de mâna a doua.

Într-o seară, la New York, imediat după Madison, la un garden party, Ken Rosewall m-a luat pe după umăr, spunându-mi *Junior*. Era de față și Laver, care a zâmbit, adăugând: "Ai dreptate, Ken, el este Juniorul".

Am plecat din Statele Unite cu o oarecare siguranță, îmi dădeam seama că nu mai pot fi surclasat de nimeni, fie chiar și de Laver. Era, cred, rezultatul jocurilor cu cei mari. Până atunci, Laver, Roche sau Stan Smith erau pentru mine niște supermani, care nu aveau nimic comun cu noi, jucătorii de rând, și mai ales cu cei din zona zgurei. După Barranquilla însă, am scăpat brusc de acest sentiment de adorație. Ceea ce nu era puțin lucru...

Am ajuns la Palermo. Tiriac era de vreo două săptămâni în Italia. Jucase la Reggio Calabria și la Catania. Ne-am întâlnit, ca întotdeauna, în hol, la "Metropol". Momentul revederii a și fost immortalizat de vreo trei fotoreporteri, apăruți ca din pământ. Ion s-a uitat lung la mine. Cred că și-a dat seama, într-o singură secundă, că

208

"turneul american" mi-a umflat puțin pieptul.

Am început turneul sicilian fără nici o emoție, în sfer-turi am câștigat la Gansiorek (6-4,8-6). Tiriac s-a distrat cu Marzano (6-1,6-3). Apoi eu am câștigat la fel de greu semifinala cu Gulyas (8-6,6-8,6-2). Tiriac mi-a răspuns imediat cu 2-0 la Bora Iovanovici (6-2,6-4).

Eram amândoi în finală. O finală cu doi români, la Palermo! Cu o seară înainte, în

ziarul "Corriere dello Sport", un comentator foarte cunoscut în Italia, Giorgio Bellani, a făcut un clasament al celor mai buni amatori din lume. Tiriatic se afla pe locul 6, înaintea lui Pasarell, Cox, Richey, Mulligan. Eu continuam să nu apar. Îmi spuneam că Bellani omisese Barranquilla. Dar nu era asta. Bellani avea un birou întreg plin cu fișe, în care se aflau până și rezultatele criteriului nostru de juniori sau ale campionatelor școlare din Irak sau din Madagascar.

A doua zi am pierdut finala (Țiriatic-Năstase: 4-6,6-0, 6-2,2-6,6-2). Ion a jucat formidabil, de parcă l-ar fi avut în față pe Laver. A ținut, poate, să confirme clasamentul "Corrierei", chiar la Bellani acasă, și să-mi aducă aminte ceea ce mi-a spus cândva: "în tenis, o înfrângere șterge zece victorii, în timp ce zece victorii nu izbutesc să șteargă o înfrângere".

Finala pierdută la Palermo m-a întristat mai puțin decât alte înfrângeri în fața lui Ion. Îmi dădeam seama că în capul meu nu e încă ordine deplină după milioanele de impresii culese în "lumea nouă". Și mai era ceva. Un ceva la care veți zâmbi, desigur, deși n-ar trebui, pentru că sunt foarte sincer: acel ceva e setul pierdut la zero în fața lui Tiriatic. Atunci, după Barranquilla, eram sigur că, în mod normal, eu nu mai pot pierde la zero în fața lui Ion.

Pentru mine, totul a început la Barranquilla...

209

"Salatiera" era pe masă...

V-ați dat seama, desigur, că Barranquilla l-a schimbat mult pe Ilie. În fond, nu e ușor lucru să ajungi la performanța de a te bucura că ai pierdut un set cu 6-0... Dar asta n-a fost singura schimbare, în numai două luni, Ilie și-a șlefuit mișcărilor. Voleul lui de dreapta era imparabil. Serviciul se întărise. De backhand nu mai vorbesc. Și, peste toate, avea o permanentă licărire de ironie în ochi... Asta înseamnă că "băiatul a crescut"...

... După Palermo, plecăm la Roma, pentru "Foro Italico". Suntem foarte bine primiți. Eu vin după seria Laver-Okker-Santana, iar Ilie, după Barranquilla, e mai mult decât un jucător european.

În primul tur mi se face onoarea de a fi programat pe "central". Față de această amabilitate a amfitrionilor noștri italieni, reușesc să mă port ca un gentleman și câștig la sud-africanul Ray Moore (6-1,7-5). Ilie trece de asemenea. Adversar: belgianul Drossart (6-4,7-5). În turul doi, câștig la australianul Phillips Moore (7-5,6-4,6-1).

210

Ilie ajunge în turul trei, eliminându-l pe francezul Beust (6-1,6-2,8-6). Dar totul se sfârșește aici. Ilie cedează în fața lui Tony Roche, după o luptă care demonstrează spectatrilor români că tenismanul nr. 2 al lumii îl poate depăși pe "Juniorul" lui Laver și Rosewall numai după două *long-set-uri* (7-5,7-5,6-3). În sfârșit, Okker își ia revanșa asupra mea, pentru Lugano... A fost un joc foarte tare (Okker-Țiriatic: 6-1,2-6,6-4,11-9). Okker a renunțat la pantomimă. Eu mi-am dat seama, încă de la primele mingi, că nu mai are nevoie de o regie specială, între Lugano și

Roma, tim- pul a curs în favoarea lui. Repet, jocul a fost foarte dur. Am împărțit primele două seturi. Okker a reușit *break-ul* victoriei în setul trei. În al patrulea am jucat 20 de ghe- muri, eu am avut două *set-ball-uri*, dar Okker a fost mai bun. "Gazeta dello Sport" a acordat partidei noastre un premiu de frumusețe.

Cu "Foro Italico" se încheie, de fapt, rodajul nos- tru pentru "Cupa Davis". Părăsim Italia. La București e așteptată echipa R. A. U...

Am sosit. Reluăm antrenamentele, deși am jucat me- reu. Intr-o zi sunt întrebat de un reporter radio:

- Vă mențineți optimismul pentru actuala ediție a "Cupei Davis"?

- Da. Cred că anul acesta, mai mult chiar decât anul trecut, am putea ajunge în "Challenge-Round", adică în finala cu "Salatiera" pe masă.

- Ce părere aveți despre întâlnirea cu echipa R. A. U. ?

- Un meci pentru "Cupa Davis" n-are aproape nimic comun cu un turneu obișnuit. Aici se schimbă totul. Pe mine, un meci de "Cupa Davis" mă solicită nervos de do- uă ori mai mult decât două simpluri la "Foro Italico" sau Roland Garros. Motivul principal e desigur angajarea

211

culorilor naționale.

- Tragerea la sorți ne oferă în premieră meciul Țiriac- El Shaffei. Credeți că vom conduce cu 2-0 după prima zi?

- Nu cred nimic. El Shaffei e un jucător unic în felul lui. Astăzi poate câștiga la Laver sau la Emerson, pentru ca mâine să piardă la un junior englez sau român. Sigur că momentele "Laver" sau "Emerson" sunt mai rare, dar, credeți-mă, nici un jucător din lume nu face declarații op- timiste înaintea unui meci cu El Shaffei, care, repet, în zi- lele lui faste pare teleghidat în toate mișcările.

...Din păcate, El Shaffei a prins tocmai o aseme- nea zi, când joacă de parcă ar fi în transă. În tribunele "Progresului" s-a făcut liniște. Liniștea aceea mult prea severă care te solicită și mai mult.

La căderea serii, cu toate că Ilie a câștigat destul de ușor la El Sonbol, egalând scorul, publicul părea afec- tat. Am surprins și câteva zâmbete. Zâmbeau, desigur, cei care citiseră declarația mea optimistă în "Sportul". Zâmbeau pentru că era greu să nu faci o legătură între optimismul meu afișat și această înfrângere la El Shaffei.

A doua zi, El Shaffei și-a regăsit forma obișnuită. Rezultatul? Am câștigat dublul într-o singură oră. Pe "Progresul", publicul zâmbea din nou...

Dar a venit ziua a treia. El Sonbol, "cel învins dinain- te", a reușit să-mi ia setul doi. Și a trebuit să fac un mare efort pentru a câștiga punctul decisiv și pentru a obliga tribunele să uite că peste câteva zile aveam să împlinesc 30 de ani.

În ultimul joc, El Shaffei a jucat din nou formidabil. Ilie a fost nevoit să cedeze și el, fără drept de apel, în pa-

212

tru seturi*.

Obțineam, astfel, o victorie grea. Asta se simțea pe aleile "Progresului". "Amândoi *davis-cup-manii* români, învinși la ei acasă de un egiptean!" Era un moment greu. Trecătorii rosteau numele lui Gogu Viziru, cel care cu 10 ani în urmă îl "întorsese" pe Moubarek, cu 7 *match-ball*-uri, învingând echipa arabă chiar la Cairo... Nimeni nu părea dispus să accepte ideea că El Shaffei este un foarte mare jucător. Nimeni...

... Plecăm la Bruxelles. Eu câștig la Koudelka (12-10, 6-2). Năstase are un moment de ezitare. Pierde la Goven (5-7,4-6). Îmi dau seama că Ilie n-a recuperat încă după marea sa călătorie în America. Mă gândesc tot mai mult la "Cupa Davis"... A doua zi câștigăm un meci mare: 6-4, 6-4 cu perechea americană Ashe, Pasarell. În schimb la simplu, eu pierd la Richey, după un *long-set* foarte aplau- dat (6-8,3-6). În aceeași zi se produce marea surpriză, ca- re, pentru mine, nu mai e demult o surpriză. El Shaffei se distrează cu profesionistul iugoslav Pilici (6-3,6-3). Mă gândesc iarăși la "Cupa Davis"... Din fericire, peste câteva zile, în turul doi, vom juca un meci ușor, cu Israelul. Până una-alta însă, trebuie să joc "sfertul" de dublu mixt. Sunt din nou alături de Ann Jones. Câștigăm ușor, în fața pere- chii franco-australiene Roșie Darmon-Bob Carmichael (6-2,6-2). În semifinală, o reîntâlnire plăcută: perechea El Shaffei-Leslie Hunt (Australia). Jocul durează mai puțin de o oră. El Shaffei, care nu a "digerat" încă victoria asu- pra lui Pilici, vrea să acopere tot terenul. Dar, ca întot- deauna în asemenea situații, rezultatul este dezastruos

*România-R. A. U.: 3-2. El Shaffei-Țiriac: 6-3,6-3,6-3; Năstase - El Sonbol: 6-4, 6-0, 6-4; Năstase, Țiriac-El Shaffei, El Sonbol: 6-3, 6-4, 6-0; Țiriac-El Sonbol: 6-4,3-6,6-4,6-3; El Shaffei-Năstase: 6-2,1-6,6-3,6-1.

213

(Țiriac, Ann Jones-El Shaffei, Leslie Hunt: 6-3,6-0).

Finala nu se mai joacă. Suntem cu toții - organiza- tori și jucători - în criză de timp. Ni se oferă premiul I *ex-aequo*. Urcăm în primul avion, spre București, pentru "CupaDavis".

Cele trei zile ale meciului cu echipa Israelului au fost un simplu antrenament, care ne-a obligat să jucăm și diminețile pentru a împlini, dacă vreți, norma de efort*.

Luni dimineața, înainte de a pleca la Paris, pentru Roland Garros, am aflat că viitorul nostru adversar va fi Spania. Și unde? La Valencia. Da, la Valencia, cu Spania lui Santana, Arilla, Orantes și Gisbert, adică cu Spania care ne învinsese la București... Pronosticul meu părea încă o dată o simplă vorbă aruncată în vânt.

... Roland Garros-ul începe cu o surpriză, cel puțin pentru mine. Ilie Năstase joacă un meci de-a dreptul bi- zar cu Matthews, fiul lui șir Stanley... Pierde primul set. În următoarele două, Matthews e un simplu băiat de mingi: 6-0,6-0 pentru Năstase. Și totuși, Ilie pierde par- tida (Matthews-Năstase: 6-3,0-6,0-6,6-4,8-6). Itinerarul meu la Roland Garros 1969 nu e mult mai lung. Câștig la Kalogeropoulos (6-3,7-5,6-0), dar pierd la Santana (3-6, 5-7,3-6). La terminarea meciului meu, Ilie râde și cântă pentru amândoi: "Valencia, Valencia, ești o fată minuna- tă!"

"Eliberați" de grija simplului, jucăm relaxat dublu. Trecem ușor de primele trei

tururi", în sferturi, jucăm foarte bine. Nu știu, de fapt, dacă dublul nostru a prins

'România-Israel: 5-0. Năstase-Stabholz: 6-2,6-2,6-0; Țiriac-Davidman: 6-2, 7-5, 6-2; Țiriac, Năstase-Davidman, Froman: 6-2, 6-0, 6-4; Țiriac- Stabholz: 6-2,6-2,6-0; Năstase-Davidman: 6-0,6-2,6-4.

"Țiriac, Năstase-Joly, Pierson: 6-3,6-3,6-1;Țiriac, Năstase-Courcol, B. Paul: 6-4,6-2,6-2; Țiriac, Năstase-Ploetz, Pohman: 6-4,9-7,6-0.

214

vreodată o zi mai bună decât în acel sfert de la Paris, când învinșii noștri (cu 6-3,6-1,7-5) se numeau Ken Rosewall și Fred Stolle. Dar, pentru că aproape întotdeauna exis- tă un dar, mai ales la tenis, Ken și Fred au fost răzbunați, a doua zi, de compatrioții lor Rod și Roy. Ați ghicit, desi- gur, că e vorba de Laver și Emerson. Nu cred, în schimb, că ați ghicit și scorul, pe care totuși nu mă jenez să- l amin- tesc: 2-6,1-6,2-6.

între timp, Ilie joacă mixtul ca un adevărat cavaler de onoare, împreună cu Kerry Melville, câștigă "o parti- dă strălucită" ("l'Equipe") împotriva fraților Tony Roche- Rosemarie Casals (6-3,6-4), pentru a pierde a doua zi, cu aceeași eleganță, în "cel mai frumos meci al turneului", la Margaret Court-Marty Riessen (6-3,4-6,2-6).

Seara, pe terasă, trei dintre cele mai bune jucătoare de tenis din lume, Kerry, Rosemarie și Margaret, se între- ceau în elogii la adresa lui Ilie Năstase. Asta mi-a făcut multă plăcere. Când francezii spun că femeile fac istoria, ei nu greșesc chiar sută la sută. În orice caz, cred că în sea- ra aceea Rosemarie Casals l-a părăsit pe Tony Roche în favoarea lui Ilie Năstase. Din această prietenie sportivă avea să se nască, peste un an, un titlu la Wimbledon.

Imediat după Roland Garros, am plecat la Valencia, pentru "Cupa Davis". Valencia ne-a întâmpinat cu cân- tece și cu un fast deosebit. Tragerea la sorți a fost o ade- vărată ceremonie, demnă de curtea lui Filip al II-lea. Cu o seară înainte am aflat că Santana nu poate juca. Am fost întrebat de reporteri: "Ce părere aveți de fap- tul că don Manuel nu joacă?" Am răspuns cu sinceritate: "întotdeauna e bine când Santana nu joacă". Dar meciul era foarte greu și fără Santana.

Când am aflat de tragerea la sorți, mi-am zis că acest

215

Spania-România se joacă, de fapt, în meciul doi al primei zile: Orantes-Țiriac. Mi-am închipuit că Ilie va câștiga deschiderea cu Arilla. Mi-am spus însă că un l- l după prima zi ar fi fost un rezultat cu totul nesigur: dublul în- tre două cupluri de forțe egale e, în fond, o loterie. Și cine mi-ar fi putut garanta că la situația de 2-2 (în eventualita- tea roză că aș fi câștigat jocul cu Arilla), court-ul Valenciei nu s-ar fi transformat într-o arenă de lupte, pentru con- ducerealavictorieatoreadoruluiOrantes, chiar împotri- va lui Ilie Năstase!

Vă rog să mă credeți că am avut dreptate. Ilie a câștigat ușor, în trei seturi. Arilla nu a avut ce face. Voleul lui Năstase lăsa impresia că pornește dintr-o pușcă, nu

din- tr-o rachetă. Apoi a venit rândul meu. A fost un meci ex- tenuous. După setul patru, care i-a revenit lui Orantes cu 6-1, tribunele erau în delir. Acel l-l după prima zi, de care mi-a fost atâtă frică, era pe buzele tuturor. Până la urmă însă, cei 30 de ani ai mei au spus *halt* și tânărul Orantes mi-a strâns mâna. Conduceam cu 2-0 la Valencia, sub pri- virile melancolice ale lui *don* Manuel Santana.

A doua zi, la dublu, mi-am întărit încă o dată convin- gerea că fără acel 2-0 n-am fi putut trece de spanioli.

Începutul partidei a fost frumos. Am luat primul set fără dificultăți, în al doilea am continuat la fel, ajungând să avem 5-1. Au urmat însă câteva mingi pe care cronicarii amabili și bine crescuți le califică în general drept "dubioase". Ilie al meu s-a învîinețit de ciudă, iar eu mi-am zis că vine furtuna. La 5-4 pentru noi a mai venit o min- ge "dubioasă", în acest moment, Ilie a văzut roșu în față ca un taur rănit. S-a îndreptat spre arbitrul din scaun și a protestat cu voce tare. Tribunele s-au aprins. Pe teren au început să curgă pernuțele de plastic ale spectatorilor. În

216

câteva secunde, întreg terenul s-a umplut cu perne, ca în- tr-o piesă de avangardă. Eu am rămas nemișcat. Ilie, în schimb, probabil în culmea unei excitații neobișnuite, și-a adus aminte că a fost cândva fotbalist și a început să sară "la cap", lovind pernuțele. După această scurtă re- priză de fotbal, el s-a pornit să așeze pernuțele, una peste alta, în stivă. Era atâtă meticulozitate în operațiunea de ridicare a turnului de perne, încât o parte din public râ- dea. Pe mine însă mă îngrijorau fețele congestionate ale majorității spectatorilor. Văzând că Ilie a și ridicat vreo 20 de etaje și nu intenționează să se oprească, m-am apropi- at de el și i-am spus vrând să par calm: "Cred că e cazul să încetezi. Altfel ieșim greu de aici".

Până la urmă, spiritele s-au potolit. Setul l-am pier- dut. Era l-l. Și timpul trecea greu. În setul trei am fost conduși cu 4-2. Am rezistat însă tuturor atacurilor. Am reușit să câștigăm cu 9-7. Pe al patrulea l-am pierdut cu același scor: 7-9.

Ultimul set a fost cel mai chinuitor. Orantes și Arilla au avut 4-1. Am și început să mă gândesc la meciul meu de a doua zi, cu Arilla... Avea să vină, desigur, întreaga Valencie, cronicarii aveau să dezvolte, desigur, povestea cu pernuțele. În timp ce schimbam terenul, m-am uitat la Ilie. Râdea. Nu mai știam ce să cred. "Ascultă, Ilie! - i-am spus. Ești capabil să fii serios un sfert de oră?"

Într-un sfert de oră era 4-4. Am câștigat ultimul set cu 8-6. Jucasem 70 de ghemuri. Adică, de cinci ori 8-6 sau 6-8. N-a fost deloc ușor să învingem Spania la Valencia...

A treia zi eu am câștigat la Arilla. Scorul general ur- case la 4-0. Ilie n-a mai jucat al cincilea meci. Când ar- bitrul a citit textul certificatului medical, tribunele au rămas decepționate. Sperau ca Orantes să-l pedepsească

pe tapițerul îndrăzneț care și-apermis să construiască un turn de perne. Orantes a câștigat ușor la Mărmureanu.

Scorul final era 4-1*.

În timp ce părăseam court-ul, prin obișnuitul culoar viu, am auzit o voce: "Dacă ar fi jucat Santana!" De astă-dată nu m-am putut abține eu: "Mister, dacă te părăsește când ți-e lumea mai dragă".

Noaptea târziu am aflat la radio că vom juca fina- la europeană la București, cu echipa Uniunii Sovietice. Finalissima cu "Salatiera" pe masă nu mai era doar visul meu utopic.

Înainte de culcare, am gândit cu voce tare:

- Nu-ți pare rău, Ilie, pentru figura cu pernele?

- Deloc. Noi nu avem în spate o sută de ani de tenis ca să fim manierați cu orice preț. Nu-mi pare rău de loc.

Și l-am lăsat să adoarmă.

... A urmat Wimbledonul. De astă-dată nu mai eram doar temerarii care încercau să pătrundă tainele gazonu- lui. Eram învingătorii Spaniei, la Valencia! Și mai eram - pentru experții londonezi - adversarii posibili ai Angliei

în finala interzonală.

Această modificare de optică s-a simțit și în jocul nos- tru, în primul tur, eu am câștigat la Phillips Moore (7-5, 6-4,4-6,6-1), iar Ilie a trecut de un american în mare for- mă, Tom Gorman (6-3,4-6,6-3,8-10,6-4). În turul doi am jucat cu "patronul" Wimbledonului, Mark Cox, *davis-* cup-man-ul nr. 1 al Angliei. Am jucat bine și am pierdut după vreo trei ore de joc, timp în care publicul din tribu- nă a crescut de la o sută la o mie, cu toate că nu ne aflam pe

*România-Spania 4-1; Năstase-Arilla: 6-4,8-6,6-2; Țiriac-Orantes: 6-4, 6-3,4-6,1-6,6-3; Năstase,Țiriac-Orantes, Arilla: 6-4,6-8,9-7,7-9,8-6;Țiriac- Arilla: 6-3,3-6,6-2,6-4; Orantes-Mărmureanu: 6-1,6-1,6-1

"Central" (Cox-Țiriac:2-6,10-8,9-7,12-10). Tot în turul doi, Ilie a obținut o victorie care a făcut senzație, învinsul lui - profesionistul francez Barthes (6-2,6-4,3-6,6-3).

Între timp, am asistat la unul dintre cele mai lungi meciuri din istoria tenisului: Gonzales-Pasarell. S-au ju- cat peste o sută de ghemuri. A câștigat marele campion de 41 de ani, Dick Pancho Gonzales (22-24,16-14,6-3,11-9). Meciul a durat 5 ore și 20 de minute. După ultima minge, Dick Pancho a mai avut puterea să declare: "în tenis tre- buie să ai răbdare. Ce păcat că Charlito Pasarell nu are".

În turul trei, Ilie a făcut din nou un joc bun, de astă-da- tă cu Clark Graebner. Dar diferența dintre gazon și zgură avea să-și spună din nou cuvântul (Graebner-Năstase: 7-5, 8-6,6-4). Și totuși, ce distanță imensă între înfrângerea de anul trecut, în fața tânărului Crealy, și acest tur trei cu Graebner, după Tom Corman și

Barthes! Să vă mai amin- tesc că în meciul cu Graebner, Ilie a avut 40-0 la 5-5 în pri- mul set, 5-3, serviciul și 40-15 în setul doi. Era, într-adevăr, un salt de cel puțin o clasă...

Poate că Ilie are, într-adevăr, dreptate. Totul a pornit de la Barranquilla...

în iulie, Năstase confirmă saltul de o clasă, câștigând un Travemunde dificil, în care au jucat, printre alții, Mulligan, Gisbert și Gulyas*.

La București, în partida cu echipa Uniunii Sovietice, am avut un singur meci. Curios e doar faptul că meciul cel greu a fost tocmai dublul. (Poate pentru că Metreveli și Lihaciov și-au amintit de semifinala jucată și pierdută pe Roland Garros, în 1966). În rest, totul a fost simplu ca

* Seria Năstase la Travemunde 1969: 6-4, 3-6, 6-2 cu Holmstroem; 6-0, 6-2 cu Pohman; 6-2, 7-5 cu Ploetz; în finală, cu Gulyas, 6-2, 7-5, 1-6, 2-6, 6-4.

219

bună ziua. Eu am început cu un 3-0 la Leius (6.-3, 6-3, 8-6). Ilie a continuat tot cu un 3-0 la Metreveli, dând și o probă de bravură în ultimul set, când l-a "întors" pe Metreveli de la 3-5 și patru *set-ball-uri*, ca și cum ai întoarce ceasul înainte de culcare (6-4, 6-2, 7-5). După maratonul de du- blu (6-8, 6-1, 6-8, 6-4, 8-6), salvat în final, de la 3-4 și 15-40, Ilie a câștigat la Leius (4-6, 6-3, 6-2, 6-2) și mi-a permis ast- fel să mă odihnesc, în ultimul meci, Korotkov a câștigat la Dron. Scor final: 4-1, ca la Valencia. Deși mai era foarte puțin până la meciul următor, cu India, la București, Ilie a ținut cu tot dinadinsul să ple- ce în Spania, pentru "El XXVIII Concurso de Tenis en la Coruna".

Succesul lui a fost total. Ilie s-a distrat cu Arilla (6-2, 6-0) și l-a bătut în finală pe Santana (4-6, 6-4, 6-2, 11-9). În ajunul finalei, ziarul "Hoja" scria că jocul este cu atât mai interesant, cu cât se va vedea astfel dacă prezența lui Santana în echipa Spaniei, la Valencia, ar fi putut mo- difica rezultatul.

A doua zi, în "Hoja del Lunes" s-a scris despre servi- ciul lui Năstase și despre vleurile lui "mortale". De ase- menea, cronicarul a fost entuziasmat de faptul că Năstase nu s-a prăbușit psihic în setul patru, când Santana a luat conducerea cu 6-5, după ce Năstase avusese 5-4 și 40-0.

Turneul de la Coruna m-a convins că Ilie se apropie de forma maximă cu pași de săritor de triplu. Și nu trecu- seră nici șapte luni de la "momentul Barranquilla" care, îmi dădeam seama foarte bine, îi deschisese cu adevărat aripile.

A urmat meciul cu India. Ritmul nostru de joc deve- nise infernal. Eram obosiți. Și nu atât de efortul fizic, în fond, jucând, excludeam antrenamentele. Mă epuiza însă

220

obsesia finalei cu "Salatiera" pe masă. Iar pentru asta nu aveam voie să facem un singur pas greșit.

Înainte de meci, conducătorul delegației indiene, Samsher Singh, a făcut o declarație care ne-a accele- rat bătăile pulsului: "Cine câștigă la București merge în *Challenge-Round*. Samsher Singh era de două ori diplo- mat. Făcând această declarație, el sublinia că meciul e deschis, deci nu excludea șansele echipei sale.

în afară de asta, o eventuală victorie a echipei noastre l-ar fi scutit de pregătirea unui toast suplimentar, în ceea ce mă privește, nu vedeam posibilă o victorie indiană, mai ales prin prisma turneelor noastre hivernale.

Meciul l-am deschis eu. Am câștigat în trei seturi la Lall. N-a fost chiar ca "un dans delicat la ceaiul de ora 5", cum scria Victor Bănciulescu în "Sportul", citindu-l pe Giraudoux, dar, oricum, am evitat orice moment greu (6-2,6-3,6-2). Ilie Năstase, în schimb, a prelungit în mod cu totul neașteptat jocul său cu Mukerjea. Indianul a avut 5-1 în setul patru. Spectatorii noștri au început să facă di-ferite calcule, dar setul cinci, câștigat cu 6-1, a readus calmul în tabăra noastră (Năstase-Mukerjea: 6-2,6-4,4-6, 4-6,6-1).

A doua zi, la dublu, am avut, într-adevăr, *unfive-o'clock* (Tiriac, Năstase-Lall, Mukerjea: 6-2,6-2,6-3).

A treia zi, la scorul de 3-0, au intrat în joc Mărmureanu și Dron. Indienii au apărut cu Misra și Amrithraj. Mărmureanu a terminat destul de repede cu Misra (6-2,6-2,6-3), iar Dron a întrerupt în avantaj: 2-1. Acest ultim meci nu s-a mai continuat. A fost omologat scorul de 4-0. Seara, după terminarea partidei, un mucalit spunea că, datorită nouă, Mărmureanu și Dron au posibilitatea să se antreneze, cu public, în jocurile oficiale ale "Cupei

221

Davis". Nu știu de ce am avut impresia că vocea acelui suporter pus pe complimente era chiar vocea care zâmbea "pe vremea lui El Shaffel". Dar pentru că a venit vorba despre Mărmureanu și Dron, aș vrea să vă spun că efortul lor în toată povestea asta de ani și ani a "Cupei Davis" nu se reduce deloc la rolul de "rezerve permanente", așa cum s-ar putea să se creeze impresia. Dron și Mărmureanu au "tras" cot la cot cu noi peste tot. Cu Mărmureanu și cu Dron am lucrat sute de ore, mai ales în preajma meciurilor. Și e tare chinuitor pentru un sparring-partner să servească de o sută de ori la rând într-un singur colț, pentru a "lucra" returul în forță al lui Năstase sau Tiriac. Și e la fel de chinuitor să execuți o sută de crosuri sau o sută de *bng-line-un*, pentru a provoca un atac neașteptat sau un stop eficace. Dron și Mărmureanu au fost întotdeauna coechipieri devotați și nu rezerve care privesc meciul din tribună.

... A doua zi, în timp ce ne îndreptam spre aeroport, ca să plecăm la Hamburg, pentru un mare turneu, am aflat că ultimul obstacol în drum spre "Salatieră" se numește Anglia, adică Wimbledon, Cox și Stilwell... Anglia, care învinsese Republica Federală a Germaniei, Republica Sud-Africană și Brazilia... Anglia, care mi se părea adversarul cel mai greu... Anglia, care avea totul de partea ei... Anglia, care primea acasă la ea, *at home*, doi jucători care nu izbutiseră niciodată să învingă iarba fină a Wimbledonului.

Am început turneul de la Hamburg evitând să mă gândesc la meciul cu Anglia. Dacă vrei, am făcut-o de liberat. Cu cât gândești mai mult la Wimbledon, cu atât

te pierzi mai mult. Totul crește, crește mereu, ia proporții imposibile. Te cuprinde un fel de oboseală, din care nu

222

mai poți ieși.

Am început Hamburgul cu o victorie. Am câștigat la vest-germanul Ploetz. A fost, de altfel, o victorie așteptată. Ilie, în schimb, a realizat o mare surpriză, câștigând la profesionistul englez Roger Taylor (6-4,6-3,6-2). A doua zi urma să jucăm cu Franulovici (Ilie) și cu Bob Hewitt (eu). La prânz, când să ne odihnim o jumătate de oră, pentru meci, sună telefonul. Ridic receptorul: "Londra la tele- fon!" Londra?! Mă gândesc o clipă că e vreun reporter care vrea să mă prindă "în premieră" pentru apropiatul joc cu Anglia. Dar nu am nevoie de mai mult de un cuvânt ca să- mi dau seama că e vocea lui Harry Hopman. Reproduc, din memorie, convorbirea:

-HallcUohn!

- *Hallo, mister Harry!*

- Pentru numele lui Dumnezeu, ce faceți acolo?

- Jucăm.

- Nu mai înțeleg nimic. -Ce vrei să spui?

-Sunteți niște inconștienți. V-am căutat și la București. Dacă ar fi fost numai Ilie la mijloc, mi s-ar fi părut foarte normal. Pe tine însă te bănuiam un om serios.

- Ce vrei, *mister Harry?*

- In primul rând, țin să-ți spun că voi sunteți aceia ca- re nu știți ce vreți.

- De ce?

- Măi, omule, ai ocazia, o dată în viață, să joci în *Challenge-Round*, la Cleveland, și te porți, iartă-mi ex- presia, ca un fecior de bani gata.

- Și ce trebuie să facem?

- Să veniți imediat la Londra.

- Bine, dar peste trei ore jucăm.

223

- O. K. Jucați și pierdeți.

- Crezi că *efayr-playl*

- *Fair-play* e să bați Anglia la ea acasă, în "Cupa Davis". -Suntem și la dublu.

- Declarați forfait.

- Imposibil!

- Atunci pierdeți într-o oră. Luați primul avion. Vă aștept poimâine la aeroport.

- Și a închis receptorul.

A doua zi, pe la patru, eram eliminați, Ilie a pierdut la Franulovici. Eu am pierdut la Hewitt. Mai greu a fost la dublu. Barclay și Fassbender nu reușeau să câștige. Lumea, în tribună, a început să șușotească. Dar vocea lui Harry Hopman îmi răsună încă în urechi.

Ne-am întâlnit cu Harry la Queen's Club. De îndată ce l-am văzut, l-am întrebat

direct:

- Ascultă, *mister* Hopman! De ce ții atât de mult ca noi să batem Anglia?

A zâmbit și mi-a răspuns imediat:

- Poate pentru că sunt un provincial al Marelui Imperiu și am o răfuială personală cu Metropola.

-Doar atât?

- Nu. Nu e asta. Am, pur și simplu, plăceri de bătrân. Nu e prima oară că devin consilier tehnic de amorul ar- tei. Aș putea să vă înșir toate țările pe care le-am ajutat în "Cupa Davis". Mă abțin însă pentru că timpul nostru e cântărit la secundă. Am bătut, de altfel, aproape o sută de pagini la mașină. E planul victoriei asupra Angliei. Nu vă speriați! N-o să vi-l citesc. Paginile astea sunt pentru mine. Pentru voi am doar câteva vorbe. Țineți minte bi- ne: o partidă de tenis se joacă, e adevărat, pe teren, dar ea poate fi câștigată sau pierdută încă din vestiar... Mai întâi

224

aș vrea să-ți mulțumesc dumitale, *mister* Năstase, pentru victoria asupra lui Roger Taylor. Când a apărut rezultatul aici, în ziare, am simțit cum crește îngrijorarea englezi- lor. Și asta e foarte bine. Roy McKelvie, secretarul tehnic al lui All England Club, a și bătut un pas în retragere, de- clarând: "Meciul este deschis oricărui rezultat."

- Și care ar fi cele câteva vorbe?

- În primul rând, v-aș ruga să nu dați nici un interviu. Trebuie sporită atmosfera de mister. Ultimul lucru pe ca- re e bine să-l rețină Cox și Stilwell e că *mister* Năstase l-a învins pe Taylor la Hamburg.

- Foarte bine. De tăcut nu e prea greu.

- În al doilea rând, avem de discutat o serie de amă- nunte care valorează, uneori, cât patru ași și cinci vole- uri perfecte.

... Harry Hopman ne-a fixat apoi o primă ședință de lucru, pentru comunicarea celor "câteva vorbe".

A coborât în hol, la secundă. Eram foarte curios. Mă familiarizasem eu oarecum cu maniera englezească a pregătirii șocului, dar Harry Hopman era un campion în materie.

A început fără introducere: "Deci, cu interviuri- le se pare că sunteți de acord. Țin să vă spun, între alte- le, că am obținut două antrenamente pe terenul nr. 1 de la Wimbledon... Și-acum un secret: omul de bătut e Cox. Începând de mâine, trebuie exersat serviciul tăiat. Veți servi puternic numai cu mingea nouă. Mister Tiriac, dumneata va trebui să-ți educi o idee fixă: «Cox, numai pe rever!» *Mister* Năstase va trebui să adopte o singură tacti- că: sprint rapid spre fileu, la aproape toate

mingile. Vom discuta pe larg despre modalitatea de schimbare a min- gilor. Vom cere schimbul la nouă mingi, și nu la șapte. Va

225

trebui să cronometrăm pauzele la fiecare schimbare de teren. Cred că ne vom fixa la un minut din clipa în care ul- timul jucător a atins scaunul. Va trebui, de asemenea, să prevedem o pauză de cinci minute pentru eventualitatea unor crampe musculare".

Și a venit tragerea la sorți. Eu am căzut în deschide- re. Adversar: Cox. Harry Hopman a salutat cu entuziasm zgomotos rezultatul tragerii la sorți. Pentru mine era evi- dent că entuziasmului e de circumstanță - în fond, nu era prea importantă ordinea - dar această agitație exagerată făcea parte din arsenalul armelor psihologice ale lui H. H. Aceste arme nu mă împiedicau totuși să-mi aduc aminte că Mark Cox mă bătuse cu 3-1, tot la Wimbledon, cu nu- mai două luni în urmă, și că avea o victorie la Năstase, la Curacao, chiar în februarie...

Și totuși, meciul "de deschidere" a durat doar 83 de mi- nute. Am câștigat cu 3-0 (6-4,6-4,6-3) un joc în care eu am reușit cinci *break-un*, în timp ce Cox a realizat unul sin- gur. Acest 1-0 imens a făcut să treacă un frison prin tri- bunele care păstrau totuși calmul. Imediat după joc, un reporter de la "Daily Express" mi-a cerut o declarație. Și am dat-o. Embargo-ul fixat de Harry Hopman expirase. Și pentru că H. H. era prin apropiere, am adoptat și eu to- nul englezesc, tonul siguranței sau, dacă vreți, tonul em- fazei: "După turneul de la Wimbledon (Cox câștigase cu 2-6,10-8,9-7,12-10) mi-am dat seama că am nevoie de nu- mai câteva zile de acomodare ca să-l bat pe Cox. în me- ciul de astăzi s-au comis unele erori de arbitraj, dar ele n-au avut prea multă importanță. A trebuit doar ca unele puncte să le câștig de două ori".

A urmat Ilie. Era foarte emoționat. Ii tremurau pi- cioarele. Nu se putea concentra. Harry Hopman îi pro-

226

curase pantofi speciali pentru iarbă. Ilie dansa când pe un picior, când pe celălalt. Era obsedat de pantofii pe ca- re îi "simțea".

Primul set l-a pierdut cu 4-6. A atacat mereu, potri- vit planului. Dar mâna, tremurândă, nu izbutea să pla- seze mingile pe fundul terenului, în setul doi, atacul a mers mult mai bine. Și vôleul i-a câștigat setul: 6-4. Apoi, Stilwell a intrat în ritmul Wimbledonului, ajutat de tri- buna care apăsa de fiecare dată pe pedale, stârnind un muget de orgă, ca la Biserica Neagră. Ilie n-a mai avut răbdare. Orice atac nereușit a fost urmat de un altul, și mai riscant. Stilwell a "pasat" tot, cu siguranța omului surprins doar de înfrângerea, inoperantă, desigur, a coe- chipierului său Cox.

La căderea serii eram frânt de oboseală, îmi simțeam inima. Mă enerva buna dispoziție a lui Harry Hopman, care spunea că totul s-a desfășurat conform planului. Ilie era absent, obsedat de cine știe ce minge dubioa- să. Gheorghe

Cobzuc, căpitanul nostru *non plqing* (ne- jucător), își studia însemnările de joc, sperând parcă să găsească o cheie miraculoasă în succesiunea de cifre, puncte și break-uri. Îmi spuneam că acest 1-1 e cel mai normal scor cu puțință, dar cine mi-ar fi putut garanta că a doua zi, la dublu, orga Wimbledonului nu-i va duce la victorie pe Cox și Stilwell.

... îmi dau seama că acest Anglia-România, pe Wimbledon, este tot ceea ce am jucat eu vreodată mai greu în zece ani de tenis internațional. Da, trecuseră zece ani de la meciul meu de debut cu Noua Zeelandă...

Sunt atât de obosit, încât am impresia că Mark Cox e don Gerrard, neo-zeelandezul de acum zece ani... Ce mult seamănă între ei.

227

Mă gândesc cu teamă la faptul că dublul de mâine este un imens semn de întrebare. Harry Hopman e în continuare bine dispus. Eu nu pot fi. Pentru el, acest meci cu Anglia e, dacă vrei, o probă de virtuozitate. Pentru noi însă e cu totul altceva. E meciul pe care trebuie să-l dăruim celor de-acasă... La toate marile turnee, pe Wimbledon, la "Foro Italico", la Roland Garros, câștigă sau pierde Ion Tiriac sau Ilie Năstase, după care urmează, în paranteză, România. Astăzi însă, în paranteză suntem noi. Astăzi câștigă sau pierde *România*.

Și am jucat partida de dublu. A fost o partidă grea, cu toate că scorul ar putea să lase altă impresie (Tiriac, Năstase-Cox, Stilwell: 10-8,3-6,6-3, 6-4). E adevărat că astăzi, după mai bine de un an, mi-e imposibil să cred că am fi putut pierde "dublul de la Wimbledon", dar ce greu a fost primul set, la 8-8, când, pe serviciul lui Cox, scorul ajunsese să fie 40-0!

Remontând de la 0-40, am realizat cel mai consistent *break* al întregului meci. După câștigarea setului, am sperat că șocul înfrângerii în set, de la 40-0, va clătina moralul englezilor. Dar nu s-a întâmplat așa. Câștigând setul doi, Cox și Stilwell au preluat și conducerea psihologică a meciului.

Cu câteva secunde înainte de începerea setului trei, în timp ce Ilie își potrivea coafura, în fotoliu, i-am spus direct:

- Ilie, setul ăsta se joacă, de fapt, dublul, meciul, Clevelandul și chiar viitorul nostru de tenismani.

Mi-a răspuns râzând:

- Lasă asta, Ioane. Eu știu foarte bine că în tenis se joacă mereu și mereu totul, la fiecare minge.

În setul trei s-au produs două evenimente. Primul:

228

publicul englez a fluierat o decizie a arbitrilor Heckel, care l-a penalizat pe Ilie pentru o pretinsă atingere a plasei. Al doilea: am câștigat setul cu 6-3.

Setul patru a fost și ultimul (6-4).

Conduceam Anglia cu 2-1, pe Wimbledon. În fond, chiar dacă am fi pierdut a doua zi ambele simpluri, aveam să părăsim totuși onorabil covorul ostil al

"catedralei".

În vestiar, Ilie a spus pe neașteptate: "Ascultă, Harry! Tragerea la sorți n-a fost grozavă. Dacă Ion ar fi căzut în prima zi cu Stilwell, astăzi ne-am fi dus în Soho, la o bere rece". Harry Hopman a răspuns imediat: "*Mister* Năstase, toate reflecțiile astea trădează un filozof. Eu cred însă că înainte de a medita pe tema jocului sorților, ar trebui să tragi un pui de somn. Nu de alta, dar mâine seară vei avea nevoie de ceva forțe proaspete, ca să-i rezști lui Harry în concursul de bere rece". Ne-am culcat devreme. Dar n-am putut dormi. N-am fi putut chiar dacă ni s-ar fi dat cel mai greu dintre somnifere.

Sunt din nou pe teren. Tribuna e plină. Lumea e veselă. Se discută lejer, ca și cum nici n-am fi apărut în arenă. Am impresia că mă aflu într-un stal și că tribuna reprezintă scena curselor de cai din "My Fair Lady".

Începem jocul. Dar jocul nu-mi merge. Am impresia că Stilwell cunoaște fir cu fir gazonul Wimbledonului. Tribuna e calmă. Rumormarea a încetat - Wimbledonul știe să respecte faza de tenis. Se simte însă o stare euforică printre spectatori. "Fotoliile de orchestră" zâmbesc cu o oarecare îngăduință. Stilwell adună puncte, pe nesimțite. Nu mă pot opune în nici un fel. Pierd în trei seturi. Tribunele îl ovacionează pe Graham Stilwell. Acum totul e ca la început. E 2-2 și Anglia - favorită.

229

Reintru în vestiar. Sunt nervos. Cel mai mult mă supără consolările: "Și așa, acest meci cu Anglia e o mare performanță. Mă uit la Ilie. Își bate palma cu racheta, îl simt copieșit. Nu poate sta locului. Cere un gât de Coca-Cola, își caută prosopul, își desface șiretul. Și-l reînnoadă. Roagă să nu se fumeze: nu fumează însă nimeni, își izbește călcâiele cu racheta pentru a îndepărta niște fire de zgură care nu există: pantofii sunt scoși din cutie... Nu știu ce să-i mai spun. Cel mai bine ar fi să tac. Ilie iese...

Sunt obosit. Aș sta așa, nemișcat, pe banca vestiarului, fără să-mi pese de faptul că maioul e leoarcă. De afară se aud zgomote. Ascult. Vreau să deslușesc totul. Mă gândesc la Ilie. Arunc totul de pe mine în câteva secunde. Peste câteva minute va începe cel mai greu meci al vieții mele.

Trec sub duș. Rămân însă doar câteva secunde. Fierbinte-rece, fierbinte-rece. Îmi dau seama că trebuie să-mi ascut nervii. Nu știu dacă voi rezista acestui meci. Și Ilie e singur, pe Wimbledon...

Urc pe furiș în tribună. Aș vrea să nu mă recunoască nimeni, începe jocul, Ilie e foarte nervos. Schimbă mereu racheta. Nu-i iese aproape nimic. Nu se poate concentra. Se uită spre tribună. Mă caută prin public, încerc să-mi compun o privire de om sigur pe sine. M-a găsit! E foarte grăbit. A uitat complet de minutul de odihnă. E mereu primul pe teren. Cox pare foarte calm. Nu se grăbește.

Nici nu mai știu când s-a terminat primul set. Cox a câștigat cu 6-3. Wimbledonul

e în delir, Ilie continuă să-și schimbe rachetele. Probabil că vom pierde... începe setul doi. Acum aş prefera să fiu în vestiar. Mă părăsesc nervii, Ilie e din ce în ce mai grăbit. Serveşte fu- rios. Atacă, 1-0! Zoreşte băieţii de mingi. *Break!* 2-0! îmi

230

revin. Serveşte cu disperare. 3-0! Ce mare jucător e Ilie Năstase! Serveşte Cox. Ilie răspunde formidabil. Am impresia că joacă cu ochii închişi, joacă din memorie. Al doilea *break!* 4-0!! Wimbledonul tace... Serveşte Năstase. Cox caută să câştige timp. Încearcă un *not ready*. În zadar: 5-0! E oare cu putinţă? Dar nu apuc să mă liniştesc. Cox îşi câştigă serviciul: 5-1. Încep să mă obsedeze toate seturi- le pe care le-am pierdut cu Arilla, de la 5-0. îmi revine în minte şi meciul pierdut cu Arilla, de la 5-0. Din fericire în- să, istoria nu vrea să se mai repete. Ilie a redevenit jucăto- rul pe care-l ştiu: 6-1.

Începe setul trei. După 3-6 şi 6-1, şocul setului trei va trebui să decidă...

1-1,2-2, 3-3... *Break* Ilie! 4-3!! Şi 5-3!!! Serveşte Cox... 15-0... 15-15... 15-30... Mai avem două mingi. Cox atacă. Lung de linie. Aut! 15-40! Minge de *set-ball!* Dar, în acest moment, Ilie Năstase are una din intervenţiile care-l vor face celebru şi vor anula toate izbucnirile lui de nervo- zitate, în timp ce Wimbledonul trăieşte drama *set-ball-* ului, Ilie se apropie de arbitru şi spune răspicat: "*Right ball*" (minge bună). Arbitrul, deşi surprins, acceptă ime- diat: 30-30. Cox rămâne perplex. Tribunele ovaţionează acest gest de o candoare rarismă, după atâtea mingi du- bioase. Jocul se întrerupse mai bine de un minut. Eu ezit între admiraţie şi... teamă. Dar răsplata vine imediat. Ilie reuşeşte automat *break-ul* victoriei în acest chinuitor set trei.

Pauză... în vestiarul nostru e linişte. Acum vorbele nu mai au nici un sens. Suntem foarte aproape de victorie. Harry Hopman zâmbeşte. Ilie îi răspunde tot printr-un zâmbet: "Ştiu ce vrei să spui, Harry. Că Mark Cox e omul de bătut. Ai dreptate, Harry. Dar mai e până atunci".

231

Revenim. Cox e, în continuare, foarte stăpân pe sine. S-a pieptănat cu grijă. Aleargă cu paşi mărunţi spre ma- sa cu prosoape.

Până la 3-3 am stat nemişcat. Cred că în cele aproxi- mativ 20 de minute mi-am reţinut respiraţia cel puţin 10. Apoi a venit cel mai important *break* din tenis: 4-3 pentru Ilie. A urmat serviciul lui: 5-3. Ne mai trebuia un singur ghem. Lui Cox i- ar fi trebuit cel puţin patru. Dar gândul că suntem atât de aproape m-a epuizat. A trebuit să pără- sesc tribuna, îmi era imposibil să mai urmăresc meciul. Şi am coborât.

De afară se auzea mugetul tribunei. Am încercat să descifrez jocul, ascultând. A servit Ilie. A atacat. Tribuna a tăcut. E 0-15, desigur. Cox a reuşit un *passing-shot*. Ilie a greşit, probabil, interceptia. Dacă n-ar fi greşit, ar fi iz- bucinit aplauzele

pentru Cox. La Wimbledon nu se aplau- dă pe greșelile adversarului. Sunt la capătul puterilor. Urc câteva trepte, ca să-i văd fața lui Ilie... Uite-l! E livid. Servește. Atacă! Retur formi- dabil Cox. încă un punct pierdut: 0-30! Dacă Cox va "în- toarce" *break-u*!, totul e pierdut. Ilie cere mingi. Nu mai are astâmpăr. Nici nu se gândește să "taie" seria englezu- lui. Și e pericol mare. Servește! Formidabil! As! 15-30! îl aud strigând la copii: "*Balls, bolși*" Vrea mingi. Servește. Atacă! Retur Cox. Voleu Năstase, imparabil! 30-30! Suntem la două mingi de "Salatieră", visul meu utopic!

Cobor din nou. Nu vreau să văd. Vreau doar să aud. Să deduc. Ce-a fost asta? A servit. 40-30! *Match-balll Match- balll Match-balll* Acum trebuie să mă întorc. Trebuie! Vreau să văd ultima minge, întind gâtul. Găsesc un mic "periscop" între doi umeri lipiți. Nu vreau să scap nici o mișcare. Fixez piciorul stâng al lui Ilie. Vârful se răsuțește

232

ușor înăuntru. Vrea să evite cea mai mică greșeală de pi- cior. Ilie servește. Puternic. Foarte puternic. Dar mingea e în plasă. Duc palma la ochi. Mingea a doua o urmă- resc în gând. Și, deodată, Wimbledonul răsuflă. Știu. Știu foarte bine. Dublă greșeală! Dublă greșeală, la *match-bdl*. 40-40! Egalitate! Și totul de la capăt!

Cobor pentru ultima oară. Nimic nu mă va mai pu- tea întoarce înainte de sfârșit. Aud mingile. Se joacă mult. Amândoi vor să prelungească acest 40-40. Și iarăși liniște. Din nou *match-balll* ! A servit! Număr mingile. Una! Două! Trei! Năstase! Cox! Năstase! Cox! Năstase!!

Aplauze! Aplauze!! Wimbledonul aplaudă!

Am câștigat! Am câștigat! încerc să pătrund. Trec cu greu printre oameni. Toți se uită la mine. Probabil că am o față care nu inspiră încredere. Mi se face loc. Cobor. Ajung la Ilie. Gică Cobzuc plânge. Mă așez în genunchi, îl cuprind pe Ilie. Mă simt foarte puternic acum. Toți ne privesc. Aplauzele continuă. Ilie e pe umerii mei. Nu m-am gândit nici o clipă că aş putea să par ridicol. Sau ca- botin. A fost ceva care trebuia făcut. Nu știu cum aş fi pu- tut consuma altfel cea mai mare bucurie din viața mea...

Am învins Anglia! Pe gazonul ei cel rău. în mijlo- cul tribunelor Wimbledonului. Suntem în finala "Cupei Davis". Noi, învinșii lui El Shaffei. Suntem în fina- la "Cupei Davis". într-o zi de septembrie vom atinge "Salatieră de argint" care, în mintea mea de adolescent, a fost, cândva, un fel de comoară, un fel de tezaur din 1001 de nopți. Și care, vă mărturisesc, continua să fie tot o co- moară, de argint sau de fum, chiar în acea seară a victori- ei asupra Angliei lui Cox și Stilwell.

A urmat o noapte lungă. Dar n-am fost în Soho. Concursul de bere rece n-a mai avut loc. Eram sfârșiți.

233

Am stat întinși în pat. Oboseala ne împiedica să dormim. Am așteptat ziarele încă de la ivirea zorilor. Am sunat de mai multe ori. Inutil, bineînțeles. Era mult prea devre- me.

Am coborât înainte de ora servirii micului dejun. Am găsit un "Observator". Fotografia lui Ilie, căzut pe spate, în timpul meciului cu Cox. Text sugestiv: "Ilie Năstase se va ridica și îi va învinge pe Cox și Marea Britanic".

Celebrul cronicar John Balantine de la "The Sunday Times" scria o cronică avântată: "... cu cât pământul îi ar- dea mai tare sub picioare, cu atât românii se dovedeau mai stăpâni pe ei". Și tot el: "Marele paradox al acestui fi- nal de meci: temperamentalul Năstase a fost mai calm decât Cox. Calmul Cox a fost mai nervos decât tempera- mentalul Năstase".

Eram în finala "Cupei Davis". Eram cu adevărat... .. Și am trecut Oceanul. Și am ajuns la Forest Hills. Americanii ne priveau cu simpatie, dar și cu o doză de îngăduință, în fond, ce era Europa în tenis, pe lângă America sau Australia!

Probabil însă că acel zâmbet de îngăduință a fost o simplă impresie pe care o purtăm în noi. Chiar de la pri- mele zile de antrenament, am fost uimiți de mulțimea operatorilor care mișunau în jurul nostru. Sunt convins, de altfel, că în cele câteva zile premergătoare Forest Hills- ului s-au tras mii și mii de metri de peliculă, în numele publicității, în primul rând, și, bineînțeles, în numele "spi- onării" tehnice a finaliștilor "Cupei Davis".

Forest Hills-ul 1969 a început cu o explozie de mari proporții, care s-a auzit până în Nevada. În turul doi, Ilie Năstase a câștigat la Stan Smith, poreclit "the killer" - "ucigașul" - pentru forța nimicitoare a loviturilor sale

234

(Năstase-Smith: 5-7,12-10,7-5,6-3).

Partida a plăcut enorm americanilor. A existat și un moment de *suspense*, ca într-un western de cea mai bu- nă calitate. Conducu cu un set și cu 4-1 în setul doi, Ilie re- face până la 3-5, dar Stan Smith are *set-ball*. Aici, în urma unor schimburi violente la fileu, Stan Smith plasează un cros ca și imparabil. Ilie plonjează spre mingea care, du- pă cădere, ricoșează dincolo de linia de dublu. Ratând interceptia, Ilie aruncă, din zbor, racheta, care reușește, printr-o minune, să trimită mingea peste plasă. Stan Smith, prompt la fileu, retrimite un stop în partea opu- să. Dar, în această jumătate de secundă, Ilie reușește să se arunce spre racheta căzută, să o ridice, să se răsuceas- că și să plonjeze de astă-dată spre mingea afiată în partea opusă. La capătul acestei operații uluitoare, mingea ate- rizează imparabil în terenul lui Stan Smith, care nu mai știe ce să creadă. Egalitate! Tribunele sunt realmente in- cendiate. Se aplaudă minute în șir această paradă - ripos- tă nemaivăzută, desigur, pe un teren american. Nu mai e, cred, cazul să vă spun că televiziunea americană a reluat o săptămână întreagă această fază

inimitabilă care a făcut din Năstase un fel de El Cordobes al tenisului.

Din acest moment, jocul Stan Smith-Ilie Năstase a înregistrat o schimbare de 180 de grade. Stan Smith a cedat treptat atacurilor lui Ilie. La terminarea meciului s-a produs o adevărată încercuire a lui Năstase. Publicitatea necesară a apropiatului meci de "Cupa Davis" trebuia asigurată până la ultimele limite, cu atât mai mult cu cât, de astădată, avea un temei fără replică: victoria asupra unui titular al echipei americane.

A doua zi, de dimineață, ne-am întâlnit, din întâmplare cu un foarte apreciat cronicar american: Jerry Oster.

235

Ne-a arătat programul finalei. Era foarte mândru. 80 de pagini. Hârtie velină. Coperti color, în program era scris mult despre noi. Aveam, fiecare, biografii amănunțite. Palmaresul nostru nu avea absolut nici o greșeală. Jerry Oster, oprindu-se asupra acestui palmares, m-a întrebat despre cele două victorii ale lui El ShaFfei, la București. I-am spus că se poate întâmpla oricui, mai ales când e vorba de El ShaFfei.

A doua zi, Ilie a avut prilejul de a răspunde întrebării lui Jerry Oster. După primul set era 6-0 pentru Năstase. În setul doi, El Shaffei a abandonat, acuzând o întindere...

Ilie a părăsit Forest Hills-ul printre ultimii 16 jucători. Meciul de adio a fost foarte frumos. De altfel, un meci Rosewall-Năstase nu poate fi decât frumos, într-o vreme când serviciul puternic și voleul tind să devină, în opt cazuri din zece, soluția unei faze cât mai rapide, subtilitățile tehnice ale lui Ken Rosewall și Ilie Năstase au izbutit să-i încante pe cei 15.000 de spectatori de pe "Centralul" Forest Hills-ului (Rosewall-Năstase: 6-1,7-5,4-6,6-3).

În ultimele zile ale marelui turneu, taciturnul Rod Laver a declarat în cadrul unei conferințe de presă: "Aici, la Forest Hills, am fost impresionat de câțiva jucători tineri și mai ales de românul Năstase"... Laver, impresionat! Pentru mine era o surpriză mult mai mare decât victoria lui Ilie asupra lui Stan Smith.

... Pe aeroport, înainte de a pleca spre Cleveland, locul de desfășurare a finalei, am fost întrebat despre șansele pe care le întrevăd echipei României. Răspunsul meu a fost simplu: "Am auzit că la Cleveland mingile zboară mai repede. Asta-i tot ce știu, deocamdată". A doua zi am citit că sunt un om ironic. N-am înțeles de ce, dar nici n-am avut timp să reflectez asupra legăturii făcute de re-

236

porter. Eram la Cleveland, orașul visului meu utopic.

...Cleveland! Prima impresie? Terenurile în trei culori: verde, roșu, negru...

Cimentul e dur. După primul antrenament, nu ne mai simțim tălpile. Dar a doua zi, de dimineață, suntem iarăși pe teren... Jucăm mult. Avem adversari puternici: Seewagen, Holmberg... Timpul trece greu. Am avut impresia, după Wimbledon, că mă voi calma aici, la Cleveland. Dar nu e cu putință. Mi-e greu să

renunț. Americanii au o vorbă: cine a putut ajunge în finala "Cupei Davis" nu e bătut dinainte... De acord, îmi spun, dar această echipă a Americii a câștigat finala anul trecut, în deplasare, la Adelaide, în Australia, cu 4-1...

Lucrăm de dimineața până seara. Un reporter de la "The New Dealer" mă întreabă dacă-mi place Cleve- land-ul. Îi răspund: "Nu-l cunosc. Știu doar că are tere- nuri de ciment, vopsite în verde, roșu și negru".

Orele trec greu. Se apropie startul. Președintele Nixon ne trimite o telegramă: "Îi felicit pe sportivii ro- mâni pentru performanța de până acum", în aceeași zi primesc o telegramă din Lugoj, de la un maestru. Mă uimește adresa: "Ion Tiriac, «Cupa Davis», Statele Unite". Mă întreb cum de-a ajuns telegrama asta...

A venit și ziua tragerii la sorți! O adevărată ceremonie. Sala Windsor a hotelului "Hilton". Prezidează primarul orașului. Momente de emoție. S-a tras primul joc: Ashe- Năstase. Deci eu am să urmez contra lui Stan Smith. Și am să închei, în ziua a treia, cu Ashe... Bob Malaga, se- cretarul tehnic cu nume de cowboy sau de șerif, aruncă o vorbă plină de umor: "Am auzit că Bucureștiul e un oraș frumos. Aș prefera să-l cunosc totuși altfel decât la anul, în finala «Cupei Davis»". Deși un simplu compliment,

237

sînt o ușoară amețală la gândul că s-ar putea întâmpla să fie așa...

A venit și ziua cea mare. Stadionul din Cleveland - pentru că e un veritabil stadion - pare un pic desfăcut... Lumă multă. Apar jucătorii. Ilie mi se pare iarăși nervos. E întotdeauna nervos când se uită în jos, spre pantofi, că- utând o pietricică imaginară, în care să șuteze. Arthur Ashe poartă un pulover galben (cam strident în această catedrală a sportului alb).

Ultimul act a început. Năstase atacă. Vrea să-și pu- nă adversarul în dificultate. Dar e foarte nervos. Nici nu are răbdare să se așeze în fotoliu în pauza de un minut. Pornește, de fiecare dată, cu pași mărunți, spre linia de serviciu. Îi simt mușchii contractați.

Arthur Ashe e calm. Știe, desigur, că de vreo 25 de ani "Salatiera" are gravate pe soclu doar nume americane și australiene.

Ashe câștigă primul set cu 6-2.

Năstase începe, parcă, mai bine al doilea set. Conduce. Aleargă. Taie terenul în lung și-n lat. Plonjează curajos, uitând că joacă pe ciment. Setul are un moment decisiv: Năstase conduce cu 8-7. Apoi riscă pe serviciul lui Ashe. E singura soluție, de altfel, în fața imperturbabilu- lui Arthur... Ashe egalează: 8-8. Ilie nu cedează.

Astăzi însă șansa nu e de partea lui. Ashe "întoarce" câteva ghemuri de la 30 sau chiar 15-40. Pierdem setul cu 15-13...

În setul trei a trebuit să mă duc la cabine, ca să mă echipez. Am continuat să ascult la megafoanele insta- late peste tot. La 4-2 pentru Năstase n-am mai putut sta în vestiar. Am ieșit pe jumătate echipat. M-am uitat la Ilie. A încercat un *topspin*. A mai încercat unul. Primul

a ieșit în aut. Al doilea n-a fost destul de înalt. Sufla vântul. *Topspin-unle* deveneau, astfel, o loterie. Dar Ilie voia să încerce totul...

Am reintrat în vestiar. Stan Smith era de mult în cel vecin. Am încercat să nu mă mai gândesc la meciul pe care Ilie avea să-l piardă peste câteva minute, în după-amiaza aceea de septembrie, la Cleveland, Ilie Năstase reprezenta, din păcate, cel mult 50 la sută din ceea ce fuse-se cu puține zile în urmă, contra lui Smith, la Forest Hills (Arthur Ashe-Ilie Năstase: 6-2, 15-13, 7-5).

Ne-am reîntâlnit în vestiar, Ilie a spus doar atât: "Am jucat prost". Harry Hopman l-a bătut pe umăr: "Mister Năstase, ai trecut pe lângă o mare performanță". Ilie n-a reacționat. Era obosit.

O mare performanță? Nu-mi dădeam seama dacă H. H. credea în ce spunea sau începea pregătirea psihologi- că a zilei a treia.

Am intrat pe teren cu The Killer - alias Stan Smith. Știam că "ucigașul", care este cu nouă ani mai tânăr decât mine, izbește formidabil la serviciu și vine imediat cu voleyul. Acesta e jocul american, prin excelență. Așa joacă și Graebner. Așa joacă toți juniorii lor. Gestul frumos, mingea sau traiectoria savantă nu mai sunt la modă în America. Un joc frumos - spun americanii - e doar cel care aduce puncte. Deci fulgerul trebuie să se vadă la serviciu, iar trăsnetul - să se audă la voley. Asta-i tot.

... Și totuși, trebuie să fac ceva împotriva "ucigașului". Cu armele mele europene. Cu mingea tăiată, liftată, șlaisată, stopată...

Hai să te văd, mister Smith! Să știi că nu mă sperie serviciul-bombă. Santana servește mult mai încet, dar mingea parcă e vrăjită. Te rog să mă crezi, când voi, ame-

239

mmm

ricanii, veniți în mare viteză la fileu, nu faceți decât să ajutați discretul nostru cros european. Vrei să știi care e, de fapt, handicapul meu? Îmi face mereu impresia că, după un sprint de patru-cinci metri, o să mai patinez câțiva centimetri. Asta-i amintirea zgurei. Aici însă, pe cimentul vostru, trebuie să frânez brusc. Și mă dor foarte tare gleznele.

... îmi pare rău că primul set l-am câștigat abia după 14 ghemuri (8-6). Cu un 6-4 nu știu dacă aș mai fi pierdut partida. Și a mai fost povestea aceea din setul doi (câștigat de Smith cu 6-3). La 3-2 pentru tine eu am făcut o minge de 3-3, dar arbitrul a decis altfel. Și iată că în loc de 3-3 a fost 4-2. Adevărul e că terenul de ciment e teribil de avantajos pentru echipa gazdă. Pe zgură, o minge dubioasă poate fi reconstituită. Pe ciment, în schimb, nu rămâne nici o urmă.

Te rog să recunoști, mister Smith, că după setul trei, când te conduceam cu 2-1, nu mai erai foarte sigur de superioritatea fulgerului și a trăsnetului asupra Europei. Dar iarăși ai avut puțin noroc. La 5-2 pentru mine, dacă termin setul imediat, nu

se mai știe. Așa însă, am ajuns la 7-5. Și a fost prea mult pentru cei 30 de ani ai mei. În ultimile două seturi m-am bătut mai mult cu alergarea. Ca să nu mai amintesc de alte cauze, care n-au mai depins de noi, cei cu racheta în mână. Și am fost atât de aproape cu acel 4-3 în setul cinci... (Smith-Tiriac: 6-8,6-3,5-7,6-4,6-4).

Așa s-a încheiat prima zi. Era 2-0 pentru americani. Ar fi putut să fie 1-1. În fond, am avut 4-3 în setul cinci...

A doua zi de dimineață am luat ziarele. Iată ce scria agenția France Presse: "Ion Tiriac, mai puțin strălucitor decât coechipierul său, a dat totuși o replică redutabilă puternicului voleieur care este Stan Smith. Prin jocul

240

său solid și prin concentrarea sa deosebită, tenismanul român a fost pe punctul de a produce o mare surpriză. După pauză însă, deciziile greșite ale arbitrilor, ca și ratările de serviciu ale românului l-au făcut să piardă ultimile două manșe".

După-amiază aveam dublul. Ilie nu putea - era limpede - să uite înfrângerea la Ashe. Repeta mereu, ca un autotomat: "Am jucat prost! Am jucat prost!" Această idee fixă l-a împiedicat să-și revină în partida de dublu. N-aș putea spune că noi nu ne-am jucat șansa, între mine și el a existat însă o diferență de tensiune. Eu am reușit să uit că suntem conduși cu 2-0. Ilie însă n-a putut uita. În setul trei am avut avantaj de cinci ori: 5-4,6-5,7-6,8-7,9-8. Și am pierdut cu... 9-11 (scorfinal: 8-6,6-1, 11-9). Aventura visului meu utopic se încheia, de fapt, aici.

Dar bătlia a continuat. A doua zi, Ilie și-a regăsit zămbetul. Scăpase, poate, de obsesia rezultatului, în fond, simplul fapt că poți fi obsedat de rezultat la Cleveland, în finala "Cupei Davis", e o probă de curaj.

Ilie a început foarte bine partida cu Smith. Deși americanul a servit realmente ca fulgerul, Ilie a reușit *break-ul* la 3-3, în primul set, cu un voleu de stânga, care ar fi putut să fie descompus în paginile tehnice ale "World-Sport-ului". La 5-3, Smith a realizat patru ași, dar Ilie a "punctat" imediat, câștigând setul: 1-0.

Setul doi a semănat mult cu primul. Același *break*. Același final splendid, la 5-4, cu 30-15, as, as 6-4... și 2-0.

La 2-0 pentru Năstase, setul trei a pus față-n față doi boxeri gata-gata să izbească din toate puterile. La 4-2, Smith realizează patru ași. Ilie reface distanța tot cu patru ași. Apoi, deși condus cu 40-15, reușește să ajungă la 5-4 și serviciul. Obosit, probabil, de această formidabilă

241

canonadă a "așilor" cu Smith, Ilie servește mai slab, atacă pe mingi moi și pierde setul.

Al patrulea e setul lui Smith, fără prea multe complicații, în schimb, al cincilea a fost setul bolnavilor de inimă... S-a mers "cap-cap". Apoi Smith a avut 5-3. Ilie a refăcut, 5-5, și a condus cu 6-5! S-a ajuns la 8-7 pentru Năstase! Match-baH!! Greu de povestit... 9-8!! Al doilea *match-ball*! Până la 11-9 pentru Smith, Ilie avea să mai aibă două *match-baH*-uri. Și ce mult am dorit acest punct (punctul de onoare) în finala de la Cleveland...

Ultima încercare a fost a mea. Dar era prea târziu. Iar Ashe se afla în mare formă, în setul doi am condus cu 4-1, dar am pierdut cu 6-8. Ashe se juca având în spate un scor general de 4-0 care valora cât un fotoliu foarte, foarte co- mod.

Am câștigat setul trei. N-am acceptat niciodată în- frângerea fără luptă, în setul patru a venit întunericul. Era târziu. Ashe conducea. Meciul a luat sfârșit în seara aceea. A doua zi urma să plecăm la Washington.

Așa a fost la Cleveland. Cu un pic de noroc, ar fi putut să fie 1-4 sau chiar 2-3. Păcat de ziua slabă a dublului nos- tru. Am fi jucat altfel, în ultima zi, fără acel nu prea plăcut 0-3 pe cap și în... piept.

... Când ne-am întors acasă, am făcut o vizită redacției ziarului "Sportul". La masa rotundă organizată ad-hoc, cineva m-a întrebat zâmbind dacă vom mai juca vreodată în Challenge-round. Am răspuns printr-o întrebare: "De ce nu?" Și am vrut să adaug: "Chiar dacă ar fi să jucăm, pe parcurs, împotriva lui El Shaffei, la Cairo".

* SUA-România 5-0, în finala "Cupei Davis" în 1969. Ashe-Năstase: 6-2, 15-13,7-5; Smith-Țiriac: 6-8,6-3,5-7,6-4,6-4; Smith, Lutz-Țiriac, Năstase: 8-6, 6-1,11-9; Smith-Năstase: 4-6,4-6,6-4, 11-9; Ashe-Țiriac: 6-3,8-6,3-6,4-0 w. o.

242

Am uitat să vă spun că imediat după Cleveland am participat la câteva turnee în America. Am fost la Washington, la Las Vegas, la Denver. Dacă v-aș aminti câteva rezultate, ați spune că tenisul e o adevărată loterie. La Denver, de pildă, Ilie l-a bătut pe Ashe (6-5,4-6,6-5) și a câștigat finala cu... Smith (6-5,6-5). în timpul acestui turneu, celebrul schior Jean Claude-Killy a fost atât de en- tuziasmat de jocul lui Ilie, încât i-a făcut cadou o gheată uriașă, un fel de statueta, reprezentând schiul. Această gheată se află și astăzi, în original, pe televizorul mamei lui Ilie, în Drumul Taberei... Tot la Denver, eu am trecut de Pasarell și de Lutz. În numai două zile deci am învins împreună cam toată echipa Statelor Unite.

Nu! Tenisul nu e o loterie, dar, în anul de grație 1969, noi jucam de la egal la egal cu o echipă ale cărei rezerve se numeau Clark Graebner, Cliff Richey, Pasarell și Lutz. Și cu toate că nu-mi plac frazele cu *dacă*, mi-aș îngădui să vă mărturisesc un gând: dacă Ilie ar fi avut atunci, la Cleveland, forma întregului său an 1970, sau măcar forma din noiembrie 1969, de la Stockholm, "Salatiera de argint" ar fi făcut cea mai ciudată călătorie din istoria ei, popo- sind la București.

... Am amintit de Stockholm. înainte de Stockholm însă, am fost la Paris, pentru un concurs de sală. Acolo, în sala Pierre de Coubertin, eu mi-am permis să câștig la Pilici (6-1,6-4), învingătorul lui... El Shaffei.

Stimați cititori, v-am reținut foarte mult. Aproape cât meciul Gonzales-Pasarell, de la Wimbledon. Sper că m-ați gratificat însă cu răbdarea dumneavoastră. Aș fi vrut să vă povestesc și despre Stockholm, dar am să-i las locul lui Ilie. La Stockholm începe cea mai frumoasă se- rie din cariera lui Năstase. O serie care va dura vreo 500

243

de zile. Pe mine vă rog, încă o dată, să mă iertați pentru această prea lungă poveste... Acum mi-e dor de Brașov. Aș vrea să urc pe Postăvar, să-mi pun schiurile și să în- cep coborârea. Sunt zile când această coborâre se înche- ie chiar în fața casei mele. Când i-am povestit asta lui don Manuel Santana, nu i-a venit să creadă: "Dacă aș fi putut face asemenea coborâri de basm, n-aș mai fi jucat tenis".

Generalul și locotenentul său

Cele 500 de zile pe care mi le acordă, cu atâta culantă, Ion s-au născut, de fapt, la Cleveland. Poate că și "Salatiera", înduioșată un pic de înfrângerile mele în fața lui Ashe și Smith, și-a spus că merit și eu o soartă ce-va mai bună.

Cele 500 de zile au fost pentru mine un fel de vântej, care m-a cuprins cu brutalitate și m-a purtat haihui, unde nici nu visam. Acuma, între noi fie vorba, sunt sigur că am avut și noroc. Fără noroc, mai ales în tenis, nu prea poți face mare lucru. Vorba aceea de duh - "norocul îi ajută pe cei puternici" - mi se pare foarte bine găsită pentru adolescenți. Uneori însă norocul îi ajută și pe cei slabi. Eu cred că nu sunt un om prea puternic. Dacă ar fi ca norocul să-i ajute doar pe cei puternici, Tiriac ar fi trebuit să fie primul lui ales. Nu cunosc un om mai puternic decât Tiriac. Ca să fiu sincer, eu cred că "Salatiera" a râs puțin când am atins-o, timid, prima oară, și s-a hotărât să mă ajute.

Un singur lucru v-aș ruga. V-aș ruga să nu vă așteptați

245

la o poveste amănunțită, ca a lui Tiriac. Eu nu prea știu să povestesc. Tiriac ține minte foarte ușor totul. Eu uit la fel de ușor. Dacă acceptați acest "program" destul de nesigur, sunt gata să vă însoțesc în Suedia.

Stockholm! Se spune că e un oraș rece. Eu însă mă simt foarte bine la Stockholm. Capitala Suediei mă iubește. Am constatat, în general, că nordicii mă iubesc mai mult decât cei din sud. Există cronicari englezi sau suedezi care n-ar scrie un singur rând urât despre mine. Există, în schimb, o franțuzoaică, sau așa ceva, care mă înțeapă de fiecare dată. În sfârșit, fiecare cu meseria lui.

La Stockholm mi-a plăcut să joc întotdeauna. Așa s-a întâmplat și atunci, în noiembrie 1969. Și a fost un turneu mare. Un *open* mare, cu Laver, cu Tony Roche, cu Stolle, cu Marty Riessen, cu Ashe, cu Santana, cu Stan Smith... Erau toți *monștrii sacri*, ce să mai vorbim! Dar eram și eu, favoritul "Salatierei de argint"...

Am început turneul de parcă aș fi jucat cu Balogh sau Kerekes, la Cluj. Din păcate, am fost nevoit să fiu nepoliticos chiar din primul tur, câștigând la un suedez, Zahr (6-1, 6-3). În turul doi mi-a ieșit în cale capul de serie nr. 2, Tony Roche. Doar Laver ar fi putut să fie eventual un adversar mai puternic... în partea cealaltă a tabloului, Tiriac, care eliminase în primul tur un alt suedez (Norberg: 6-4, 6-1), s-a văzut față-n față cu Marty Riessen. Vă închipuiți cât de tare era turneul, dacă într-un al treilea meci al seriei se întâlneau Rod Laver cu Fred Stolle, o finală de Wimbledon oricând posibilă.

Știți care au fost rezultatele acestei serii? Tiriac l-a bătut pe Marty Riessen (6-8, 6-3, 6-4), Stolle a realizat surpriza serii, câștigând la Rod Laver (7-5, 8-10, 6-4), iar eu am ajuns în prima pagină a ziarelor politice suedeze, cu por-

246

tret mare, în urma supersurprizei: 6-4, 6-2 cu Tony Roche!

Din nefericire, în seara următoare am căzut cu Tiriac. La terminarea meciului (Năstase-Tiriac: 6-1, 6-3), Ion mi-a spus: "Nu-mi pare rău că am pierdut. O să-mi pa- ră rău, poate, mâine, dacă o să te bată Stan Smith în se- mifinală. Ce mult aş fi vrut să joc eu el revanşa pentru Cleveland. Tu ți-ai luat-o, la Denver. Fă-o pentru mine de astă-dată... Succes, Ilie!"

Şi am jucat semifinala cu Stan Smith. "Ucigaşul" câştigase la Stolle, învingătorul lui Rod Laver. De fapt, nici nu-mi venea să cred că sunt în semifinala unui asemenea turneu. Barranquilla mi se părea acum un fel de "şuşă" pe lângă tabloul cu favoriţi de aici. Şi ce repe- de au căzut! Mă cuprindea ameţeala la gândul că Laver şi Roche, primii doi jucători din lume, se aflau în tribună şi aveau să privească - de sus, nici vorbă - la străduinţele mele în faţa "ucigaşului". Până la urmă însă, le-am servit garnitura completă. Am câştigat la Stan Smith (6-4,3-6, 6-2), învingătorul lui Stolle, care, la rândul său, îl învin- sese pe Laver, care Laver... Şi aşa mai departe... Nu mai e, cred, cazul să vă spun că acest turneu suedez, cu toată finala pierdută la Pilici, ştergea cam tot ceea ce făcusem până atunci. Victoria mea asupra lui Cox, pe Wimbledon, mi se părea acum tare neînsemnată. Deşi, dacă admitem că în tenis se leagă totul, Stockholmul n-ar fi fost posibil fără Cleveland, iar Cleveland-ul a depins atât de mult de MarkCox.

În decembrie am dat o raită pe la Ancona, în Italia. Fiind băgat în priză, am câştigat turneul, bătându-l în fi- nală pe Franulovici (9-7,6-4,6-2), care câştigase la Santana (6-3,2-6,6-4).

Aşa se încheie primele 45 de zile din cele 500. Spre

247

sfârşitul anului, "Ceskoslovenski Sport" a făcut obișnuita sa anchetă internațională, pentru stabilirea celor mai buni jucători europeni ai anului. Eu am venit pe "3", du- pă Okker şi Gimeno. După mine veneau Franulovici, maestrul Santana, Kodes, papa Tiriac, Pilici, Stilwell, Taylor, Cox, Mulligan, fratele Orantes, Barthes... Nu era rău deloc, în fond, urcasem "pe 3" din... trei lovituri: 1) Barranquilla, 2) Cleveland şi 3) Stockholm. Ce simplu pare, uneori, totul. Şi, în fond, cât e de greu...

În ianuarie am fost acasă, întotdeauna mi-e dor de casă. Cu vreo câţiva ani în urmă, turbam la gândul că nu plec la Vichy sau la Sopot. Acum însă, abia aştept o "fe- reastră" ca să ajung acasă, să intru în sală, la Steaua, să fac o şuetă cu Kiki Popovici, tovarăşul meu de suferinţă, să mă duc la "Doi cocoşi", să-mi regăsesc verişoara - ca- re verişoară? - să intru în sala Horească, pentru baschet, să-l ascult pe Dan Spătaru, să dorm în voie în Poiana Braşov, să uit puţin zgomotul tribunei de la Palermo sau bubuitul mingilor de la Madison.

După "Anul nou cu sănătate", am intrat iar în sala cu nisip jilav de la Steaua. Trebuia să pregătim noul nostru turneu american.

Prima escală, tot la Philadelphia. De astă-dată însă, fără emoţiile cu taxiul.

Intru foarte decis să joc. Câștig la profesioniș- tul Gimeno (6-2,7-5). Bob Carmichael, pe care-l admir foarte mult, îmi cedează surprinzător de ușor (6-2,6-1). Apoi vine rândul profesionistului englez Roger Taylor (6-4,6-4). Încep să intru la idei: prea merg bine toate. Sala Spectrum mă aplaudă. Și mie îmi place foarte mult, pen- tru că nu-s ipocrit, în turul trei, bomba cea mare: joc cu Laver. Auzisem atâtea despre Laver! Partea cea mai rea

248

era că-l și văzusem, în toată America se spunea că un ju- cător de tenis care joacă împotriva lui Laver e ca un gan- ster de rând care se întâlnește în aceeași afacere cu Al Capone.

Întă-l și pe Laver! Ca să fiu sincer, nu-mi face plăcere să-l privesc. Are obrazul ca de ceară. Pare un mort.

Începem. Pe neașteptate mă cuprinde o bună dispoziție ciudată, îmi vine chiar să râd. Culmea e că râd pentru că Laver e stângaci. Și râd mereu, deși nu prea văd ce e caraghios în faptul că Laver dă cu stânga.

Toată sala e cu mine. Câștig primul set. La Laver! Dar îl pierd pe al doilea, în setul trei mă simt extraordi- nar. Laver lovește ca un automat. Eu răsucesc mingile. Laver servește cu putere. Eu tai mingile. Ajungem la 5-5. Încep să visez. Urmează 6-6. Aici intervine regulamentul tie-break-ului. E ultimul ghem. Sau, mai bine zis, se joa- că ultimele 12 mingi. Cel care câștigă primul șapte mingi e învingător. Abia acum îmi dau seama că sunt pierdut. Mașina din fața mea se simte formidabil când bate me- tronomul și-ți îngheață bățile inimii. Pierd la Laver cu 7-6 în setul decisiv. Sala Spectrum mă aplaudă ca pe un învingător. De ce oare? Poate pentru că un *tie-break* cu Laver e ca o victorie. Sau poate pentru că lumea s-a cam plictisit de jocul perfect al lui Laver și vrea să ia în brațe un om care mai greșește din când în când.

Pentru mine, Philadelphia e, oricum, un succes. Au jucat 48 de profesioniști. Eu am rămas printre ultimii opt, fiind învins de Mister *Tennis*, care avea să câștige și finala cu Tony Roche, mai ușor decât "sfertul" cu mine (Laver-T. Roche: 6-3,7-6,6-2).

Dar marea lovitură am dat-o la dublu. Am avut o serie foarte frumoasă, în primul tur am jucat cu sete mare. îi

249

aveam în față pe Roger Taylor, profesionistul, și pe Qiff Richey. Și dacă englezul e un adevărat gentleman, Cliff, "texasul", e atât de rău, încât îți vine să-i dai cu ceva în cap. După Roger și Cliff (2-6,6-2,6-3), am câștigat la Koch și Sool. Au urmat Osborne și Jim McManus. În cele din ur- mă am bătut un cuplu celebru: Ralston, Ashe. A fost un meci scurt (6-4,6-3), adică - vorba lui Țiriac - exact ceea ce trebuie în sală, astfel încât spectatorii să te iubească pen- tru că le permiți să ia un ceai la o oră potrivită.

Țiriac-Năstase, campioni de dublu la Philadelphia!

A urmat, la Hawthorne, un turneu american mie-n sută, adică fulger. Și iarăși au venit toți barosanii. Și iarăși am urcat pe podium, în primul rând l-am bătut pe texa- nul cel

rău (6-4 cu Cliff Richey), apoi am pierdut la Stan Smith (5-6), dar am încheiat elegant, cu un frumos *long-set*, la Ashe (8-7).

... Am ajuns la Salisbury. Tot ce a fost până acum - egal cu zero. Concurs formidabil. Mult peste Stockholm. *American indoor. U. S. Open.* Campionatul de sală al Americii. Prezintă absolut toată lumea, de la Rod Laver la prietenul El Shaffeî.

În ajun, şuetă mare. Un fel de cocktail. Se discută des- pre şanse. Se fac pariuri. Bill Riordan, organizatorul, n- are ce face şi aruncă o vorbă: "Favoritul meu e Nasty". Cineva îi răspunde hohotind: "Îţi dau cotă 50 la unu". Bill sare în faţă: "O. K., bate palma". Mă uit la Bill. Râde. În gândul meu: crezi că mi-ai făcut vreun serviciu? Cu 50 la unu sunt extrem *outsider*. Am cel puţin 15 favoriţi înainte de mea.

În sfârşit, fie ce-o fi! Primul tur: vest-germanul Ploetz. Şi lumea e iarăşi cu mine. Am un fel de nebunie. Nu mă pot stăpâni. Mă dau peste cap la încălzire. Şi nu ca să fac

;

250

pe interesantul. Nu! Am un plus de energie pe care trebu- ie să o consum.

Am trecut de primul tur! Dar n-a fost deloc simplu (4-6,7-5,6-1). Într-un *U. S. Open* nimic nu e simplu.

În turul doi, englezul "Gerry" Battrick... Şi mai greu. Pe la vreo 12-12 în primul set, blestem momentul când or- ganizatorii open-ului Salisbury au renunţat la *tie-break*. În sfârşit, câştig cu 15-13. În setul doi însă "Gerry" îşi dă sufletul. Câştig cu 6-0. După ultima minge, îmi iau elan, bat ca Fosbury şi mă arunc peste fileu. Battrick se sperie, eu îi strâng mâna şi tribuna aplaudă în picioare. O. K., *mister Nasty*!

În turul trei, bunul meu prieten *negrone*, adică Arthur Ashe. Simt că încep să mă frigă călcăiele. Nu pot uita Cleveland-ul. Mă uit la Arthur. Tricoul lui galben îmi atrage privirile. Cred că e o greşală să porţi un tricou galben la tenis. Galbenul, pentru mine cel puţin, e o ţintă. Galbenul te excită. Te înfurie.

Pe Ashe am hotărât să-l joc total. Să nu-i dau timp să gândească. Să-l alerg. Să-l alerg şi eu. Să-l ameteşc. Să-l răsucesc. Să-l umilesc. Să-l oblig să fie spontan. Să ne provocăm. Să ne batem la un metru de fileu. Să nu avem timp să trecem racheta de pe o parte pe cealaltă. Să jucăm cu minerul, cu cotul, cu fruntea. Să ne prăbuşim amândoi după ultima minge.

Şi am jucat cum mi-am propus. A fost o partidă foarte frumoasă. Americanii au

uitat că în tenis se aplaudă nu- mai după fază. Am avut impresia că sunt la un meci de box, cu explozii la aproape toate loviturile. Timp de două seturi, nici unul dintre noi n-a rămas dator, în setul trei însă, am reușit să câștig cu două break-uri (Năstase-Ashe: 8-6,5-7,6-2), ceea ce lui Ashe i se întâmplă foarte rar.

251

A fost o seară foarte plăcută. Am câștigat la jucătorul nr. 1 al Americii, iar Tiriac mi-a făcut un cadou imens, oprindu-l din cursă pe Okker, în fața căruia eu nu m-am simțit bine niciodată (Țiriac-Okker: 6-3,7-5).

Înainte de a părăsi sala, s-a zvonit că Tony Roche, adversarul meu de a doua zi, s-ar putea să nu se prezinte, fiind accidentat. Zeița mea, "Salatiera de argint", a socotit probabil că merit un loc de semifinalist la Salisbury. Și, fie vorba între noi, mi s-a luat o piatră de pe inimă, deși câștigasem la Roche, cu nici trei luni în urmă, la Stockholm. Vorba lui Ion, "întotdeauna e bine când nu joacă Santana", se potrivea foarte bine și aici.

Și a venit semifinala. Adversar: Roger Taylor. Același Roger Taylor care îl eliminase cu o seară înainte pe Tiriac (1 1-9,6-1), în timp ce eu aveam liber prin neprezentarea lui Roche. Se vede însă că Taylor avea "complexul Năstase", așa cum și eu aveam "complexul Okker sau Graebner" - uitate că am ajuns să vorbesc ca din cărți.

În semifinala cu Taylor mi-a mers totul. Am câștigat fără un efort prea mare. Cum vă spuneam, eram foarte vesel, chiar după ce Taylor mi-a câștigat un set. Îmi aduc aminte, pe la începutul setului trei, când mi-am făcut nu- mărul, plesnind un *backhand* în cros, cu spatele la fileu, o fată din lojă mi-a aruncat o garoafa. Ce era să fac? M-am aplecat, am ridicat garoafa, am făcut o reverență, am sărutat floarea, m-am apropiat de masă și am pus garoafa într-o sticlă cu apă minerală. Vă rog să mă credeți, am fost aplaudat mai mult decât în urma *backhand*-ului cu spate- le. După meci, Bill Riordan m-a felicitat și mi-a spus:

- Ține minte, Nasty! Măine, în finala cu Cliff Richey, vreau să dau marea lovitură. Vreau să câștig cota de 50 la

unu.

252

-Ce-a făcut Cliff?

- L-a bătut pe El Shafiei, învingătorul lui Laver. Era finalist al *indoor*-ului american, împotriva unui american! Sigur că mâine va veni și fata cu garoafa. Ești un mare don Juan, *mister* Nasty. Știi să seduci într-o clipă.

- N-a fost ceva deosebit. Ar fi făcut-o oricine.

- Glumești. Rod Laver s-ar fi înclinat ușor, ca un ministru, și ar fi cerut băiatului de mingi să depună floarea pe masă.

-Nucred,Bill.

Eram deci finalist al *indoor*-ului american (în semifinală, Năstase-Taylor: 6-4,6-

8,6-3,6-3).

A doua zi m-am prezentat pentru finală. Sala era tic- sită. Cliff Richey nici nu se uita la mine. Eu nu prea eram în apele mele. Și aveam febră.

Am pierdut primul set. Și totuși, publicul era cu mi- ne. L-am pierdut și pe al doilea. Ceva nu mergea. Iar lui Richey îi ieșeau toate, în setul patru, Cliff a ajuns la 4-1. îi mai trebuiau două ghemuri, înainte de a servi în al șaselea ghem al setului, mi s-a întâmplat ceva cu totul ciudat. Am simțit nevoia să-mi ies din pepeni. Să înjur. Și am înjurat în gura mare. Am urlat atât de tare, încât în sa- lă s- a făcut liniște. Spectatorii - i-am văzut - erau uimiți: o fi înnebunit Nasty. A urmat însă cea mai frumoasă serie din câte am avut vreodată. În trei-patru minute am ajuns la 4-5 și serviciul. Aveam senzația că merg pe sârmă. La 5-4 pentru el, Cliff, deși nu servea, a jucat potul. Și a ajuns la *match-ball*. în sală se auzea respirația celor din loji. Și am servit. Nu mi-a venit să cred. As! Egalitate! Am ser- vit din nou, Cliff a închis, desigur, ochii și a izbit din toa- te puterile, în acele clipe el nu mai avea în mână o rachetă, ci un baston de base-ball. Mingea a trecut pe lângă mi-

253

ne ca o cometă. Al doilea *match-ball*! Doamne, de-ar mai intra un as! Dar n-a intrat. Am liftat mult mingea a do- ua. Cliff, pregătit să izbească din nou, ca să mă termine, a fost surprins de zborul prea înalt al mingii. Returul a ple- cat, astfel, mai slab. Am plonjat în disperare și am îngro- pat mingea cu voleyul tocmai pe fundul terenului, înviat din morți pentru a doua oară, am "tras" imediat doi ași la rând și am egalat: 5-5! Sala, în delir. Era sigură că fi- nala se va prelungi cinci seturi. Richey, uimit de aceas- tă reacție a sălii, s-a "agățat" de mine, a mai luat o dată un ghem avans, la 6-6, dar asta a fost totul. Din acel moment am reușit nouă ghemuri consecutive. După 0-2 (la seturi) și 1-4 în setul patru, după cele *match-ball-uri*, reușeam să câștig cu 6-0 setul cinci...

La câteva minute după terminarea meciului, am avut un moment greu. Am simțit că-mi pierd cunoștința. Eram epuizat în urma celor cinci seturi cu Cliff Richey. Mi-am revenit în momentul în care primarul din Salisbury mi-a înmănat Cupa de campion internațional al Americii.

A doua zi, de dimineață, am cumpărat toate ziarele apărute la chioșcuri. Voiam să mă conving încă o dată, și încă o dată, că sunt campion al Americii...

"The Evening Star" din Washington m-a... întins pe cinci coloane: "*Richey, victim ofsupercomeback. VICTORY BYNASTASEMAKESUPERLATIVESFLOW.AdictL*, aproximativ, "Richey - victima unei formidabile reveniri. Victoria lui Năstase a stârnit o cascadă de superlative". Cel mai entuziasmat mi s-a părut Donald Dell, căpita- nul ne jucător de la Cleveland, care a declarat tot în "Star": "Năstase are un potențial fără limite. Execută voleuri ca Gonzales și are *topspin-ul* lui Santana". Comentatorul de la "Herald Tribune" a fost și el foarte amabil: "Galeria ce-

254

lor 4 000 de pe locurile în picioare l-a susținut frenetic pe Nasty. El este viitorul

astru al tenisului, Ilie e un băiat tare simpatic și prezența lui înseamnă un mare câștig pentru tenis". Când a citit acest pasaj, Ion mi-a spus:

- Ilie, ăsta e complimentul cel mai frumos. -De ce?

- Pentru că galeria celor în picioare este cel mai imparțial arbitru. La Milano, la Scala, orice cântăreț, cât de mare, când aude aplauze după vreo arie bine cântată, se uită întotdeauna sus, spre galerie. Dacă galeria de lă- gă plafon aplaudă, înseamnă că a câștigat partida.

... Cronicarii mi-au amintit în articolele lor că am câștigat la rând ultimele nouă ghemuri ale finalei. Ba mai mult, statisticienii au prezentat ca pe o bombă faptul că din ultimele 40 de puncte ale partidei eu am câștigat 35 - "coeficient nemaîntâlnit într-o finală de concurs mare, în care sunt angajați doi jucători de superclasă".

Pentru prima oară în cariera mea am păstrat toa- te ziarele cumpărate. Era în ziua de 23 februarie 1970, la Salisbury. Până atunci, pentru mine ziarele mureau chiar în ziua apariției. La Salisbury mi s-a părut însă că trebuie să păstrez ziarele. Eram aproape convins că acest *indoor* american va rămâne cea mai frumoasă performanță a te- nismenului Ilie Năstase. Și-mi spuneam asta, deși aveam doar 23 de ani și jumătate.

în primele zile de martie am plecat în Australia, pen- tru un mare concurs pe gazon, la Sydney. Era singurul continent pe care nu-l văzusem.

în Australia n-am jucat grozav. *Indoor-ul* american mă sleise, iar gazonul australian mi s-a părut mai perfid chiar decât cel al Wimbledonului. Am câștigat un prim meci la McDonald (6-3,6-4,6-4), dar am pierdut la John

255

Cooper (3-6,3-6,7-5,4-6), care-l bătuse cu o zi înainte pe FredStolle.

Tiriac a jucat mai bine decât mine. A câștigat la pro- fesionistul american Bucholz (6-1,6-4,6-4) și a pierdut un joc foarte aplaudat cu Laver, "împăratul" Australiei, după ce câștigase primul set, având de cinci ori prilejul de a-l lua și pe al treilea (Laver-Tiriac: 4-6,6-3,7-5,6-2).

Pentru mine, Australia a fost o scurtă trecere, fără amintiri prea multe. Eram încă obsedat de victoria *indo-* or-ului american și nu mă puteam aduna. De altfel, e și greu să te aduni pe un *court* ca acela din Sydney, un fel de arenă de fotbal englezească, cu tribună acoperită și cu peste 15.000 de spectatori.

Australia, vă rog să nu vă supărați, nu mi-a plăcut. Australianii sunt prea gravi pentru mine. Iar australien- cele - prea sobre.

Am văzut nenumărate terenuri de tenis. Am impresia însă că tinerii australieni joacă tenis fără o plăcere deose- bită. Parcă ar fi la o oră de gimnastică obligatorie. Tenisul nu pare să-i distreze. E mai mult, cred, un tabiet de fami- lie. Racheta într-o casă australiană e un obiect la fel de banal ca și peria de haine la noi. Am auzit că în Australia joacă tenis o jumătate din populație. Probabil că din câte- va milioane de jucători de rând nu e greu să scoți un Laver sau un

Newcombe. Parca e mai frumos totuși tenisul jucat de noi, cei care nu l-am învățat în familie...

...Am plecat din Australia spre Reggio Calabria, în Italia. Eram nerăbdător să revăd Europa. Mi se părea că sunt la capătul lumii. La Sydney nu m-am simțit prea bine, deși se spune că e cel mai european dintre orașele australiene.

Am plecat cu un avion al companiei "Alitalia", spre

256

Roma. Chiar în ușa avionului m-a întâmpinat o italiancă drăguță, stewardesă, care seamăna cu Claudia Cardinale. Intrasem deci în Europa, deși mai aveam vreo 10.000 de kilometri până în Italia.

Primul popas: Reggio Calabria. Aici m-a cuprins în grijorarea. În calitatea mea de câștigător al Indoor-ului american, aș fi putut face mai mult decât să pierd la itali-anul Panatta. De asemenea, nu puteam să mă consolez cu ideea că după victoria de la Salisbury am dreptul să pro-duc... surprize.

La Monte Carlo încep să-mi revin în formă. Vin pe locul trei, câștigând un meci foarte greu, la Tiriace (7-5,6-8, 6-2,5-7,6-2). Pentru mine, o victorie la Tiriace a fost întotdeauna un barometru de mare precizie.

Plecăm la Roma! Pentru "Foro Italico". Abia aici încep să mă simt în formă, în sfârșit, pot respira în voie după sălile americane și zilele de vară australiene. La Roma suntem foarte bine primiți. Tiriace cunoaște pe toată lumea, iar eu am câștigat *indoor-ul* american.

Începe turneul. Câștig la Goven. Simt o plăcere teribilă jucând. În primul set am impresia că plutesc. Apoi îmi permit câteva "numere", dar, până la urmă, e tot 3-0 (6-0,6-2,7-5). În turul doi, adio glume, pentru că-l am în față pe *mister* Graham Stilwell, cel care m-a umilit pe Wimbledon, în "Cupa Davis". Acum revanșa mea e totală: 6-4,6-3,6-2.

Imediat după simplu, trecem la dublu. Di Domenico și Di Matteo au doar satisfacția unui set (6-2,6-3,4-6,7-5). În turul doi, vechile noastre cunoștințe pariziene Jauffret și Goven nu reușesc nici atât (3-6,6-2,7-5,6-2).

Joc în continuare pe două tablouri. La dublu, cuplul Franulovici-Kodes se numără printre favoriții turneu-

257

lui, dar cronicarii ar fi trebuit să-și aducă aminte că noi doi am câștigat, cu numai două luni în urmă, marele premiu de la Philadelphia. Scorul cu care câștigăm la Kodes-Franulovici (6-3,6-4,6-2) e în orice caz neobișnuit pentru o semifinală la "Foro Italico".

iată-ne deci în finala de dublu!

Urmează o zi de pauză, după care va trebui să joc semifinala de simplu cu profesionistul Pilici. În ziua de pa-i uză, n-am ce face și accept, împreună cu Tiriace, să jucăm fotbal, pe "Flaminio".

E o după-amiază frumoasă la Roma. Ziarele au anunțat meciul nostru de fotbal cu litere mari. Echipele sunt față-n față. În tribune sunt peste 3000 de oameni. Pe

teren, de o parte sunt tenismenii din "Foro Italico", iar de cealaltă - o combinată de actori și ziariști din Roma. În echipa actorilor, printre alții, Gianni Morandi, Interleghi, bărbatul Antonellei Lualdi, plus întăririle de rigoare, cum ar fi, de pildă, ziaristul Reno Tomasi, cu care m-am împrietenit mai demult...

A fost un joc ca-n filme. S-a râs cu poftă. Eu am driblat ca pe Bonaparte. Ziarele scriseseră, de altfel, în "avan- cronici" că eu aș fi fost cândva centru înaintaș al echipei campioane Steaua.

Tiriac a jucat stoper, iar eu - vârf stânga. Tiriac i-a spus pe toți cu intrările lui tip Nelu Nunweiler. Galeria actorilor i-a însoțit toate intrările dure cu un "e" lung, alternat cu scandări precise: "Ba-ffo-ne!" Eu am alergat mult, am driblat tot ce am întâlnit în cale și am înscris mai multe goluri, în ciuda "betonului" advers.

Seara m-am culcat mort de oboseală. Mă durea capul. Alergasem ca pe maidan. Am adormit imediat. Dimineața însă a fost ca într-un coșmar. N-am putut să

258

mă ridic din pat. Aveam o febră teribilă, exact la mușchii pe care tenisul nu-i solicită, cedându-i fotbalului. Iar după-amiaza aveam să joc semifinala cu Pilici! Speriat de-a binelea, l-am trezit pe Ion. Mi-a spus că n-are nimic. L-am văzut însă îngrijorat și pe el. S-a sculat din pat. A început să mă maseze. Apoi a dat drumul la apă fierbinte și m-a băgat în cadă. Am stat așa mai bine de-o oră. Parcă m-am simțit ceva mai bine. De umblat în- să, umblam tot ca după o criză de lumbago.

Am ajuns pe teren frânt de oboseală. Făceam mari eforturi ca să nu se vadă în ce hal sunt. Pilici a apărut im- pozant, cu cei aproape doi metri înălțime. Am căutat să prelungesc încălzirea cât mai mult, ca să scad cantitatea de acid... fotbalistic din mușchi, dar era greu. Pierd primul set cu 4-6 (probabil că n-am transpirat destul). Pierd și al doilea set (1-6). Am o stare de moleșeală. Pilici se uită lung la mine: "Ești bolnav, Năstase?" "N-am nimic", îi răspund, în setul trei, Pilici începe în stil american, cu servicii tari și voleuri largi, ca să încheie frumos, pentru presă și pentru firmă. Dar cum tenisul - vorba lui nea Marin Bădin - "îi pierde pe cei trufași", *drugar* Pilici pierde primul *break* la mine. Ba mai mult, îl pierde și pe al doilea, pentru că passing-shot-ul meu s-a trezit din somn și toate mingile șterg varul de pe linii. Așa câștig setul cu 6-1, într-un moment când nu mai speram mare lucru.

Și a venit pauza. Ion m-a rugat să mă mișc mereu în vestiar, pentru ca nu cumva să-mi revină febra musculară. Dar eu tot m-am așezat: îmi venea să mă întind. Eram frânt.

După pauză, Pilici ajunge la 4-1. Îmi dau seama că sunt exact în situația de la Salisbury, din finala cu Richey. Îmi zic însă că ulciorul... Deodată însă, în capul meu obosit se

259

aprinde un becuț verde: în definitiv, Pilici nu e mai bun decât Richey, iar eu sunt campionul *super-comeback-ului*, cum scria "Evening Star" din Washington.

În tenis, zic eu, totul e să ajungi la situația în care nu mai ai ce pierde. Trebuie să recunosc că la starea asta a mea de liniște a contribuit și meciul de fotbal, jucat cu o zi

înainte până la epuizare.

Pe neașteptate, reușesc să întorc setul patru la 7-5 pentru mine, într-un timp record. Finalul ridică tribunele în picioare. Câștig ultimul set ca la Salisbury, chiar dacă n-a mai fost 6-0, ci doar 6-2. Culmea e că la terminarea meciului mă simțeam atât de odihnit, încât m-a obsedat multă vreme secretul acestei reveniri fizice cu totul inexplicabile.

După meci, Pilici mi-a reproșat că "m-am jucat" în primele seturi, ca să-mi bat joc de el în final. Eu am tăcut. Era greu să-i explic *comeback-ul* meu. Și mai era ceva: mă flata teribil ideea că un mare jucător mă crede capabil "să-i dau apă" într-un început de meci, pentru ca să închei frumos, în aplauzele spectatorilor (Năstase-Pilici: 4-6, 1-6, 6-1, 7-5, 6-2).

A doua zi am jucat finala la dublu. Startul a fost catastrofal. Primul set l-am pierdut cu 6-0. Și am mai pierdut primele trei ghemuri din setul doi. Adversari? Australianii Bowrey și Davidson. După 0-3 însă, totul se răstoarnă ca într-un joc de copii, începem să jucăm fără greșală. Tiriatic e peste tot. Am impresia că e un liliac cu aripi largi. Racheta lui e imensă. Mie nu-mi rămâne decât să înțep câteva mingi la fileu. Și mingile devin imparable, pentru că înțepătura le dezumflă și le culcă frumos în culoarul de dublu. De la 0-3 ajungem la 10-8! Cu alte cuvinte, în timp ce noi făceam două ghemuri, australienii

260

reușeau unul singur.

Câștigăm în cinci seturi un meci în care am pornit cu un handicap de nouă ghemuri (Tiriatic, Năstase-Bowrey, Davidson: 0-6, 10-8, 6-3, 6-8, 6-1).

După Philadelphia, "Foro Italico" e - cronologic - al doilea "clasic" al anului. Vreau să spun prin asta că Ion Tiriatic e mult prea modest atunci când se retrage total din "seria celor 500 de zile".

În sfârșit, joc finala de simplu. Adversar: Kodes. N-aș putea să vă spun prea multe lucruri despre această finală pe care am câștigat-o destul de ușor (Năstase-Kodes: 6-3, 1-6, 6-3, 8-6). Între mine și Kodes a existat deseori un echilibru de forțe pe teren. Să nu mă credeți un închipuit - n-am fost niciodată - dar mi-am permis și eu o concluzie, după vreo cinci ani. În zilele în care noi amândoi eram în formă, am câștigat eu. Ori de câte ori am jucat mai slab amândoi, a câștigat el. Repet, nu e o formă de îngâmfare. Nu fac decât să recunosc prin asta că Jan Kodes are un sistem nervos mai solid ca al meu.

...După "Foro Italico" am fost, vă rog să mă credeți, foarte fericit. Ziarele adunate într-o zi de februarie 1970, la Salisbury, puteau fi acum aruncate. Titlul de la "Foro Italico" era cel puțin la fel de valoros ca și cel din America. Puteam privi înainte...

A doua zi am cumpărat din nou ziare. Eram numit "ii campionissimo". Am citit negru pe alb: "Ilie Năstase este jucătorul antitenis prin excelență... Tenismanul român este un fantezist într-o lume în care aproape toți jucătorii mizează pe forță". În sfârșit, exista cineva care să aprobe vechea mea idee fixă, care-mi

spunea că marea mea șansă e să joc tenis pe dos.
... Ne mai rămânea o săptămână până la plecarea în
261

Iran, pentru "Cupa Davis". Pentru a nu întrerupe antrenamentele am făcut două scurte popasuri la Neapole și Florența. Eu am preferat "dulcele Napoli". Am câștigat blitz - turneul, învingându-l în finală pe Mulligan (6-1,4-6,6-4,6-3). Tiriac a fost la fel de inspirat, plecând la Florența, unde a câștigat cu Iovanovici (8-6,6-4,6-2).

Ne-am reîntâlnit la Roma. De acolo am plecat spre Teheran. Era prin 3 sau 4 mai. Trecuseră vreo 160 de zile din cele 500 stabilite de Tiriac, în cinci luni și jumătate - te câștigasem două mari concursuri *open*: U. S. Open-ul (cu Cliff Richey) și "Foro Italico" (cu Jan Kodes și Nikki Pilici). Am avut o clipă impresia că visez. De fapt, în avion mi se întâmplă să plutesc între vis și viață. M-am trezit brusc și am avut senzația îngrozitoare că am visat. Dar l-am văzut pe Tiriac. Privea prin hubloul avionului spre zarea norilor.

Totul era adevărat!

...La Teheran am câștigat cu 4-1 meciul de "Cupa Davis" cu frații Akbari. Punctul l-a pierdut Petrică Mărmureanu* Tiriac n-a pierdut nici un set. Eu însă am cedat trei. Tiriac a știut întotdeauna, mai bine decât mine, că Davis-cup este cu totul altceva decât un concurs internațional obișnuit, fie el chiar și un *open* cu 48 de profesioniști.

De la Teheran am plecat spre Bruxelles, pentru un nou *open*. A fost un concurs formidabil, întotdeauna îmi amintesc cu plăcere de acest open, deși am pierdut finala. Adevărul e că la Bruxelles n-am jucat mai slab decât la Salisbury sau la Roma. Și apoi, la Bruxelles am stabilit un

* România-Iran: 4-1. Năstase-T. Akbari: 10-8,6-0,6-8,5-7,6-3; Tiriac-H. Akbari: 6-0, 6-1, 7-5; Tiriac, Năstase-H. și T. Akbari: 6-3, 3-6, 6-3, 6-3; Năstase-H. Akbari: 6-4,4-6,6-2,6-3; T. Akbari-Mărmureanu: 6-1,6-4,6-3.

262

record care, pentru mine, valorează mai mult decât titlul: în toate cele cinci partide jucate, inclusiv finala cu Okker, am câștigat câte un set la zero. Iar adversarii mei s-au născut, în ordine, Graham Stilwell, John Alexander, Phillips Moore, Cliff Richey și Tom Okker.

N. R. Iată seria lui Ilie Năstase la Bruxelles: 6-2,6-0,6-2 cu Stilwell; 6-3,3-6,6-1,6-0 cu John Alexander; 6-1,6-1,7-9, 6-0 cu Phillips Moore; 6-0,6-4,6-2 cu Cliff Richey; 3-6,4-6, 6-0,6-4,4-6 cu Okker.

În cadrul aceleiași note a redacției, să reproducem câte-va pasaje din două ziare belgiene, în legătură cu semifinala cu Cliff Richey, încheiată, după cum vedeți, cu un scor de-a dreptul neverosimil, și cu finala pierdută la Okker.

"Leș Sports" din 19 mai 1970

"Richey nu merita mai mult"

"Ilie Năstase s-a distrat vineri cu Phillips Moore și s-a jucat cu Cliff Richey în semifinală... Americanul a încercat să profite de cea mai mică greșală a adversarului său, dar acesta din urmă a greșit foarte puțin. Primul set, mai ales, a fost

dominat de măiestria românului. Năstase este un mare actor, care are uneori tendința de a-și forța ta- lentul și care ar vrea să știe până unde ar putea merge, în afară de asta, lui îi place să se joace cu inimile fetelor frumoase. Cert e că sexul frumos nu-l lasă insensibil. Dar toate aceste considerații extratenis nu ne împiedică să vedem în el un viitor «campion mondial».

Fără îndoială, asemenea australienilor, el poate declanșa fulgere, dar marea lui forță rezidă în numerele de înaltă acrobație... Loburile și stopurile pe care le-a plasat lui Richey au fost atât de perfecte, încât americanul a găsit foarte rar o soluție.

263

O oră și 15 minute de schimburi... 18 seturi la 8. iată un bilanț care vorbește de la sine".

"Le soir" din 19 mai 1970

"Ofinială de toatămmusețea"

"După o luptă de două ore și 19 minute, aplauzele publicului s-au îndreptat mai mult spre învins decât spre învingător. Revenind de la 2-0 pentru Okker (n. r. la seturi), pentru a egala la 2-2, după nouă ghemuri consecutiv, Năstase a fost tare ghinionist când o gravă greșeală a unui arbitru i-a permis lui Okker să realizeze un *break* într-un moment hotărâtor al ultimului set. Năstase a făcut eforturi supraomenești pentru a reface acest handicap. El a avut chiar patru mingi de *break* la 3-2 pentru Okker, dar, nereușind, a trebuit să cedeze, în cele din urmă, cu 4-6, în setul cinci, după ce a realizat passing-shot-uri extraordinare, din poziții disperate, și voleuri fantastice. Loviturile cele mai frumoase au fost ale lui Năstase și nici unul dintre spectatori nu va uita curând fenomenul *passing-shot* pe rever, cu spatele la fileu, pe care Okker l-a respins greu, *in extremis*, de pe fundul terenului.

...Românul a făcut dovada unei superiorități incontestabile la serviciu și voleu. Pentru noi, el rămâne una din marile vedete ale tenisului de mâine".

"Leş Sports" din 20 mai 1970

"Ofinială excepțională între Okker și Năstase"

"Tenis de vis!"

"Tom Okker era favorit și a câștigat, dar victoria lui a fost infinit mai grea decât cea obținută anul trecut, în dauna unui alt jucător din est, Zeliko Franulovici. Franulovici era necunoscut. Năstase a început să fie un

264

nume după *Challenge-Round-ul* susținut împreună cu Tiriac, în "«Cupa Davis». Dar ce imens progres într-un singur an! Ne-am putea întreba, chiar dacă el nu are mai multă clasă decât învingătorul său. Nu trebuie uitată acea faimoasă minge pe care noi am văzut-o atingând linia, dar pe care arbitrul a dat-o *aut*, ceea ce i-a permis olandezului să realizeze *break-ul* din setul cinci.

... Ne întrebăm mereu dacă ar trebui să admirăm mai mult loburile și lifturile profesionistului olandez decât stopurile și retururile imposibile ale românului. Am putea vorbi despre geniu, dacă nu ne-am teme să minimalizăm acest cuvânt.

Open-ul belgian de anul trecut a fost o reușită. Ce calificativ să folosim pentru cel

recent încheiat?

Merti, monsieur Năstase, votre retourfutformidable!""

*

N. R. Să-i dăm din nou cuvântul lui ilie Năstase:...

Dacă am pierdut finala de simplu a open-ului belgi- an, am reușit, în schimb, împreună cu Ion, a treia mare victorie internațională în 1971 la dublu. (Primele două: Philadelphia și Roma...) După o frumoasă semifinală cu profesioniștii Pilici și Barthes (6-2,6-4,1-6,6-3), pre- cedată, în sferturi, de "eterna revanșă" cu Cox și Stilwell (6-4,6-2,7-9,6-2), am câștigat o finală foarte aplaudată la Bowrey-Riessen (6-2,3-6,11-9,6-4). Eu am jucat la numai o jumătate de oră după finala cu Okker, dar asta nu a avut prea multă importanță, pentru că Tiriac a făcut ca tere- nul nostru să fie acoperit, de fapt, în... trei. în orice caz, la ultimul set, tot publicul din tribunele arenei Leopold s-a ridicat în picioare. Ultima minge a fost un schimb de cel

'Mulțumim, domnule Năstase, revenirea dumneavoastră a fost formi- dabilă!'

265

puțin 20 de voleuri. După joc, comentatorul belgian Jean Duriau spunea: "Generalul (adică Tiriac) și locotenentul său (adică eu) sunt de fapt o singură ființă. Sincronizarea mișcărilor lor este aproape perfectă".

Mie mi-a făcut plăcere această ierarhie de onoare. E adevărat, am avut un moment de tresărire, amintindu- mi că am fost cândva "valetul capului de serie", dar asta a durat o singură clipă, în fond, Ion continua să fie șeful de stat-major al echipei noastre, iar eu primeam chiar în seara victoriei de la Bruxelles vestea că sunt "primul cap de serie" la Roland Garros, avându-i în urma mea, în or- dine, pe Stan Smith, Santana, Ashe, Franulovici, Bob Hewitt, Kodes, Richey, Metreveli, Tiriac, Jauffret, Hoad, Orantes, Goven, Ray Ruffels și Dick Crealy.

... A doua zi, de dimineață, am luat "Sabena" pentru București. Am urcat în avion împreună cu Ashe, Pasarell și Stan Smith, care, fiind la Bruxelles, au primit cu plă- cere invitația de a ne face o vizită, pentru a juca un meci demonstrativ, la București, adică un fel de Challenge- Round fără "Salatieră".

Programul pe care ni-l impuseserăm în ultimul timp era, de fapt, curată nebunie. La 28 aprilie am jucat fina- la la "Foro Italico". La 30 aprilie am început turneul de la Neapole (eu) și pe cel de la Florența (Tiriac). La 11 mai am terminat cele trei zile de "Cupa Davis" cu Iranul. La 18 mai aveam încheiat turneul de la Bruxelles, cu cinci sim- pluri și patru dubluri. La 20 mai - plecarea la București, pentru a juca, după formula "Cupei Davis", cu americanii. La 20 mai aveam să jucăm "Cupa Davis", tot la București, cu Grecia, pentru a pleca cu primul avion, la 25 mai, spre Paris, la Roland Garros. Și, în orice caz, până la 30 iunie sau 1 iulie, aveam să jucăm și Mariborul, cu Franulovici

266

și Spear (piei, satană!), și Wimbledonul, pe trei fronturi... Toată lista asta-plus zborurile cu avionul aveau să se con- sume în 60 de zile. Cum a fost cu puțință? De ce am accep- tat? Poate că o să vorbim mai încolo. Deocamdată...

Două vorbe despre vizita bunului meu prieten *ne-grone* (Ashe), a portoricianului (Pasarell) și a "ucigașului" (Stan Smith)... Am jucat, în sfârșit, fără obsesia rezultatului. Eu am schimbat câteva mingi bune cu Pasarell (6-1, 6-2), iar Tiriac l-a învins pe Ashe (6-4,6-4). Apoi am bă-tut, toți patru, darabana la fileu (Tiriac, Năstase-Ashe, Pasarell: 6-4,8-6,3-6,6-4). în sfârșit, Tiriac și Pasarell au împărțit două seturi cât... trei (9-11 și 6-3), întrerupând, normal, pentru că a doua zi aveam totuși un meci de "Cupa Davis", cu Grecia. La urmă de tot am făcut trei se-turi tari cu Ashe (6-1,5-7,6-3), ca să intru direct în meciul cu Kalogheropoulos, peste 20 de ore.

În toate aceste zile am fost la șosea, la Snagov, la Bucur, pe Valea Prahovei. Stan Smith, care n-a putut juca, fiind ușor accidentat, a fost purtătorul de cuvânt al celorlalți doi, declarând: "Voi, românii, sunteți în progres față de anul trecut și cred că veți fi din nou adversarii noștri în *Challenge-Round*. Ceea ce ar fi deosebit de plăcut". La ca-re *negrone* a adăugat zâmbind ca un contrabasist de jazz pus pe șotii: "Dar nu mai plăcut decât în aceste zile formi-dabile, într-o țară pe care n-o bănuiam atât de frumoasă".

A doua zi am început meciul cu Grecia. A fost destul de ușor. Eu am câștigat în trei seturi la Kalogheropoulos. A urmat Tiriac cu Gavrilidis. Ion a lăsat un singur ghem. După victoria de la dublu - tot 3-0 - am cedat ziua a treia cuplului Viorel Marcu - Mureșan. Viorel a făcut trei se-turi frumoase cu Arghiriou, dar Mureșan, deși a câștigat, a jucat vreo trei ore, pierzând 20 de ghemuri la Gavrilidis.

267

La terminarea jocului, n-am putut evita o comparație: "Bătrânul" Tiriac, în al 32-lea an al său, a câștigat, indirect, meciul său cu foarte tânărul Mureșan cu 20-1*!

Ce-o să mai fac când nu va mai juca Tiriac?

... Și am plecat la Roland Garros. Mă apăsa teribil onoarea de a fi "cap de serie nr. 1". Din cei 16 "capi de se-rie", cel puțin șapte ar fi putut să conteste hotărârea orga-nizatorilor de a mă urca în vârful Turnului Eiffel. Și când spun asta, mă gândesc la Stan Smith, la Santana, Ashe, Franulovici, Bob Hewitt, Kodes și Richey.

A fost foarte tare concursul de la Roland Garros!

Eu am început printr-o victorie la francezul Patrik Proisy (7-5, 6-3,6-2), iar Tiriac a câștigat la un alt fran-cez (6-1,6-0,6-4 cu Jean Pierre Courcol). încă din primul tur, numeroși "morți" și "răniți"... Printre "morți", Bora Iovanovici, americanul Jim Osborne, australienii John Alexander și Dibley, spaniolul Arilla, chilianul Pinto Bravo, brazilianul Mandarine, Kalogheropoulos...

În turul doi, câștig din nou, la australianul Fletcher, exact cu scorul cu care Ion îl bătuse la București pe Gavrilidis (6-0,6-1,6-0). La rândul său, Tiriac trece de Di Matteo(6-4,2-6,7-5,6-1).

Dar "măcelul" continuă, în turul doi, ghilotina Roland Garros-ului cade peste capete simandicoase: Tom Gorman, Bob Carmichael, McManus, Hewitt - cap de serie! - Phillips Moore, Pasarell, Gisbert.

Nici turul trei nu e o problemă. Eu câștig la un alt fran-cez, Leclercq (6-2,6-1,6-4), iar Tir iac îl "execută" pe engle-zul Battrick, în trei seturi (6-2,9-7,6-2).

Suntem în "primii

* România-Grecia: 5-0. Năstase-Kalogheropoulos: 6-2,7-5,6-4; Țiriac- Gavrilidis: 6-0,6-1,6-0; Kalogheropoulos, Arghiriou-Țiriac, Năstase: 6-4, 6-1,6-2; V. Marcu-Arghiriou: 6-1,6-3,6-4; Mureșan-Gavrilidis: 6-8,3-6,6-1, 6-2,6-3

268

16" la Roland Garros. în turul patru, eu câștig la austra- lianul Crealy (6-4,6-3,6-4). Sunt în primii opt la Roland Garros! Țiriac- părește simplul împreună cu Santana, Metreveli, Hoad și Orantes, dar înfrângerea lui în fața lui Kodes, cel care va câștiga turneul, adună publicul de pe toate terenurile (Kodes-Țiriac: 4-6,7-5,4-6,6-2,6-2). O singură comparație ar fi suficientă ca să ne dăm seama ce a însemnat jocul Kodes-Țiriac la "cota" Roland Garros- ului: în timp ce Kodes a trecut de Țiriac după cinci seturi, în finală el avea să câștige la Franulovici cu 3-0 (6-2,6-4, 6-0).

În aceeași după-amiară am început dublul. Și am in- trat direct în turul trei. Dublul nostru avea un nume la Roland Garros. în afară de asta, secretarii tehnici pen- tru fixarea capilor de serie știau, desigur, că am câștigat Philadelphia, Roma și Bruxelles- ul.

În primul joc am reușit un 3-1 (6-3,6-1,0-6,7-5 cu Pinto Bravo-Rodriguez).

A doua zi m-am prezentat pentru "sfertul" de sim- plu cu Cliff Richey. Nu vreau să lungesc prea mult vorba, pentru că nici nu-mi face plăcere: am pierdut! (Richey- Năstase: 7-5,9-7,4-6,6-3). Am jucat slab. Poate că am făcut și o socoteală de om prea sigur de sine, stabilind o legă- tură cu Bruxelles-ul, unde câștigasem cu 3-0, lăsându-i doar șase ghemuri "texanului cel rău". Și totuși aș fi putut câștiga și la Roland Garros. în setul doi am avut 3-0,5-3, 7-6 și *set-balll* Până la urmă însă, am pierdut cu 7-9. Eram nervos. Era și foarte cald (sau mi se părea). Știu că am schimbat șase rachete. Nu reușeam să găsesc una potri- vită. După ce am câștigat setul trei, mi-am zis că se va re- peta noaptea de la Salisbury... Am intrat în vestiar. M-am odihnit. Țiriac a fost foarte amabil, îmi dădeam seama

269

că-și cântărește vorbele și gesturile, ca să mă relanseze în joc. "Corsarul" - cum îi spuneau francezii - se dovedea în- că o dată un bărbat și jumătate.

Am revenit pe teren, în acel moment a început un fel de mascaradă care m-a scos din sărite. Câteva zeci de balonașe verzi, pe care scria "Pam-Pam", au fost lansate spre cer. Cei din tribună nu au rezistat tentației și au ur- mărit ca niște copii zborul balonașelor. Balonașele verzi pluteau în cinstea unei aniversări a Federației Franceze de Tenis. Mi s-a părut caraghioasă toată această pove- te cu balonașele într-un joc în care te poate deruta pâ- nă și mișcarea unui spectator întârziat în tribună. Pe Wimbledon n-ar fi cu puțință așa ceva...

Am pierdut setul patru și meciul. Balonașele nu se mai vedeau. Cu sau fără balonașe, trebuie să recunosc că am jucat slab. A doua zi, în TEquipe", se scria pe larg despre meciul meu pierdut: "La început, Năstase, îmbă- tat, probabil, de succesele din acest an, ni s-a părut mult prea încrezător în forțele sale... După pauză, ultimele șanse ale campionului român și-au luat zborul o dată cu

balonașele... Dereglat de aceste balonașe, el a cedat patru ghemuri la rând, setul și meciul".

Bunul meu prieten mai mare, Dennis Lallane, a fost foarte necăjit în urma înfrângerii mele. A scris un articol a doua zi. Un articol foarte frumos, în stilul lui atât de personal, îmi pare rău că nu mai am articolul. L-am decupat și-apoi l-am pierdut*.

*Dragă Ilie, am găsit articolul. Iată pasajul la care te referi, probabil (i. eh.): "Un campion de tenis al epocii noastre este un tânăr care nu privește niciodată soarele dimineții fără să fie obsedat de faptul că terenul de tenis îl așteaptă. După câțiva ani, el realizează un total fantastic de forhand-uri, reverse, servicii, fără a se mai gândi la altceva decât la manevra ușoară pen- tru înșurubarea a mereu aceluiasi bulon alb. Chiar dacă jucătorul în ches- tiune are, în general, mai multe avantaje decât în mină, la uzină, la școală, e

270

După terminarea meciului cu Cliff Richey, Tiriace a acordat un interviu unui reporter înarmat cu un mag- netofon, i-a vorbit cu vocea sa egală, fără introducere: "Acum vom miza totul pe dublu. Cred că ne va ajuta mult faptul că vom putea juca fără obsesia simplului".

L-am privit cu insistență. Nimic nu-l putea clinti. Nici măcar înfrângerea mea, care l-a întristat, așa cum spunea - și sunt absolut sigur de sinceritatea lui - "mai mult decât propria lui înfrângere la Kodes".

A doua zi am jucat cu vechii și bunii noștri prieteni Mulligan și Pietrangeli. A fost o după-amiază blândă, în care am fi preferat să stăm cu Martin și Nick la o șuetă prelungită, în fața unui pahar de vin roșu, pe "teme italiane". A trebuit însă să jucăm. Și a mai trebuit să câștigăm în trei seturi (6-2,6-4,8-6). Nick începea să îmbătrânească...

Când am reintrat în vestiar, Ion m-a întrebat dacă știu câte meciuri de simplu și de dublu a jucat Pietrangeli, pentru Italia, în "Cupa Davis". Nu știam. Am spus la întâmplare: vreo 50,60... Ion a râs, spunând: "Peste 60 am eu. Nick Pietrangeli e recordmanul absolut, cu 159 de me- ciuri jucate".

Seara, într-un mic bistro, Nick a adăugat: "Iar din ce- le 159, am câștigat 116, adică 70 la sută. Mă urmează bel- gianul Brichtant, cu 121 de meciuri, iar pe locul trei e germanul von Cramm, cu 102 meciuri, dar cu 80 la sută la victorii"...

limpede ca rasa campionilor ermetici, ca să nu zic rebarbativi, s-a proliferat în dauna artiștilor și a exuberanților. M-am întrebat întotdeauna dacă un jucător de 30 de ani, atunci când servește pentru a 10-a milionara oară în viață, mai are puterea de a se mai gândi la altceva... Este absolut reconfor- tant pentru noi să vedem un campion dominat de sentimentele unui muri- tor de rând. Și e absolut în firea lucrurilor ca un campion ca românul Năstase să-și consume nervii în fața încăpățânării lui CliffRichey, un fel de Mickey Rooney despre care Drobny aspuscăvafi într-o zi jucătorul nr. 1 al lumii, dar care mai are mult casă confirme acest pronostic...

271

A fost, într-adevăr, o seară de amintiri. Eu aveam opt ani când Nick Pietrangeli juca pentru prima oară în "CupaDavis"...

Ne-am culcat devreme, pentru că a doua zi trebuia să începem dublul mixt, direct în turul doi. Ion avea să joa- ce cu Virginia Wade, "cap de serie nr. 3" la simplu, iar eu - cu Rosemarie Casals, ultimul "cap de serie". Am câștigat amândoi. Eu și cu Roșie am trecut de perechea Petersen- Gorostiaga (6-1,6-4), iar Ion cu Virginia Wade au câștigat

la cuplul Bonicelli-Fillol (6-4,6-4).

În turul trei, eu am avut pauză: perechea Gulyas- Borka nu s-a prezentat. Ion și Virginia au câștigat la Sandberg-Nowicki (6-4,13-11).

În ziua următoare am revenit la dublu bărbați. Am jucat "sfertul" cu francezii Barclay-Contet. Și seria vic- torioasă a "ținut" (6-1,6-8,6-1,6-4). Peste o oră am reluat "mixtul" în condiții speciale sau, mai bine zis, fratri- ci- de: Tiri- ac, Wade-Năstase, Casals. Am rugat-o pe Roșie să dea cât mai tare în minge, ca să pot plonja la fileu. Cu această tactică, deloc savantă, am câștigat ușor (6-1,6-3). A doua zi avea să-mi pară tare rău că am făcut atâta risipă de plonjoane, pentru că am pierdut în semifinală la Durr- Barclay (3-6,4-6). Cred că perechea Wade-Țiri- ac i-ar fi ne- căjit mai mult pe cei doi francezi. O, dacă aș fi știut!

... Și a venit semifinala de dublu bărbați. N-a fost prea ușor. Australianii, chiar dacă nu se numesc Laver sau Emerson, știu dublu cu carul, în fond, ei încep să învețe tenisul nu ca la noi - dreapta, stânga. La ei, baza e servi- ciul. Și, imediat, voleul. Dar acest avans în materie de instruire n-a făcut decât să prelungească meciul. Până la urmă, am câștigat greu, dar sigur (Tiri- ac, Năstase- Crealy, Stone: 6-4,5-7,9-7,6-3).

272

Așa am ajuns din nou în finală, la Roland Garros. Adversari? Ashe-Pasarell, prietenii noștri de la București. Acum avea să se vadă dacă jocul de la București a fost un simplu divertisment.

În dimineața finalei, m-am întâlnit cu Kalogheropoulos:

- Ce faceți, Ilie?
- Nu știu. E greu.
- Sunt convins că bateți.
- De unde ești atât de sigur?
- Nu poți pierde de două ori la rând.
- Cum adică "de două ori la rând"?
- Tu trebuia să câștigi simplul, în jocul cu Cliff Richey te-ai bătut singur. De astădată nu te va lăsa bătrânul lup de mare Tiri- ac.
- Pe asta contez și eu, "Kalo"...

După-amiază, în finală, am jucat mai rapid decât la Philadelphia, am servit mai bine decât la "Foro Italice" și am dat retururile mai relaxat decât la Bruxelles. Am câștigat într-o oră și ceva (6-2,6-4,6-3). Jocul de la București durase două...

Eram deci campioni mondiali de dublu pe zgură, du- pă cinci ani de încercări. France Presse transmitea, în aceeași seară, pentru lumea întreagă: "La dublu, româ- nii n-au fost obligați să-și solicite prea mult talentul pen- tru a-i învinge pe Ashe și Pasarell. "În fond, ce importanță mai avea faptul că pierdusem sau că "mă bătusem sin- gur" la Richey? A fost, mi-am zis, o simplă frână de mo- tor pe care și-a permis-o "capul de serie nr. 1" de la Roland Garros...

...La numai o săptămână după acest formidabil Roland Garros, am trăit Mariborul, unde am ieșit din

273

cursa "Cupei Davis", deși jucasem *Challenge-Round-ul* cu nouă luni în urmă, deși câștigasem între timp patru "clasice" de dublu, iar eu ajunsesem cap de serie nr. 1 la Roland Garros, după Salisbury și Roma.

Prima zi de la Maribor nu anunța nimic rău. Tiriac a câștigat fără probleme jocul cu Spear (1-6,6-4,6-4,6-2). Apoi am intrat eu. Din păcate, mi-am păstrat nervozita- tea din fața lui Richey și am pierdut la Franulovici (3-6, 6-3,2-6,1-6). Au fost, e adevărat, câteva mingi mutate de arbitri - eterna poveste! - dar n-aș vrea să discut pe tema asta după mai bine de un an și jumătate, când peste zgura de la Maribor au curs vagoane de apă, iar liniile s-au mai tras de o mie de ori. În fond, eu am pierdut la Maribor în compania unui mare tenisman, care îl surclasase cu nu- mai o săptămână în urmă pe Arthur Ashe, la Paris, chiar pe Roland Garros.

A doua zi totul a decurs iarăși foarte normal. Am câștigat dublul (Tiriac, Năstase-Franulovici, Spear: 7-5, 6-8,6-1,6-3).

Din nefericire, în ziua a treia am fost "eroul" Mariborului. Am reușit să pierd la Spear! (5-7,6-8,2-6). Cum? Mie mi se pare simplu: am jucat cel mai slab meci al anului, în timp ce Spear - așa cum a și declarat în timp ce era purtat pe brațe - a "prins" cel mai bun meci al cari- erei sale de tenisman.

A urmat partida care ar fi putut să mă salveze. Tiriac a intrat pe teren uitând, cu voința lui extraordinară, că Franulovici a câștigat la Ashe și la... Năstase. El a înce- put o formidabilă bătălie cu întreg Mariborul. La 2-0 (6-1,7-5 pentru Tiriac) eram aproape sigur că vom câștiga. Dar Franulovici a reușit să câștige setul trei (6-3). Tiriac n-a cedat. Și-a adunat ultimele forțe, puse la grea încerca-

274

re de iadul din tribună, și a reușit să conducă cu 3-1 în se- tul patru. Dar asta a fost totul. La 4-3 pentru Franulovici, Mariborul era jucat (Franulovici-Țiriac: 1-6,5-7,6-4,6-0). Pronosticul lui Stan Smith - "ne vom reîntâlni cu româ- nii în *Challenge-Round*" - căzuse...

După meci am simțit nevoia de a întrerupe tăcerea grea din vestiar:

- îmi pare foarte rău, Ioane. Am jucat catastrofal.

- Se întâmplă, Ilie. Dar marele vinovat eu sunt. L-am avut pe Franulovici în mână. Mândrul Tiriac nu voia să-mi cedeze mie obligația de a fi câștigat meciul. Rămânea totuși scris că el adunase un punct și jumătate, în timp ce eu mă înscrisesem doar cu o jumătate... Poate că eram obosit. Poate că se aduna- seră prea multe concursuri. Dar cine lasă să treacă vreun dans la 23 de ani?!...

... Ce-a fost a trecut. Sunt din nou la Wimbledon. Mor de curiozitate să aflu dacă mai sunt cap de serie, după Paris și Maribor. Și sunt. E adevărat, abia în poziția a op- ta, dar sunt! Pe locul întâi, bineînțeles, Laver. îl urmează Newcombe. Mă surprinde oarecum locul trei al lui Ashe. În fond, am fost eliminați amândoi, în sferturi, la Roland Garros. Pe patru și cinci, Roche și Rosewall. Primul eu- ropean - Franulovici. Puteam fi mândru. Acest progres se datora Mariborului. Pe șapte, înaintea mea, Stan Smith. Locul meu opt nu era rău deloc. Aveam în față "pache- tul australian" și doi americani - Ashe, Smith, adică lu- mea anglo-saxonă, plus

Franulovici. Într-adevăr, nu era rău deloc, mai ales că în urma mea se afla, printre alții, Roy Emerson. Și ca să vedeți ce înseamnă Wimbledon, dați-mi voie să vă amintesc că profesionistul american Dennis Ralston era "cap de serie" nr. 15.

275

Ne-am uitat apoi pe tabloul de dublu. Nu figuras printre cei opt capi de serie. Asta-i situația - mi-am zis. M-am uitat la Ion. Se întunecase. Mi-a spus scurt: "Vino!" L-am urmat. A intrat la comisia tehnică.

- Cu ce vă pot fi de folos?, a întrebat un lungan care nu se mai termina în timp ce se ridica de pe scaun.

- Cu o explicație. M-aș fi așteptat ca perechea Țiriac- Năstase să figureze în grupul capilor de serie.

- Dacă mi-e permis, pe cine contestați?

- Nu contest pe nimeni, deși aș putea avea obiecții la cel puțin patru cupluri.

- De pildă?

- De pildă Bowrey-Davidson, cuplul nr. 8, pe care l-am învins acum două luni, în finală, la Roma. Acesta e un amănunt dintre multe altele. Mai important mi se pare faptul că faimoasa comisie tehnică a Wimbledonului nu știe că perechea Năstase-Țiriac a câștigat în acest an Philadelphia, Roma, Bruxelles și Roland Garros.

- Mister Tiriac, am înregistrat contestația dv. îmi pare rău că e făcută cu mare întârziere. Vă urăm succes. Mi-ar părea bine să ne fi înșelat.

Și întrevăderea a luat sfârșit.

A doua zi a început Wimbledonul. Și s-a produs primul cutremur. Kodes, câștigătorul Roland Garros-ului, a fost eliminat de Metreveli. A căzut, deci, chiar din start, un cap de serie! și au mai căzut Fred Stolle, Martin Mulligan, Stilwell, Ray Moore... Eu am câștigat le neozelandezul Ony Parun (6-8,6-0,7-5,8-6). Tiriac a "trecut" de Lihaciov (8-6,6-2,6-4). De fapt, la Wimbledon, orice jucător, cât de celebru, dorește cu înfrigurare să se vadă în turul doi. Cred că până și Laver nu poate rosti detașat cu-vântul Wimbledon, care e infinit mai mult decât numele

276

unui complex de 15 terenuri gazonate.

în turul doi, Tiriac cade cu Graebner. Și pierde la mare luptă, fiind învins în primul rând de o întindere (Graebner-Țiriac: 4-6,14-12,6-2, abandon).

... Și-acum, dați-mi voie să vă ofer încă o dovadă a forței extraordinare a Wimbledonului. În turul doi, Ilie Năstase, "capul de serie nr. 1" de la Paris, îl întâlnește pe Cliff Richey, cel care va câștiga F. I. L. T. -ui 1970. Nici mai mult, nici mai puțin decât finala indoor-ului american de la Salisbury!

Am jucat frumos. M-am concentrat. N-am uitat balonașele Parisului. Am fost condus cu 2-1 la seturi, dar am terminat în forță (Năstase-Richey: 7-5,1-6,2-6,6-4, 6-3). Meciul a fost transmis în direct la T. V. Fred Perry, fostul campion de la Wimbledon, a scris a doua zi un articol mare despre mine. "World Tennis"-ul mi-a dat 21 de rânduri în "The Wimbledon Story" și, pe deasupra, m-a plasat pe copertă, justificând-o prin cuvinte care mă stinghereau: eram un atlet frumos, un

tenisman de cla- să internațională, bun pe orice fel de teren (?) în final se spunea că stilul meu de joc este inimitabil și că doar cel al lui Okker îl egalează ca spectaculozitate.

... în turul trei am obținut o nouă victorie (6-3,6-1,6-8, 4-6,6-1 cu sud-africanul Terry Ryan). Din cei 128 "plecați", am mai rămas doar 16. în fond, îmi justificasem prezența printre "capii de serie". După joc, m-am distrat urmă- rind pe tablou efectele "secerei" Wimbledonului. în tu- rul trei au căzut McMillan, Pasarell, Lall, Cox, Drysdale, Mandarine, Lutz, Franulovici - capul de serie! - El Shaffei, Davidson și alții. Ce mare turneu s-ar fi putut organi- za, în orice oraș al lumii, cu cei "secerați" în turul trei la Wimbledon!

277

Turul patru mi-a fost fatal și mie. "Omul meu", Graebner, a izbit în minge cu o forță greu de închipuit. Eu am încercat să... temporizez, dar a fost în zadar, în acest tur de adio am avut o singură consolare. Lista celor opt eliminați se prezenta astfel, în ordinea tabloului: 1) Laver, 2) Năstase, 3) Riessen, 4) Tom Corman, 5) Bob Hewitt, 6) Ashe, 7) Stan Smith, 8) Dennis Ralston. Eram, orice s-ar spune, în cea mai selectă companie posibilă.

între timp am început dublul. Nefiind "cap de serie", am avut adversari puternici încă din primul tur. Și totuși am câștigat ușor, împotriva unor specialiști ai gazonu- lui (6-4,6-2,6-3 cu sud-africanii Diepraam, Krog). în tu- rul doi - americanii Seewagen și Steele. O nouă victorie, ceva mai grea (6-3,6-4,3-6,9-7). Jucam cu sete, așa cum jucasem la Paris, cu patru ani în urmă. Eram obsedați în permanență de întrevederea cu secretarul tehnic al

Wimbledonului.

în turul trei, după ultima minge a partidei, Tiriace a aruncat racheta în sus. Era un gest neobișnuit pentru Ion. Dar eu cunoșteam motivul, învinșii noștri se nu- meu Drysdale și Taylor (6-4,6-3,6-3), "capii de serie" nr. 7. Eram deci printre primele opt dubluri din lume. Tiriace câștigase partida cu secretarul tehnic.

în turul patru am avut în față un nou cuplu "cap de se- rie": Okker și Riessen, favoriții nr. 2, după Newcombe- Roche. Dar, pentru că socotelile cu secretarul tehnic nu puteau fi încheiate numai la limită, animai scos, dintr-o re- voltă firească, un 3-0 sec (Năstase, Tiriace - Okker, Riessen 6-4,6-4,10-8). Așa am intrat în grupul de patru al celor mai bune cupluri din lume. în aceeași seară, faimoasa pereche Laver-Emerson pierdea în trei seturi la Rosewall-Stolle. în semifinală am jucat chiar cu perechea Rosewall-

278

Stolle. A fost, cred, unul dintre dublurile cele mai fru- moase pe care le-am jucat. Am pierdut primul set (4-6), dar l-am câștigat pe al doilea, în setul trei, nici unul din noi patru nu a rămas dator. S-a jucat de parcă am fi fost în setul cinci. Rachetele noastre deveniseră mitraliere. S-au comis destule greșeli de arbitraj, în care, cum se spu- ne "mingea dubioasă a fost atribuită favoriților". Am pier- dut

setul cum 8-10. Al patrulea set, care, pentru cei mai mulți dintre spectatorii aflați în tribune, trebuia să reprezinte sfârșitul, a avut un epilog neobișnuit într-un dublu de Wimbledon: 6-0 pentru noi! Din păcate, jocul s-a întrerupt. Se întuneca. Și asta tocmai într-un moment când Emerson și Stolle nu mai ajungeau nici o minge... A doua zi am pierdut setul cinci (3-6). La intrarea în vestiar - surpriză! - ne aștepta secretarul tehnic. A intrat cu noi și ne-a spus: "Îmi pare bine că ați avut dreptate. Vă rog să-mi permiteți să vă atribui, retroactiv, poziția a treia pe lista capilor de serie".

Așa s-a încheiat pentru noi dublul de la Wimbledon. Cred că această semifinală pierdută la limită are cel puțin valoarea titlului de la Roland Garros. Deasupra noastră se aflau doar două perechi australiene: Newcombe-Roche și Rosewall-Stolle.

Cea mai mare surpriză în acest Wimbledon 1971 mi-a produs-o însă proba de dublu mixt, unde am continuat să joc cu Rosemarie Casals. Ca și la dublu, nu eram capi de serie. Și nici nu aveam pretenția. Organizatorii aleseseră patru cupluri: 1) Riese-Court, 2) Hewitt-King, 3) McMillan-Dalton și 4) Ralston-Durr.

Am început ușor, ca pe un ring de dans fără prea multă lume. Am câștigat într-o oră (6-2, 6-4 cu perechea australiană Primrose-Lloyd). Trebuie să știți că Roșie era o fată

279

inimioasă și lovește cu putere, deși e mică, mică de tot.

În turul următor am realizat - spuneau toți - o mare surpriză, învingând al doilea cuplu favorit (Hewitt-King). Între noi fie spus, pentru mine nu era o surpriză prea mare. Surpriza putea fi cel mult pentru cei care stabiliseră ordinea capilor de serie (Năstase, Casals-Hewitt King: 5-7, 8-6, 6-2).

După această... surpriză, ne-am propus un *time-out*, învingând foarte ușor un alt cuplu australian (6-2, 6-4 cu Bowrey-Stove). Pe neașteptate ne-am trezit un cuplu sudat. Și astfel am ajuns în semifinală, cu același scor (6-2, 6-4 cu o altă pereche australiană - Stolle-Goolahong). Eu, cel puțin, îmi depășisem planul, Roșie era încă ocupată cu simplul.

Pentru semifinală am folosit ceva din "tehnica" lui Tiriac, în dimineața meciului, am ieșit la o cafea împreună cu domnișoara Casals și i-am spus: "Draga mea Rosemarie, dacă mă iubești, te-aș ruga să joci astăzi pentru mine. Țin foarte mult să-i batem pe capii de serie". A părut mirată. I-am explicat că vreau să primesc scuzele secretarului tehnic și pentru dublul mixt. A amuzat-o teribil întreaga poveste. După-amiază am câștigat la McMillan-Dalton (5-7, 6-2, 6-4). Roșie s-a ținut de cu-vânt: a jucat pentru mine. Dar nu i-am rămas dator, în finală, eu am jucat pentru ea. Am câștigat greu (6-3, 4-6, 9-7) la Metreveli-Morozova, dar am meritat efortul. Eram campion la Wimbledon! E adevărat, eram campion cu concursul prețios al domnișoarei Rosemarie Casals. Asta l-a făcut pe Tiriac să spună că un zâmbet de femeie m-a convins mai mult decât toate eforturile lui pedagogice din ultimii cinci ani.

Eram campion la Wimbledon!

280

De la Wimbledon am plecat peste Ocean, la Washington. Am jucat destul de bine (6-2, 7-5 cu Kurlwitz, 6-2, 6-0 cu McManus, 6-2, 6-2 cu Pancho Guzman și 5-7, 6-4, 6-4 cu Bob Hewitt), dar am pierdut la Cliff Richey (3-6, 2-6). Continuam totuși să conduc cu 4-3 în "meciul meu cu Cliff".

Dacă eu am jucat bine, Tiriac a jucat și mai bine, obținând o mare victorie (6-2, 10-12, 6-2 cu Stan Smith), pe care înfrângerea în fața lui Arthur Ashe (1-6, 6-4, 3-6) n-a putut s-o facă uitată.

Ne-am continuat "itinerarul american" spre Cincinnati, unde am câștigat dublul (6-4, 6-3 cu Graebner-Smith în semifinală și 6-3, 6-4 cu Bob Hewitt-McMillan în finală).

La începutul lui august am revenit în Europa. Eram invitați peste tot. Tiriac pierdea cel puțin o oră pe zi cu corespondența, pentru a scuza absența noastră la diferite turnee. Pentru primul concurs european, Tiriac a ales Munchenul. Și a știut ce să aleagă, pentru că Miinchenul i-a adus o victorie strălucită. După ce l-a învins pe McMillan (6-2, 6-1, 6-4), el a reușit să câștige la profesia nistul iugoslav Pilici (2-6, 9-7, 6-3, 6-4), care mă învinsese în semifinală (4-6, 2-6, 6-3, 6-1, 6-4).

Pentru turneul următor, dreptul de alegere mi-a revenit mie. Și am ales Hamburgul. Începutul a fost foarte bun. Am câștigat la Gulyas (6-3, 6-4, 1-6, 10-8) și mi-am luat revanșa asupra lui Franulovici, pentru Maribor (8-10, 4-6, 7-5, 6-3, 6-2). În semifinală am câștigat la marele favorit Tony Roche (3-6, 7-5, 6-1, 6-4). Dar a venit finala cu Okker. După trei seturi (la 4-6, 6-3, 6-3 pentru Okker), am simțit o durere ascuțită în tendonul lui Achile. Am terminat schiopătând. Pierdeam finala cu 4-6 în ultimul set.

281

Peste două zile m-am simțit ceva mai bine. Am făcut însă o mare greșeală luând startul și la Kitzbuhel, în Austria. Acolo am simțit un nou junghi la tendonul vulnerabil. N-am putut termina concursul. M-am întors acasă cu primul avion. Pentru mine, sezonul părea să se încheie. Pierdeam Forest Hills-ul și ieșeam din cursa pentru marele premiu F. I. L. T.

Timp de o lună mi-am îngrijit tendonul. Și n-a fost deloc ușor. Mă obseda gândul că am să-mi pierd sprintul. Medicii îmi recomandau repaus total. Trebuia să evit până și plimbarea pe jos. Pe de altă parte însă, instinctul meu de jucător îmi spunea că acest repaus complet e mult mai rău decât antrenamentul. Așa se face că m-am antrenat pe ascuns. Nu știam dacă fac bine. Ceva îmi spunea însă că ieșirea din ritm e moartea unui tenisman.

Peste o lună am plecat la Stockholm, pentru turneul campionilor. Eram decis să nu forțez. Tiriac a câștigat ușor. Eu am venit "pe doi". Dar tendonul era tot bolnav. La "naționale" am clacat din nou, în fața lui Măr mureanu, când conduceam cu 6-1 și 2-1... Am avut o noapte îngrozitoare. Ceva îmi spunea că acesta e sfârșitul.

Și am mai stat o lună. Tiriac a plecat pentru "circuitul englez", îi invidiam sănătatea și, mai ales, gleznele tari, călitate pe gheață, la hochei, sau cu schiurile, pe Postăvar. (Dacă stau să mă gândesc, nici nu știu dacă am pus vreodată schiurile

în picioare.)

Într-o zi am primit revista "Kicker Sport Magazin". Comentatorul de tenis prezenta clasamentul celor mai buni jucători ai anului. Pe primul loc era Newcombe. Pe doi - Rosewall. Pe trei - Roche. Laver era pe patru. Ashe - pe cinci. Eu - pe șase! Am sărit în sus de bucurie. Eram primul european la *open*. Eram primul amator din lume!

282

Bucuria de moment m-a făcut să uit că tendonul mi-e bolnav. Am citit comentariul: "Ilie Năstase și Okker au mijloacele necesare pentru a se impune împotriva oricărui adversar, dar nu și rezistența necesară pentru turneele cele mai grele".

Aceste rânduri m-au supărat teribil, pentru că erau adevărate. Mi-am spus imediat că trebuie să joc. Indiferent cum. Chiar și cu tendonul plesnit. Peste trei zile i-am telefonat lui Tiriac și am fixat o întâlnire în Țara Galilor. Nu mai aveam răbdare. Trebuia să-mi demonstrez mie, înaintea celor de la Kicker, că "am rezistența necesară".

Ne-am întâlnit la Aberavon. Înainte de asta, însă, pe aeroportul din Londra, am avut o surpriză formidabilă, în chioșcuri eram pe coperta colorată a lui "World Tennis", cu un frumos voleu de stânga. Mi-am zis imediat că trebuie să fie și clasamentul 1970. Am cumpărat revista. Am răsfoit-o în grabă. N-am găsit clasamentul. Am cerut o altă revistă - "Lawn Tennis". Și l-am găsit! M-am uitat cine scrie: Lance Tingay. Ura!!! Eram tot pe locul 6. În cap erau patru australieni. Aceiași: Newcombe, Rosewall, Laver și Roche. Pe cinci - Okker. Pe șase - eu! Am fugit cu ochii printre rânduri: "Năstase a impresionat cel mai mult în Italia. Dar el a avut un an foarte bun și în '69. Îl admir pe acest român brut pentru flerul lui formidabil și «the brilliance of shot», adică strălucirea loviturii".

Am strigat în gura mare: "*Thankyou, mister Tingay*" și am fugit spre taxiurile cele negre, unde stai în spatele șoferului, după ce-ți pui valiza și rachetele în stânga lui, într-un fel de lojă pentru bagaje.

I-am arătat lui Ion revista. O cumpărase. Știa pe dinafară tot clasamentul. Mi-a spus imediat: "Cel mai important lucru e că anul trecut nu figurai între primii

283

12. Acesta este, într-adevăr, un salt".

Am jucat în câteva turnee mai mici. Nu voiam turnee mari. Venisem în Anglia ca să-mi recapăt încrederea în puterea tendonului. Și nu-l forțam. Mi-era frică de un răspuns negativ.

Am început să accelerez spre sfârșit, pe Wembley. Dublul mi s-a părut cel mai lipsit de riscuri. Am câștigat la Ashe-Ralston (9-8, 6-4). Am câștigat și la Graebner-Richey (7-2, 4-6, 6-2). Am pierdut doar finala, la Smith-Rosewall (4-6, 3-6, 2-6). Mă vindecam jucând cu celebritățile lumii tenisului...

Ne-am întors acasă. Mă simțeam mai bine. Piciorul mise părea refăcut complet. Am fost câteva zile la munte. Am întrerupt antrenamentele. Așteptam în liniște

Anul nou. Dar am primit o telegramă. Eram invitați la Ancona, în Italia. Ne-am luat rachetele și ne-am oprit la aeroport. Eram, totuși, îngrijorat. Nu mă antrenasem deloc de vreo zece zile.

Am sosit la Ancona. Peste o săptămână, în "Gazetta dello Sport" a apărut un titlu pe șase coloane: "Năstase a făcut vid la Ancona". Era o exagerare, fără îndoială, deși am câștigat concursul*.

Așa s-a încheiat anul meu 1970. Piciorul era refăcut. Mi-am permis să renunț din nou, complet, la rachetă. Nici nu mai știam dacă e rău sau bine. Ancona mi-a dovedit că pot juca și după zece zile de somnoterapie.

Cu vreo două zile înainte de sfârșitul anului, am fost invitat în sala Horească. Am primit o uriașă cupă de cristal, într-o cutie elegantă, căptușită cu catifea roșie. Era cupa oferită "celui mai bun sportiv al anului". Publicul

* Seria Nastase la Ancona: 7-5,8-6 cu Tiriach, 6-2,6-2 cu Panatta, 18-16, 7-5 cu Kukulj, 6-1,6-4 cu Pietrangeli, 11-9,6-4 cu Franulovici.

284

din sală m-a ovaționat minute în șir. Coborând de pe scenă, n-am găsit treptele. Era să cad. Nea Costică Chivaru se afla în josul scării. M-a îmbrățișat și mi-a spus: "În timp ce coborai treptele, ți-ai potrivit picioarele cu vârfuri înăuntru, ca pe Bonaparte, acum zece ani". M-am uitat la el. Avea lacrimi în ochi...

Când să ies, un reporter m-a rugat să-i spun câteva cuvinte și a dat drumul benzii, fără să aștepte acordul meu. Știa, desigur, că nu sunt omul care să fac pe grozavul.

- Cum ai primit vestea că ești cel mai bun sportiv al anului?

- M-a mirat foarte mult! -De ce?

- Am crezut că e o glumă. Pentru mine, Gruia, de pildă, a fost și rămâne un idol. Întotdeauna mi-am zis că el face un lucru mai greu decât mine. Că eu mă joc, într-un fel... Și-apoi, mai erau atâția sportivi mari... Sunt foarte necăjit... Da, sunt foarte necăjit de faptul că Tudor și Ceapura nu figurează pe lista primilor zece. Eu știu foarte bine ce înseamnă să fii singur împotriva unor mari vedete, în afară de asta, îmi pare o teribilă nedreptate absența lui Tiriach. Dar aici e mai altfel. "Țiri" știe foarte bine că frumoasa mea cupă din cutia de catifea e și a lui...

- Cum te simți printre coloșii tenisului?

- Coloșii mă iubesc. Laver și Rosewall, care nu vorbesc cu nimeni, sunt foarte draguți cu mine. O dată, după un meci, Laver a venit spre mine și m-a bătut pe umăr, spunându-mi: "Azi ai jucat bine, Nasty". Iar tribuna, care- l știa pe distantul Laver, a rămas cu gura căscată.

- De ce ți se spune Nasty, Ilie?

- M-a botezat Iulie, fata directorului de la "World Tennis". A vrut ea să fie puțin răutăcioasă, dar am s-o

învăț o dată să-mi rostescă numele sunet cu sunet, așa cum și eu m-am chinuit să pronunț *menidjea*, când, de fapt, se scrie *manager*.

- Ce planuri ai pentru '71, Ilie?

- Să dau la fel de bine în minge. -Asta înseamnă...

-Că vreau tot. -Adică?

- Vreau să-mi meargă jocul. Vreau să mă țină și picio- rul. Dacă va fi așa, s-ar putea să câștig la mulți ași. Am ajuns, cred, să mă apropii de cei foarte mari, așa că, pen- tru ei, o victorie a mea nu mai e o surpriză atât de mare.

- Cine crezi că e jucătorul nr. 1, astăzi?

- Laver, fără îndoială.

- De ce?

- Știe tot și e egal "la toți factorii".

- Ție ce-ți lipsește, Ilie?

- Liniștea lui Laver. Dacă Laver greșește o minge ușoară, el reușește să lase impresia că asta nu-l deranjea- ză deloc, deși, poate, e gata-gata să rupă mânerul rache- tei. Eu, în schimb, nu mă pot stăpâni. Simt cum mi se urcă sângele în cap.

- Și ce-i de făcut, Ilie?

- Nimic. Dacă am să dau și mai bine în minge, am să-l înving pe Laver fără să-mi stăpânesc sângele...

*

... Ne-am odihnit, în continuare, două săptămâni. De astă-datăinsă, cu antrenamente tari. Se odihneau nervii. Jucam în sala Horească, cu treninguri duble, în vestiar ne prăbușeam zdrobiți.

Într-o seară, în timp ce eram culcați pe cușete, în ves- tiar, ca să ne tragem răsuflarea, Tiriac mi-a spus:

286

- Te-am auzit, Ilie, dând interviul acela, chiar aici, în sală. N-am înțeles de ce Gruia e mai bun decât tine. Și, mai ales, n-am înțeles de ce tu "te joci, într-un fel".

- Am spus-o și eu, așa...

- Atunci, e în regulă. N-aș fi crezut că ai să înveți să dai indirecte în convorbirile cu ziariștii.

Discuția a continuat, mai în glumă, mai în serios, îmi dădeam seama însă că mândrul Tiriac e supărat. Nu mă putea ierta pentru faptul că am îndrăznit să fac o apropi- ere între hanbal și tenis.

Spre sfârșitul lui ianuarie urma să plecăm în SUA, pentru marele circuit *indoor*. Din păcate, Tiriac s-a îm- bolnăvit. Unii spuneau că e vorba de o criză de colecistită. Alții găsiseră niște pietre, ca la mine. Se vorbea și despre nevoia unei operații. Tiriac le-a răspuns tuturor: "De ple- cat, tot plec. La 32 de ani nu mai poți aștepta".

...Ne aflăm pe Otopeni. Plecăm. Tiriac e palid, îl simt rigid, îmi dau seama că face economie de mișcări. Refuză totuși să-l ajut la bagaje. Pe aeroport e lume mul- tă. Cunoscuți. Tiriac mă întrebă pe neașteptate: "Sper că n-ai uitat tichetul de vaccinare". Mă caut prin buz- nare. Nu-l am. L-am uitat. Tiriac se uită lung la mine: "Du-te imediat și fă-ți un nou vaccin, dacă nu vrei să zaci într-un aeroport,

în Irlanda sau în Canada". Mă con- formează. Ce noroc am avut că m-a întrebat! Mă duc spre punctul medical. Reporterii sunt veseli. Pot sta, în sfârșit, de vorbă, câteva minute, cu Ion Țiriac, purtătorul de cu- vânt al cuplului Țiriac-Năstase...
287

Nesfârșita licitație*

Davis-cup-manii noștri iau deci un nou start. Suntem pe aeroportul Otopeni.

- Cu ce gânduri pleci, Țiriac?

- E greu. E din ce în ce mai greu.

- De ce?

Pentru că avem de apărut niște titluri... Acum cinci ani nu reprezentam mare lucru. E adevărat, eu aveam destule victorii - de la Neale Fraser la Mulligan sau Pietrangeli, dar nimeni sau aproape nimeni nu auzise de Ion Țiriac pe itinerarul Caraibelor, de pildă... Cât despre Ilie, el era doar un băiat foarte, foarte talentat, dar de care nu se prea auzise, deși îl bătuse pe Ken Fletcher, la Alexandria, după un meci pe care n-am să-l uit.

- De ce?

- Pentru că atunci l-am "simțit" pentru prima oară pe Ilie... Pentru că atunci l-am văzut alergând pe lutul acela crăpat și încins, numai în ciorapi...

'Dialog cu Ion Țiriac, la plecarea pentru "turneul american 1971".

288

- în ciorapi?

- Da. în ciorapi. Ca să prindă mai ușor mingile australienului.

- Ce ți-a adus 1970?

- Mi-a adus destule victorii, îmi pare rău însă că cele patru victorii ale mele la primii zece ai anului, adică la Okker, la Stan Smith, la Năstase și la Pilici, n-au fost suficiente pentru a mă clasa între primii zece sportivi români 1970... Mă obsedează, în schimb, gândul că Ilie e pe primul loc. Un loc incontestabil, pentru că revine unui foarte mare jucător.

- Crezi că va avea un sezon bun?

- Depinde de ce înțelegi prin "sezon bun". Cu ani în urmă eram foarte fericit să câștigăm la Kalogeropoulos și Gansiorek. Astăzi însă pretențiile au crescut, iar când Ilie Năstase câștigă "internaționalele" Americii, Roma, Wimbledon-ul cu Casals și Roland Garros-ul cu bătrânul său prieten Țiriac, nu puțini sunt aceia care spun că 1970 ar fi putut să fie un an mai bun.

- Voi doi sunteți... răspunzători de această nesfârșită licitație la care participă nenumărați suporterai ai tenisului românesc.

- Mulțumesc! Să nu uităm însă că tenisul e un sport de foarte mare uzură, care nu se rezolvă în 39 de secunde, așa cum am văzut la sâniștea fetelor... Eu, de pildă, nu cred că m-am refăcut total - sufletește, bineînțeles - de pe urma meciului cu Laver, de pe Roland Garros, acum trei ani, când am avut două seturi la zero. Să nu uităm

că și Ilie a avut anul trecut două situații din care nu știu câți jucători celebri ar fi ieșit...

-Când?

- Prima - la Salisbury, în finala mdoor-ului american,

289

cu puternicul Richey...

- Te referi la acel *match-ball*!

- La cele două *match-ball-uri* ale lui Richey... Adică la situația de 2-0 la seturi, 5-4 și *match-ball*. Crede-mă, e teribil de greu să rezisti într-un asemenea moment... Și e la fel de greu să câștigi, la Roma, semifinala cu profesionistul Pilici, când acesta are două seturi la zero și un 4-1 în setul trei. Toate astea lasă urme...

- Da, e adevărat...

- Repet ce-am mai spus. Astăzi, Ilie Năstase poate învinge pe orice jucător din lume, dar tenisul e mult mai mult decât un șut fericit sau chiar decât o victorie asupra lui Laver.

- Ce zici de "Cupa Davis"?

- Am așteptat cu înfrigurare tragerea la sorți. Speram că o să fie bine. Și aici e foarte greu. Totul se raportează - inevitabil! - la faptul că acum un an și jumătate am jucat cu "Salatiera" pe masă. Meciul cu Olanda e mai ușor, desigur, dar cel cu Iugoslavia nu e deloc o formalitate, chiar dacă avem în palmares cu 4-1 la Valencia și un 3-2 la Londra, iar specialiștii spun că România pleacă cu un avans de un punct în toate meciurile, datorită dublului.

- Proiecte personale?

- Vreau să joc și să câștig cât mai multe meciuri, în 1968 am fost finalist în 23 din cele 28 de turnee la care am participat...

- Succes, băieți!

- Urează-ne, deocamdată, să putem dormi în avion, ca să uităm că ne aflăm la 10.000 de metri deasupra Oceanului.

- Scrie-ne! -Am să vă scriu...

290

Vă ofer acest palmares...

Omaha

NĂSTASE-Brown 6-3,4-6,7-5 NĂSTASE-Gorman 6-1,6-3 NĂSTASE-Koch 6-4,0-6,6-4 NĂSTASE-Richey 6-4,6-3,6-1.

Richmond

NĂSTASE-Pasarelli 5-7,7-5,7-5 NĂSTASE-Gimeno 3-6,6-3,7-6. NĂSTASE-Newcombe 6-2,4-6,7-6 NĂSTASE-Ashe 3-6,6-2,6-4. Năstase-GRAEBNER 6-2,6-1,4-6,2-6,2-6

Vanderbilt

NĂSTASE-Curtis 6-2,6-3 NĂSTASE-Orantes 6-2,6-2 NĂSTASE-Gorman 6-7,7-6,7-5 Năstase-GRAEBNER 6-7,6-7 NĂSTASE-Koch 7-6,4-6,6-2

Salisbury

NĂSTASE-Connors 5-7,6-4,6-2 NĂSTASE-Russell 6-4,6-4. NĂSTASE-Gorman 4-6,6-3,6-2

Macon

NĂSTASE-Froehling 6-4,7-5

NĂSTASE-Tiriac 7-6,6-1

NĂSTASE-Edlefsen 6-3,3-6,6-3

NĂSTASE-Fillol4-6,6-2,6-0

Năstase-FRANULOVICI

4-6,5-7,7-5,6-3,6-7.

Hampton

NĂSTASE-Heald6-3,6-0. NĂSTASE-Russel 6-3,6-2 NĂSTASE-Froehling 6-4,6-1. NĂSTASE-Franulovici 1-6,6-0,6-2,5-7,7-5. NĂSTASE-Graebner7-5,6-4,7-6.

N. R. Acest palmares greu egalabil cuprinde deci trei titluri câștigate (Omaha, Richmond, Hampton), un loc de finalist (Macon) și doua locuri în semifinală (Vanderbilt și Salisbury). Să menționăm, de asemenea, victoria finală a cuplului Țiriac-Năstase la Hampton.

291

Reclamele luminoase...*

Acum e seară la New York... Pe masa camerei noas- tre de hotel, lumina lămpii cu abajur cade pe hârtiile cu antet... Năstase e culcat pe spate. Are ochii închiși, dar îmi dau seama că nu doarme. Privesc din nou filele albe de hârtie mată: Național *Indoor Tennis Ltd.* Și hârtia mă îndeamnă să scriu despre Ilie Năstase, care încearcă să doarmă, fără să izbutescă.

... Despre Ilie Năstase s-a scris mult. Probabil că es- te cel mai cunoscut sportiv român. Rezultatele tenisma- nului Năstase au fost recunoscute cum nu se poate mai bine în marele event 1969-70 de "cel mai bun sportiv ro- mân". În afara granițelor țării noastre, el este, fără îndo- ială, figura cea mai cunoscută a sportului românesc. De ce Năstase și nu Iolanda Balaș sau Aurel Vernescu, de pildă? Pentru simplul motiv că aproape toate jocurile lui Năstase sunt televizate la Paris, în Hawaii, la Stockholm sau în Honolulu; pentru că, în fiecare zi, un mare număr

"Scrisoarea lui Ion Țiriac, trimisă de la New York. la 13 februarie 1971.

292

de ziare din lumea întreagă îi menționează numele, în- diferent dacă a câștigat sau dacă a pierdut; pentru că, în fiecare seară, la posturile de radio ale Tenisului, noul "im- periu în care soarele nu apune niciodată", toți crainicii rostesc numele lui "Nasty".

Nu vreau să fac biografia lui Năstase și nici să-i pre- zint palmaresul. Doresc numai să vi-l prezint pe Ilie așa cum este el și sper ca această indiscreție să nu-l supere.

... Se împlinesc șase ani de când, timp de aproape 11 luni pe ani, împart cu Năstase terenul de tenis, camera de hotel, masa de prânz sau cea de seară. Și astfel am ajuns să-l cunosc pe Năstase mult mai bine decât se cunoaște el pe sine. Așa stând lucrurile, sper să nu vi se pară curi- os faptul că Ilie Năstase, cel care, greșind o minge, arun- că racheta în slăvilă cerului sau se ceartă cu arbitrul, este una dintre cele mai timide făpturi din câte am avut eu prilejul să cunosc vreodată... în același timp însă el este omul pe care umorul nu-l părăsește niciodată mai mult de cinci minute. Dacă pierde un joc mare, chiar și după ce a avut, să zicem, două meci-uri, înfrângerea îl afectează doar câteva clipe. Când învinge și este asaltat de ziariști, reporteri radio sau tele (și asta se întâmplă de ani de zile), Ilie e mereu speriat, iar răspunsurile lui sunt de o modestie pe care

nu o poate bănuî nimeni din cei ca- re îl văd jucând.

Sezonul a început, după cum bine știți, în câteva zi- le, Ilie a bătut aproape toată crema tenisului mondial: Richey, Gimeno, Pasarell, Newcombe, Ashe. "New York Times" din 11 februarie spune că, privind în ansamblu, Năstase este astăzi singurul rival al lui Rod Laver. De altfel, el este jucătorul după care profesioniștii aruncă *las- soul* în fiecare săptămână, pentru a-l face să semneze un

293

contract.

Când, la Richmond, a trecut greu de Pasarell (5-7, 7-5,7-5), mi-a mărturisit că e mulțumit că nu a pierdut în primul tur. I-am dat toate argumentele pentru a-l convinge că poate câștiga concursul, în ciuda prezenței lui Newcombe, Rosewall, Ashe. A râs cu poftă. După ce, în semifinală, l-a învins pe Newcombe, care, înainte de joc, îi promisese o "lecție de tenis" (nu au fost și nici nu pot fi buni prieteni), i-a strâns mâna și mi-a spus că nu-i prea merge jocul, că e prea lent... în sfârșit, după ce a câștigat acest mare concurs *open*, mi-a șoptit la ureche că a fost "un mare norocos"...

Ilie Năstase este de o modestie pe care nu am întâl- nit-o la nici unul din sportivii de talia lui (poate, doar, Rosewall). Astăzi, la noi acasă, popularitatea lui Dinu sau Răducanu e mai mare, dar, în afara țării, Năstase nu are rival.

Sosind în SUA, am telefonat unor prieteni din Los Angeles, gândindu-mă să le fac o surpriză. Dar nu am apucat să pronunț "Alo", că am și auzit în receptor: "Ce mai faci, Ion?" Foarte mirat, i-am întrebat cum de și-au dat seama că sunt eu. Răspunsul a fost simplu: "Ieri seara, la T. V., l-am văzut pe Ilie jucând cu Newcombe, și știam că sunteți împreună". (De la Richmond la Los Angeles sunt 5000 de kilometri.)

... Cred că Ilie a adormit. Va trebui să trag storurile. Reclamele luminoase clipesc enervant. Am să trec în ves- tibul, ca să citesc ziarele. Sper să vă scriu din nou, cât de curând...

Ion TIRIAC

294

Românul meu de aventuri...

Când m-am întors în țară, acum o săptămână*, primul lucru pe care l-am făcut a fost să citesc ziarele noastre din ianuarie și februarie. De ce? Vă spun drept, pentru că, ori de câte ori joc în străinătate, mă gândesc mereu la ce vor spune cei de acasă.

Răsfoind ziarele, mi-am dat seama că amănuntele "circuitului american 1971" nu se prea cunosc, astfel în- cât am să-mi permit să dezvălui câteva din ele. După cum veți vedea, n-o fac dintr-un orgoliu al învingătorului, ci, dimpotrivă, pentru a arăta că victoria depinde, de cele mai multe ori, de un simplu fir de păr...

Am plecat spre SUA cu un mare deficit de antrena- ment. Eram și îngrijorat din

pricina sănătății lui Tiriac. Mă gândeam cu o oarecare doză de egoism și la faptul că nu voi beneficia de "ghidajul" lui. (Arthur Ashe, care e ab- solventul unei școli militare, susține că Tiriac este "șeful de stat major" al tandemului român.)

Ajunși la Omaha, am constatat că Tiriac are meci pes-

* început de martie 1971.

295

te o oră. I-am spus că ar fi mai bine să renunțe, dar el n-a acceptat și a pierdut, firește, în fața lui Froehling, un meci în care m-am mirat cum a putut să stea în picioare. Dar oboseala avea să-și spună cuvântul și în meciul meu de de- but. Deși am jucat a doua zi, m-am chinuit mult ca să-l bat cu 7-5 în setul decisiv pe necunoscutul Charlie Brown... De fapt, acești necunoscuți sunt parcă anume puși să-ți bage bețe în roate. Tot la Omaha, Clark Graebner a fost eliminat de "necunoscutul" pakistanez Rahim.

Cred că victoria din finala de la Omaha asupra lui Richey a fost singura mea victorie fără emoții până în ul- tima seară de la Hampton.

Vreți câteva exemple? La Richmond, Pasarell a avut un set, 5-4 și 30-0... Apoi, Gimeno, care îl bătuse pe Franulovici cu un tur înainte, m-a condus cu 4-1 (!) în se- tul decisiv... Situația cea mai disperată am avut-o însă în meciul cu Newcombe. Campionul de pe Wimbledon mă conducea cu 5-3 și 30-0 pe serviciul lui (!). La 30-0 a ser- vit Newcombe, din dreapta sa, și a tâșnit spre fileu. Eu am dat returul pe lung de linie, dar Newcombe a venit bolid cu voleul de *backhand* și a trimis mingea puternic în partea cealaltă a terenului. Nu știu de unde am avut pute- rea să mă arunc în direcția mingii. Cred că în clipa ace- ea am avut cel puțin startul lui John Carlos. În momentul în care m-am apropiat de minge, am lovit în neștire. Newcombe, la fileu, n-a avut timpul nici măcar să-și po- trivească racheta. Mingea a "șters" linia. Cei 6 000 de oa- meni din tribunele sălii din Richmond s-au ridicat toți în picioare. Am așteptat mult liniștea publicului. M-am uitat între timp în ochii lui Newcombe. Nu izbutea să-și ascundă uimirea. În clipa aceea mi-am dat seama că am câștigat... Până la sfârșit, adică până la 7-6 pentru mine,

296

de la 3-5 și 0-30, am avut impresia că Newcombe nu poa- te uita crosul meu din alergare... După meci, Tiriac mi-a spus că am făcut cel mai bun joc din viața mea și că acel cros poate fi socotit lovitura mea nr. 1. Cred că are drep- tate. Cu acel cros (al disperării, ca să fiu sincer) am izbutit să-l dereglez pe campionul Wimbledonului...

În finala cu Ashe am avut cinstea să fiu comentat la T. V. de Newcombe însuși. Și aici însă peripețiile au fost teribile, în setul decisiv, la 3-2 pentru Ashe, mi-am pierdut serviciul. Deci, 4-2 pentru el și 30-0. În 90 la su- tă din cazuri, un meci între jucători de valori apropiate nu poate avea decât un singur deznodământ într- o ase- menea situație. Și totuși, în acest moment greu, am înce- put să joc exact ca după crosul din partida cu Newcombe. N-am mai greșit nici o minge. Am câștigat, astfel, turne- ul *open* de la Richmond, împotriva "copilului iubit" al Richmond-

ului (Ashe e originar din statul Virginia). Am fost aplaudat îndelung... Publicul s-a dovedit de o obiectivitate care m-a uluit.

După terminarea meciului, Ion m-a îmbrățișat, dar n-a omis să-mi spună: "Dacă ai să-ți mai continui ast-fel *românul de aventuri* în acest circuit, nu este exclus să-mi provoci un infarct la 31 de ani". I-am răspuns: "Ioane dragă, am descoperit tactica victoriei. Totul e să ajung în situații disperate".

Și "românul meu de aventuri" a continuat cu peripeții și mai cumplite. La Hampton, în semifinala cu Franulovici, am avut 5-3 și *match-ball* în setul patru, îmi lipsea deci o singură minge pentru victorie. De astă-dată însă, Franulovici m-a "întors" și am ajuns la 2-2 la seturi, în setul decisiv, al cincilea, obsedat de gândul că pierdu-sem, cu puțin înainte, un meci cu Franulovici "pe o sin-

gură minge", *tie-break* (6-7), mi-am pierdut ritmul și astfel am ajuns să fiu condus cu 4-0 în acest set decisiv. Ce a urmat e greu de închipuit. Franulovici a avut 7 (!) *match-ball*-uri. Dar steaua mea era undeva sus. Am rezistat tuturor acestor *match-ball*-uri și am câștigat.

În sfârșit, a venit și finala cu Clark Graebner. Cu acel Graebner în fața căruia nu câștigasem niciodată. Mă gândeam, îndeosebi, la cei de acasă, care știau că am fost în-vins de cinci ori... îmi dădeam seama, pe de o parte, că îmi făcusem pe deplin datoria în acest circuit *indoor*, dar lipsaunei victorii la Graebner nu-mi dădea pace, mai ales că în ultimele două întâlniri, cu puține zile în urmă, pierdusem "la mustață" (6-7 în prima întâlnire și două seturi la zero-în a doua).

Înainte de joc, Tiriac mi-a spus că povestea cu "complexul Graebner" e o invenție gazetărească și că lucrurile sunt mult mai simple. "Important e să dai returul mai tare, pentru ca Graebner să nu-și poată face jocul în fața fi-leului, după serviciu".

În ziua finalei de la Hampton, retururile mele mai puternice nu i-au mai permis să-și facă jocul. Așa am obținut prima victorie împotriva unui jucător "feroce", care părea de neînvins.

Vă rog să mă iertați pentru numeroasele cuvinte tehnice, poate plicticoase. Sper însă că v-am sugerat ceva din "românul meu de aventuri". Am uitat să vă spun că Tiriac n-a asistat la finala mea cu Graebner din motive de... ini-mă. S-a plimbat pe culoarele din afara sălii, "privind" prin intermediul vocii crainicului și al aplauzelor... După meci, mi-a reconstituit partida ca și cum ar fi notat totul...

Așa a fost în circuitul *indoor* 1971 al Americii...

Clanul tenismanilor

în rolurile principale. Rod Laver, Cliff Richey și... Hie Năstase

Am fost rugat deseori să-i prezint pe câțiva dintre așii pe care i-am întâlnit (Năstase și cu mine) în ultimii ani. Cineva făcea observația, perfect normală, potrivit căreia, de la mii de kilometri depărtate, jucătorii de tenis nu sunt decât niște raporturi... cifrice furnizate de agențiile de presă internaționale.

Așa stând lucrurile, să începem...

Acest mare club al supertenismanilor, cum le place să spună cronicarilor și reporterilor anglo-saxoni, e un ade- vărat panopticum. Să-l luăm, de pildă, pe amicul Richey, CLIFF RICHEY, care e mai cunoscut prin... intermediul lui Ilie Năstase. Cliff e un om tare dificil. Iată, de pildă, la Omaha, cu o jumătate de oră înaintea finalei în care avea să fie "pulverizat" de Ilie, s-a întâmplat următoarea scenă... Năstase se echipa în vestiar... în același vestiar se echipau Koch și Graebner... în momentul în care a intrat Richey, Iliuță l-a întâmpinat cu jovialitate: "Hallo, Cliff!"

299

Spre uimirea tuturor, Richey i-a retezat-o lui Ilie: "Nu vorbesc cu tine!" Și a ieșit din vestiar, lăsându-i pe toți cu gura căscată.

Cliff Richey e un om tare ciudat. Face adevărate crize de nervi dacă adoarme cu 10 minute peste ora proiectată. Mănâncă în special conserve pentru copii, care îi oferă o garanție în plus. E un adevărat metronom... Totul e calcu- lat minut cu minut. Are o nevastă foarte frumoasă, pe care o poartă în toate turneele, pentru ca regimul de familie să nu sufere nici o abatere...

Pe teren e un sclav al tenisului. Niciodată n-am văzut un jucător apărându-și cu atâta disperare șansele. Ce pă- cat că acest jucător foarte inimos e atât de puțin sociabil.

La polul opus se află ROY EMERSON, pe care l-aș considera marele gentleman al tenisului mondial. Nu ni s-a întâmplat vreodată-nici lui Ilie, nici mie - să părăsim terenul fără ca Roy să fi găsit un cuvânt de îmbărbă- tare la înfrângere sau de laudă la victorie. De asemenea, Roy Emerson are puterea de a se sustrage ritmului aproa- pe mecanizat al turneelor... Nu e un secret pentru nimeni faptul că în preajma turneelor se dă o adevărată bătălie pentru obținerea terenurilor de antrenament. Când ai obținut o jumătate de oră, înseamnă că obții foarte mult... Și totuși, nu o dată, Roy Emerson ne-a poftit să împărțim cu el terenul "în patru", când i-ar fi fost mult mai simplu să joace "în doi". Așa ceva nu s-ar fi putut întâmpla vre- dată cu Laver.

Apropo de LAVER... Iată o mașină umană. Laver nu clipește! Laver nu râde. Laver nu se încruntă. Laver nu se grăbește. Nu protestează. Nu cedează nici o minge chiar dacă adversarul său a fost frustrat de un punct perfect valabil. Laver e, într-un cuvânt, o mașină. Veți spune: "Și

300

totuși, această mașină pierde din când în când, așa cum s-a întâmplat cu Cox, în

Australia". De acord. Din când în când, mașina își permite o scurtă revizie. Iar cel care izbutește să prindă acest moment "învinge", așa cum s-a întâmplat cu Cox, în Australia, sau cu El Shaffeï, anul tre- cut, la Salisbury...

O figură mult mai vie, mai pitorească, e aceea a brazi- lianului KOCH... Acest Koch e un hippie. Un hippie 100 la sută. Și nu numai ca aspect. E un hippie care nu sca- pă prilejul de a-și expune principiile. Visează un imperiu mondial al păcii, fără să argumenteze însă asupra că- ilor care duc într-acolo. Koch este un foarte bun și sin- cer prieten. Și are mult umor. L-am întrebat o dată: "De ce îți lași părul atât de lung?" Mi-a răspuns cu o candoare șmecherească: "Mă ține mai ușor minte lumea. Dacă-mi uită numele, spune simplu: «Cel cu părul lung!»"

În rest, ce să vă mai spun? ASHE e un băiat corect, dar extrem de rece... GRAEBNER e fudul... FRANULOVICI e un om solid... în sfârșit, NEWCOMBE are o morgă greu de închipuit, înainte de meciul cu Năstase, la Richmond, i-a promis lui Ilie "o lecție de tenis". Din fericire, Ilie nu-l ia în serios niciodată. Și astfel s-a întâmplat că, după ce a fost eliminat în semifinală, la Richmond, DE CĂTRE NĂSTASE, John Newcombe a comentat pentru televizi- une finala Năstase-Ashe. Înainte de finală, trecând prin fața tribunelor, Ilie l-a zărit pe Newcombe în fața monito- rului T. V. și a ridicat brațele admirativ, cu un zâmbet care n-a scăpat nimănui și care spunea: "Ești mare meșter în vorbe, șir John. Nu te văd pe teren. M-ai amenințat de po- mană". Trebuie să adaug că astfel de tachinări sunt frec- vente în "clanul" tenismanilor, dar ele nu iau niciodată amploarea "duelurilor" Clay-Frazier...

301

Am uitat să vă povestesc despre ROSEWALL, singu- rul australian fără serviciu puternic. El compensează în- să acest neajuns printr-o precizie în lovitură pe care nici Laver nu o are. Pe Rosewall l-am văzut dând șase mingi "pe linie" în timpul unui singur punct.

După această scurtă trecere în revistă, nu pot să omit totuși faptul că figura cea mai populară a circuitului *in- door*, de pildă, și nu numai a acestui circuit, este "NASTY" care, prin jocul său în afara oricăror canoane și de o spec- taculozitate nemaivăzută acolo, este întotdeauna jucă- torul cel mai aplaudat. Deseori, reporterii americani îi atribuie epitelele cele mai diverse. Dar cel mai apropiat epitet mi s-a părut a fi Till Buhoglindă.

... M-a întrebat o dată cineva despre felul cum ne pe- trecem timpul liber. Răspund: nu prea avem timp liber. Așa-zisul timp liber. Așa-zisul timp liber e umplut întot- deauna cu tot soiul de recepții la guvernator, la primar, la președintele cutărei și cutărei instituții, sau diferite vi- zite. Într-o zi, la amiază, am fost invitați să vizităm por- tavionul "Kennedy", cel mai mare din lume. Ceilalți s-au dus. Eu a trebuit să renunț, deoarece peste o oră jucam cu Orantes. E superb tenisul, dar turneul de tenis este o în- cercare epuizantă...

302

Cele 500 de zile

Ne-am întors acasă... Am fost primiți cu mare căl- dură. Mariborul aparținea deci trecutului. Deși era încă iarnă, am văzut copii jucând tenis pe asfalt, cu bățele. Plasa era de cretă, mingea era cu buline, dar copiii știau să numere: 15-0,40-15, ghem, set.

Într-o zi am fost invitați la televiziune. Tiriac a oferit T. V. -ului filmul în culori de la Cleveland. Cu o seară înainte l-am văzut în garsoniera lui, pe un ecran mic, improvizat pe perete. Nimic nu e mai frumos pentru mine decât genericul acestui film, în care Ashe, Tiriac, Smith și eu plutim cu încetinitorul, în ritm de vals.

A doua zi am fost în sala Horească. Am stat de vorbă în fața obiectivului. Eu eram emoționat. Tiriac a intervenit exact când a fost cazul, ca la dublu. S-a scris a doua zi că am participat la o emisiune foarte reușită. Unul dintre cronicarii T. V. - nu mai țin minte cine - a scris că gestul lui Tiriac, când mi-a șters fruntea cu batista, a fost un moment foarte telegenic. N-am înțeles prea bine de ce. Se vede că reportajul televizat e o treabă mai complicată decât voleul nostru.

Am plecat la 1 aprilie, parcă, spre Coasta de Azur. Aveam în program două open-uri pe zgură, la Nisa și la

303

Monte Carlo. După Richmond și Hampton, "leii" mă așteptau să mă sfășie.

La început a fost Nisa. Primul joc: belgianul Brossart. Reacomodare complicată cu zgura (la Floreasca e tot parchet). Scor final: 2-1 (3-6, 5-2,6-1). A urmat englezul Clifton. Fără probleme (6-2, 6-3). În turul trei, numele francezului Jauffret a fost scandat de întreaga Coastă, dar eu petrecusem iarna într-o cu totul altă companie (4-6,6-2,6-2). Semifinala am jucat-o cu Orantes, în fața căruia m-am simțit în formă, întotdeauna, chiar dacă nu eram (6-2,6-3). În sfârșit, finala cu Jan Kodes. A fost o bătălie cruntă în cele două seturi, în al treilea, Kodes a avut un singur moment de slăbiciune. Dar un astfel de moment în tenis (Năstase-Kodes: 10-8,11-9,6-1)... în mai puțin de o oră am revenit pe teren, cu Ion, ca să câștigăm finala cu Barthes-Jouffret (6-3,6-3). Eram stăpânii Coastei...

A doua zi am început un nou *open*: Monte Carlo. Turneu foarte tare. Eram abia al treilea cap de serie, după ce fusesem nr. 1 la Roland Garros. Primul era Okker. Am înțeles: pierdusem finala de la Bruxelles. Al doilea - Taylor. Asta n-am înțeles-o: nu mai pierdusem de mult la Taylor.

Am început turneul contra... Franței. Și am câștigat (6-1, 6-0 cu Rouyer). În turul doi s-a trecut pe "trei din cinci". Și Gansiorek, specialistul jocurilor pe Coasta de Azur, n-a rezistat (6-3,6-1,6-4). În turul trei am câștigat destul de ușor la australianul Crealy, pe care-l întâlneam pretutindeni (6-3,6-4,7-9,6-2). În partea cealaltă a tabloului, Tiriac a "îndoliat" Coasta, câștigând la Proisy, învingătorul lui Kodes (6-4,4-6,6-3,5-7,6-1).

Joc semifinala cu Taylor! Pierd primul set, dar asta e tot ce pot pierde, în ultimele

două seturi fac un excelent antrenament pentru finală (Năstase-Taylor: 2-6,7-5,6-1,6-1).

304

Finala cu Okker îmi aduce o victorie care, pentru mine, e mai prețioasă chiar decât partida câștigată la Newcombe. Trebuia să uit într-un fel Bruxelles-ul și Hamburgul (Năstase-Okker: 3-6,6-8,6-1,6-1).

... Plecăm în Sicilia. La Palermo ar fi putut să fie foarte simplu, deși mă cam speria interminabila serie Omaha- Richmond-Hampton-Nisa-Monte Carlo. La Palermo era foarte cald. Am început turneul cu bășici la picioare. Nu mai puteam alerga. Am pierdut la Barthes, pe două *tie-break-un* (6-7,6-7). Forțasem, poate, prea mult.

Din fericire, am avut prilejul să mă odihnesc curând, în jocul de "Cupa Davis" cu Olanda, la București*. Am petrecut o săptămână calmă. Recuperarea, cum spun specialiștii, a fost completă.

În turul doi urma să jucăm la Tel-Aviv, cu Israelul. Acest joc, fiind o simplă plimbare peste Mediterană, am plecat la Madrid, pentru a juca între timp turneul "Puerta de Hierro".

Au fost câteva zile frumoase la Madrid. Eu am câștigat la chilianul Cornejo (6-3,9-7) și am terminat în vreo 50 de minute cu Mandarine (6-0,6-1). Tiriatic era în mare formă și s-a distrat cu ex-profesionistul sud-african Ray Moore (6-2,6-2). O mare surpriză a fost înfrângerea lui Santana de către vest-germanul Elschembroich. A doua zi însă, Tiriatic a jucat ca în '68 și l-a readus pe simpaticul Harald la realitate (6-1,6-4,6-1). Eu, la rândul meu, am câștigat la Mulligan (6-4,6-3,8-6), ajungând în finală cu Ion. Ultima zi - o nouă finală românească peste hotare - a admirat victoria lui Tiriatic (7-5,6-1,6-0).

* România-Olanda: 5-0. Tiriatic-Hemmes: 7-5,6-1,6-3; Năstase-Hordyk: 6-2, 6-2, 6-3; Tiriatic, Năstase-Hemmes, Hordyk: 6-2, 6-3,6-8, 6-2; Tiriatic- Hordyk: 6-1,6-1,6-1; Năstase-Hemmes: 6-0,6-2,6-4.

305

În proba de dublu, totul s-a întâmplat ca într-un *week-end* la Palma de Mallorca, deși perechile pe care le-am învins nu erau anonime (6-1, 6-3 cu Gisbert- Salvarez, 6-1,6-4 cu Froehling-McManus și 6-3,7-5,3-6, 6-3 cu Koch-Mandarino).

După Madrid am luat drumul Israelului, îmi aduc aminte că la Tel-Aviv apa mării era caldă și că ne-am bronzat frumos. Jocurile - pe cât de scurte, pe atât de aplaudate. Scorul final a fost 60:18* pentru noi.

... Suntem din nou la Paris, pentru Roland Garros. Calc cu dreptul, câștigând la Koch (6-2,6-2,6-4). În turul doi, Baranyi îmi ia un set (6-1,6-3,3-6,6-1), fixându-mi parcă ritmul, pentru că jocul cu australianul Ray Ruffels îl câștig tot cu 3-1 (4-6,6-2,6-2,6-2). Urmează un nou 3-1 cu Novicki (6-1,6-1,3-6,7-5). Și cu aceasta, "deschiderea" - cum se spune la șah - se încheie.

În sferturi, n-as putea spune că sunt favorit, îl am în față pe Stan Smith. Și totuși reușesc să-l atrag într-un joc de fente. Stan încearcă să simplifice totul, să reducă jocul la serviciu și vreau, dar mie îmi ies bine stopurile, *topspin*-urile și long-

Kne-urile. În plus, nu dau două mingi la rând cu aceeași forță. Joc tenis cu gândul la Santana, la Okker, la Rosewall și la toți cei care știu să taie jocul "boxerilor" tenisului cu un plus de finețe.

În acest sfert am reușit să joc un tenis frumos, pen- tru că la sfârșitul meciului m-a felicitat Marcel Bernard, fostul mare campion al Franței. Denis Lalanne, protec- torul meu în presa sportivă franceză, zâmbea subțire, fumându-șipipa.

* România-Israel: 5-0. Țiriac-Stabholz: 6-0,6-0,6-0; Năstase-Shalem: 6-1,6-1,6-3; Tiri- ac, Dron-Fruman, Stabholz: 6-2,6-2,6-3; Năstase-Stabholz: 6-0,6-0,6-1; Țiriac-Shalem: 6-0,6-2,6-3.

306

În semifinală am căzut cu Franulovici. Mă gândeam că exact cu un an în urmă, aici, pe Roland Garros, Zeliko îl bătuse, tot în semifinală, pe Richey, învingătorul meu de atunci. Fără nervii din meciul cu Cliff aș fi jucat eu fi- nala pe Roland Garros, justificându-mi poziția de lider al capilor de serie.

Semifinala cu Zeliko avea să-mi mărească acest re- gret. Am câștigat ușor, după un 6-0 în primul set (Năstase- Franulovici: 6-0,2-6,6-4,6-3).

Finala cu Kodes o țineți, probabil, minte. S-a dat la tele- vizor. Eu am fost bolnav, e adevărat. Avusesem febră mare. Dar câștigasem cu febră și la Salisbury. Poate că totuși or- ganismul are limite, chiar la 25 de ani. Mai mult decât obo- seala fizică, accentuată de boală, m-au trădat nervii. Cu nervii tari de la Salisbury aș fi câștigat ușor meciul cu Jan Kodes. De altfel, mi-alipsit foarte puțin ca să"întorc" jocul încă din primul set. Atunci am avut 5-3. Apoi am avut 5-4 și *set-ball*. La 6-7 mi s-a luat o minge clară de către doam- na aceea elegantă care ședea picior peste picior pe scaunul de arbitraj. Dacă aș fi câștigat primul set, Kodes n-ar mai fi venit la fileu cu atâta siguranță, în setul patru am avut 3-1 și 4-3. N-am putut mai mult. Bateriile mele erau descărca- te. Cursa celor 500 de zile fusese prea lungă.

Știu că Tiri- ac a comentat finala mea cu Kodes. Știu că a încheiat cu cuvintele: "Principalul e că Năstase a ajuns în finală - nu că a pierdut-o".

Așa se încheie cele 500 de zile ale mele. E greu să-mi închipui că voi putea să repet vreodată această serie care începe la Stockholm, într-o seară de noiembrie 1969, și se încheie pe Roland Garros, în 1971...

Dați-mi voie să trec acum microfonul, pentru final, talentatului crainic Ion Tiri- ac. Mie mi-ar fi imposibil...

307

Ar fi fost prea frumos.

Da. Am comentat finala lui Năstase cu Kodes, la tele- viziune, din studio. Mulți s-au mirat că am plecat în grabă de la Paris, renunțând să-mi apăr, împreună cu Năstase, titlul de campion la dublu, pe Roland Garros. Adevărul e că eu m-am considerat angajat încă din seara înfrânge- rii de la Maribor pentru ediția '71 a

"Cupei Davis". Am și scris asta, încă în martie, în revista "Magazin": "Pentru anul 1971, planul nostru nr. 1 rămâne "Cupa Davis". Avem convingerea că acest an va șterge "întâmplarea" din '70, pe care o vrem, cu nerăbdare, uitată. Vreți un pronostic? In primele zile ale lui mai, în momentul primului serviciu în meciul cu Olanda, ne socotim angajați în cel mai mare turneu al anului. Un turneu mai important decât Wimbledonul...

Iată de ce am părăsit Parisul cu mult înainte de termen. Iată de ce am văzut finala Kodes-Năstase la București pe micul ecran.

Primul mare hop după "înviorarea" din meciurile cu Olanda și Israelul a fost cel cu Iugoslavia, la București.

308

Ilie, despre care v-am mai spus că își recapătă umorul pierdut în maximum cinci minute, a uitat foarte repede că a pierdut la Paris titlul mondial pe zgură. Așa se face că i-au trebuit doar trei seturi pentru a încheia cu Zeliko Franulovici. În al doilea meci eu am dat peste un Iovanovici în mare formă. Am câștigat greu. A doua zi am jucat un dublu lejer. Faptul că am câștigat cu 3-0, după un 6-0 în primul set, spune totul. În ziua a treia, lipsa mizei a înlesnit eleganța în joc a lui Franulovici. Am pierdut în patru seturi. Ultima partidă i-a revenit lui Ilie. Iovanovici a abandonat în setul trei, acuzând o întindere...*

A urmat Wimbledonul. Am ajuns târziu. A plouat două zile. De acomodare nu putea fi vorba. Am și jucat slab. Adevărul e că ne domina sufletește "Cupa Davis". Toți ne instalaseră mari favoriți în jocul cu echipa vest-germană, dar astea erau doar vorbe: cu un an în urmă, Bungert și Kuhnke jucaseră "cu Salatierea pe masă".

Am părăsit Wimbledonul uitând că trecusem, de fapt, trei tururi la dublu. Am vrut să renunțăm la Baastad, dar a fost imposibil: în Suedia suntem întotdeauna invitați de onoare.

Ilie a câștigat ușor simplul (7-6, 6-3, 1-6, 6-3 cu Ray Ruffels în semifinală și 6-7, 6-2, 6-1, 6-4 cu Leschly, în finală), în afară de asta, am făcut și un bun antrenament de dublu pe zgură, după Wimbledon, câștigând finala cu Seewagen-Pinto Bravo (7-6, 6-1).

Meciul cu Bungert și Kuhnke a fost, spre surprinderea mea, o simplă formalitate. Dăce vreți, Bucureștiul 1971 a fost Mariborul lor. Aceasta a fost singura explicație

* România-Iugoslavia: 4-1. Năstase-Franulovici: 7-5, 6-2, 6-3; Țiriac-Iovanovici: 6-4, 7-5, 2-6, 6-4; Țiriac, Năstase-Franulovici, Iovanovici: 6-0, 6-4, 9-7; Franulovici-Țiriac: 6-4, 6-0, 4-6, 6-3; Năstase-Iovanovici: 4-6, 6-0, 1-0, ab.

309

a acestui neașteptat 5-0, încheiat de Petrică Mărmureanu, pentru... menajarea subsemnatului decan de vârstă*.

... în acest moment începe marea aventură. Totul se precipită. Plecăm în India. Tensiunea crește. E cald. Niciodată parcă nu a fost așa de cald în India. Aerul condiționat al hotelului îți creează iluzia că nimic nu s-a schimbat, dar, de îndată ce ajungi pe terasă, senzația de sufocare te gâtuie. Zilele trec greu. Vine tragerea

la sorți. Surpriză! Bilețelele din urna soților sunt trase de însăși Indira Ghandi. Acest gest de stimă față de sport capătă noi interpretări în creierul nostru obosit de așteptare. "Indienii merg la câștig" - gândește fiecare, fără să-și mărturisească însă gândul. Și e din ce în ce mai cald. Plouă des, în reprize obsedante.

În sfârșit, începe meciul. Tribunele sunt arhipline. Publicul e zgomotos - asta am știut-o întotdeauna - dar cu ani în urmă, aici, în India, nu jucam "Cupa Davis".

A câștigat Năstase! La Muker jea. Mă gândesc că toate gândurile negre au fost doar urmarea oboselii.

Intru eu, cu Lall. Meciul e teribil de greu. Gazonul e ud. Mingea patinează. Uneori am impresia că e o pietri- cică din cele pe care le aruncam, copil fiind, pe luciul apei, casă văd de câte ori reușește să țâșnească la suprafață, ca peștișorii zburători. De cele mai multe ori nu fac decât să calculez unghiul cel mai bun pentru blocarea mingii.

Jocul avansează greu. Pierd primul set cu 12-14. În tribună zgomotul crește. Indienii discută cu aprindere, chiar în timpul fazelor. Unii, am impresia, nici nu se inte- resează de jocul propriu-zis. Important e ca scorul să le fie

* România-R. F. a Germaniei: 5-0. Țiriac-Kuhnke: 6-3, 3-6, 6-3,7-5; Năstase-Bungert: 6-2,6-3, 6-2; Țiriac, Năstase-Fassberger, Pohman: 8-6, 6-4,6-4; Năstase-Kuhnke: 6-0,6-4,6-4; Mărmureanu-Bungert: 6-2,7-6,6-1.

310

favorabil... Încep să mă gândesc că eliminarea Australiei, aici, în India, nu mai e chiar o surpriză atât de mare.

Pierd în trei seturi, după ce joc vreo 50 de ghemuri: un maraton cu un formidabil deficit de oxigen (Lall-Țiriac: 14-12,6-3,9-7).

A doua zi jucăm dublul. Câștigăm primul set. Îl pier- dem pe al doilea. Jocul se prelungește. Greșim mult. Mingile indiene, mult prea grele, ne derutează. Și e imposibil să reții mereu acest amănunt care modifică lovi- tura de fiecare dată.

Se întunecă. E din ce în ce mai greu. Întrerupem într-un moment nefavorabil: indienii conduc cu 6-5 în acest set trei.

Noaptea e nesfârșită, în fond, dublul a fost întotdeau- na principala noastră forță. Gândurile negre coboară din nou în camerele noastre. Mă gândesc la vulturii care se roteau în jurul terenului în timp ce jucam.

Nu pot dormi. Afară plouă. Ce rol imens are avantajul terenului, aici, în India! Lall și Muker jea au ales iarba. Au ales mingile. Cât privește publicul...

Mă gândesc la meciurile de "Cupa Davis" pe care le jucăm acasă. Sunt convins că publicul nostru e cel mai obiectiv din lume, imediat după cel englez, în afară de asta, terenul e mereu același. Mingile - de asemenea. Se joacă în general cu Dunlop, o minge pe care o cunosc toți tenismanii din lume.

Adorm greu, spre ziuă. Plouă mereu. Când ne trezim, cerul e la câțiva metri de balconul hotelului. Plouă. Nu cred că vom putea continua. Așteptare și incertitudine...

Către amiază se anunță, în sfârșit, că jocurile se amâ- nă. Vestea e neplăcută. Acel 6-5 pentru Lall și Mukerjea ne domină pe toți. Spre seară, din fericire, un

eveniment

311

neășteptat înviorează totul. Aflăm la radio că Brazilia conduce cu 3-0 în meciul cu Cehoslovacia! Kodes a pierdut la Mandarino! Kodes, câștigătorul Roland Garros-ului! Știrea e salută zgomotos de întreaga noastră delegație. Văzând această reacție, mi-am dat seama că nimeni nu se gândește la o înfrângere în acest meci cu India. Toți calculează mai departe, socotind că meciul cu Brazilia e mai ușor decât cel cu echipa lui Kodes, la Praga sau la Bratislava.

A doua zi am reluat dublul. Și s-a produs al doilea eveniment neășteptat. Continuarea setului trei a durat șapte minute. Iar ultimul, jucat în întregime, s-a prelungit doar 19 minute. Conduceam cu 2-1...

Am fost întrebat deseori dacă vestea victoriei braziliene a înlesnit succesul din India. Cred că da. Și dacă admitem că da, atunci trebuie să mulțumim obsedantelor ploii indiene...

În ultima zi am jucat cu Mukerjea. La 2-1, meciul nu era încheiat. Dar eu nu jucam un simplu meci. Eu îmi jucam finalul în "Cupa Davis", după 12 ani. În seara victoriei la dublu, am decis ca 1971 să fie ultimul meu an în "Cupa Davis". Și voiam să închei frumos, în *Challenge-Round*, așa cum promisesem în martie, la Uzinele Republica, într-o după-amiază de neuitat, când am fost aplaudat cu mult mai multă căldură decât în tribunele Progresului, foarte obiective, e adevărat, dar uneori puțin cam reci... Meciul meu cu Mukerjea s-a întrerupt la 2-1 în favoarea mea (3-6,7-5,6-3). A doua zi Mukerjea nu s-a mai prezentat. Se îmbolnăvise.

Reprezentanța de adio a dat-o Ilie. Lall era în mare formă, e adevărat, dar sunt zile când nici un jucător din lume nu-i poate rezista lui... Till Buhoglindă. Și Lall a trebuit

312

să cedeze, în ultimele două seturi n-a făcut decât să zâmbească cu o frumoasă semnare indiană*.

... Și am ajuns la Sao Paulo. Pe Koch și pe Mandarine i-am învins deseori. Dar nu la Sao Paulo. Acolo, în Brazilia, vechea lozincă sportivă "Acasă te ajută și zidurile" nu era o simplă metaforă. A simțit-o Kodes, în jocul cu Mandarine. A simțit-o echipa Statelor Unite, care fusese învinsă în Brazilia.

Primirea a fost cu surle și fanfare sau, mai bine zis, cu tamburine și cu samba. Năstase a devenit curând "Pele al tenisului". Strategie psihologică, fără îndoială. Eu am răspuns cu *break*: "Îmi pare bine că jucăm cu Brazilia. Echipa noastră, avându-l pe Năstase, are trei puncte sigure. Pe celelalte am să încerc să le marchez eu". Reporterii s-au uitat lung la mine. Eu am reușit să nu zâmbesc și astfel efectul a fost cel așteptat. Toți au căzut pe gânduri.

Năstase a început, într-adevăr, ca un Pele al tenisului. Meciul a durat puțin. Formidabila galerie braziliană nici n-a apucat să se organizeze. Iar eu a trebuit să grăbesc echiparea, pentru a nu fi așteptat prea mult de arbitru...

În meciul cu Koch am început bine și am terminat slab. Thomas Koch a fost mai bun, dar nu vă puteți închipui ce înseamnă să joci în fața a 8000 de oameni care

apla- udă în delir orice minge pornită din racheta idolului lor, pentru ca tu, străinule, să fii sigur că ai de înfruntat 8001 rachete.

La l -l, eram, *totuși, la un pas de Challenge-Round*.

A doua zi s-a produs drama. Am pierdut dublul! Nu știu cum s-a desfășurat fiesta braziliană la întoarcerea

* România-India: 4-1. Năstase-Mukerjea: 6-3,6-3,6-4; Lall-Tiriac: 14-12, 6-3,9-7; Tiriac, Năstase-Lall, Mukerjea: 6-3,6-8,8-6,6-1; Țiriac-Mukerjea: 3-6,7-5,6-3, w. o.; Năstase-Lall: 6-3,8-10,6-1,6-1.

313

lui Pele din Mexic. Nu cunosc adevăratele proporții ale Carnavalului. Știu însă că nu am văzut niciodată o ase- menea dezlănțuire a bucuriei populare, după ce Koch și Mandarino au câștigat la campionii Roland Garros-ului și la semifinaliștii Wimbledonului.

A fost un moment îngrozitor. A doua zi, Năstase era, în continuare, favorit la Koch, pe care nu l-a luat în seri- os niciodată, dar Mandarino rămânea învingătorul lui Kodes. Iar acum, unul dintre cele "trei puncte sigure" tre- buia să- l câștig eu, la 2-2, în fața celor 8000 de spectatori brazilieni care pregăteau fiesta, anunțată în toate ziarele. A doua zi, Năstase și-a făcut datoria, câștigând ușor la Koch, cu 3-0.

Am intrat pe teren. Declarasem cu o zi în urmă că "a câștiga la Sao Paulo este egal cu a traversa Matto Grosso în picioarele goale". Cei 8000 de spectatori brazilieni pă- reau decise să- mi demonstreze că am avut dreptate. Eram în infern.

Și ce simplu a fost până la urmă totul! Am câștigat un ghem. Bombardamentul tribunelor s-a întețit. La 3-0 pentru mine, urletul continuu al tribunei a început să sca- dă. La 6-0, Sao Paulo a devenit un oraș european. La al ze- celea ghem consecutiv, în tribună era o liniște funerară. Am continuat să joc cu o precizie de care nu mă credeam capabil. Am încheiat repede. Am părăsit terenul protejați de polițiști, îi răpiseram Braziliei sportive o victorie pe ca- re ei o comparau doar cu înfrângerea echipei naționale de fotbal, în 1950, pe Maracana, în fața Uruguayului.* La masa presei, cronicarii găsiseră un titlu comun: "Era im-

* România-Brazilia: 3-2. Năstase-Mandarino: 6-4,6-1,6-1; Koch-Țiriac: 4-6, 6-4, 6-3, 9-7; Koch, Mandarino-Țiriac, Năstas: 1-6, 6-3, 6-3, 3-6, 6-4; Năstase-Koch: 6-4,6-0,8-6; Țiriac-Mandarino: 6-0,6-2,6-4.

314

posibil vencer".

Aveam să jucăm din nou în *Challenge-Round*! Profecția lui Stan Smith se împlinea...

Ne-am întors pentru câteva zile acasă. Am fost între- bat: "Cum s-a jucat meciul cu Mandarino?" Am răspuns: "A fost cel mai bun meci din întreaga mea carieră de tenis- man. M-am simțit la fel de tânăr ca și în 1959, când punc- tul meu, tot ultimul, a decis în jocul cu Noua Zeelandă, la București".

Au fost zile de neuitat. Toți mă implorau din priviri să renunț la ideea de a nu mai juca în "Cupa Davis". Un prie- ten mi-a povestit că în seara victoriei, la Mamaia,

în clipa în care s-a anunțat rezultatul final de la Sao Paulo, întreg restaurantul "Modern" a cântat "Mulți ani trăiască!", cu un dirijor improvizat, urcat pe masă, ca dansatoarele de pe vremuri. Fiesta se mutase în România.

... Cu câteva minute înainte de îmbarcarea în avion, pentru Charlotte, un reporter m-a întrebat:

- Puteți să-mi faceți un calcul rece al șanselor noastre la Charlotte?

- Chiar foarte rece. Cinci la sută câștigă americanii cu 5-0.25 la sută, tot ei, cu 4-1. 55 la sută - victoria lor cu 3-2.45 la sută - câștigăm noi cu 3-2.

- Cu alte cuvinte, totul se reduce la un cinci la sută... -Chiar așa.

- Nu cumva ești prea optimist? -Nu.

- Cum vezi repartizarea punctelor?

- Dublul nostru, învins la Sao Paulo, are prima șansă chiar în fața finaliștilor de la Forest Hills. Năstase are un punct ca și sigur. Restul depinde de acel 5 la sută.

Sunt din nou acasă. Peste două zile (n. r. sfârșit de oc-

315

tombrie 1971) plec la Aberavon, în Țara Galilor. Sunt ob- sedat de cele întâmplate la Charlotte. Curios e totuși că gândurile mele gravitează doar în jurul unor cifre și un- ghiuri. Totul e alb. Abstract. Nu pot povesti aproape ni- mic despre orașul Charlotte. Cine știe, poate mai târziu... Am și uitat de elicopterul care zvâna terenul ud, în cel mai pur stil american. Nici nu mai țin minte cum arăta Froehling. Știu doar că purta o șepcuță pe cap. Părea un medic venit la băi. A fost și Spiess, marele cântăreț, îm- preună cu noi. Abia aștepta să-și amâne plecarea la New York, ca s-o facem iată, pe românește, chiar cu riscul pe- nalizării pentru absența de la repetiția Metropolitanului. Trebuia să îndeplinesc o singură condiție: să câștig la Smith. Dar toate astea sunt acum foarte tulburi...

În capul meu, cum v-am mai spus, totul se leagă ca în- tr-un joc de numere. Mă gândesc la Ilie. În primul set al meciului cu Smith a fost condus cu 5-0. Apoi a remontat extraordinar: 5-5. Și a mai făcut trei mingi la rând: 0-40 pe serviciul lui Smith. Sunt convins astăzi că dacă Ilie ar fi reușit o singură minge din cele trei posibile, ar fi câștigat setul și partida. Restul ar fi fost o simplă chestiune de teh- nică, cum ar spune Bobby Fischer.

Când am apărut pe teren, pentru meciul cu Froehling, mi-a fost imposibil să alung din minte acel 5-5 și mai ales acel 0-40. Și mă simțeam stingherit în fața tribunei. Ilie pierduse meciul la un scor mai categoric decât toate cele cinci de la Cleveland.

Am început jocul cu un soi de disperare. L-am pisat pe Froehling pe rever până la exasperare. Era tare neîn- demânatic încercând să-și potrivească cotul. L-am sur- clasat timp de două seturi: scorul (6-3 și 6-1) spune totul. Aveam impresia că voi retrăi seara de la Sao Paulo, cu

316

Mandarine.

Și a început setul trei. Mi-am câștigat primul servi- ciu: 1-0. Servește Froehling.

Eu dau returul imparabil: 0-15. Servește din nou Froehling. Execut *unpassing-shot* pe linie, ba chiar în partea interioară a liniei. Arbitrul de linie tace. Absolut normal. Mingea a fost bună. Dar Froehling cere intervenția arbitrului de scaun. Apare Harry Hopman, arbitrul principal al meciului. Se uită la minge, își plimbă privirea. Caută, evident, o urmă. Și apoi decide: 15-15 în loc de 0-30.

În acest moment încep să fierb. Și totul se întoarce. Pierd setul. E destul să pierzi un *break*, pentru ca totul să se întâmple ca în vestita cursă a broaștei și a lui Achile cel iute de picior.

Pauza n-a izbutit să mă calmeze, îmi apărea mereu în față acel 0-30 de *break*, care a trăit câteva secunde pe tabe- la electronică.

Setul trei a avut aproape aceeași istorie. Jocul trecu- se de partea lui Froehling. În fond, e atât de logic, la tenis. Și nu numai la tenis, în setul cinci am fost condus cu 5-2. Dar mi-am jucat ultima carte și am ajuns la 6-6. Aici me- ciul s-a întrerupt. Se lăsase întunericul.

Cred că bănuieți câte variante de continuare am "jucat" noaptea, neputând dormi... iată-ne din nou pe teren. Servește Froehling. 15-0! 30-0. Apoi reușesc un *passing-shot* frumos. 30-15! Froehling - dublă greșală: 30-30! Nu mai pot suporta tensiunea! Și nici Froehling. Servește din nou. Greșește prima minge. Fac un pas înainte. Froehlingliftează mult, trimițând mingea cu boltă. Am un moment de ezitare. Până la urmă, tai mingea în cros. Mingea lovește banda! 40-30! As și ghem!

317

Ultimul ghem, la 6-7, are o istorie ciudată. Am jucat foarte bine toate mingile. La primul meu cros, Froehling s-a dezechilibrat. Și în loc ca racheta să lovească logic, în contracros, unde-l așteptam cu nerăbdare, mingea a atins lemnul și s-a dus cuminte în partea opusă. Una din celebrele mingi pentru care se spune *I am sony* (scuză- mă). Ceea ce a făcut și Froehling. La 0-15 am trimis un lob foarte frumos. Froehling a rotit racheta, pe *backhand*, partea lui slabă, împotriva oricăror reguli. După meci avea sa- mi spună că nu-și amintește să mai fi executat o asemenea roată cu *backhand-ul*.

Am pierdut cu 6-8. Totul s-a întâmplat în șapte minu- te. Aceste șapte minute care reprezintă micul 5 la sută pe care l-am acordat, din start, americanilor.

La un sfert de oră după cele șapte minute funeste, am jucat dublul. Smith și van Dillen, finaliștii de Forest Hills, au fost nevoiți să plonjeze de nenumărate ori în afara cu- loarului de dublu. Nu s-a pus nici un moment la îndoială victoria noastră. L-am jucat mereu pe Smith și l-am "exe- cutat" pe van Dillen.

A treia zi m-am bătut cu Smith până la 6-6, în primul set. Abia cu un an în urmă câștigasem la Smith, tot în Statele Unite. Zarurile însă erau de astă-dată aruncate...

După meciul cu Smith, am fost invitați la Casa Albă, pentru un joc demonstrativ. Al cincilea joc ar fi urmat să-l susțină Mărmureanu. Am mulțumit pentru invitație, dar am declinat-o. Aveam senzația că vom comite un sacrile- giu bagatelizând *Challenge-Round-ul*.

Ultimul joc a fost o... joacă. Ilie Năstase, regăsit ca prin farmec, s-a distrat cu Froehling. La schimbarea terenu- lui, glumea mereu cu "girafa". A câștigat ușor.

astfel, cu 2-3... * Niciodată după război o țară europeană, exceptând insula-mamă, nu a izbutit un scor la limită în *Challenge-Round*. Nici Spania lui Santana, care a jucat finala la Sydney și la Brisbane (1-4 în ambele ediții), nici Italia lui Pietrangeli (1-4 la Sydney și 0-5 la Melbourne).

La banchet s-au spus, ca întotdeauna, lucruri frumoase. Stan Smith a atras atenția asupra faptului că "Nasty" și "Tirry" - Baby au jucat trei finale consecutive la mii și mii de kilometri de casă: New Delhi, Sao Paulo și Charlotte.

Am băut un pahar de șampanie. Am mai băut unul. Jocul numerelor nu mă mai obseda. L-am zărit pe Harry Hopman. M-a întrebat:

- De ce ești necăjit, John?

- Nu sunt.

- Nici nu trebuie. "Salatiera" pe care o regretați, în mod firesc, astăzi, ar fi trebuit câștigată la Cleveland. Pot" demonstra acest lucru la orice oră din zi și din noapte.

M-am uitat la Harry, care căuta și el o cupă de șampanie. Nu puteam fi supărat pe el, deși acel 15-15 în loc de 0-30 a fost opera lui. Înainte de joc m-am gândit o clipă să propun recuzarea arbitrilor Harry Hopman. Mi-am spus că Harry Hopman care ne-a condus la Cleveland, în calitate de consilier tehnic, va fi obsedat de ideea că orice decizie pe o minge dubioasă ar putea fi interpretată ca o formă de sprijin a foștilor săi elevi. Și așa s-a întâmplat. Cu toate acestea, ani renunțat imediat la ideea recuzării. Nu ar fi fost/air-pjq); să pun măcar o clipă la îndoială.../air- plqy- \i\ lui mister Harry.

Apoi au început toasturile. Am felicitat echipa ame-

* SUA-România: 3-2 în Challenge-Round 1971. Smith - Năstase: 7-5, 6-3, 6-1; Froehling-Tiriac: 3-6, 1-6, 6-1, 6-3, 8-6; Tiriac, Năstase - Smith, van Dillen: 7-5, 6-4, 8-6; Smith-Tiriac: 8-6, 6-3, 6-0; Năstase - Froehling: 6-3, 6-1, 1-6, 6-4.

ricana. Mi-am exprimat admirația față de ideea sportivă de a organiza această finală pe zgură. Am spus, ca un di-vertisment, câteva cuvinte despre cele șapte minute care m-au despărțit pe mine de suprema satisfacție sportivă. Am și glumit cu Froehling, care era exact în fața mea. Am încheiat cu "Ar fi fost prea frumos". Niciodată nu mi s-a întâmplat să fiu mai emoționat decât la rostirea acestor cuvinte banale. Marea noastră aventură se încheia. Ilie continua să zâmbească...

Marea noastră aventură. N-aș fi crezut că voi ajunge până aici, în după-amiază când am jucat cu doctorul Hintsch. Adevărul e totuși că am realizat totul în doi. Eu m-am străduit să temperez elanurile aventurii într-un sport dominat de echilibrul anglo-saxon, Ilie i-a forțat toate limitele, ajungând până la forme de frenezie care au deșteptat până și simțurile adormite ale celor din fotoliile de orchestră.

Am fi putut oare face mai mult decât am făcut? Poate, printr-un beneficiu al hazardului. Astăzi însă nu-mi reproșez nimic. Și nici lui Ilie. O, dacă l-ați fi văzut cu cu- pa în mână, la Salisbury, după victoria asupra lui Cliff Richey. Era un mort

frumos...

... Am ocolit globul de zeci de ori. Am jucat pe toate continentele. Ilie va câștiga, într-o bună zi, Wimbledonul. Și o va face când ne vom aștepta mai puțin. Eu însă, bă- trânul lui general, Ion Țiriac, am să mă mândresc întot- deauna cu cei doi copii ai mei: un băiat, Cleveland, și o fată, Charlotte...

320

Serile de la Coubertin...

Mărturisesc că n-aș fi crezut să scriu acest *tie-break* pentru suplimentul de tiraj la "Ar fi fost prea frumos". Nu mi-aș fi închipuit că la întoarcerea acasă - două luni după apariție - voi căuta, în zadar, o carte la București, la Sinaia sau la Brașov.

Trebuie să recunosc că T.V. -ui a făcut o neașteptată publicitate cărții noastre, transmitând "serile de la Coubertin". Ca să nu mai pun la socoteală arta cu care - așa cum mi s-a spus - Ion Țiriac a știut să "joece", împre- ună cu mine, în studio, de la aproape 3 000 de kilometri.

Și totuși, mi-e foarte greu să scriu acest supliment, chiar dacă am prilejul să amintesc câte ceva din serile pe- trecute la Paris, în decembrie 1971.

Dificultatea cea mai mare a fost provocată tot de bă- trânul meu general Țiriac. Și iată de ce...

În ultimele rânduri ale primei ediții, Țiriac scrie ne- gru pe alb: "într-o bună zi Ilie va câștiga Wimbledonul. Și o va face când ne vom aștepta mai puțin". Vă dați seama că nu e prea ușor să pornești la drum cu o asemenea sarcină

321

^TMP

de plan, chiar dacă ai câștigat Coubertinul, după ce ai tre- cut de Emerson, Newcombe și Laver, în sală, la Londra.

Ca să fiu sincer, e foarte greu să câștigi Wimbledonul. Eu nici nu prea sunt avantajat de "iarba sfântă". Cel mai bun gazon posibil - chiar dacă e stropit de pe vremea lui Nelson - nu e o suprafață perfectă, ca aceea a covorului de la Coubertin, pe care poți să joci și bile. Iată de ce mie nu-mi convine deloc iarba Wimbledonului. Iată de ce mă simt dezarmat în fața unei gropițe pe care o poate adânci oricând călcâiul furios al lui Richey sau Graebner.

În sfârșit, vom trăi și vom vedea... Deocamdată, mi- zez pe simpatia tipografilor de la Casa Scânteii, care mi-au promis că vor scoate acest supliment de tiraj cu vreo două săptămâni înaintea Wimbledonului 1972. Asta m-ar avantaja mult, pentru că m-ar scuti de privirile iro- nice ale cititorilor, în cazul în care aș fi eliminat foarte re- pede, așa cum i s-a întâmplat în primul tur și lui Santana, un jucător care n-a fost mai slab decât Ilie Năstase.

Deci, să lăsăm Wimbledonul...

Azi e 23 aprilie și mă simt tare bine. Aici, la Nissa, coasta arde. Am și un pahar de șampanie în față. Acum două ore am câștigat Nisa, jucând în finală cu Kodes.

Când mă gândesc la scor, îmi vine să și râd: 6-0,6-2,6-3 cu Kodes! La noi acasă exista cel puțin 10 jucători pe care nu-i pot bate cu un asemenea scor...

Adevărul e că tenisul se joacă mai mult cu inima decât cu mâna. La Madrid am câștigat foarte greu la Kodes, du- pă trei tie-brrak-uri. Tot ce a urmat în finala cu Frantisek Pala a fost ca un fel de eliberare. Și mi-a ieșit absolut to- tul. Am câștigat cu 6-0,6-0,6-1. Acest 18-l mi-a făcut mare plăcere. Spania e o țară care mă iubește, fetele sunt foar- te frumoase, și e tare bine când poți deveni "cap de serie",

322

așa cum am fost și anul acesta, deși Tiriac mă bătuse ulti- ma oară, la Madrid, în mai 1971.

Primăvara asta a lui '72 a început bine. M-am distrat câștigând turneul de la Monte-Carlo, apoi am devenit campion al Spaniei, iar acum l-am învins pentru a do- ua oară (într-o singură săptămână) pe Kodes, după un 6-0 în primul set... Aceste succese mă pun însă pe gân- duri. Tiriac a spus că eu voi câștiga Wimbledonul "când ne vom aștepta mai puțin". Și pentru că am multă în- credere în Tiriac, îmi dau seama că nu mai sunt favori- tul Wimbledonului, deoarece am câștigat consecutiv la Monte Carlo, la Madrid și la Nisa.

Să nu ne pierdem totuși vremea cu calcule. Acest epi- log îmi cere să reintru în sala Coubertin.

... Am spus odată că nu prea păstrez ziarele care scriu despre turneele mele victorioase, pentru că, oricum altele noi le vor îngălbeni pe cele vechi. Cu toate astea, progra- mul de la Coubertin îl păstrez și astăzi. Sper, bineînțeles, că la ora când citiți rândurile mele, acest frumos program să nu mai existe în scrinul mamei, din Drumul Taberei, dar, deocamdată, îl păstrez, deși peste Coubertin s-ar cu- veni să se afle programele de la Monte-Carlo, Madrid și Nisa.

Programul de la Coubertin, dacă vreți să mă credeți, m-a ajutat la câștigarea turneului "celor șapte". Și ia- tă de ce... în finalul prezentării mele ca jucător de tenis era scris: "Năstase, care, în octombrie 1971, a repurtat, pe Wembley, una dintre cele mai strălucite victorii ale sale, bătându-i succesiv pe Newcombe, Corman și Laver, are un joc elegant și ușor, o frumoasă «tușă» a mingii, dar e uneori neglijent și deconcentrat".

Așadar, neglijent și distrat...

323

Când am citit aceste două epitete, mi-am adus amin- te de niște cuvinte ale lui Angelo Niculescu, care făcea o comparație între Pele și Eusebio preferându-l pe acesta din urmă. Iată ce spunea antrenorul echipei naționale de fotbal: "Eusebio e totuși mai subtil decât Pele. în afară de asta, africanul are o mai mare doză de artistic în tot ce- ea ce face. Comparația fizică îi e de asemenea favorabilă lui Eusebio. Pele poate fi confundat oricând cu un flăcău din cartierul Flamengo. Eusebio vine direct din lumea de basm a junglei. Zeul Pele mi s-a părut mai om decât Eusebio: poate pentru că l-am văzut chircindu-se de du- rere. Pe Eusebio l-

am văzut doar zâmbind, chiar când avea un bandaj pe cap. Deși sunt amândoi sculptați în abanos, e limpede că măicuța Natura a șlefuit mai mult la Eusebio. Veți spune, poate, că Pele are o mai mare continuitate în joc. De acord. Eusebio are, într-adevăr, pauze în joc. Dar acestea nu sunt pauze de pe urma epuizării. Dimpotrivă, sunt pauze strategice. *Se dă mort* - cum se spune".

Mie mi-a plăcut teribil vorba asta "se dă mort". Pentru că așa e. în sport, când adversarul e de forța ta, așa cum au fost toți cei șase adversari ai mei de la Coubertin, trebuie să știi "să te dai mort", exact ca Eusebio, pentru ca apoi să-l iei prin surprindere.

Când am câștigat la Paris primul meci al turneului, cel cu Cliff Richey (5-7,6-4,8-6), s-a scris că soarta partidei a fost hotărâtă pe muchie de cuțit, în clipa în care arbitrul a glumit, anunțându-mă la serviciu cu "Au service, monsieur Nastaz", dar eu știu că Richey a pierdut pentru că "m-am dat mort" timp de patru ghemuri, mergând cu simularea morții până la 0-4 în setul decisiv.

324

"La 0-4, în setul trei*, sala Coubertin era posomorâtă. Singurul care rămăsese cu zâmbetul pe buze era Ilie Năstase. De sus, din tribună, aveam impresia că acest zâmbet era o formă a resemnării. La un moment dat, arbitrul l-a îndemnat să grăbească schimbul de terenuri cu un «plus vite, Nastaz!» (n. r. mai repede, Năstase). Ilie s-a oprit pentru un moment și i-a atras atenția, zâmbind ca un copil: «Monsieur Nastaz». Arbitrul a făcut haz, iar s-a la a gustat gluma, în momentul în care Năstase a ajuns la locul serviciului, arbitrul a mărit doza de umor anunțând la microfon: «Au service, monsieur Nastaz!» întreaga sală a apreciat acest schimb de glume, care a reamintit tuturor că tenisul e un joc. Doar Cliff Richey s-a întunecat, trăgându-și și mai mult capul între umeri.

Furat de aceste «schimburi», reporterul a uitat pentru o clipă că Năstase, nr. 2 al Marelui Premiu, este totuși condus cu 4-0. Dar buna dispoziție a sălii i-a amintit că, în 1970, în finala indoor-ului american, Richey îl conducea pe Năstase tot cu 4-0, în setul patru. Și mi-am adus aminte și de vorbele lui Ion Tiriac: «Ilie joacă mult mai bine când este condus». Așa a început formidabila replică a lui Ilie Năstase, de la 0-4 și avantaj pentru Richey.

... Năstase a câștigat, deci, din nou la texanul roșcovan. Mi-e greu să-mi închipui, de altfel, posibilitatea unui rezultat invers, deși am asistat, de fapt, nu atât la o victorie, cât la salvarea unui meci.

Năstase are o clasă incomparabil mai mare decât Richey. Și totuși texanul a fost la un pas de victorie. Prietenii francezi ai lui Năstase, veniți în număr mare la

cabină, i-au reproșat momentele de cădere, care ar fi putut proveni de la angajarea sa în micile dueluri psihologi-

*Dintr-un "Carnet de reporter"...

325

ce cu ClifF, la schimbarea terenului. Tuturor acestora Ilie le-a răspuns stupefiant, ca un rever din piruetă: «Dragii mei, astăzi, dacă nu mă enervam, nu câștigam». Poate că Năstase are dreptate".

...Ce vreți? Tenisul e un joc foarte complicat. Smith și Richey vor să-l simplifice cu tot dinadinsul. Eu, dim- potrivă, vreau să-l complic și mai mult. Dacă într-un joc lucrurile sunt mai complicate, câștigă cel care știe să im- provizeze. De fapt, despre toate astea s-a mai scris într-o cronică, "De la Versailles la Hilton", din care vreau să re- produc unele pasaje:

"Duminică seara, aici, la Paris, după consumarea ul- timei mingi a acestui veritabil «turnir» Smith-Richey, susținut cu archebuza, nu cu racheta de tenis, a existat un moment de tristețe... Această victorie a lui Smith accen- tuează graba tenisului în direcția simplificării. Pe vremea lui Cochet și Borotra - spun francezii - tenisul era frumos ca palatul Versailles. Azi, ei seamănă tot mai mult cu ho- telul Hilton. Și francezii au dreptate.

în sala Coubertin, când joacă Smith sau Graebner, faza e de un simplism de-a dreptul dezolant. Un servi- ciu puternic, un retur bazat pe «fie ce-o fi», o minge ca- re trece furioasă fileul sau este interceptată de un voleu de cele mai multe ori imparabil și... cam atâta. Tenisul se grăbește!

Desigur, Smith și Graebner nu pot fi învinuiți de această precipitare a celui mai elegant dintre sporturi. Stan are 1,93 m, iar Clark - doar cu ceva mai puțin. Ei au făcut foarte repede un calcul în stil american și au inves- tit totul la capitolul forță. Această investiție de anvergură a determinat fatalmente renunțarea la aproape tot ce ține de șlefuirea tehnicii. De altfel, ori de câte ori adversarul

326

reușește să repună mingea în joc, izbutind să depășească aria stereotipului serviciu-retur-voleu, Smith și Graebner manifestă o dezorientare similară, dacă vreți, cu aceea a «omului mecanic» care a pierdut legătura cu centrul de comandă. Uneori, stereotipul propriu-zis este însoțit de gesturi care trădează în fapt imensa muncă depusă pentru au- tomatizarea fazei. Clark Graebner, de pildă, înainte de a servi, bate invariabil mingea de trei ori cu racheta, apoi face o pauză - întotdeauna de aceeași durată - pentru a lovi mingea de covor, de astă-dată cu mâna. Dacă intra- rea în ritm a fost «dubiată» de un zgomot sau de mișcarea unui spectator, totul se reia de la capăt. Am asistat la patru asemenea reluări în această seară. Bineînțeles, adversarii au două soluții: să-și iasă din fire sau să se resemneze. În ambele cazuri, avantajul e de partea celui care servește.

Al doilea cuplu de stil, Kodes-Richey, mizează pe perfecțiunea tehnicii

elementare. Aici a decis lipsa de înălțime. Având complexul uriașilor, amândoi și-au dat seama că singura posibilitate este de a răspunde întotdeauna corect din punct de vedere tehnic și de a încerca recuperarea aceleiași mingi până în pânzele albe. Așa se explică marile succese ale acestor doi jucători, cărora îți este imposibil să le acorzi girul la o privire superficială. Nu e întâmplător faptul că Richey este, până acum, cel mai glorios învins al «Turneului campionilor». A pierdut de la 4-0 cu Năstase și după ce a avut trei *match-ball*-uri la Smith. Și-acum, despre Năstase și Franulovici. Ei sunt favoriții tribunelor, pentru că au readus Versailles-ul în sala Coubertin. Aș vrea să vă spun că, în aceste două prime zile, singurele stopuri și top-spin-uri au fost sem-

327

nate de Năstase. Uralele sălii Coubertin, adresate acestor ornamente neobișnuite azi, dovedesc că dinamismul tenisului '71 n-a izbutit să compenseze golul creat prin abandonarea «școlii vechilor maeștri».

În jocul cu Richey, la ultima minge, Năstase a avut curajul de a încheia cu un stop. Mingea a plecat ușor din rachetă. Richey a rămas pironit pe linia de fund. Apoi mingea a lovit banda. Toate inimile s-au oprit, dar ghemotocul alb a căzut cuminte în terenul lui Cliff. Fileul celebrei săli Coubertin trecea simbolic de partea lui Năstase".

...Când m-am întors acasă, venind de la Paris, după Coubertin, am fost întrebat dacă am crezut vreodată, înainte de turneu, că aș putea ieși învingător în "Turneul campionilor". Am spus tuturor că visul meu la începutul fiecărui turneu, mare sau mic, e să trec de primul tur. După acest prim tur, dacă trec de el, mi se ia o povară de pe umeri. Și totuși, înainte de Coubertin am avut două momente când "am văzut" victoria. Cu o zi înainte de primul meu meci, cel cu Cliff Richey, în sala plină de tehnicieni și lucrători care montau covorul cărămiziu, l-am auzit pe arbitrul Ostertag spunând reporterilor: "Acest covor roșu, pe care nu-l cunoaște nici unul dintre cei șapte ași, îl avantajează pe... Năstase. De ce? Pentru că Năstase simte tenisul ca nimeni altul. Țin minte că am strigat în fugă «Merci, papa Ostertag!» și am pornit spre vestiar, oarecum stingherit de faptul că auzisem pronosticul bătrânului arbitru, care-mi făcuse, ce-i drept, o mare plăcere.

Seara, în hotelul "Beau Soleil", l-am auzit pe redactorul cărții noastre vorbind cu Bucureștiul. Avancronica se încheia cam așa: "Năstase rămâne marele meu favorit pentru că a pierdut în fața lui Smith, la Charlotte, pen-

328

tru că a fost învins de Richey, la Roland Garros, în 1970, pentru că a pierdut finala Roland Garros 1971 în fața lui Kodes, pentru că a fost eliminat de Barthes

la Palermo, acum câteva luni, pentru căareunscor net defavorabil în întâlnirile cu Graebner și pentru că a fost învins, acum o săptămână, de Franulovici, la Buenos Aires. "Era, da- că vreți, o formă cam ciudată de a-ți susține favoritul, dar mie mi-a plăcut tocmai ideea asta.

În seara a doua - țin minte, era duminică - n-am prea avut ce face: aveam zi liberă. M-am uitat la jocul celorlalți. L-am studiat un pic pe Graebner. (Aveam să joc cu el a do- ua zi, luni, și nu-mi dădea pace gândul că pierd mereu la Clark.) De privit însă, n-am putut privi mai mult de zece minute: mă scotea din fire ideea că pot pierde în fața unui jucător care știe doar să izbească în minge și care înlocu- ia acum frumoasa noastră rachetă de lemn cu una de oțel, tocmai pentru ca mingea să zboare mai iute.

Am coborât în sală, apoi am trecut în vestiare. Am intrat. Smith stătea nemișcat, ca întotdeauna, în buzu- narul meu de la palton am văzut un "Sportul". Era da- rul piloților români de la TAROM, care mi-l trimiteau de la aeroportul "Le Bourget". Am început să citesc imedi- at, mai ales când am văzut că încă din primele rânduri se vorbește despre Graebner:

"Nu știi de ce am impresia că astăzi se joacă «soar- ta» Turneului campionilor. Mă gândesc, desigur, la me- ciul lui Năstase cu Graebner. Aseară, într-un moment de respiro, l-am rugat pe Ilie să-mi facă pronosticuri pentru meciurile care urmează. A luat creionul, a privit progra- mul tipar it și a pus câte un plus... necrologic în dreptul tu- turor adversarilor, cu o singură excepție: Graebner".

În așteptarea acestui meci foarte greu, vă propun să

329

ne relaxăm puțin. Pentru această relaxare aș vrea să ale- gem un joc de transfocator, începând cu Stan Smith, omul nr. 1.

«The Killer» este, de fapt, un om foarte blând. Nu are nimic din aerul unei vedete. Am impresia că este ti- mid și stângaci, pentru că acuză din plin complexul ver- vei franțuzești a reporterilor care-l înconjoară. Când se află în apropierea lui «Sancho», Cliff Richey, asema- rea cu Don Quijote este de-a dreptul uimitoare. L-am admirat mult în meciul cu Richey. A trecut elegant peste momentele matoh-baH-urilor. Stan Smith nu aruncă ra- cheta. Nu se răstește la copiii de minge. Nu-și corectează vanitos mișcarea după o greșală. Nu manifestă o bucu- rie exagerată după mingi bine plasate, pentru a nu-și jig- ni adversarul, în jocul lui Cliff, el și-a permis un singur moment de expansiune. La 30-0 în ultimul ghem, a ridi- cat două degete în sus, semnul victoriei. Dar a facut-o cu destulă discreție.

Cliff Richey e un pachet de nervi. Unii îi spun bul- dogul. Alții - Mickey Rooney. Cliff nu vorbește cu ni- meni. Nici chiar cu Stan Smith, partenerul său de dublu. Singura persoană cu care comunică e soția sa, afiată în tribună, și pe care caută s- o convingă prin gesturi, după fiecare minge pierdută, că nu întâmplător șase dintre cei nouă arbitri de linie - cifrele sunt exacte - poartă ochelari.

Kodes e un băiat drăguț și rezervat. Francezii îl simpatizează pentru că a câștigat de două ori Roland Garros-ul și pentru că seamănă cu Aznavour. La mingile dubioase mimează cu mult rafinament rolul victimei. Și arbitrii nu sunt insensibili.

Franulovici plutește pe culoare. Fetele au o admirație secretă pentru acest Alioșa Karamazov la care *maxi-ul*

330

înlocuiește sutana. La Buenos Aires, Năstase s-a împăcat cu Franulovici, după vreo doi ani de răceală. Vorbesc amândoi italienește. Zeliko se străduiește să învețe limba noastră. Sâmbătă seara, în vestiar, în timp ce Năstase se afla pe masa de masaj, după partida cu Richey, Zeliko a făcut aluzie la «morocul» lui Ilie, într-o foarte curată limbă românească.

Clark Graebner e un atlet frumos. Pare mai curând un decatlonist. Celibatarii septetului îl acuză că e sub papuc. Nu știu cât adevăr e în asta, dar ori de câte ori Clark dă autografe, soția sa, Carole, se află în apropiere.

Pierre Barthes e oarecum distant. S-ar putea să fie urmarea celor patru ani de profesionism, care ar reclama un aer profesoral față de partenerii săi de astăzi. Ar fi o explicație.

Ilie Năstase mi se pare cel mai natural dintre toți. De aici și popularitatea lui crescândă. Ieri la prânz, am intrat împreună cu el într-un restaurant italian. (Avea aici o cunoștință veche.) A fost întâmpinat cu mare pompă. Toți chelnerii purtau veste roșii-negre, fiind suporterii lui A. C. Milan. Ilie a cerut un "Chianti" și a făcut o glumă, ironizându-i pe cei de la Internazionale. Vă închipuiți cum a reacționat publicul lui Rivera.

După masă am intrat într-un magazin, pe Champs Elysees. Ilie vroia să-și cumpere o cravată. La plecare, vânzătorul, care îl recunoscuse, l-a complimentat în ușa: "Vă rog din suflet, *monsieur Nastaz*, să aduceți o fotografie pentru noi". Apoi a adăugat, în cele mai autentice stil parizian: "Vreau să se știe că suntem furnizorii câștigătorului de la Coubertin"!

Și a rămas pentru joi, cu o condiție: "victorie la Graebner".

331

... AM CÂȘTIGAT LA GRAEBNER!!! 6-3,6-2!!! Și nici nu mai țin minte cum s-a întâmplat. Iată de ce sunt nevoit să apelez din nou la colecția ziarului "Sportul":

"Când scriu aceste rânduri, a trecut o oră de la ultima minge a meciului Năstase-Graebner, care a început la 8 și s-a încheiat la 9 decembrie, ora Parisului. E aproape două noaptea. Ne aflăm la *drugstore-ul* din Place de l'Etoile, pentru prima ediție a ziarelor. Suntem încă sub impresia «cascadei» Năstase din partida cu Graebner. Cunoașteți, desigur, durata acestui meci eșalonat pe două zile: doar 44 de minute.

Năstase a început cu 0-30, din două duble greșeli la serviciu. Dar, după acest reglaj, au venit 12 «mingi de aur» și... 3-0. Apoi Graebner și-a adus aminte că a câștigat două din cele trei jocuri cu Năstase în «Circuitul indoor 1971» și a egalat la 3-3.

Din acest moment a existat un singur jucător pe teren. Scorul acestei perioade (9-2) este aproape neverosimil pentru un meci între doi jucători cu o cotă internațională oarecum apropiată (repet cotă și nu clasă, pentru că e cu totul altceva).

Cu ce a câștigat Năstase? Cu voleul de dreapta și, în primul rând, cu formidabilele sale returnuri. Niciodată un retur n-a semănat cu celălalt. Cele mai eficace însă au fost returnurile moi, trimise perfid spre... gleznele adversarului. De cele mai multe ori Graebner a fost atât de surprins de aceste mingi insolente, care îl înfruntau direct, încât era gata să se împiedice de mingea furișată pe sub rache- ta pusă pentru voleu, minge care amenința să se transforme într-o coajă de portocală din filmele cu Stan și Bran.

Dacă am vorbi însă doar despre voleul de dreapta și despre retur, ar însemna că nedreptățim toate celelalte

332

arme ale acelui joc fulger, în care modificarea permanentă a intensității loviturilor l-a dereglat complet pe Clark Graebner.

Sunt foarte curios dacă, după zdrobirea «complexului Graebner», Ilie Năstase va reuși să pună capăt și «complexului Kodes». Dar asta este o problemă a noastră, a suporterilor lui Ilie Năstase. Acum o oră, la terminarea meciului Graebner-Năstase, un tânăr cronicar de la «Tennis de France» spunea în stilul tranșant al vârstei sale: «După acest Năstase-Graebner, singurul meci care mă interesează este cel de duminică seara, între Nasty și Smith».

...La ora asta târzie suflă un vânt rece pe marile bulevarde. Se aud zgomote ciudate. Toți copacii de pe Champs Elysees sunt împodobiți pentru sărbători cu un fel de roșcove de alamă, în fiecare copac se găsesc câte o sută de «roșcove». Iar copacii sunt și ei cu sutele. Pe Champs Elysees, copacii cântă, poate amintirea clinchetului și săniilor Parisului de altădată. Acest spectacol feeric mă face să mă gândesc dacă nu cumva să visez că în ultimele 40 de zile Năstase a câștigat la Emerson, Gorman, Newcombe, Laver, Richey și Graebner, adică la aproape tot ce au mai bun America și Australia la un loc. Și îi dau dreptate tânărului reporter de la «Tennis de France»: «Meciul cel mare se joacă, într-adevăr, în ultima zi a Turneului campionilor».

Stimați cititori, aș fi foarte bucuros ca rezultatul din partida cu Jan Kodes să dea gir acestor rânduri care nu vor decât să sărbătorească o splendidă victorie a super-campionului nostru. Dacă rezultatul nu va fi cel așteptat, vă rog să-mi permiteți să nu... retrag nici unul din cuvintele scrise".

333

... Vă închipuiți că după acest final mi-ar fi fost imposibil să mă gândesc la înfrângere. Dar mă aștepta o zi grea, la sfârșitul căreia urma să-l întâlnesc pe amicul Jan Kodes, care mă bătuse la Roland Garros, în fața a două milioane de telespectatori români.

... Am câștigat la Kodes! 5-7,6-2,6-2, după o zi lungă, de care am să-mi amintesc multă vreme...

Dimineața a fost demonstrația din sala Coubertin, în fața copiilor Parisului. Noi, toți cei șapte, am jucat în fața copiilor. Conducătorul tehnic francez al "galei campio- nilor" a știut să aleagă foarte bine subiectele prezentate. Stan Smith a demonstrat, în amănunt, cum se efectuează lovitura de serviciu. Lui Cliff Richey i-a fost rezervat re- turul de serviciu, iar lui Kodes - reverul în forță. Graebner a arătat meciul. Barthes - stopul. Franulovici și cu mine -/orhand-ul și backhand-ul tăiat și liftat. După termina- rea galei, am semnat sute de autografe, într-o jumătate de oră, pe programele dăruite copiilor la intrare. Și-acum, pentru că abia am intrat în vestiar, dați-mi voie să-i trec pixul lui Ion Chirilă, pentru completarea orelor care au precedat meciul meu cu Kodes:

"Când am ieșit din vestiar se făcuse ora 5. Năstase avusese o noapte scurtă după partida cu Graebner. Și totuși, Ilie nu a renunțat la obișnuitul antrenament de la ora 10 dimineața. După aceea, masajul, înainte de prânz, gala, încheiată târziu, după 4. Iar peste două ore aveau să înceapă meciurile. Aflat «în criză de timp», Ilie a sărit peste somnul de după-amiază. A preferat să meargă la ci- nema. Mi-a spus că somnul l-ar moieși, ceea ce ar fi peri- culos înaintea unui joc ca acela cu Jan Kodes. «E mult mai odihnitor să-l văd pe Louis de Funes. Și unde mai pui cala un film cu Funes îți poți antrena și reflexele». Zis și făcut:

334

s-a dus la cinematograful. Pe la 7 și ceva, Kodes m-a întrebat dacă a venit Năstase. Campionul de la Roland Garros era echipat de mult. I-am spus că Ilie trebuie să vină dintr- un moment în altul. N-a fost chiar așa. Ilie a venit la 7,25. Partida Richey-Barthes începuse de 20 de minute.

Francezii susțin că meciul Năstase-Kodes merită «Premiul de frumusețe», fiind cel mai bun din tot ce s-a ju- cat până acum. Această partidă este de fapt «la belle», adică marea revanșă a lui Năstase pentru acea dramatică fina- lă pariziană, care ne-a provocat atâtea îndoieli în primă- vară. În fața aceluiași public, jucătorul nostru a dovedit că este mai bun decât dublul câștigător de la Roland Garros.

La 10.15 - după joc - în cabina lui Năstase s-a prezentat un reporter de la «France Soir». Dialog:

- Ai făcut un joc foarte bun, Nasty!

- Aceasta i-o datorez lui Louis de Funes. Reporterul apărut surprins de originalitatea replicii,

notată în carnet, dar s-a resemnat. Ca și Kodes, de altfel".

Am câștigat la Franulovici! 3-6,6-1,6-2! Am văzut-o după joc pe comentatoarea de la TEQuipe". Nu mă prea iubește, îi plac anglo-saxonii. Îi place siguranța. O înțeleg foarte bine. Chiar acum îmi reproșează că pierd de fie- care dată primul set și-i creez dificultăți profesionale. Deseori e nevoită să coboare la telefon în timpul meciu- lui, pentru prima parte a cronicii, care se dă de obicei du- pă primul set. Și cum, de cele mai multe ori, în partea a doua se întâmplă invers "când joacă Năstase", biata de ea e nevoită să-i roage pe tipografi, la sfârșitul meciului, să renunțe la partea de introducere.

Astăzi însă sunt la a patra victorie consecutivă și reportera e obligată să scrie două vorbe bune despre mine. Am să vă reproduc câteva pasaje din ziarele pari-
335

ziene. Când o să ajungeți la TEquipe", să știți că e vorba despre... prietena mea.

"Le Monde": "Un foarte mare Năstase și un mare Kodes au salvat seara de joi, 9 decembrie. (*Exagerați, dom- nilor reporteri*). Acest Năstase este un Robin Hood venit să cucerească orașul. (Să mă bată *Dumnezeu dacă înțeleg ceva*). Și totul îi surâde. (Absolut *de acord*). El pornește la atac cu dezinvoltura războinicilor de viță. (*Poate că e prea mult spus*). În opoziție cu spiritul metodic al lui Kodes, Năstase inventează mereu un joc strălucitor, călăuzit de instinctul său. Cei doi adversari s-au aflat în fața unei revanșe și, de data asta, Năstase a luat lucrurile în serios, renunțând la obișnuitele sale giumbușlucuri tehnice". (Ce *ipocriți sunteți, domnilor reporterii*) Spectatorii l-au aclamat fără rezerve".

"Figaro": "Ilie Năstase, al cărui joc ține uneori mai mult de prestidigitație, a oferit un recital superb, care i-a pasionat pe spectatori. Plasându-și mingile cu veritabili virtuozitate, el l-a dominat pe Kodes, care pare să ai- bă unele dificultăți de adaptare la covorul sintetic, fiind deseori depășit la capitolul viteză". (*Nu e asta. Are dreptă- te papa Ostertag.*)

"France Soir": "Împotriva lui Kodes, Năstase a făcut o demonstrație de fantezie. Românul este probabil jucă- torul cel mai talentat și mai spectaculos din lume". (*De acord cu dumneavoastră, cu o singură condiție: să câștig Wimbledonul.*)

"L'Equipe": "Ilie Năstase, cu talentul remarcabil pe care-l posedă, ar putea deveni, fără îndoială, campion al lumii. Totul e să știm dacă acest tânăr fantezist va reuși să se stabilizeze într-o bună zi, să capete ceea ce se chea- mă autocontrol. Nu e mai puțin adevărat însă că el are o lăngă

336

«mașinile perfecționate» americane și australiene care au dominat tenisul mondial în perioada de după război es- te absolut reconfortant să vezi un jucător atât de inspirat, care să-și permită luxul de a se amuza în toată libertatea pe teren. (*De-ai ști, madame, cât de greu e să lași impresia că te amuzi pe teren!*) La 25 de ani, Ilie Năstase, recentul câștigător al turneului Wembley, unde a câștigat la Laver și Newcombe, cunoaște aproape toate secretele jocului. El este capabil să improvizeze, indiferent de poziție, o lo- vitură strălucită, cu care să-l dezorienteze pe adversar".

"Sportul"-București: "Vă rog să-mi permiteți să sub- scriu fără ezitare la elogiile presei pariziene. Aș avea o sin- gură rezervă: nu știu dacă recomandarea din «l'Equipe», care se referea la «stabilizare», este cea mai potrivită pen- tru acest Robin Hood al tenisului.

Mă aflu în vestiarul victoriei asupra lui Franulovici. Trei ziariști englezi, însumând aproape 200 de ani, au forțat literalmente ușa vestiarului în care Nasty a îmbră- cat costumul lui Adam. În fața acestei «agresiuni», Ilie s-a refugiat sub

duș. Dar venerabilii comentatori englezi, care l-au văzut desigur și pe Tilden, au început să-și strige întrebările, pentru a învinge zgomotul apei. Năstase răspundea urlând. Pe carnetele trio-ului englez, picături- le de apă deviate se transformau în fulgi albaștri. Totuși, impasibili gazetari britanici își continuau travaliul, de parcă s-ar fi aflat în sala de conferințe a Coubertin-ului, unde, peste câteva minute, Jack Kramer, directorul concursului, avea să ridice un pahar de whisky în sănătatea lui Ilie Năstase".

*

Victorie! Victorie!! Victorie!!!

Am câștigat la Stan Smith: 5-7,7-6,6-3!

337

Asta e tot ce vă pot spune...

*

P. S. Din partea redactorului:

"Momentul cel mai frumos din această săptămână de supertenis parizian nu mi se pare nici resurecția lui Năstase în partida cu Cliff Richey, nici focul de artificii din meciul cu Graebner, nici pulverizarea back-hand-ului de vis al lui Kodes, nici exploziile din partida cu Franulovici, nici uimitoarele «lunguri de linie» din finalul... finalei cu Stan Smith, ci declarația campionului român la părăsirea sălii care-l ovaționa în picioare. Iată ce mi-a spus Ilie: «Astă-seară n-am pierdut nici o clipă credința în victorie. Nici după ce am irosit primul set de la 5-2, nici în tensiunea *tie-break-ului* și nici măcar după ce Stan Smith mi-a întors la loc break-ul de la 1-0, în ultimul set. Te rog insistent să transmiți acasă că am jucat pentru publicul românesc. Am jucat pentru Costică Chivaru, pentru Ion Tiriac și pentru toți cei ce m-au ajutat să ajung aici».

În clipa în care reporterii englezi s-au convins că Ilie Năstase și-a terminat *declarația pentru România*, vestitură a devenit o veritabilă *melee* de rugby. Toți s-au repezit cu microfoanele peste el. Năstase era undeva pe jos, pe dușumea, ca un fotbalist strivit de coechipieri după marcarea golului victorios într-o finală de campionat mondial.

A fost un meci mare. Înainte de joc, în holul sălii Coubertin, primul ministru al Franței, domnul Jacques Chaban-Delmas, s-a îndreptat spre Năstase, l-a strâns de umeri și i-a spus: «Am venit să te văd, Nastaz, pentru că joci foarte bine». Apoi a început meciul, pe care, desigur, l-ați privit pe micile ecrane, ca și noi, cei din tribu-

338

na, cu mâna la piept, în dreptul inimii, pentru a face față emoțiilor. După ce ultima minge s-a pierdut în fundalul scenei, convingerea tuturor a rămas una singură: «Un mare Năstase l-a învins pe cel mai bun Stan Smith».

Așa se încheie un an de tenis de-a dreptul fabulos, în care supercampionul nostru a început cu seria Gimeno-Pasarell-Ashe-Newcombe de la Richmond, în

februarie, pentru a-l încheia la 12 decembrie, la Paris, în fața a șase mari campioni, în frunte cu Stan Smith însuși.

Acum, comentatorii din întreaga lume vor alcătui tradiționalele clasamente anuale. E posibil ca Newcombe sau Smith să rămână totuși pe locul întâi. Mie, însă, dați-mi voie să vă reamintesc o poveste pe care am auzit-o cu ani în urmă... în secolul trecut, exista o dispută între criticii muzicali pentru a desemna cel mai bun pianist din lume. La un moment dat, unii ajunseseră la concluzia că faimosul Thalberg este cel mai bun. A urmat însă o replică elocventă a unui cronicar vienez: «E adevărat că Thalberg este cel mai bun pianist, dar Liszt este singurul».

Dați-mi voie să pun rivalitatea Năstase-Smith în ecuația Liszt-Thalberg..."

339

Pe aeroport, din întâmplare...

După Charlotte, ne despărțim din nou. Numai dezamăgirea ne mai unește. Ilie vine acasă. Eu merg în Anglia. Reîntâlnirea? Poveste de film: pe aeroport, cu totul întâmplător, ca într-un român bine pus la punct... El începe un mare turneu în sală, la Wembley, în compania celor mai strălucitoare stele ale tenisului mondial, își mărturisește frica, în fața celor mari? Aș, de unde! Se teme că va pierde în prima zi, la cine știe ce jucător venit din calificări! Cum se explică această frică? Ilie este nu numai timid, dar și foarte modest. De acasă, unde revenisem, urmăresc marșul său triumfal, căruia îi cade victimă mai întâi Emerson. Apoi, în fața lui, iarăși Newcombe! Bănuiesc războiul psihologic provocat din nou de australian, dar trebuie să aștept ziarele de a doua zi: Năstase l-a învins și de data asta! Și apoi surpriza cea mare: prima victorie asupra lui Rod Laver! Surpriză pentru cei ce nu l-au văzut jucând prea des pe Ilie. În fond, cine este acest Laver? El reprezintă un mit care domină tenisul mondial din 1962. Tenisul amator, profesionist, financiar, spec-

340

tar. Dar epoca lui se apropie de sfârșit. II va înlocui Smith sau Năstase? Este greu de spus, dar Ilie l-a învins pe Laver, și încă într-o partidă spectaculoasă, după cum afirmă specialiștii.

341

CUPRINS

Un fel de prefață cu play și ready.....	17
"My best shot are my legs.....	21
Draga mea Rosemarie.....	26
La Brașov ninge cu fulgi mari.....	37
Doi ochi albaștri.....	45
Parisul, noaptea.....	51
Italia era departe.....	56
Drumul spre... Fraser.....	60

Sticle cu apă pe ceață.....	78
Iarba Wimbledonului.....	83
O partidă cu Tiriac.....	90
Finala de la Opatija.....	94
Deasupra Mediteranei.....	100
Lugano, via Florența.....	109
"Cineva, acolo, sus, mă iubește".....	117
Tenisul e și un ritual.....	122
Valetul capului de serie.....	137
Europa "mea".....	147
Mingile mele de argint.....	153
Un intermezzo fortuit.....	157
40.000 de kilometri prin India.....	170
Laver... Okker... Santana.....	176
Barranquilla.....	194
"Salatiera" era pe masă.....	210
Generalul și locotenentul său.....	245
Nesfârșita licitație.....	288
Vă ofer acest palmares.....	291
Reclamele luminoase.....	292
Românul meu de aventuri.....	295
Clanul tenismenilor.....	299
Cele 500 de zile.....	303
Ar fi fost prea frumos.....	308
Serile de la Coubertin.....	321
Pe aeroport, din întâmplare.....	340
Redactor: Ramona Mânzat	
Tehnoredactori: Marin Andreaua, Laurențiu Apetri	
Grafică: Dan Voinea	
Fotografii: Fundația ArtEST, Arhiva Gazeta Sporturilor	
Prelucrare imagini: Stela Tănase, Viorica Voicu	
Corectură: Claudia Călin, Măria Lodroman, Ana-Maria Navrea	